POLIROM

Naziran
împreună cu Célia Mercier

ARSĂ CU ACID

Naziran
împreună cu Célia Mercier

ARSĂ CU ACID

Traducere de Nicolae Constantinescu

POLIROM
2020

Naziran avec Célia Mercier, *Brûlée à l'acide*

www.polirom.ro
Editura POLIROM
Iaşi, B-dul Carol I nr. 4; P.O. BOX 266, 700506
Bucureşti, Splaiul Unirii nr. 6, bl. B3A, sc. 1, et. 1;
sector 4, 040031, O.P. 53

ISBN ePub: 978-973-46-8166-2
ISBN PDF: 978-973-46-8167-9
ISBN print: 978-973-46-8062-7

Coperta: Radu Răileanu

NAZIRAN s-a născut în Punjab, Pakistan, şi a devenit, la doar 20 de ani, victima unui atac cu acid, în urma căruia şi-a pierdut vederea, faţa i-a fost distrusă şi a fost nevoită să lupte pentru custodia fiicelor sale. A beneficiat de sprijinul Acid Survivors Foundation, care luptă pentru reabilitarea victimelor atacurilor cu acid şi pentru pedepsirea agresorilor. Célia Mercier, născută la Paris, este jurnalistă. Specializată în probleme legate de Pakistan, a lucrat, la Islamabad, pentru *Libération* şi *Le Soir*. În 2016 i s-a decernat de către publicaţia *Marie Claire*, ex aequo, premiul Jurnalistul anului.

Prefaţă

Pakistan, Islamabad, la porţile oraşului-grădină, centrul de reabilitare al Acid Survivors Foundation (ASF): într-un birou de 20 m² cu tapet de culoarea jăraticului, pe o etajeră din lemn negru, zace dosarul cu numărul 1210708A…

Dincolo de cifre, de foile de hârtie şi de patru-cinci fotografii, se ascunde una dintre cele mai oribile forme de violenţă ce pot fi aplicate unei fiinţe omeneşti: vitriolarea sau, mai pe înţelesul tuturor, „atacarea cu acid”. Câteva picături, o sticlă, uneori litri întregi de lichid coroziv aruncat în faţa sau în capul unei persoane, şi se declanşează un proces cumplit. Într-un mod progresiv, pervers, profund, acidul va arde pielea, va pătrunde în ţesuturi, uneori poate chiar va ajunge la oase. Rezultatul? Ţinta, în general o femeie sau o tânără victimă a violenţei domestice ori care a refuzat o căsătorie sau nişte avansuri, este desfigurată, membrele îi sunt deformate, contractate, uneori distruse, putând să rămână chiar oarbă, dacă acidul îi atinge ochii. Pe lângă suferinţa fizică de nedescris care însoţeşte contracturile, chirurgia reparatorie şi estetică, fizioterapia, victimele vor cunoaşte o adevărată tortură morală şi socială: dintr-odată, se văd respinse de comunitate, arătate cu degetul ca nişte animale sălbatice. Depresiile şi tendinţele de suicid sunt

frecvente, aşa că în acel moment se conturează o provocare incredibilă: cum să-ţi regândeşti, să-ţi reconstruieşti viaţa, atunci când eşti perceput ca un monstru? Cum să înţelegi că, în fond, n-ai încetat niciodată să exişti? Cum să redevii femeie pe deplin, cetăţeană independentă şi respectată, conştientă de drepturile şi îndatoririle tale, capabilă să le aperi?

Naziran a încercat să răspundă la aceste întrebări, iar cartea de faţă ne destăinuie interogaţiile salvatoare şi extraordinara ei evoluţie interioară şi personală.

În cele din urmă, aceste rânduri ne istorisesc şi o luptă excepţională ce ne depăşeşte, ne revoltă, ne emoţionează, ne inspiră, dar ne şi face să reflectăm la ceea ce suntem, la modul nostru de a acţiona în calitate de animal politic şi social. Când am întâlnit-o pe Naziran, se zbătea între viaţă şi moarte; lupta, victoriile, suferinţele, spaimele, progresele ei de zi cu zi şi elaborarea planului său de viaţă au fost o ocazie de a observa lumea, de a-i observa pe ceilalţi şi de a mă observa pe mine însămi printr-o nouă grilă de lectură: viziunea mea despre fericire şi dreptate nu seamănă întotdeauna cu cea a lui Naziran, dar ea mi-a amintit că nu ştiam totul, că nu ştiam mai bine, că aveam încă multe de învăţat şi de făcut…

Scriind această carte, Naziran închină prin urmare, înainte de toate, un imn libertăţii, modestiei şi toleranţei. Naziran întruchipează acum Speranţa, dar aminteşte şi că drumul spre o lume fără atacuri cu acid este încă lung. Într-adevăr, vitriolarea nu cunoaşte în prezent nicio frontieră geografică, culturală, lingvistică sau religioasă; ea exista în secolul al XIX-lea în Europa şi face astăzi ravagii în Uganda, Etiopia, Zambia, Yemen, Africa de Sud, Columbia, Bangladesh, Pakistan, India,

Cambodgia, Nepal, Japonia, Malaysia, Marea Britanie şi Bulgaria. Cu excepţia statului Bangladesh, fenomenul se extinde. Este aşadar esenţial să ne unim eforturile ca să punem capăt uneia dintre cele mai îngrozitoare forme de încălcare a drepturilor omului.

În Pakistan, ASF – în cooperare cu guvernul pakistanez, activiştii şi comunităţile locale, UNIFEM, UNDFP, DIFD, UNOPS, ASTI, Français du Monde şi supravieţuitorii atacurilor cu acid, printre care şi Naziran – este pe cale de a determina propunerea unei legi în parlamentul federal şi adunările provinciale pentru ca vânzarea de acid să fie controlată, reglementată, vinovaţii să fie aspru pedepsiţi, iar supravieţuitorii atacurilor să beneficieze gratuit de îngrijiri medicale şi de programe de reinserţie adecvate. Această lege, la care speră fiecare dintre noi, va fi dedicată lui Naziran, pakistanezilor şi tuturor celorlalte victime ale vitriolării…

Valérie Khan,

Preşedintă Acid Survivors Foundation

www.asfpakistan.org

Prolog

„Intră, tânăra e aici.” Mi-e puţin teamă când pătrund în cameră. Ne aflăm la sediul Acid Survivors Foundation din Islamabad, ONG care îngrijeşte şi reabilitează victimele atacurilor cu acid. Am fost avertizată. Naziran, tânăra care mă aşteaptă, a suferit arsuri înspăimântătoare.

Am realizat mai multe reportaje despre aceste femei desfigurate, arse cu acid sau cu kerosen, am mai văzut feţe cu trăsături topite şi diforme, trupuri martirizate, în agonie pe paturi de spital jegoase, printre muşte. Dar nu m-am putut obişnui niciodată cu aşa ceva.

Îmi promisesem să nu mă las impresionată, nu voiam ca tânăra să-mi simtă stânjeneala. Mă pregătisem. Totuşi, în faţa acelei femei fără chip, mi-am reţinut o mişcare de spaimă. Violenţa atroce pe care o suferise i se citea pe trăsături. O violenţă incredibilă, abjectă şi ireversibilă. Ochii, nasul şi buzele îi dispăruseră. Faţa ei nu mai exista. După trecerea şocului iniţial, i-am strâns mâna şi m-am aşezat lângă ea. Naziran voia să-şi spună povestea şi trebuia s-o ajut. Împreună cu traducătoarea mea, am petrecut astfel câteva săptămâni ascultând-o, punându-i întrebări şi îmbărbătând-o când lacrimile începeau să i se rostogolească pe obraji. De la o zi la alta, se contura viaţa uluitoare a acelei ţărănci simple dintr-un sat pierdut din Punjab. Am descoperit-o pe tânăra vioaie şi sensibilă care trăia în spatele acelei măşti de carne supusă supliciului. Revenea de departe, de foarte departe… Naziran, supravieţuitoare a infernului.

Am cutreierat regiunea în care s-a născut, străbătută de drumuri înguste şi cu sate mici. În acest ţinut agricol unde cresc manghieri, bumbac şi trestie-de-zahăr pluteşte încă spiritul sufiţilor. E un loc cu multe mausolee sacre, unde sunt înmormântaţi mistici veniţi din Asia Centrală şi din Iran. Consideraţi sfinţi, acei oameni au convertit populaţia locală la islam prin muzică şi poezie. Astăzi, deşi cultul sfinţilor continuă să existe, această regiune sărăcită şi abandonată a devenit un bazin de recrutare pentru grupurile fanatice care trimit un tineret fără viitor să facă jihadul. Aici îşi au fiefurile micile grupuri sectare care propovăduiesc ura faţă de minoritatea şiită. Este şi o regiune feudală, unde domnesc mari proprietari de pământ. Aceştia îi menţin pe ţărani în condiţii de Ev Mediu şi într-o ignoranţă crasă. Cu cât sătenii sunt mai puţin educaţi, cu atât sunt mai uşor de exploatat. În această regiune, violenţa, alimentată de sărăcie şi analfabetism, este o normă cotidiană. Aici se concentrează toate problemele sociale ale ţării: violuri, căsătorii între copii, violenţă domestică. În acest context patriarhal, femeile sunt o mână de lucru docilă şi supusă corvezilor; ele recoltează bumbacul, taie trestia-de-zahăr, mulg animalele, îşi cresc numeroşii copii şi se ocupă de casă. Şi, pe aceste meleaguri, crimele sunt frecvente. Pentru a pedepsi o familie, femeile sunt violate, ucise sau arse …

De douăzeci de ani, o armă nouă face ravagii: acidul sulfuric. În această provincie foarte agricolă, canalele de irigaţie, moştenite de la Imperiul Britanic, au permis dezvoltarea cultivării bumbacului. Acidul e folosit primăvara pentru curăţarea seminţelor de bumbac înainte de semănat. Lichidul fatal este disponibil la un preţ foarte mic (40 de rupii, adică în jur de 40 de eurocenţi) în majoritatea dughenelor. Acidul este

utilizat frecvent şi pentru desfundarea canalelor de scurgere, spălarea maşinilor agricole şi a sălilor de baie. Acidul este un produs uşor de procurat, ieftin, a cărui vânzare nu e controlată. Este aşadar o armă la îndemâna tuturor. O armă necruţătoare, care lasă în urma ei zeci de vieţi distruse. E de-ajuns o sticluţă ca să producă ravagii… Această formă de violenţă sadică urmăreşte distrugerea victimei în ce are ea mai profund. Victima supravieţuieşte în general rănilor, îndurând suferinţe imposibil de descris, şi rămâne desfigurată pe viaţă.

În ultimii ani, numărul atacurilor cu acid a fost în permanentă creştere. În 2007, Acid Survivors Foundation a înregistrat 30 de agresiuni cu acid. În 2009, ONG-ul a inventariat 48. Dar numărul real al atacurilor este estimat la peste 150, căci nu toate victimele îndrăznesc să facă plângere, iar unele mor fără să lase urme. Victimele sunt în general femei tinere, cu puţină educaţie şi provenind dintr-un mediu sărac. O minoritate (25%) o reprezintă bărbaţii, atacaţi în urma unor dispute familiale, din gelozie sau din rivalitate comercială. Agresorul este aproape întotdeauna un bărbat dintr-un mediu sărac. Copiii răniţi de jeturi de acid sunt în principal victime colaterale.

Motivele sunt de două feluri: economice şi sexuale. Economice, deoarece poate să fie vorba de o reglare de conturi legată de o ceartă privind o proprietate, pământuri, moşteniri. În această regiune agricolă, pământul este carnea şi sângele unei familii. Când doi bărbaţi îşi dispută un teren, unul dintre ei poate s-o atace cu acid pe soţia sau pe fiica celuilalt ca să se răzbune. Pedepsind femeia, este pedepsită familia. Mai este şi problema dotei: familia soţului se poate răzbuna pe tânăra soţie

care n-a adus dota scontată sau pe văduva care refuză să-şi cedeze patrimoniul. Motivele sunt sexuale în cazul unei femei sau al unei adolescente care a refuzat nişte avansuri sau o cerere în căsătorie. Pretendentul se simte jignit şi vrea s-o pedepsească în aşa fel încât să nu mai poată fi niciodată a altuia. Există, de asemenea, crimele pasionale, geloziile, certurile de cuplu… Şi, apoi, ceea ce se numeşte „crimă de onoare”. Soţul (ori familia) se consideră dezonorat de o femeie şi o pedepseşte.

Consecinţele fizice sunt ireversibile. Cele mai atinse părţi ale corpului sunt faţa, simbol al frumuseţii şi feminităţii, precum şi bustul, umerii, pieptul şi spatele, uneori părţile genitale. Rata de supravieţuire a victimelor acidului este ridicată, dar distrugerile cauzate de răni sunt dezastruoase, fiindcă acidul dizolvă pielea şi chiar oasele, care se topesc împreună. Otrava rămâne un timp în organism şi continuă să se scurgă. Este deci dificil să se prevadă întinderea vătămărilor. În cursul convalescenţei, pielea se umflă, trebuie să fie hidratată în permanenţă şi să i se aplice comprese. Arsurile se vindecă în cele din urmă, dar cicatricile se contractă, evoluează şi se pot înrăutăţi cu timpul. Şedinţele de chineziterapie sunt indispensabile, altfel se instalează un handicap permanent. Cu cât pacientul este tratat mai repede, cu atât rezultatele sunt mai bune. Tratamentele sunt foarte lungi, un pacient ars cu acid având nevoie, în medie, de vreo 20 de operaţii. Ele sunt distanţate în timp, deoarece de fiecare dată este nevoie de şedinţe de chineziterapie între intervenţiile chirurgicale. Prima etapă este excizia pielii arse, după care urmează grefele şi, în fine, chirurgia reparatorie: trebuie reconstruite gura, cartilajul nasului, urechile, relaxate contracturile, implantat părul.

Evident, consecinţele psihologice sunt dramatice. Victimele sunt profund traumatizate, trec prin episoade depresive, uneori cu tendinţe de sinucidere.

În sate, victimele sunt respinse uneori de comunitate, care le consideră răspunzătoare pentru ce li s-a întâmplat. Ele devin o povară pentru familie. Unele îşi vor petrece restul vieţii izolate în casă, fiindu-le prea ruşine de felul în care arată ca să îndrăznească să se arate în public. Altele sunt trimise să cerşească pe marginea drumurilor, expuse ca nişte animale de bâlci, ca să aducă bani.

Pacienţii îngrijiţi de Acid Survivors Foundation încep un lung proces de reabilitare. Trebuie să înveţe să facă faţă privirii celorlalţi şi să dezvolte competenţe ca să se descurce. Există faze de descurajare, dar, odată ce persoana a luat în considerare un plan de viaţă, luptă să-l construiască. Aceasta poate să însemne întoarcerea în familie, reluarea studiilor, învăţarea unei meserii noi: Navid vrea să fie educator specializat, Nassim este doică, Mai are o cireadă de vaci şi trăieşte împreună cu copiii săi, Zafar vrea să înveţe dansul şi muzica, Sahida face croitorie la domiciliu, Naila a urmat cursuri prin corespondenţă ca să devină medic.

Mult timp au domnit impunitatea şi legea tăcerii. O victimă săracă, vulnerabilă şi traumatizată nu este în stare să se apere. Ca să facă plângere, trebuie deja să plătească un bacşiş poliţiştilor. Dar, dacă agresorul plăteşte mai mult, plângerea riscă să nu fie soluţionată niciodată. Când cazul îşi urmează totuşi cursul, agresorii pot să-i corupă şi pe judecători. Ei sunt eliberaţi atunci în schimbul unor simple compensaţii financiare. Unii primesc însă scurte condamnări la închisoare.

Uneori, când agresorii sunt membri ai familiei, fac ei înşişi declaraţii false la poliţie în locul victimei, care agonizează pe patul de spital. Din 2002, o lege nouă le permite totuşi doctorilor să înregistreze direct declaraţia unui pacient, dar de multe ori aceştia nu doresc să meargă la proces şi preferă să se ţină departe de disputele familiale. Însă, din 2009, lucrurile au început să se mişte. Odată cu mediatizarea, populaţia devine conştientă de oroarea acestor crime. Jurnaliştii urmăresc cazurile şi denunţă aceste practici. Noul preşedinte al Curţii Supreme din Pakistan, Iftikhar Chaudhry, se prezintă oficial ca un apărător al drepturilor omului. Se poate deci spera într-o schimbare de mentalitate la vârful sistemului judiciar. O judecată istorică într-un caz de atac cu acid a avut loc în 2009. Unul dintre agresori fusese eliberat de un tribunal după ce îl corupsese pe judecător. Curtea Supremă, sesizată cu privire la acest caz, l-a condamnat în cele din urmă la 12 ani de închisoare şi o compensaţie de 1,2 milioane de rupii. Preşedintele Curţii Supreme a cerut cu această ocazie o schimbare legislativă, însoţită de o reglementare a vânzării şi a utilizării acidului, precum şi pedepsirea mai severă a agresorilor…

Un proiect de lege a fost dus la bun sfârşit în ultimele luni[1]. Va fi votat într-o bună zi? Alt proiect de lege foarte ambiţios privind violenţa domestică şi protejarea femeilor aşteaptă de un an, blocat de islamişti, care se tem de emanciparea femeilor.

Célia Mercier

1. În 2018, Adunarea Naţională a Pakistanului a adoptat un proiect de lege privitor la atacurile cu acid şi incendieri,

prin care se garantează tratament medical gratuit şi recuperare pentru victimele atacurilor cu acid şi ale incendierilor, precum şi celeritatea şi corectitudinea procedurii judiciare (n.ed.).

Introducere

Simt cum cineva mă prinde cu brutalitate de braţ. Cred că e o bătrână. Are o voce stridentă, neplăcută. Îmi zice că n-o să mă doară, c-o să dureze doar câteva secunde. Plutesc într-o ceaţă opacă, o noapte de durere. Încerc să mă zbat, dar nu reuşesc să mă mişc. Aş vrea să-i spun să mă lase în pace. Un geamăt răguşit îmi iese din gât. Femeia insistă, îmi ţine braţul cu fermitate. Degetele mi se îndoaie, se crispează, încerc s-o resping… N-am putere. Mâna nu mă ascultă. Cade fără vlagă. Simt cum un ac îmi intră în braţ, găureşte pielea, intră în venă. Aş vrea să smulg vârful ăla ascuţit de metal. Dar injecţia a fost deja făcută. Durerea dispare treptat. Mă prăbuşesc într-o gaură neagră, mă înec.

Mă trezesc, simt din nou durerea. Un miros insuportabil de ars amestecat cu efluvii de detergent îmi provoacă greaţă. Un lichid acid îmi urcă din stomac în gât. Îmi vine iar să vomit, dar nu reuşesc. Gâtul îmi arde. Faţa parcă mi-a luat foc, pielea e carne vie. Totul e negru, totuşi ştiu că nu e noapte. Aud zgomot în jur. Un pat din fier care alunecă pe rotile şi se loveşte de un perete. Paşi precipitaţi, gemete de femeie. Apoi o voce care şuşoteşte. Murmure neclare. Cineva intră în încăpere şi mânuieşte un obiect metalic. Alt ac îmi pătrunde în braţ. Mă prăbuşesc din nou în inconştienţă.

Un urlet mă trezeşte. E sora mea Farah[1]. E înspăimântată. Se tânguie în gura mare. Strigă că sora i-a fost ucisă. Aud şi alte voci. Cea mai gravă e a fratelui meu Salim. Încearcă să-mi îmbărbăteze sora. O recunosc şi pe mama, care plânge în hohote. Ce s-a întâmplat? Îmi amintesc de noapte, dormeam. Şi, brusc, pe faţa mea, un lichid fierbinte… Plutesc în ceaţa care-mi dă senzaţia de greaţă. Simt că-mi pierd cunoştinţa. Zgomote de paşi. Familia mea se îndepărtează, pleacă, mă lasă aici singură. În întuneric.

Sunt trează doar pe jumătate şi mor de sete. Îmi simt gâtul uscat, ca de carton, ca deşertul Thar. Visez o ploaie musonică, trombe de apă bruşte care m-ar răcori, care m-ar duce cu ele spre râul Chenab. Curentul mă poartă în derivă. Tresar. E vocea soţului meu, Fawad. Un timbru totuşi familiar care mă îngheaţă dintr-odată. Tremur auzindu-l atât de aproape de mine. Ca o ameninţare vagă, un pericol pe care nu reuşesc să-l numesc. E într-adevăr Fawad. Discută cu un bărbat necunoscut. Ei cred că dorm, că n-aud nimic. Vorbesc despre mine ca despre o absentă.

— O să trăiască, doctore?

— E arsă în proporţie de 70%. Rănile s-au infectat. După părerea mea, în două-trei zile va muri.

1. În scopul protejării vieţii private a celor implicaţi, numele acestora au fost schimbate (n.a.).

1

Cu 20 de ani în urmă, într-un sat din sudul Punjabului...

Curentul s-a întrerupt din nou. Becul mic din cameră atârnă gol, inutil, suspendat de o sârmă care iese din tavan. Încăperea e cufundată în întuneric. Mama se ridică să deschidă uşa. Ultimele licăriri ale zilei se căznesc să lumineze camera din beton cenuşiu. Abia dacă se disting petele de grăsime şi crăpăturile pe pereţi.

Pe mama o cheamă Nargis. E o femeie mică, subţirică şi umilă. Pare fragilă; totuşi, are corpul robust precum cel al tuturor ţărăncilor din regiune. Chiar dacă nu e aşa de bătrână, părul îi albeşte deja. Îl vopseşte în fiecare lună cu henna, ceea ce-i dă frumoase reflexii roşcate. Are ochii negri şi vioi, iar nara dreaptă îi e împodobită cu un frumos inel aurit.

Mama tună şi fulgeră din cauza acestor întreruperi de curent care ne iau întotdeauna pe neaşteptate. Consideră că nu e destulă lumină. Aprinde cu nişte chibrituri groase lumânarea veche lipită de etajeră. Ceara negricioasă pârâie şi fumegă. Mama se aşază din nou pe vechiul ei *charpoi*, un pat din frânghii împletite cu vopseaua scorojită. În limba noastră, *charpoi* înseamnă „patru picioare”.

Ca în fiecare seară, mama îşi suflecă pantalonii bufanţi până deasupra genunchiului. Îşi masează cu migală picioarele cu ulei de muştar, frecându-le cu mâinile ei aspre. Lichidul, păstrat într-o sticluţă din plastic, pe care mama o ţine cu mare grijă în cufărul ei, este gros, vâscos, de un galben intens. Mama ia doar puţin de tot pentru fiecare picior, fiindcă acest ulei costă mult. Parfumul persistent se amestecă cu mirosul de ceară. Mama oftează, are picioarele foarte slabe şi uscate, brăzdate de vinişoare albastre. O dor de mult timp. Mama munceşte prea mult.

Eu stau pe jos, lângă ea, pe podeaua de pământ bătătorit. Sunt fetiţă şi mă joc cu sora mea mai mare, Farah. Ea şi-a scos brăţările, comori păstrate într-o cutioară din carton. Sunt *bangle*, brăţări din sticlă foarte fină, care se pun cu zecile la încheietura mâinilor. I-au fost dăruite de una dintre verişoarele noastre, care primise o mulţime cu ocazia căsătoriei. Brăţările au reflexe multicolore, strălucesc şi scot un clinchet când Farah se ridică să-şi ia peria. Sora mea cea mare îmi cere să-i aranjez părul lung şi negru care-i ajunge până la brâu. Îl voi împleti într-o cosiţă mare împodobită cu panglici aurii.

Deodată, poarta de fier a casei se trânteşte, pereţii se cutremură. Tata intră valvârtej în încăpere. Pare mânios. Răcneşte ocări. Spune că mama e o femeie rea, că o urăşte. Mama îl priveşte, surprinsă de această intrare agresivă. Nu l-a auzit venind. Îi vede doar ochii injectaţi de sânge şi gura deformată de furie. Tata se năpusteşte la ea, îi smulge vălul şi o târăşte pe jos trăgând-o de păr. O strânge de gât din toate puterile. Când mama deschide gura să protesteze, tata se dezlănţuie şi o loveşte puternic cu sandala. Mama urlă, imploră. Primeşte un potop de lovituri. Eu şi Farah stăm ghemuite într-

un colţ al camerei. Nu reuşesc nici măcar să plâng. Tremur din tot corpul. Poate c-o să vină pe urmă şi rândul meu. Dar tata nu se ocupă de noi, fetiţele cuibărite lângă perete. Nici măcar nu ne-a privit.

Farah şi cu mine profităm şi ne strecurăm, ca nişte şoricei, afară din casă. Sora mea mă strânge de mână atât de tare încât mă doare. Îmi tremură picioarele. Alergăm până la poartă. Ţipetele mă urmăresc. Îmi astup urechile. Nu vreau să gândesc, nu vreau să mai aud nimic. Dar în cap îmi răsună urletele mamei. Sandalele mele vechi se sucesc, mă reped în stradă.

Nu văd motocicleta venind cu viteză, cu farurile stinse. Farah mă trage brusc înapoi. Brăţările i se rup şi cad în stradă. Motocicleta se îndepărtează într-un nor de praf. Farah se apleacă să le adune, dar nu mai sunt decât bucăţele împrăştiate care strălucesc în noroi. Îmi trag răsuflarea, cu un suspin înţepenit în gât.

Lăsăm micile pepite de sticlă pe jos şi mergem, fără să vorbim, până la casa Zairei, pe o stradă învecinată. Zaira e o vecină, o prietenă a mamei. La ea ne refugiem când tata vine să o bată pe mama. Aici, nu mai auzim ţipetele. În casă răsună doar glasuri ascuţite de copii. Intru în curticică împreună cu Farah.

— Ei, bună ziua, Naziran! Vii să te joci cu mine?

Ne primeşte Rima, una dintre fiicele Zairei. Are cam aceeaşi vârstă ca mine. E o fetiţă slăbuţă, cu ochi mari migdalaţi şi un păr în dezordine, care nu e pieptănat niciodată. Am lacrimi în ochi, dar mă străduiesc să zâmbesc. Zaira iese din casă cu braţele pline de rufe. Îşi dă seama imediat după aerul nostru speriat că ceva nu e în odine. Mă întreabă:

— Iar tatăl vostru, aşa-i?

Mi-e prea ruşine. Ştiu că nu trebuie să vorbesc despre problemele noastre. Nimeni nu trebuie să ştie asta, mi-a explicat Farah. Dar Zaira ştie ce se petrece la noi. Am văzut-o de mai multe ori îmbărbătând-o pe mama, care plângea. Mă fixează cu ochii ei mari şi negri.

— Haide, spune-mi! A venit tatăl tău?

— Da, e acasă…

— Doamne, biata Nargis!… Dacă vreţi, puteţi dormi aici, fetelor…

Îi mulţumesc Zairei. Fiica ei, Rima, îmi zâmbeşte; e foarte ocupată cu jucăria ei nouă, o păpuşă din plastic cu părul blond din nailon. I-a confecţionat o rochie de mireasă dintr-un petic de pânză roşie prinsă împrejur cu un elastic. I-a cumpărat-o tatăl ei luna trecută de Aid, marea sărbătoare musulmană cu care se încheie Ramadanul.

Am văzut altele la fel în bazar la negustorul de jucării şi haine pentru copii. Păpuşelele sunt atârnate la intrarea dughenei în pungi din plastic. Au braţe şi picioare care se pot mişca. De fiecare dată când trec prin faţa prăvăliei, mă opresc şi le privesc. După un moment, negustorul, un bătrân cu un turban mare pe cap, îmi strigă cu vocea lui groasă s-o şterg de-acolo.

Rima se ridică şi-mi întinde păpuşa.

— Uite, Naziran, i-am făcut un *dupatta*, un văl!

Mă aşez lângă ea şi iau jucăria. Îmi invidiez vecina. Ba chiar am mare ciudă pe ea. Tata vine acasă doar ca s-o bată pe mama, niciodată ca să ne aducă jucării! De ce nu ne iubeşte?

Tresar când o văd pe mama intrând în curte. Are părul răvăşit, ochii roşii şi partea de sus a tunicii îi e ruptă. Farah se aruncă în braţele ei. Eu mă ghemuiesc lângă dânsa ca un

copilaş. Izbucnesc în lacrimi. Mama mă sărută pe faţă, îmi mângâie părul. Vrea să ne ia acasă. Mă trage de braţ. Dar nu vreau să merg cu ea. Nu vreau să mă întorc acasă, sunt îngrozită. Mi-e teamă să nu-l găsesc pe tata tot acolo. O resping pe mama, tropăi, plâng. Zaira mă linişteşte şi doar aşa accept să o urmez pe mama. „Tata a plecat. O să fie bine.” Mama îmi explică prin gesturi că nu trebuie să mă îngrijorez.

Mama nu poate să vorbească, n-a putut niciodată. Am înţeles foarte devreme că nu era ca toată lumea. Nu aude când o strigi, nu tresare niciodată când cade ceva jos. Mama nu rosteşte cuvinte. Din gură îi ies doar sunete ciudate. Dar ştie foarte bine să se exprime, se face înţeleasă de toată lumea cu ajutorul mâinilor şi al feţei, mimează, face grimase, gesticulează. Reuşeşte chiar să citească de pe buze. Noi, copiii ei, îi zicem Gongui Ma, „Mama Surdă”.

Mama e surdă de foarte mică. Bunica mi-a spus povestea ei de mai multe ori. Se pare că, într-o zi, când avea vreo trei ani, mama s-a dus afară să se joace cu una dintre surorile ei, lângă casa lor din satul Taal. Pe un teren viran, printre boschete uscate, se afla un copac foarte bătrân cu trunchi noduros şi ramurile foarte răsucite. Era un copac bântuit. Atât de bătrân, încât avea puteri supranaturale. Oamenii din zonă povesteau că acel copac le provoca avorturi femeilor însărcinate şi le lua minţile tinerelor. Părinţii le interziceau copiilor să se joace în apropiere. Dar mama era mică şi făcea doar cum o tăia capul. Împreună cu sora ei Saadia, s-a dus să se plimbe pe sub copacul bântuit, fără să le spună părinţilor. Când s-au întors acasă, amândouă fetiţele surziseră. Din cauza copacului malefic.

De atunci, mama nu mai vorbeşte. Asta le-a pricinuit multe griji bunicilor. Când Nargis a trecut de 14 ani, bunica îşi

pierduse speranţa c-o va mai putea mărita. Bunicii erau săraci, aveau doar o mică turmă de capre slăbănoage şi de oi numai piele şi os, cu care îşi ţineau familia: cinci fete şi trei băieţi. Nu numai că bunicii nu puteau să-i ofere mamei o dotă cum se cuvine pentru căsătorie, dar, în primul rând, cine ar fi putut să-şi dorească o soţie surdă şi mută? Mama fusese deja refuzată de o duzină de familii.

În regiunea noastră, fata e o povară pentru părinţi, o gură inutilă de hrănit. Nu aduce bani. Mai târziu, nu ea are grijă de părinţii ajunşi la bătrâneţe, ci băieţii. Trebuie deci s-o măriţi cât mai devreme ca să scapi de ea. Şi atunci, bunicii erau gata s-o dea pe mama primului venit. Doar nişte văduvi şi nişte bărbaţi maturi libidinoşi puteau să fie interesaţi de o astfel de soţie, surdă toacă. După căutări disperate, bunicul a găsit în cele din urmă un pretendent. Era un bărbier pe nume Fawad, la vreo 50 de ani. Nu fusese însurat niciodată. Trăia foarte modest din meseria lui şi avea câteva terenuri cultivate. Când Fawad a acceptat căsătoria, a fost o uşurare pentru întreaga familie.

Mama s-a mutat la el. Ne asigură că era fericită cu acel bărbat, chiar dacă abia aveau ce mânca. Fawad avea grijă de ea şi o respecta. Au avut împreună doi băieţi, fraţii mei vitregi Arif şi Tahir, care acum sunt adulţi. Totuşi, într-o zi, bărbierul Fawad s-a îmbolnăvit. A murit după câteva săptămâni. Mama a rămas singură cu copiii. Să fi avut vreo 25 de ani.

Atunci au început necazurile ei. După moartea lui Fawad, mama a moştenit micul lui teren. Dar soacra sa, o ţărancă ahtiată după pământ, dorea ca proprietăţile să rămână în familia ei. Şi voia să-i păstreze şi pe cei doi fii ai mamei, Arif şi Tahir. Băieţii sunt preţioşi. Aşa că bătrâna a găsit o soluţie: a cerut ca mama să se recăsătorească cu Murtaza, fratele cel mai

mic al lui Fawad. Acesta era un bărbat mult mai în vârstă decât mama. Avea părul înspicat şi mustaţa vopsită cu henna. Şi apoi, nu se bucura de o reputaţie prea bună, se zicea că era violent şi prefăcut. E puţin spus că mama nu era deloc încântată de ideea acestei căsătorii…

Murtaza nu voia nici el să se căsătorească cu mama. O văduvă handicapată, ce mai cadou! El le-a sugerat părinţilor săi s-o trimită înapoi la familia ei şi să-i fure pământul. Părinţii lui Murtaza au refuzat; voiau să facă lucrurile aşa cum se cuvine, altfel vecinii aveau să bârfească. Şi-au obligat fiul cel mic să se însoare cu mama. Mama era foarte întristată, dar n-a avut de ales. E o femeie blândă şi amabilă. Nu voia să-şi supere soacra, aşa că în cele din urmă a acceptat. Şi astfel l-a luat mama de bărbat pe tatăl meu. După căsătorie, Murtaza a recuperat mica bucată de pământ a lui Fawad şi a păstrat pentru el profitul obţinut de pe urma recoltelor. Gongui Ma n-a zis nimic; oricum, n-avea ce să zică.

Numai că Murtaza era căsătorit deja. Cu prima sa soţie, Zubieda, făcuse nouă fete şi doi băieţi. Zubieda era încă o femeie foarte frumoasă, mult mai frumoasă decât mama. Era puţin trecută din cauza vieţii aspre pe care o avusese, iar multele sarcini o lăsaseră cu un pântece mare şi fleşcăit. Dar era înaltă şi voinică, avea ochi mari, negri, iar părul brunet şi des. Când Murtaza s-a căsătorit cu Gongui Ma, Zubieda era foarte geloasă văzând că-i vine o rivală, mult mai tânără şi mai proaspătă decât ea, în ciuda infirmităţii. Zubiedei îi era teamă că mama o să-i fure iubirea soţului.

Este adevărat că, la început, tata era mulţumit că profita de trupul unei femei tinere. A avut cinci copii cu Gongui Ma, surorile mele mai mari, Mariam şi Saima, care sunt deja

căsătorite, fratele meu Salim, sora mea Farah şi apoi eu, Naziran, cea mai mică, ultima. Nu ştiu vârsta exactă a fraţilor mei şi surorilor mele, şi nici pe a mea, de altfel. La ţară, nimeni nu-şi cunoaşte cu adevărat data naşterii, nu se face certificat. După cum zice unul dintre unchii mei, „numai Allah ştie ziua în care o să ne naştem şi ziua în care o să murim, el hotărăşte”.

Am aflat că Gongui Ma mai avusese o fiică, pe sora mea cea mare Shazia, pe care n-am cunoscut-o niciodată. La vârsta de patru ani, s-a îmbolnăvit de febră tifoidă. Nu exista dispensar în sat, copilul trebuia dus la oraş ca să fie consultat de un doctor. Tata era foarte sărac, nu voia să-şi cheltuiască toate economiile sau să împrumute de la vecini ca să plătească un tratament, mai ales pentru o fată. Sora mea cea mare a murit fiindcă n-a fost îngrijită. Asta era soarta multor copii mici din sat. Femeile erau nevoite sa facă mulţi copii fiindcă nu supravieţuiau toţi.

La vremea aceea, în satul nostru, nici adulţii nu trăiau până la adânci bătrâneţi. Multe femei însărcinate mureau la naştere. Gongui Ma a supravieţuit sarcinilor. Năştea acasă cu ajutorul unei *dai*, o moaşă tradiţională. În orice caz, cel mai important pentru ea era să aibă un băiat de la Murtaza. A avut doar unul. Drept urmare, e răsfăţat de toate surorile. Fratele meu Salim este bărbatul casei, el trebuie să ne protejeze pe noi, fetele. E un băiat descurcăreţ şi zvăpăiat, are ochi strălucitori străjuiţi de gene lungi. Mă înţeleg bine cu Salim, care e şi preferatul meu din familie. Ştiu că mă iubeşte mult, chiar dacă preferă să se joace cu băieţii din sat.

După căsătoria cu Gongui Ma, tata a rămas să locuiască cu prima soţie şi copiii lor. Mama, sora mea, fratele meu şi cu mine locuim în altă casă, la vreo sută de metri de a lui Zubieda. Avem trei încăperi mici din cărămidă, aliniate una după alta, care dau

spre o curte cu pământ bătătorit înconjurată de un zid. Într-un colţ al curţii, o baracă din tablă adăposteşte toaleta. E o gaură săpată în pământ deasupra căreia trebuie să te laşi pe vine ridicându-ţi bine vălul, dacă eşti fată, ca să nu atârne pe jos. La toaletă e şi un mic robinet de apă.

Ca să te speli, umpli un lighean şi te stropeşti cu apă folosind un borcan din plastic. În curte, există un loc pentru făcut focul şi acolo gătim. Şi mai e un copac mic, care ne dă umbră vara. Avem curent electric, atunci când e. În camera mamei se află un bec, o priză pentru ventilator şi alta pentru radio. Se poate spune că avem un trai fericit în căsuţa noastră, cel puţin când nu e mama mea vitregă prin zonă.

Căci, în ultima vreme, mama mea vitregă Zubieda nu mai suportă ca Murtaza să ne viziteze. E foarte inteligentă şi manipulatoare, aşa că inventează mereu poveşti. O vorbeşte de rău pe mama tot timpul în speranţa că tata n-o s-o mai poată suferi. Zubieda ne dispreţuieşte. Părerea ei e că suntem nişte nimicuri, nişte paraziţi. De cum intră pe poartă, ştiu că se va isca o ceartă.

Acum două zile, Zubieda a venit să-şi bage nasul pe la noi. Căuta un pretext să ne otrăvească viaţa. A intrat în curte şi a zărit-o pe mama, care spăla rufe. S-a apropiat de ea şi a recunoscut tunicile lui Murtaza în lighean. Zubieda s-a înfuriat la culme. A răcnit:

— Cu ce drept speli hainele soţului meu? Vrei să-l impresionezi? Speri c-o să vină să trăiască cu tine şi o să mă părăsească pe mine?

Mama a început să plângă. Nu ştia ce să răspundă. Stânjeneala ei a încurajat-o pe Zubieda, care şi-a continuat

vorbele răutăcioase, luându-se şi de vecini. Îmi amintesc că ţipa:

— Eşti doar văduva cumnatului meu şi vrei să-mi furi soţul? Îţi interzic să-i speli hainele!

În acel moment a sosit tatăl meu. De cum l-a zărit, Zubieda şi-a jucat comedia obişnuită. A izbucnit în lacrimi şi a arătat spre Gongui Ma hohotind:

— Uită-te la căţeaua asta! Face orice ca să mă provoace! Vreau să mor!

Tata, în loc să-i mulţumească mamei că-i spăla hainele, i-a tras o palmă. I-a poruncit să-i dea ascultare Zubiedei. Eu şi Salim asistam la scenă în tăcere. Am fi dorit să-i luăm apărarea mamei, dar ce puteam să facem…?

Mama nu e în stare să se apere. Şi de fiecare dată se întâmplă la fel. Uneori, Zubieda inventează şi bârfe stupide ca să-l enerveze pe tata. Ştie să-şi infiltreze bine veninul. De-asta vine tata mereu s-o bată pe Gongui Ma, torturând-o fizic şi mental. Fiindcă Zubieda îl stârneşte. Gongui Ma a descoperit chiar că mama mea vitregă se duce în secret la vrăjitoarele din sat ca să-i facă farmece. Acum, e simplu, tata o urăşte pe mama. Iar lui Gongui Ma părul i-a albit de tot.

2

Pe jumătate adormită, o aud pe mama sculându-se. Îi scutură pe sora mea Farah şi pe fratele meu Salim, care dorm încă pe *charpoi*-urile lor. Îi observ cu ochii întredeschişi. Bombăne nemulţumiţi, nu le place să se trezească devreme, când afară e încă întuneric. E iarnă, dimineţile sunt răcoroase când trebuie să ieşi de sub cuverturile colorate groase, pe care Gongui Ma ni le-a cumpărat de ocazie din bazar.

Mama mă scutură şi pe mine. Salim trebuie să plece la şcoală şi Farah se va duce la una dintre mătuşi ca s-o ajute în casă. Cum nu e nimeni care să stea cu mine, în dimineaţa asta o însoţesc pe Gongui Ma. Îmi încalţ sandalele căscând. Am ochii încă umflaţi de somn. Iau în viteză o bucată de turtă de făină ca să ronţăi pe drum. E pâine din ajun. E tare, trebuie s-o mestec încet. Mama se îndepărtează deja, probabil se grăbeşte. O prind din urmă târându-mi picioarele.

De câteva săptămâni, tata nu-i mai dă bani. A hotărât că ea trebuie să se descurce singură ca să-şi hrănească copiii. Ieri-seară, surorile mele mai mari Mariam şi Saima, care locuiesc cu soţii lor într-un sătuc din vecinătate, au venit să ne viziteze, iar mama abia dacă avea cu ce să facă de mâncare pentru noi toţi. Mai rămăseseră doar câţiva pumni de linte într-un sac din

plastic. Din fericire, surorile mele aduseseră legume proaspete din grădinile lor, conopidă şi spanac. Gongui Ma le-a gătit într-o oală, cu ulei. Apoi le-a povestit surorilor mele că tata ne-a tăiat întreţinerea. Erau revoltate. Mariam plângea de mânie:

— Tatei ar trebui să-i fie ruşine! E datoria lui să-şi întreţină familia. E jalnic!

Saima a dat din cap. A avut imediat o bănuială:

— Zubieda v-a făcut precis farmece. Îl manipulează pe Murtaza cu ajutorul vrăjitorilor!

Gongui Ma încuviinţează înfiorându-se. Oricum, nu îndrăzneşte să-şi înfrunte soţul. Ea le explică surorilor mele mai mari că, din fericire, a găsit ceva de lucru. Aşadar, la locul ei de muncă o însoţesc în dimineaţa asta. S-a luminat în sat şi o urmez pe mama pe uliţele înguste, ronţăindu-mi pâinea. Merg repede, ca să mă încălzesc. Trecem grăbite printre şaretele ce se leagănă ale negustorilor ambulanţi şi turmele de capre care merg cu paşi mărunţi în urma ciobanului. Mama îmi arată cu degetul o casă enormă, de un alb strălucitor. Deci acolo este casa domnului Malik. Un zid înalt de incintă o protejează de privirile indiscrete. Clădirea cu două etaje mi se pare aproape un palat. Aici face mama menajul în fiecare zi. Gongui Ma se avântă într-o descriere folosind gesturile şi fizionomia: casa are vreo 15 încăperi în interior, o bucătărie mare unde se pregăteşte mâncare pe aragaze şi săli cu pardoseală unde apa curge dintr-o ţeavă agăţată de perete, ca să te poţi spăla. Terasa are o vedere splendidă spre râul Chenab. Acolo, stăpâna casei, soţia domnului Malik, se aşază seara să-şi bea ceaiul şi să se bucure de priveliştе.

Domnul Malik este un mare proprietar, un *wadera*. Un om bogat şi important, care posedă terenuri agricole cât vezi cu

ochii şi un gater. Angajează mulţi ţărani din regiune să-i muncească pământul. Pe domnul Malik l-am întâlnit o singură dată. Mă dusesem în bazar împreună cu mama, să facem cumpărături. El se afla într-un automobil mare cu şofer. Nu e un bărbat foarte atrăgător, are trăsături grosolane şi părul cărunt îl face să arate bătrân. Dar are tenul deschis, o mustaţă impozantă şi haine elegante. Mama mă asigură că e foarte amabil cu ea, nu i-a vorbit niciodată cu dispreţ. În sat, e cunoscut ca un om bun şi nobil.

În faţa porţii, *ciacia*[1] Karam, grădinarul, ne face semn să intrăm, cu un gest binevoitor. Uşa casei e permanent deschisă. Nu există paznici. Mulţimea servitorilor este de ajuns ca să-i asigure proprietarului o anumită securitate. În faţa locuinţei, un garaj adăposteşte două tractoare şi trei maşini. În dimineaţa asta, automobilul domnului Malik nu se află în curte. *Ciacia* Karam ne spune că a plecat la Multan cu afaceri, apoi se întoarce la treaba lui. *Ciacia* are sarcina să îngrijească grădina imensă care se întinde în spatele vilei. Trebuie să tundă gardurile vii, să aibă grijă de boschete, să ude florile şi copacii care umbresc peluza.

Lângă intrare se află o cuşcă din fier unde sunt închişi doi câini enormi care mă terorizează. Dulăii latră furioşi îndată ce ne apropiem. În curtea casei, găini, vaci şi capre se plimbă în libertate. Aşteptăm câteva minute în faţa intrării servitorilor până ni se adresează o femeie în vârstă. E una dintre servitoarele familiei. Intrăm în casă.

În spatele uşii deschise de la bucătărie, zăresc femei care prepară legume marinate cu condimente în borcane. Servitoarea cea bătrână merge şontâc-şontâc până la spălătorie şi-i arată mamei un hârdău mare plin cu rufe murdare. E ziua

când se spală rufele. Mama apucă hârdăul şi, împleticindu-se din cauza greutăţii lui, îl târăşte până în fundul curţii. Acolo, în spatele casei, se află ascunse locuinţele servitorilor.

Servitorii stau lângă coteţul de păsări, în cămăruţe înghesuite unele în altele. În apropiere se găseşte un robinet alimentat cu apă de la un puţ subteran. Acolo sunt spălate rufele. Răsturnăm muntele de haine şi aşternuturi pe pământ. O ajut pe mama să umple hârdăul cu apă de la robinet, apoi săpunim hainele una câte una, frecând din toate puterile. Mâinile mamei sunt aspre şi îndemânatice. Dar îi e greu să le vină de hac numeroaselor pete de grăsime. Mie mi se pun cârcei de la statul pe vine în faţa ligheanului. După aceea, rufele trebuie clătite, stoarse şi puse la uscat pe sârme întinse în curte. Asta o să ia o bună parte din zi.

Pe la ora unsprezece, bătrâna servitoare ne aduce o farfurie din metal cu resturile de la masa servitorilor. Spanac care pluteşte în ulei şi două turte de făină. Mă aşez pe pământ cu mama. Învelim legumele în bucăţi mici de turtă, pe care le vârâm în gură. Sunt înfometată. Mama observă. Cred că şi ei îi este foarte foame, dar mă lasă să golesc farfuria. Apoi ne apucăm iar de spălat rufele până când soarele ajunge sus pe cer. În sfârşit, agăţăm pe sârmă ultimele tunici. Aerul e plin de un miros proaspăt şi foarte plăcut de săpun.

Servitoarea cea bătrână ne întreabă dacă am terminat treaba şi se duce să arunce o privire afară pentru a se convinge că toate rufele au fost bine spălate. Examinează aşternuturile, tunicile şi se întoarce în casă şchiopătând. Apoi îi întinde mamei un teanc de bancnote: 150 de rupii (1,50 euro), plata pentru ziua de muncă. În timp ce ele discută, mă duc să dau o raită prin grădină şi scot limba la cei doi dulăi din cuşcă,

păstrând grijulie distanţa. *Ciacia* Karam mă zăreşte şi-mi porunceşte pe un ton ursuz să vin la el. Aruncă o privire în jur, ca să se asigure că nu-l vede nimeni. Apoi îmi întinde un buchet de flori şi-mi şopteşte:

— Nu spune la nimeni şi du-te repede acasă.

Sar în sus de bucurie. Ascund buchetul la spate şi-i fac semn mamei că plec înainte. După ce ajung acasă, pun florile într-o găleată mică din plastic.

Când vine mama, îi urmăresc reacţia. E încântată să vadă în casa noastră acele flori frumoase. Apoi se întinde, frântă de oboseală, pe *charpoi*-ul ei aşezat în curte, unde e mai răcoare. Mâine îşi va petrece iar toată ziua la domnul Malik, pentru a face curăţenie în casă.

Profit de acest moment de linişte ca să mă joc singură în curte. Desenez cu sârg, cu o piatră ascuţită, un şotron pe pământ.

Deodată, apare silueta tatei. Tresar, dar, uitându-mă mai bine, văd că tata nu pare furios de data asta. Intră grăbit, fără să se deranjeze nici măcar să-mi facă un semn. O scutură pe mama, care a aţipit. Mama se ridică. Tata îşi freacă degetele de degetul mare şi se răsteşte cu vocea lui groasă:

— Banii! Am nevoie de bani! Dă-mi paralele!

Gongui Ma afişează o expresie descumpănită şi deschide larg palmele ca să explice că n-are nimic. Tata ştie foarte bine că ea lucrează la domnul Malik. Se enervează şi-o pălmuieşte cu toată puterea.

— Eşti o mincinoasă! Ştiu că ai bani!

Mama se face ghem, înspăimântată. Scotoceşte repede în sân şi scoate bancnotele.

— Vezi, ştiam eu!

Tata jubilează, îşi plesneşte palma cu teancul de bancnote şi-l bagă în buzunar. Apoi intră în camera mamei şi se îndreaptă spre dulapul cu mâncare. Vecina ne-a dat ieri o bucată de friptură de pui. Ca să ne ajute să supravieţuim, vecinele ne oferă mâncare şi haine uzate. Tata ia bucata de carne, o înfăşoară într-o hârtie de ziar şi-şi ia tălpăşiţa cu prada sub braţ, fără o vorbă. Gongui Ma e de-a dreptul năucită. Diseară nu mai avem ce mânca.

Când mama mamei trăia încă, tata nu îndrăznea să se poarte aşa. Dar de anul trecut, de când a murit bunica, vine mereu să-şi verse nervii pe Gongui Ma. Ne temem mai mult decât de orice de vizitele lui neaşteptate. Devine din ce în ce mai violent şi n-are niciun scrupul să ia banii pe care mama îi câştigă muncind pe rupte.

Prima soţie a tatei, mama mea vitregă Zubieda, e casnică. Stă acasă cu copiii. Are grijă şi de bivolul, de cele două capre şi de găinile tatei. Mulţumită acestor animale, familia lui are lapte proaspăt şi ouă în fiecare zi. Ceea ce nu-l împiedică pe tata să vină să se servească de la noi. Tata o iubeşte mult pe Zubieda. Iar Zubiedei îi place mult să mănânce, aşa că ea îl costă foarte mult.

De când pot eu să-mi aduc aminte, tata a fost întotdeauna lefter. Mama mi-a povestit că, pe vremuri, făcea covoare. Lucra ca meşteşugar pentru un negustor din regiune. O meserie foarte prost plătită, la care a renunţat repede. Pe urmă, s-a angajat ca muncitor la una dintre multele cărămidării locale. Le recunoşti după marile lor coşuri pântecoase, înălţate la marginea drumurilor, care scot fum negru şi gros. Sunt ateliere instalate în aer liber, pe un pământ roşu. L-am însoţit o dată pe tata la locul lui de muncă împreună cu fratele meu Salim. Eram foarte

mică şi am rămas în faţa intrării. Acolo lucrau mulţi copii, unii trebuie să fi avut cinci-şase ani. Lucrau cu repeziciune, făcând gesturi mecanice. Cei mai mici săpau lutul roşu şi-l frământau, făcând blocuri mari. Cei mai mari puneau blocurile într-o formă, ca să le transforme în cărămizi. Apoi le ardeau în cuptor. E o meserie anevoioasă, trebuie să transporţi stive grele de cărămizi toată ziua, să suporţi fumul înţepător care-ţi intră în plămâni şi insultele patronului.

Tata zicea că era o muncă de câine. Avea tunica plină de pământ şi faţa neagră de fum când se întorcea acasă. Povestea că unii muncitori erau nevoiţi să trudească 12 ore pe zi fără să fie plătiţi, pentru că erau îndatoraţi. Patronul îi împrumutase cu bani la început şi, din cauza dobânzilor care se adunau, nu mai puteau înapoia banii niciodată. Deveniseră sclavi, condamnaţi să facă mii de cărămizi gratuit, fără să poată pleca.

În urmă cu câţiva ani, tatei i-a venit o idee mai bună ca să-şi câştige existenţa. A avut nouă fete cu prima lui nevastă, Zubieda. Aşa că a hotărât să vândă câte una pe an prin căsătorie. În felul ăsta, are bani fără să se obosească.

Potrivit obiceiului, mireasa trebuie să aducă o dotă soţului. Nu se face să ceri bani de la soţ. Totuşi, tata găseşte uşor pretendenţi, bărbaţi în vârstă, bolnavi sau divorţaţi, dispuşi să dea bani ca să dobândească o adolescentă. Şi tatei nu-i e deloc ruşine să-şi vândă fiicele. Ba dimpotrivă, se laudă cu asta. Spune întruna cui vrea să-l asculte că naşterea unei fete e o binecuvântare.

Îmi amintesc de căsătoria uneia dintre surorile mele vitrege, care avea, cred, vreo 14 ani. Mi-a rămas în minte privirea ei speriată din ziua nunţii. În timp ce toate femeile din casă o găteau, o coafau, o machiau, ea suspina întruna. Mama mea

vitregă o bombănea, pentru că machiajul se scurgea din cauza lacrimilor. Dâre lungi şi negre îi acopereau faţa ca de păpuşă. Eu aş fi visat să fiu în locul ei. Să mă fudulesc prin casă într-o costumaţie stacojie. Să fiu regina zilei de care se ocupă lumea. Şi muzica aceea… dansam ţopăind împreună cu mătuşile mele în curtea casei, în colţul femeilor.

Fiindcă eram foarte mică, puteam să mă aventurez şi în partea bărbaţilor. Ei sărbătoreau evenimentul separat, sub un cort ridicat pe un teren viran din apropiere. Invitaţii devorau cantităţi enorme de *biryani*, o mâncare din orez cu pui parfumat cu mirodenii. Bărbaţii purtau tunici de un alb strălucitor şi glumeau vorbind foarte tare. Acolo l-am văzut pe soţul surorii mele vitrege. L-am recunoscut imediat fiindcă purta turbanul tradiţional al viitorului mire, având cute ce se desfăceau în evantai deasupra capului. Era un bătrân cu privirea răutăcioasă, care îşi arăta dinţii ieşiţi din gingii şi înroşiţi de betel, un tutun care se mestecă. Avea barba căruntă şi prost tăiată. Aşadar, la el avea să plece sora mea vitregă după nuntă. I-am înţeles atunci plânsetul tăcut.

Cu banii pe care i-a obţinut căsătorindu-şi această fiică, tata a putut să-şi cumpere o şaretă ca să vândă fructe. E mult mai puţin obositor decât la cărămizi; nu trebuie decât să stea toată ziua în faţa tarabei. În anul următor, tata a vândut-o pe alta dintre surorile mele vitrege. Fiindcă e foarte drăguţă, tata a cerut o sumă mare de bani. Pretendenţii, considerând preţul prea mare, s-au târguit cu înverşunare. Târgul s-a încheiat la 50 000 de rupii (500 de euro). Cu suma asta, tata şi-a cumpărat o mică livadă de portocali. Acum îşi vinde producţia în bazar.

Zilele devin tot mai calde, se apropie sezonul recoltării grâului. Afară răsună pe străzi cântece şi muzică tradiţională. Ca în fiecare an, în sat are loc sărbătoarea primăverii. Un bâlci mare este organizat de bătrâni în piaţa principală. Acolo vin sute de vizitatori şi de negustori ambulanţi. Tot satul e în fierbere şi numai despre asta se vorbeşte. În timpul bâlciului, în fiecare zi sunt concursuri de dresaj de cai, curse de dromaderi şi tot felul de jocuri. Pe trotuare, vânzătorii oferă o mulţime de articole aşezate direct pe jos: jucării, *bangle*, haine… Alţii fac gogoşi şi dulciuri în recipiente mari, care fumegă aşezate pe şarete. Gongui Ma nu vrea să mergem şi noi. Oricum, n-are bani ca să ne cumpere jucării sau să ne dea în căluşei.

În primăvară, tata a hotărât să organizeze nunta a două dintre fiicele lui cu Arif şi Tahir, cei doi fii mari pe care mama i-a avut cu primul soţ. Dar, chiar dacă Arif şi Tahir fac parte din familie, nici nu se pune problema ca tata să le „dăruiască” o soţie. Le-a cerut să plătească fiecare câte 2 000 de rupii (20 de euro) pe lună timp de câţiva ani.

Sunt încântată că fraţii mei Arif şi Tahir se căsătoresc, fiindcă se vor întoarce să locuiască cu noi. Se vor instala fiecare într-o cameră. Nu-i văd des pe fraţii mei mari, căci au părăsit casa când eram foarte mică. În ultimii ani, veneau la noi doar ca să sărbătorească Aid, după luna Ramadanului. Sunt amândoi zidari, lucrează pe şantiere la Karachi, un oraş mare din sudul Pakistanului. Mi-au povestit că e un oraş atât de întins, încât trebuie să mergi cel puţin două ore cu autobuzul ca să-l traversezi de la un capăt la altul. Acolo sunt oameni care vin din toată ţara şi de toate etniile, paştuni, sindi, baluci…

Gongui Ma pregăteşte casa pentru venirea fraţilor mei. Freacă vesela, scutură paturile de praf, stropeşte pământul din

curte cu apă şi spală zidurile. Suntem foarte entuziasmate şi o ajutăm pe mama cu plăcere.

Arif şi Tahir sosesc acasă după o călătorie lungă cu trenul şi autobuzul şi aduc multe cadouri. Au adus pânză pentru confecţionarea de tunici noi şi *bangle*. Ne sărută şi o strâng în braţe pe mama.

Fraţii mei lasă jos pachetele şi pleacă imediat pentru a face cumpărături în bazar, ca viitoarele lor soţii să poată locui cât mai confortabil. Fratele meu Tahir merge să-şi întâlnească şi noul patron. Nu vrea să mai lucreze ca zidar pe şantiere, ca să poată fi mai aproape de soţia lui. A găsit de lucru ca vânzător într-o prăvălie de CD-uri din sat.

Seara, Tahir vine de la piaţă cu o cutie mare din carton. A cumpărat un televizor de ocazie. Sar în sus de bucurie. Visam să am unul acasă, pentru a mă uita la seriale. Avem un singur canal, Pakistan Television, PTV, dar difuzează seriale care-mi plac la nebunie. Tahir deschide cutia şi scoate un televizor mic cu antenă. Sub privirile mele încântate, îl instalează delicat pe o masă din lemn din camera lui. Îl branşează la singura priză din încăpere şi ecranul se luminează, brăzdat de linii albastre şi roşii. Tahir e agasat, loveşte aparatul. Fraţii mei petrec câteva ore încercând să-l regleze şi, în sfârşit, apare o imagine clară alb-negru. Seara, ne uităm cu toţii la seriale punjabi, tolăniţi în camera lui Tahir. Îmi place la nebunie să urmăresc peripeţiile eroilor de seriale şi sunt foarte tulburată de poveştile lor de dragoste triste.

Săptămâna următoare, casa este pregătită. Fraţii mei au cumpărat paturi noi vopsite în culori strălucitoare şi veselă nouă din metal. Pe pereţii camerelor în care locuiesc, au lipit postere cu peisaje montane, cascade şi apusuri de soare. Au pus

şi imagini sfinte cu mausolee sufite din regiunea noastră. Peste două zile va avea loc ceremonia căsătoriei. Sunt invitate peste 150 de persoane. Gongui Ma a cumpărat alimente ca să le dea bucătarilor care pregătesc mâncare lângă cortul unde va avea loc căsătoria. Oalele clocotesc, valuri de miros de tocană ies din ceaune, dulciurile parfumează aerul… O să fie nuntă mare.

1. „Unchi” în punjabi (n.a.).

3

Mă trezeşte din somn *azan*-ul, chemarea la rugăciune ce răsună dintr-un difuzor de la moschee. Încă e întuneric afară, trebuie să fie cinci şi jumătate dimineaţa. Nopţile de vară sunt atât de calde, încât dormim afară în curte ca să ne bucurăm de puţină răcoare. Au trecut trei ani de la căsătoria fraţilor mei Arif şi Tahir. După două zile de petrecere, cumnatele mele s-au mutat la noi. Au venit într-o căruţă trasă de un măgar. Soţia lui Arif, pe care o cheamă Zeba, e înaltă şi slabă, cu faţa prelungă. Sora ei, Hina, soţia lui Tahir, este o femeie scundă şi vioaie, uscăţivă şi oacheşă. E mai tânără decât Zeba.

În căruţă, fiecare îşi adusese cufărul de tânără mireasă. Puţin timide şi neliniştite că se mutau într-o nouă locuinţă, nu se prea simţeau în largul lor. În primele zile, au fost foarte politicoase. O întrebau tot timpul pe Gongui Ma dacă o puteau ajuta. Se ocupau de toate treburile grele ale casei. Dar atmosfera s-a schimbat repede. Acum sunt aici la ele acasă şi fac legea.

Nou-născutul Zebei începe să plângă. Chiar trebuie să mă scol. Cumnatele mele au fiecare câte doi copii şi eu am sarcina de a mă ocupa de ei. Trei dintre nepoţii mei merg deja, sunt curajoşi şi îşi bagă nasul peste tot căutând să facă vreo prostie.

Trebuie să stau tot timpul cu ochii pe ei. În plus, le pregătesc masa, îi spăl şi le curăţ hainele…

Mă scol dimineaţa blestemând. Aş mai fi dormit câteva ore. Îmi încalţ sandalele. Nu e nevoie să mă îmbrac, dorm cu tunica[1] pe mine. Pe când ceilalţi se întorc pe partea cealaltă în patul lor, eu mă duc să iau lemne de foc din fundul curţii. Aleg crenguţe bine uscate pe care le aşez în vatră înainte de a aprinde focul. Satul începe să se agite, lătratul câinilor răsună până departe pe câmp. Aud voci încă adormite din curţile vecine.

Gongui Ma e şi ea în picioare. Îşi spală mâinile şi picioarele la robinetul de la toaletă, apoi îşi face rugăciunea pe un covoraş uzat, cu capul acoperit de văl. Mama e foarte credincioasă. Nu sare niciodată vreuna dintre cele cinci rugăciuni zilnice şi, uneori, se aşază şi deschide vechiul exemplar al Coranului primit cu ocazia primei sale căsătorii. Deoarece nu ştie să citească, doar priveşte paginile mormăind rugăciuni de neînţeles. Deseori îi cere lui Salim să-i recite pasaje din Cartea Sfântă. Cumnatele mele, în schimb, nu sunt foarte credincioase. De altfel, nu le-am văzut niciodată rugându-se.

Înainte ca toată lumea să se scoale, trebuie să frământ turtele de făină pentru micul dejun. Amestec făina cu apa într-o farfurie. Trebuie doar atâta apă cât aluatul să nu se lipească de mâini, dar să fie totuşi elastic. Sunt încă pe jumătate adormită. Frământ cu gesturi mecanice terciul, care devine maleabil sub degetele mele. Apoi fac biluţe şi le turtesc cu mâinile până capătă o formă rotundă frumoasă.

Îl aud pe Salim care înjură. Mă amuz în surdină. Fratele meu s-a lovit la genunchi coborând din pat. Se întinde, îmbrăcat în

dhoti, o bucată de pânză înfăşurată în jurul şoldurilor, şi un tricou.

Trebuie să mă grăbesc. Pun o bucăţică de unt pe o placă de fier aşezată deasupra focului şi coc pe ea turtele. Mirosul apetisant de pâine prăjită îmi trezeşte pofta de mâncare. Dar să iei de pe placă turtele aurii fără să te arzi e o manevră delicată. Mâinile mele au simţit asta pe pielea lor. Privesc cicatricele înroşite cu care m-am ales în unele dimineţi când, mai mult adormită, n-am fost îndeajuns de îndemânatică.

După pâine, trebuie să fac ceaiul. Dozez cu minuţiozitate lingurile de ceai negru păstrat într-o cutie de tablă. Adaug zahăr şi lapte. Încălzesc şi lapte proaspăt pentru copii. Gata, totul e pregătit!

Adulţii sunt în picioare, încă puţin adormiţi. Cei mici umblă cu paşi mărunţi prin curte. Cei doi fraţi ai mei, Arif şi Tahir, se întorc abia săptămâna viitoare. Lucrează pe un şantier din Multan, cel mai mare oraş din regiunea noastră. Ne aşezăm pe jos să mâncăm în jurul unei muşamale. Hina înmoaie bucăţi de turtă în laptele cald pentru fiul ei Ahmed. Zeba îşi alăptează bebeluşul în timp ce bea ceai. Sugarul e îmbrăcat cu o mică tunică având un miros înţepător. Are fundul gol, ca toţi bebeluşii.

Salim abia se mişcă, va întârzia la şcoală. Gongui Ma îl ceartă. El se repede în camera lui şi iese îmbrăcat cu uniforma de elev, pantaloni negri şi cămaşă albă, puţin mototolită. Hina îl ia peste picior din cauza părului des care-i stă zburlit. Gongui Ma îi udă capul cu puţină apă şi-l piaptănă. Fratele meu o lasă în silă să-i aşeze părul. Acum e un tânăr în toată puterea cuvântului, a crescut brusc şi e foarte mândru de tuleiele fine care îi tivesc buza de sus. Dă pe gât o cană de ceai şi fuge să se

alăture băieţilor vecinilor, care-l aşteaptă în stradă să meargă la şcoală.

După ce toată lumea a terminat de mâncat, spăl farfuriile şi cănile cu apă rece. Farah şi Gongui Ma pleacă să lucreze la domnul Malik. Rămân singură cu cumnatele mele. Apoi, mătur cu grijă camerele cu un mănunchi de stuf. În timp ce stau pe vine, arunc o privire în spate. Cumnata Zeba mă supraveghează cu o privire răutăcioasă.

— Naziran, grăbeşte-te, te mişti prea încet! Ce-o să ne facem cu tine?

La câteva săptămâni după căsătorie, cumnatele mele au început să-şi arate adevărata faţă. Sunt nişte scorpii. Se plâng întruna de soarta lor şi-şi fac soţii leneşi. Chiar dacă are şi ea parte de văicărelile lor neîncetate, mama e prea blândă ca să le dojenească.

Cumnata mea Zeba este deosebit de furioasă pe soţul ei. Trebuie spus că Arif are o oarecare înclinaţie spre alcool. Cu toate că este interzis în ţara noastră, mulţi bărbaţi beau pe ascuns la sate. Îşi fabrică propriul vin local. Pun fructe lovite şi apă într-o sticlă pe care o îngroapă în pământ. După câteva zile, amestecul se transformă în alcool.

La început, fratele meu Arif s-a apucat să bea pe ascuns împreună cu prietenii. Dar soţia lui a înţeles repede ce se întâmpla după înfăţişare şi miros. Uneori, când se întoarce acasă, merge pieziş şi gura îi emană un miros acid de fructe stricate. Are ochii foarte roşii şi începe să ţipe la Zeba. Dar Zeba ţipă şi mai tare decât el, făcându-l *sharabi*, beţiv. Îi zice c-o să orbească sau c-o să moară otrăvit de alcoolul acela prost, ca unul dintre vecinii noştri.

Soarele s-a ridicat pe cer şi, după curăţenie, urmează spălatul rufelor. Trebuie să spăl rufele tuturor. Tunicile fraţilor şi surorilor mele sunt uzate şi pline de pete. Hainele murdare ale celor mici miros a urină. Am mâinile zbârcite şi roase de detergent. Întind rufele umede pe grămada de lemne. E cald şi până seara se vor usca. Îmi şterg mâinile cu vălul. Îl port în jurul gâtului, aşa cum fac fetiţele. Mă uit şi la nepoţii mei, pe care trebuie să-i supraveghez. Se distrează în curte cu jucăriile lor; au o mulţime de animale din pluş şi păpuşi pe care n-am voie să le ating. Mă întorc la gătit, trebuie să pregătesc repede masa de prânz.

Zeba se aşază lângă mine pe un *charpoi*. Îşi leagănă cu piciorul bebeluşul întins într-un hamac mic agăţat la picioarele patului. Îşi dă seama că sunt obosită. Îmi zice:

— Şi eu munceam la vârsta ta, Naziran. Fiecare la rândul ei. Eşti cea mai tânără, aşa că pe tine cad toate corvezile. E normal.

Nu reacţionez în niciun fel. Continuă:

— Trebuie să fii de folos la ceva! Ţi se dă de mâncare în fiecare zi, nu?

Poate să spună ce vrea, ştiu eu ce ştiu. O să-şi facă mica ei ceaşcă de ceai şi pe urmă o să se culce iar. Spăl cartofii, tai conopida bucăţi şi curăţ o ceapă, pe care o tai felii subţiri. Uleiul sfârâie în cratiţă. Arunc în el legumele, le las să se rumenească şi adaug puţină apă. Mirosul îmbietor umple curtea. O să mâncăm asta cu *roti*, turte subţiri de făină. Strivesc un cartof într-o farfurie pentru cei mici şi tai rondele o banană, pentru desertul lor. Mâine e joi. E zi de sărbătoare: poate că Gongui Ma va cumpăra pui, dacă-i rămân destui bani.

După masă, în timp ce termin de spălat vasele, cumnatele mele se aşază să-şi facă siesta. Căldura verii e copleşitoare. Adorm amândouă împreună cu copiii la umbra micului nostru copac. Îndată ce le văd că aţipesc, profit ca să evadez puţin. Îmi doresc tare mult să mă joc cu ceilalţi copii.

N-o prea mai văd pe vecina mea Rima, pentru că acum merge la şcoală. Am pândit-o de mai multe ori când se întorcea. A trecut pe strada mea împreună cu un mic grup de şcolăriţe, fercheşe în uniforma lor frumoasă, o tunică neagră şi văl alb. N-am îndrăznit să ies, fiindcă Hina era cu ochii pe mine.

Într-o după-amiază, în timp ce cumnatele mele dormeau, am putut s-o însoţesc pe Rima la ea acasă. Prietenele ei în uniformă îmi aruncau priviri semeţe. La ea în cameră, Rima mi-a scris, concentrându-se, numele cu pixul pe o foaie din caietul său. Mi-a explicat numele literelor pe care le scria: *noon*, *alif*, *zal*... Eram fermecată. Am păstrat foaia îndoită sub haine, promiţându-mi să învăţ şi eu să scriu.

Când m-am întors acasă, am întrebat-o pe Gongui Ma dacă puteam să merg la şcoală. Mi-a spus că o să vorbească cu tata. M-am dus la culcare închipuindu-mă într-o uniformă frumoasă cu un văl alb şi cu un ghiozdan în mână... Fratele meu Salim merge la şcoala publică de când are vreo şase ani. Profesorul spune că este supradotat, chiar a sărit peste o clasă fiindcă înţelege totul înaintea celorlalţi. Fratele meu vine mereu cu note bune acasă, chiar dacă mama nu-l poate ajuta la teme, căci nu ştie să citească, la fel ca majoritatea femeilor, şi, oricum, e surdă... Gongui Ma îl încurajează totuşi, e mândră de el.

Câteva zile mai târziu, mama îmi explică prin gesturi că a abordat problema cu tata. A încercat să-l convingă, dar el nu vrea să audă de şcoală. Părerea lui e că studiile nu folosesc la

nimic. O fată se mărită şi munceşte în casă. De ce şi-ar pierde timpul învăţând lucruri inutile? Cumnatele mele erau, bineînţeles, de acord cu el şi au decretat că eram mai utilă acasă. Gongui Ma n-a insistat. Visurile mele de şcoală s-au spulberat. În dimineaţa asta, Hina mi-a aruncat o privire perfidă şi mi-a zis:

— Auzi, Naziran, cine te crezi? Vrei să ajungi savantă? Du-te să cureţi pe jos şi termină de spălat rufele!

N-am ştiut ce să-i răspund. Şi nu m-am mai dus niciodată la Rima.

Închid poarta, încercând să n-o fac să scârţâie. Acum, când am evadat de-acasă după toate corvezile, mă duc să mă întâlnesc cu nişte fetiţe din sat pe marginea canalului. Pe drum, trebuie să trec prin faţa şcolii. Mi-e teamă de acest moment. Zăresc elevele care îşi recită lecţiile în cor; sunt aşezate în curte, căci e prea cald în clădirea micuţă din beton. Grăbesc pasul. Îmi zic că, atunci când voi avea copii, chiar dacă vor fi fete, îi voi trimite să studieze. Mă rog, dacă soţul meu va fi de acord. Va trebui să-l conving.

Mă îndepărtez de ultimele case şi-mi găsesc prietenele lângă canal. Mă salută cu strigăte de bucurie. Sunt foarte ocupate. Frământă în mâini bucăţi de argilă. Modelăm din pământul maleabil statuete şi mici animale, oi, capre… Mă duc să caut un boţ umed lângă apă, desprind o bucată de pământ pe care o frământ cu îndârjire. Argila capătă formă în mâinile mele, modelez un corp mic. Braţe, un cap… Va fi mama. Apoi, fac corpuri mai mici: copiii. Prietenele mele îşi compară operele şi râd pentru că una dintre ele a încercat să modeleze un cal, dar membrele i se lasă sub greutatea trupului, nici măcar nu stă în

picioare. Oricum, obiectele făcute din argilă trebuie lăsate să se usuce la soare ca să se întărească.

Modelându-mi mica familie din argilă, îmi imaginez nişte părinţi care se iubesc unul pe altul şi care-şi duc copiii să se plimbe la munte, într-un peisaj ca din posterul din camera lui Arif. Am auzit despre acei munţi, aflaţi în nordul Pakistanului. Una dintre verişoarele mele a fost acolo în călătorie de nuntă cu soţul ei, un negustor din sat care vinde saci de îngrăşăminte şi de pesticide. A petrecut o săptămână într-un oraş care se numeşte Murree. Locuia la un hotel mare de unde se vedeau munţii. I-a povestit lui Gongui Ma că acolo aerul este curat şi e răcoare chiar în plină vară, când, aici, regiunea noastră parcă ia foc în timpul caniculei. Vara, aerul ne arde plămânii şi suntem asaltaţi de ţânţarii care se dezlănţuie.

Pe un drumeag de lângă canal se află un grup de băieţi care se joacă. Dar le resping pe fete. Oricum, le-am răspuns că nici noi nu vrem să ne jucăm cu ei. Băieţii joacă crichet şi se iau foarte în serios, strigând în gura mare când câştigă. Fratele meu Salim li se alătură uneori după-amiaza. Joacă şi *kabadi*, lupta, sau *guli danda*, care se joacă lovind cu un băţ o bucată mică de lemn aşezată într-o gaură ovală.

După un timp, prietenele mele se satură de făcut statuete pe marginea canalului. Ele propun să ne jucăm de-a v-aţi ascunselea în timp ce statuetele se usucă. Alergăm ca apucatele pe pajişti. Pământul nostru e uscat, plin de crăpături, albit de soare. Valurile de căldură se ridică din sol unduindu-se. Chiar şi bivolii sunt copleşiţi de căldură şi s-au refugiat la umbra copacilor. Ţăranii sunt obligaţi să facă pauze în cursul zilei, altfel ameţesc. Femeile le aduc ploşti pline cu *lassi*, iaurt lichid.

Unchiul meu din partea mamei zice că e o băutură care răcoreşte corpul şi mintea şi te ajută să rezişti toată ziua.

Nimeni nu ne supraveghează. Intrăm pe o plantaţie de trestie-de-zahăr. E uşor să ne ascundem aici, trestiile sunt mult mai înalte decât noi. Ne răspândim pe câmp. Găsesc o ascunzătoare foarte bună şi mă las pe vine, ca să nu fiu văzută. Dar una dintre fete mă descoperă imediat. Strig că a trişat, s-a făcut că închide ochii! Râdem şi începem din nou să ne jucăm, până ne vlăguieşte căldura. Apoi rupem trestii ca să le mestecăm tulpinile. Încă nu sunt foarte coapte, dar sunt deja îmbibate cu un suc dulce, e un deliciu. În timpul recoltării, trestiile sunt tăiate cu macetele. Noi, neavând nimic tăios, smulgem planta răsucind-o până se rupe. Ne ascundem cu prada după un copac ca să nu fim prinse.

Deodată, una dintre fetele cele mai mici scoate un urlet. O lăcustă enormă a aterizat pe vălul ei. Mă priveşte împietrită. Mă apropii încet şi capturez delicat insecta cu amândouă mâinile, având grijă să nu-i rup picioarele. Cu această lăcustă mare vom juca unul dintre jocurile noastre preferate. O ducem în faţa uneia dintre moscheile din sat.

E ceasul siestei, nimeni nu mai e pe străzi. Aşezăm lăcusta pe pragul moscheii. Dacă intră, e semn bun, înseamnă că o să plouă. Lăcusta se târăşte pe jos, are un picior îndoit, poate că am strâns-o prea tare în pumn. Brusc, intră dintr-un salt în moschee. Deci o să plouă! Sărim în sus de bucurie.

În regiunea noastră, când vine musonul, e o adevărată desfătare. Ploaia e un dar al cerului. Oamenii o aşteaptă cu nerăbdare. Toată lumea de-aici iubeşte ploaia. Îndată ce se aude cântul de *kohel*, un fel de corb care îşi face cuibul în acea perioadă, înseamnă că se apropie musonul. Este şi anotimpul în

care fructele de mango se coc până capătă un gust de miere. În regiunea noastră, ploaia cade brusc, trombe de apă se revarsă timp de câteva ore şi înmoaie solul. În sfârşit, respirăm şi noi după zile întregi de căldură insuportabilă. Dar, în această după-amiază, cerul rămâne îngrozitor de senin; poate că lăcusta s-a înşelat. Mă întorc acasă puţin dezamăgită, însoţită de prietenele mele.

Din nefericire, Zeba s-a trezit. Şi mă aşteaptă nerăbdătoare să se ia de mine. Când mă zăreşte în stradă, iese ca o apucată şi mă pălmuieşte în faţa celorlalte fete.

— Unde-ai fost? Obrăznicătură! Uită-te la hainele tale, eşti plină de pământ! Ştii foarte bine că ai treabă de făcut!

Le aruncă o privire furioasă prietenelor mele, care rămân împietrite, şi le arată pumnul.

— Nu mai aveţi voie să vă jucaţi cu Naziran! Să nu ziceţi că nu v-am spus!

Fetele o iau la fugă.

Zeba mă pălmuieşte din nou.

— Zubieda te aşteaptă de-o oră, ai uitat că trebuia să te duci la ea?

Într-adevăr, uitasem. Casa ei se află la câteva minute de-a noastră. Trei încăperi în linie deschise spre o curte. Dar curtea e mai mare decât a noastră şi are şi un grajd pentru bivol şi cele două capre.

Zubieda e singură. Stă culcată pe un *charpoi* lângă camera ei. Pântecele mare de sub tunică i se ridică şi coboară. Sforăie, cu gura deschisă ca un peşte. Cu atât mai bine, n-am s-o trezesc. Iau mătura din stuf şi frec cu iuţeală podeaua de pământ bătătorit a camerelor. Stârnesc nori de praf. Găinile sunt

închise în camera Zubiedei, într-un dulăpior. Dar s-au găinăţat peste tot, căci dimineaţa se plimbă în voie. Torn apă ca să curăţ.

Zubieda doarme adânc şi din gură i se scurge un firişor de salivă. Trebuie să spăl şi vasele. Din fericire, azi nu sunt multe. Doar câteva farfurii, căni şi – vai! – o cratiţă cu fundul ars. Răzuiesc bine resturile de orez carbonizat până văd că reapare culoarea metalică. Când termin, am unghiile negre.

Mă întorc acasă înainte ca Zubieda să se trezească din somn. Astăzi, am scăpat de observaţiile ei perfide. Nu mai suport s-o aud criticând-o pe mama, făcând-o idioată. Mă gândesc la asta în timp ce merg pe stradă. Nu Gongui Ma a hotărât să se mărite cu soţul Zubiedei. Mama n-a avut de ales.

Acasă, trebuie să pregătesc şi cina. Seara e mai uşor, trebuie doar să încălzesc ce-a rămas de la prânz. Stau pe vine în faţa vetrei când fratele meu Arif intră în curte zâmbind cu gura până la urechi. Patronul i-a dat o primă fiindcă e foarte mulţumit de munca lui pe şantier. În consecinţă, cu economiile sale, Arif a putut să cumpere un mic hotel în sat. I se spune aici „hotel”, dar nu e un loc unde dorm oamenii. E o dugheană de ceai unde oamenii stau jos, joacă cărţi şi discută ore în şir. Sunt mai multe în sat, dar Arif pusese ochii pe una anume. Se împrietenise cu proprietarul, un bărbat foarte în vârstă care voia să-şi vândă afacerea… Arif a fost la el mai adineauri, au bătut palma, hotelul e acum al lui. Fratele meu va avea nevoie de ajutor şi-mi propune să spăl ceştile în dugheana lui. Promite să-mi dea o bancnotă de cinci rupii pe zi! Zeba e de acord să mă duc să-i dau o mână de ajutor.

— Cel puţin n-o să mai umble teleleică pe străzi obrăznicătura asta!

A doua zi după-amiază, îndată ce am terminat treaba acasă, Arif mă ia cu el. „Hotelul” lui se găseşte pe marginea unei străduţe de lângă bazar. E o coşmelie din beton în care se află scaune din plastic şi paturi din frânghie. Sunt şi câteva şezlonguri pe terasă, în exterior. Fratele meu a instalat un televizor şi un DVD-player care difuzează clipuri de melodii punjabi date la maximum. Clienţii privesc distraţi videoclipurile sorbind ceaiul fierbinte pe care Arif îl prepară într-o cratiţă pe un reşou şi savurează tocană cu carne şi chifle umplute cu carne de pui.

Eu, o fetiţă, sunt mândră să mă aflu laolaltă cu adulţii. Ascult discuţiile bărbaţilor din sat în timp ce clătesc ceştile într-o găleată cu apă bătând în cenuşiu. Ţărani cu trăsături adânc săpate se plâng de secetă şi de faptul că recoltele nu vor fi bune anul acesta. De plouat tot nu plouă, *Allah a uitat de noi*! La masa de alături, un măcelar cu tunica pătată de sânge, care atrage roiuri de muşte, joacă cu un prieten cărţi. Joacă pe sume mari. Deodată, încep amândoi să strige. Măcelarul a pierdut şi nu vrea să plătească. Fratele meu intervine ca să calmeze spiritele.

Mă întorc acasă la sfârşitul zilei foarte mulţumită, strângând în mână bancnota de cinci rupii. Dar, îndată ce intru pe poartă, Zeba pune mâna pe mine şi-mi cere banii. Mă împotrivesc. Îmi aruncă o privire rea, încruntată. Dacă nu-i dau banii, spune că pot să-mi iau adio de la cină. Îi întind până la urmă bancnota. Turbez. Şi eu, care voiam să-mi cumpăr o păpuşă din bazar!

1. Veşmânt tradiţional mixt, alcătuit dintr-o cămaşă şi o pereche de pantaloni, numit *shalwar kamiz* (n.a.).

4

Se apropie sărbătoarea Aid-ului! După cele 30 de zile ale Ramadanului, vom celebra acest eveniment cu o masă bună. Nu mai pot de nerăbdare. Pentru copii, este cel mai frumos moment al anului. De Aid, ei primesc daruri, haine noi sau bancnote de mică valoare. Luna de post a trecut încet. Am impresia că sunt zilele cele mai lungi ale anului. Adulţii sunt obosiţi, nu au voie să bea şi nici să mănânce între răsăritul şi apusul soarelui. La ora patru dimineaţa, începe agitaţia. Toţi sunt în picioare. Trebuie să-şi umple iute burta înaintea primei raze de soare.

Fratele meu Arif rămâne acasă, îşi deschide „hotelul” doar seara, fiindcă nimeni n-are voie să mănânce. Ziua, moţăie în patul lui din frânghii împletite. Celălalt frate mai mare, Tahir, este acum vânzător cu normă întreagă într-o prăvălie de CD-uri din bazar. În timpul Ramadanului, clienţii sunt rari, dar tot trebuie să ţină magazinul deschis toată ziua. Ne povesteşte că se întinde pe jos în spatele tejghelei şi-şi face siesta aşteptând să intre un eventual cumpărător. Ceea ce nu se întâmplă decât de două sau de trei ori pe zi.

Sora mea Farah şi fratele meu Salim au respectat Ramadanul în fiecare zi. La patru dimineaţa, Salim se îndoapă, mănâncă două turte cu unt, se culcă la loc şi pleacă la şcoală la şapte.

Gongui Ma simte că are febră şi, înainte să răsară soarele, îşi prepară un pahar de apă cu lămâie, „un leac pentru toate suferinţele”, după părerea bunicii. Dacă febra nu-i scade, va trebui să mă duc eu să lucrez în locul ei în casele unde face curat şi spală rufe.

Mă prefac că sunt şi eu epuizată, fiindcă în acest an am anunţat că voi ţine postul şi toată lumea m-a felicitat. În realitate, mănânc pe ascuns. Am cedat din prima zi, mi-era prea foame. Strecor discret o bucată de turtă în mâneca tunicii şi, în cursul zilei, mă duc la toaletă. Ascunsă înăuntru, smulg bucăţele de turtă pe care le înghit pe nemestecate ca să meargă mai repede. Pe urmă, mi-e atât de sete, încât beau apă de la robinet în timp ce fac curat şi nu mă vede nimeni.

Soţia lui Tahir, Hina, nu ţine Ramadanul fiindcă îşi alăptează bebeluşul. A născut al treilea copil acum câteva luni. E o fetiţă, pe nume Chandni. Hina n-a postit nici anul trecut, fiindcă era însărcinată. Vecina noastră, Asefa, o cotoroanţă care se plictiseşte acasă, se invită în fiecare zi în curtea noastră în timpul Ramadanului.

— Ştii, Hina, zice ea, va trebui să ţii postul mai târziu, în cursul anului! Altfel, asta va aduce ghinion întregii familii.

Hina încuviinţează fără să zică nimic.

Fratele meu Arif încearcă să-şi apere cumnata:

— Un client al hotelului meu, care studiază într-o medresă, mi-a explicat că, dacă nu poţi să ţii postul, e posibil să dai bani la săraci ca să compensezi.

În cursul Ramadanului trebuie oricum să plătim *zakat*, pomana despre care scrie în Coran. Aşa că Arif îi propune să facă o danie la moschee mai mare decât până acum.

— N-avem bani destui nici pentru noi, cum am putea să mai dăm şi la săraci? replică atunci Hina.

Adulţii se ceartă deseori, toţi sunt nervoşi în perioada asta. Din cauza căldurii, e un adevărat chin să nu bei, iar asta le tulbură mintea. Mă simt uşurată când Gongui Ma mă trimite în bazar să fac cumpărături pentru cină. Tensiunea de pe străzi e perceptibilă. Oamenii sunt traşi la faţă, ochii le lucesc. Spiritele se încing când o motocicletă trece prea aproape de un măgar sau când o maşină loveşte o şaretă. Conducătorii coboară imediat, se insultă, se ameninţă cu pumnul, răcnesc ameninţări. Lumea se adună foarte repede şi toţi trecătorii se delectează privind spectacolul, care îi face să uite câteva clipe foamea şi setea ce-i chinuie.

Pe la sfârşitul după-amiezii, ne pregătim pentru întreruperea postului. Meniul e delicios: orez îndulcit, gogoşi de cartofi şi *samosa* umplute cu carne. Mirosul lor ne gâdilă nările, dar n-avem voie să ne atingem de ele. Eu şi Farah aruncăm priviri înfometate spre felurile de mâncare. Nici adulţii nu se pot abţine să nu tragă cu ochiul la mâncăruri. Orele se tot lungesc. Punem bunătăţile pe farfurii şi ne aşezăm în jurul lor, în cerc, privind spre cer.

Ultimele raze de soare dispar în sfârşit şi chemarea la rugăciune răsună în moschei. E semnalul întreruperii postului. Conform tradiţiei, trebuie să mâncăm întâi o curmală. Apoi toată lumea se repede la mâncare, nu se mai aude decât zgomotul farfuriilor şi al maxilarelor. Farfuriile sunt repede golite, la fel şi cratiţa cu ceai, dispare şi ultima gogoaşă. Cu burta plină, fraţii mei se ridică să meargă la moschee şi să se roage împreună cu bărbaţii din sat. Femeile rămân acasă. Gongui Ma se va ruga pe un covor în camera ei.

Mă duc apoi la „hotelul” fratelui meu. Arif îl deschide seara ca să recupereze ziua pierdută. Clienţii fideli se înghesuie, nerăbdători să se afle între prieteni şi să uite ziua care a trecut. Discută despre preţul făinii şi al zahărului, care s-a dublat în timpul Ramadanului – comercianţii pretind că e penurie, ca în fiecare an, dar sunt musulmani răi care profită de luna sfântă ca să-i stoarcă de bani pe oamenii cumsecade. Despre croitori, ce să mai vorbim! E luna în care lucrează cel mai mult şi, ca de obicei, nu reuşesc să respecte termenele de livrare a hainelor noi! Totuşi, li s-a dat de trei săptămâni deja o bucată frumoasă de stofă ca să confecţioneze o tunică şi pantaloni bufanţi! Nu vor fi niciodată gata la timp.

Îi ascult distrată în timp ce clătesc farfuriile ca să câştig rupiile nenorocite pe care Zeba mi le va confisca de cum voi ajunge acasă. Poate că, mâine fiind sărbătoarea Aid, îmi va lăsa banii de data asta… Sunt încântată că mă aflu la hotel şi că evadez puţin. În serile de Ramadan, străzile sunt animate, bazarul rămâne deschis până târziu în noapte. Locuitorii se plimbă de colo-colo ca să facă ultimele cumpărături înainte de Aid. În timpul celor trei zile de sărbătoare, toate prăvăliile vor fi închise şi familiile se vor reuni. Unii, încărcaţi cu pachete, pleacă deja în microbuze înţesate de călători ca să ajungă la apropiaţii lor din alte oraşe.

Ultimele lumini s-au stins pe străzi. Mă întorc acasă împreună cu Arif, iar Zeba îmi confiscă şi de data asta bancnota. Gata, s-a terminat şi ultima zi a postului. E Aid! Mi-e greu s-adorm, atât sunt de surescitată.

Dimineaţa, luăm micul dejun împreună, mai târziu ca de obicei. Fraţii mei cei mari ne dăruiesc mie şi lui Farah mici

monede. Dăm fuga imediat să ne cumpărăm îngheţată de la negustorul ambulant care bate străzile. E uşor de găsit, căci mica lui şaretă galbenă difuzează muzică. E mereu aceeaşi melodie, care îi face pe copii să saliveze când o aud. Îmi cumpăr o îngheţată mică cu mango, servită într-o jumătate de pahar. Farah preferă ciocolata. Ne mâncăm îngheţata cu o paletă mică din lemn şi ne întoarcem acasă.

Împreună cu cumnatele mele şi cu mama, începem să pregătim masa de prânz. Pentru desert, Gongui Ma s-a gândit la colărezi fierţi în lapte îndulcit şi o salată de fructe condimentată. Mama a cumpărat şi un pui, pe care negustorul l-a tăiat în faţa ei. L-a golit cu cuţitul de măruntaie şi le-a aruncat în stradă, un adevărat deliciu pentru pisicile vagaboande. Tăiem pasărea în bucăţi înainte de a o rumeni cu ceapă. Apoi o fierbem cu orez parfumat cu mirodenii. Masa e suculentă, nepoţii mei strâng pumnişori de mâncare. Adulţii hăpăiesc tot. Este în mod sigur cea mai bună masă a anului.

Ospăţul s-a terminat, e momentul cadourilor. Fraţii mei le oferă soţiilor haine noi, tunici frumoase cusute de croitori. Hina şi Zeba au cumpărat animăluţe din pluş pentru copiii lor, care scot strigăte de bucurie. Eu n-am primit nimic. Nimeni nu-mi face cadouri. Gongui Ma nu mai are destui bani, a cumpărat deja mâncarea din economiile ei.

Dar domnul Malik, marele proprietar la care lucrează, i-a oferit o bucată de pânză roz cu galben ca să-şi confecţioneze o tunică nouă. A desfăcut-o mândră, ca s-o admire toată lumea. Cumnatele mele pipăie pânza şi îi laudă fineţea. Mi-ar plăcea să am şi eu un veşmânt nou; port doar tunicile vechi cârpite şi complet uzate ale surorilor mele. Privesc pânza aceea atât de

moale cu un aer abătut. Mama îmi surprinde privirea. Zâmbeşte şi-mi spune prin gesturi:

— Ştii, Naziran, eu n-am nevoie de haine, o să-ţi fac ţie o tunică nouă.

Sar în sus de bucurie. E un cadou splendid. Voi fi atât de mândră în acele haine! Cred că e cea mai frumoasă zi din viaţa mea. Chiar dacă cumnatele mele o ceartă pe Gongui Ma:

— Ţi-ai pierdut minţile, o copilă n-are nevoie de un astfel de cadou!

Trece o săptămână, toată lumea şi-a reluat munca, zilele sărbătorii Aid sunt deja departe. Fratele meu Tahir a plecat cu autobuzul la Karachi să-şi aprovizioneze prăvălia cu DVD-uri şi casete. Afacerea merge bine. În această perioadă, în Pakistan există doar canalul PTV, care e puţin cam plictisitor, şi clienţii lui Tahir cer mereu noutăţi, vor să vadă cele mai recente filme. Aşa că patronul l-a trimis să cumpere stocuri de la Rainbow Center din Karachi. I-am auzit pe fraţii mei discutând despre asta; acolo este o piaţă enormă, unde se găsesc toate filmele noi. Au chiar şi filme video americane cu actriţe frumoase care se dezbracă de tot în faţa aparatului de filmat… Clienţilor prăvăliei le place mult acest gen de filme.

Locuitorii din sat sunt şi fani ai superproducţiilor indiene în care joacă deseori Shah Rukh Khan, un actor musulman celebru. Filmele de la Bollywood nu sunt difuzate niciodată de televiziunea pakistaneză, pentru că suntem certaţi cu India. Tahir are aşadar misiunea să aducă toate filmele noi care se vând bine. Trebuie să le ceară negustorilor să-i pună filmele la un DVD-player, căci sunt cópii piratate, adesea de proastă calitate. Uneori, sar sau se blochează… În piaţa de la Rainbow

Center, Tahir se va aproviziona şi cu casete cu muzică tradiţională. Sunt foarte apreciate de şoferii de autobuz şi de taxi, clienţi regulaţi ai prăvăliei sale.

Mâine, fratele meu se va întoarce. Va aduce cu autobuzul toată marfa. Sunt nerăbdătoare să văd ce a luat. Uneori mă lasă să văd filme punjabi în prăvălia lui. În timpul cinei, începe să sune telefonul vecinului nostru. Îl auzim din curte. Vecinul are de câteva luni o linie fixă şi primeşte apeluri pentru familiile din cartier care n-au telefon. După câteva secunde, vecinul vine să bată la poarta noastră.

— Arif, vino încoace! Eşti chemat la telefon!

Arif se întoarce încruntat după câteva minute.

— Tahir a avut un accident pe o stradă din Karachi. E la spital.

Hina, soţia lui Tahir, îşi pierde complet capul şi mama începe să suspine. Arif încearcă să le liniştească, dar pare stânjenit. Nu îndrăzneşte să dea detalii despre accident în faţa mea şi nu spune nimic precis. În pofida precauţiilor sale de limbaj, înţeleg în cele din urmă că Tahir a fost rănit la nivelul părţilor intime.

Când se întoarce acasă două zile mai târziu, Tahir e palid de durere. A suportat mai multe ore de călătorie, aşezat în autobuz, pe un drum plin de gropi. Fiecare zdruncinătură a fost pentru el un supliciu. Merge şchiopătând până la pat, sprijinindu-se de Hina, şi se întinde fără să spună o vorbă. Rămâne în camera lui săptămâni întregi, în convalescenţă.

Lunile trec şi fratele meu Tahir e din ce în ce mai deprimat. Hina îl anunţă în cele din urmă pe tata. Într-o după-amiază, acesta vine în vizită la noi. Începe o discuţie importantă cu Hina. Îi ascult fără să par că o fac, spălându-l pe micul Chandni

într-un lighean. Bebeluşului îi place la nebunie apa şi e unul dintre rarele momente în care nu urlă. Aşa că pot să aud tot.

Hina şuşoteşte cu o voce misterioasă:

— Nu mai merge mult aşa. Tahir nu mai munceşte, nu avem bani. Şi apoi, a devenit neputincios după accident. Medicii au spus că n-are leac. Eu ce mă fac?

Tata se gândeşte răsucindu-şi mustaţa. Deodată, îi propune Hinei:

— Ascultă, fata mea, o să vă divorţez şi o să-ţi găsesc alt bărbat.

Hina lasă capul în jos. Tata insistă:

— Trebuie să-ţi refaci viaţa cu alt bărbat. Sunt tatăl tău şi ştiu ce e bine pentru tine. O să-ţi găsesc o partidă bună.

Într-o seară, tata vine iar pe la noi, cu mutra lui de zile rele. Se aşază lângă fratele meu Tahir şi-l informează pe un ton grav că a hotărât să-l divorţeze de soţia lui. Tahir nu răspunde, nici măcar nu se uită la tata. Văd bine că nu e de acord, îşi iubeşte mult soţia. Dar n-are de ales, tata hotărăşte în familia noastră.

Eu am înţeles că tata avea un plan de la bun început. Nu-i convine că Tahir nu-i mai poate plăti cele 2 000 de rupii pe lună pe care le-a negociat ca să-l însoare cu Hina. Aşa că o va revinde pe Hina unui alt soţ, ca să câştige bani. A găsit deja un pretendent, un negustor dintr-un sat vecin care-i oferă 50 000 de rupii (500 de euro). Dar lucrurile nu sunt chiar atât de simple. Tata trebuie să obţină întâi divorţul fiicei sale la tribunal; va invoca invaliditatea soţului ei. Timp de două luni, se duce în mod regulat la tribunalul districtului.

Într-o zi, se întoarce acasă cu un mare zâmbet de satisfacţie pe faţă şi fluturând documentul preţios ştampilat de judecător:

Hina şi Tahir sunt în mod oficial divorţaţi. Tata a avut câştig de cauză. Se aşază lângă Hina în curte.

— Am rezolvat. Viitorul tău soţ e un bărbat bogat. O să trăieşti confortabil.

Ochii Hinei se luminează. Tata adaugă oftând:

— Doar că noul tău soţ nu vrea să-i ia în grijă şi pe copiii tăi. Va trebui să-i laşi aici. O să se ocupe de ei Gongui Ma.

Hina încuviinţează. E de acord. Tata o face să spere la o casă frumoasă cu un bărbat înstărit… aşa că toţi copiii ei vor rămâne aici.

După divorţul oficial, Hina trebuie să mai aştepte patru luni înainte de a se căsători din nou, conform tradiţiei islamice. Trebuie să existe certitudinea că nu e însărcinată. Lunile trec şi, într-o seară, noul soţ al Hinei vine în sfârşit s-o ia. Nu va fi nicio petrecere. Doar vor semna contractul de căsătorie la negustor şi un mullah va fi de faţă pentru celebrarea religioasă a căsătoriei. Hina şi-a pregătit cufărul cu toate lucrurile, şi-a împăturit hainele, şi-a împachetat cele câteva bijuterii. Aşteaptă în tăcere.

Tata intră în curte cu un bătrân cu faţa plină de riduri care merge puţin adus de spate. Ne salută cu glas tremurat, abia înţeleg ce zice: n-are niciun dinte în gură. E noul soţ. Hina îi zâmbeşte. Va părăsi casa noastră, încântată că se va duce să trăiască în confort. Copiii au înţeles foarte bine că mama lor pleacă pentru totdeauna şi i se agaţă de tunică. Ea îi respinge şi le promite că va reveni să-i vadă curând. O văd dispărând pe stradă împreună cu bătrânul. Nepoţii mei îşi strigă mama cu ţipete sfâşietoare şi-mi petrec seara alinându-i.

Zilele se scurg şi seamănă între ele. Totul merge prost la noi acasă. Fratele meu Tahir a plecat să locuiască în altă casă,

singur. E nefericit şi îl urăşte pe tata. Celălalt frate mare, Arif, trece şi el printr-un moment prost. O suportă din ce în ce mai greu pe Zeba, care îi face tot timpul reproşuri şi-l îndeamnă să nu ne mai ajute cu bani pe noi, familia lui. Fratele meu s-a săturat atât de mult de ea, încât se îmbată din ce în ce mai des ca să uite de supărări.

Pleacă în fiecare seară la prieteni. Când se întoarce, noaptea târziu, merge clătinându-se până în camera lui, ocărându-i pe Zeba şi pe socrii lui, Zubieda şi Murtaza, cărora le reproşează că-şi vând fiicele fără pic de ruşine. Zeba îl face beţiv şi-l insultă. Gongui Ma e întristată, dar nu zice nimic. Prăvălit pe pat, fratele meu adoarme pe loc. Sforăie atât de tare încât nimeni nu poate să doarmă în casă. În fiecare seară, cheltuieşte tot câştigul zilei ca să-şi cumpere băutură... După câteva săptămâni de chef, Arif e plin de datorii. Trebuie să-şi vândă curând hotelul. S-au dus singurele mele momente de libertate, când spălam ceştile şi-i ascultam pe clienţi istorisind fel de fel de chestii din viaţa lor.

De când cu povestea asta, Zeba e într-o dispoziţie îngrozitoare. Are pică pe toată familia. Ba chiar se duce să i se plângă tatei şi ameninţă că va divorţa şi ea. Tata e somat să rezolve criza familială. O va face în felul lui. În loc să ne ajute cu bani, hotărăşte ca Salim să nu se mai ducă la şcoală şi să muncească. Un bărbat trebuie să aducă bani în casă şi, deocamdată, acela nu e Arif... Aşadar, acum e rândul lui Salim să asigure existenţa familiei. Fratele meu, elev strălucit, îl va anunţa în dimineaţa asta pe profesorul său că nu se va mai duce la şcoală.

După-amiază, după ore, tata are parte de o vizită-surpriză. Salim se întoarce acasă însoţit de profesorul lui. E un bărbat

scund şi vioi, care poartă ochelari rotunzi. Se aşază confortabil turceşte pe un pat din curte, în timp ce Gongui Ma îi pregăteşte ceaiul. Profesorul, probabil din obişnuinţă, îşi înşiră argumentele:

— Am aflat că vreţi să-l luaţi de la şcoală pe fiul vostru Salim. Ştiţi, este cel mai bun elev al meu. Vreau cu orice preţ să-şi continue studiile.

Pe tata îl indispune această discuţie. Îşi aprinde una dintre ţigările pe care le cumpără cu bucata de la micul negustor de tutun. Oftează netezindu-şi mustaţa şi răspunde:

— Să ştiţi, profesor *sahab*, că fiul meu va merge să lucreze ca ucenic zidar pe un şantier. Are nevoie de o meserie adevărată. Studiile astea n-o să-i dea de mâncare.

— Nu înţelegeţi, faceţi o greşeală. Ar fi o pierdere enormă. Dacă urmează studii, va avea o meserie bună mai târziu. Ar putea deveni şi el profesor.

— Vă mulţumesc pentru amabilitate, profesor *sahab*. Dar avem nevoie de bani, am mulţi copii de hrănit! se lamentează tata, cu un aer dramatic. N-am de ales.

Discuţia nu foloseşte la nimic. Profesorul pleacă înciudat. Îl bate uşor cu palma pe spate pe fratele meu şi-i urează noroc. Fratele meu va regreta toată viaţa că a renunţat la şcoală. În aceeaşi seară, pleacă pe un şantier împreună cu Arif, care şi-a reluat meseria de zidar ca să-şi achite datoriile.

Gongui Ma nu îndrăzneşte să se plângă de hotărârea lui tata, îi e teamă de el. Dar a doua zi, când el vine acasă ca să ne vadă, se hotărăşte să-i spună tot ce are pe suflet. Tata a adus un *biryani*. E mâncarea mea preferată! Mă uit salivând cum deschide pachetul ambalat în hârtie unsuroasă. Mâncarea e

caldă, aburindă. O devorează în faţa noastră, sugând meticulos fiecare os, fără să ne dea o fărâmă.

Gongui Ma îşi ia inima în dinţi. Începe. Îi zice lui tata prin gesturi că nu-i o hotărâre bună că nu-l mai lasă pe Salim să meargă la şcoală. Mama se enervează. De ce nu face tata niciodată nimic pentru noi? Se ocupă de familia Zubiedei, care n-are nevoie să muncească! Tata nu suportă să fie criticată Zubieda. Plouă imediat cu lovituri. O loveşte pe mama şi mai tare decât de obicei. Îl privesc încremenită. Se aruncă asupra ei s-o sugrume. Mi-e teamă c-o omoară. Urlu.

Zeba s-a închis în camera ei, se fereşte să intervină. Îl implor pe tata să se oprească, îl trag înapoi de tunică. Se ridică, cu privirea rătăcită, mă îmbrânceşte şi iese din casă furios. Mama se aşază cu greu; buza îi sângerează. Tremură toată. Sunt revoltată. Îi spun mamei că vreau să-l ucid pe tata. Gongui Ma mă strânge în braţe şi-mi răspunde prin gesturi:

— Eşti o copilă. Nu poţi să faci nimic.

În zilele următoare, n-o mai recunosc pe mama. Şi-a pierdut orice bucurie de a trăi. De fapt, nu mai are chef de nimic. Spune iar şi iar că nimic nu va merge niciodată mai bine în viaţa ei. Într-o dimineaţă, îmi cere s-o însoţesc la domnul Malik. Dar, în loc să meargă acasă la proprietar, îşi continuă drumul şi mă duce cu ea pe malul râului Chenab, care curge pe lângă locuinţa cea mare. Merge cu paşi mărunţi, cu privirea în gol. Când ajungem pe malul apei, Gongui Ma mă priveşte fix şi-mi spune prin semne:

— O să ne aruncăm amândouă în apă şi-aşa n-o să mai suferim. Să terminăm cu toate.

Nu prea înţeleg ce se întâmplă, dar voi face ce-mi spune mama. Deodată, aud glasul puternic al domnului Malik. Aşezat pe terasă, ne-a zărit cum plângeam şi tremuram pe mal. Strigă la noi:

— Nu veniţi să faceţi treabă azi?

Mama se prăbuşeşte la pământ. Răspund eu în locul ei. Îi repet domnul Malik ce mi-a spus mama:

— O să ne aruncăm în apă!

Domnul Malik mă priveşte surprins şi ne porunceşte să venim la el. O trag pe Gongui Ma de mână. Proprietarul ne aşteaptă în vestibulul casei, nedumerit. O întreabă pe Gongui Ma:

— De ce a spus asta copila dumitale?

Mama nu îndrăzneşte să ridice ochii, e prea jenată. Până la urmă, mărturiseşte că nu mai poate să suporte violenţa tatălui meu şi că vrea să moară. Îi traduc gesturile ei domnului Malik, care mă ascultă mângâindu-şi mustaţa. Îi propune lui Gongui Ma să se mute la el în locuinţa servitorilor.

— Dacă nu vrei să mai trăieşti cu soţul tău, eşti bine-venită aici împreună cu copiii tăi. Vei trăi liniştită laolaltă cu servitorii mei.

Sper să primească propunerea. Dar Gongui Ma răspunde că-i e prea frică de reacţia tatălui meu, care ar fi în stare să ne omoare. Domnul Malik dă din cap şi spune:

— Tu hotărăşti. Dacă preferi să stai cu soţul tău, te voi ajuta cu bani. Servitoarele mi-au spus că trebuie să te descurci singură ca să-ţi hrăneşti copiii.

Ne zâmbeşte şi ne întinde o bancnotă de 100 de rupii. Mama îi mulţumeşte domnului Malik, cu ochii plini de lacrimi. Se

apleacă şi-i atinge picioarele în semn de respect. După ce terminăm treaba, ne întoarcem amândouă, tăcute, acasă.

5

M-am închis în toaletă. Mă privesc cu atenţie într-o oglindă mică, în raza de soare care trece prin acoperişul de tablă ondulată. Mă strâmb examinându-mă din toate unghiurile. Sunt o tânără de 13 ani acum, aproape o femeie. Îmi acopăr părul şi-mi trag o parte a vălului peste piept când ies din casă.

În oglindă, îmi par destul de drăguţă. Am ochi migdalaţi, gene lungi, o gură bine conturată şi pielea albă. Tenul deschis este important. Bărbaţilor nu le plac femeile cu tenul măsliniu. Dar n-am iubit, sunt o fată respectabilă. Gongui Ma e mândră de mine, fiindcă sunt ascultătoare şi aproape că nu ies din casă.

Cele două surori mai mari au plecat de mult. Pe scumpa mea soră Farah au măritat-o anul trecut. Am simţit că mi se sfâşie inima când a plecat. Am plâns strângând-o în braţe din toate puterile. Tata a vândut-o pe 50 000 de rupii (500 de euro) unui locuitor dintr-un sat îndepărtat, unul care cred că are cu zece ani mai mult decât ea. A fost o petrecere grozavă, plătită de soţ, cu mulţi invitaţi, muzicanţi şi masă mare... Dar eu nu reuşeam să mă bucur, eram prea tristă la gândul că voi fi despărţită de sora mea. Farah a plecat în satul socrilor. Iar eu am rămas singură; acum n-are cine să mai râdă de felul în care o imitam pe Zubieda cum hohoteşte smulgându-şi părul. Îi aştept cu nerăbdare vizitele rare. M-am gândit deseori să fug. Dar unde

să mă duc? O fată nu poate să trăiască singură, fără familia ei. Şi apoi, mama ar fi mult prea nefericită.

Visez cu ochii deschişi, spălând vasele, când atenţia mi-e atrasă deodată de sunetul înăbuşit al unei discuţii. Cina s-a sfârşit şi, în curte, tata vorbeşte încet cu Zeba. Prind frânturi de fraze în care prenumele meu se repetă de câteva ori. Traversez curtea cu braţele încărcate cu vase şi mă apropii de ei cu un aer nevinovat, dar Zeba şi tata tac când mă zăresc. În cele din urmă, tata pleacă fără să-mi adreseze un cuvânt. Totuşi, sunt sigură că vorbea despre căsătoria mea…

O să părăsesc în sfârşit casa! Seara, în pat, abia reuşesc să adorm, foarte surescitată. Îmi imaginez deja chipul bărbatului care mă va duce departe de-aici. Nu e un bătrân ştirb, cocoşat de povara anilor. Nu. Logodnicul meu seamănă cu un actor de cinema pe care l-am văzut pe carcasa unui film pe DVD în prăvălia fratelui meu Tahir. Un bărbat elegant, cu sprâncene groase, cu privire pătrunzătoare şi mustaţă fină. Plutesc pe un nor, străbat în vis câmpuri cu flori de muştar de un galben auriu, livezi de manghieri cu fructe dulci ca mierea. Zbor până în acel sat unde locuieşte preaiubitul meu.

A doua zi, pândesc cel mai mic semn, cea mai mică frază. Când se întoarce acasă de la dugheana lui de fructe, tata face un ocol pe la noi. Intră răsucindu-şi mustaţa, cu un zâmbet triumfător pe buze. În timp ce-şi bea ceaiul, mă anunţă că mi-a găsit un soţ. Un bărbat din alt sat, la trei ore de mers cu maşina. Îl cheamă Adil şi are 22 de ani.

Adil e unul dintre verii îndepărtaţi ai soţului lui Farah. Părinţii îi căutau o soţie şi socrul surorii mele le-a vorbit despre mine. Tata îmi povesteşte că tatăl lui Adil a venit să-l viziteze la bazar. Au băut ceai şi au stat de vorbă. Tata i-a lăudat calităţile

mele şi a făcut o ofertă. Tatăl lui Adil a plecat spunând că se va gândi. În dimineaţa asta, a sunat. Se pare că negocierea a mers bine, deoarece tata e binedispus. La plecare, îmi şopteşte că Adil va veni curând să ne viziteze.

Conform tradiţiei, părinţii aleg soţii şi soţiile copiilor şi aceştia trebuie să se supună voinţei lor. Ca şi mine, Adil n-a avut probabil niciun cuvânt de zis. În general, părinţii aleg cu grijă viitorul ginere sau viitoarea noră, nu-şi căsătoresc copilul cu o persoană, ci cu un clan, e o alianţă strategică. Familia socrilor trebuie să aibă un statut social cel puţin echivalent, să aibă reputaţie bună… În ceea ce mă priveşte, sunt sigură că tata a căutat, ca de obicei, mai ales oferta mai mare. Voi afla mai târziu că i-a cerut 40 000 de rupii (400 de euro) tatălui lui Adil. Aşa că m-a vândut. Dar, oricum, căsătoriile din dragoste se întâmplă doar în filmele pe care le văd la televizor.

Zaira, vecina noastră, a venit pe la noi şi foloseşte prilejul ca să ne spună povestea unei tinere din satul său natal care a fugit cu iubitul ei. Au plecat să se căsătorească în secret la Lahore, capitala provinciei noastre. Gongui Ma şi Zeba plesnesc din limbă, în semn de dezaprobare.

— Familia fetei îi caută acum peste tot! exclamă Zaira. Dacă sunt găsiţi, riscă moartea, şi-au dezonorat clanul! Se va sfârşi cu o *karo-kari*, crima de onoare.

Zeba nu e de acord:

— Depinde de familii, unele încearcă să aranjeze lucrurile. Părinţii pot să apeleze totuşi la *panchayat*, sfatul bătrânilor satului, ca să rezolve o poveste de felul ăsta.

— Bătrânii au întotdeauna ultimul cuvânt, recunoaşte Zaira. Uneori, hotărăsc să accepte căsătoria. Alteori, pronunţă

pedeapsa cu moartea. Iar bărbaţii din familie trebuie să ducă sentinţa la îndeplinire…

Mama îmi face semn să n-ascult poveştile astea. Eu mă gândesc doar la Adil. Va veni curând la noi şi neliniştea mă face deja să simt un gol în stomac.

Zilele trec. Noaptea, îmi visez noua familie. Oricum, nu poate să fie mai rea decât a mea. Dar îmi dau seama şi că voi fi despărţită de fratele şi de mama mea. Gândul de a mă afunda în necunoscut, departe de locurile familiare ale copilăriei mele şi de oamenii care mă iubesc, începe să mă îngrijoreze. E înspăimântător. Mai ales că entuziasmul lui Gongui Ma pare să scadă. S-ar zice că-i e teamă pentru mine.

Astăzi e vineri, ziua vizitei atât de aşteptate a lui Adil. M-am spălat nerăbdătoare dimineaţă cu o găleată de apă rece la toaletă. Am îmbrăcat o tunică curată şi mi-am pieptănat părul cu grijă. Aştept în picioare, nefiind în stare să stau jos. Mă agit de colo-colo, mătur curtea încă o dată. Un sentiment brusc de teamă pune stăpânire pe mine. Am recunoscut vocea tatălui meu în stradă. Îmi ţin răsuflarea. Intră în sfârşit pe poartă, însoţit de un tânăr.

E Adil. Mă uit la el cu coada ochiului. Are trăsături fine, încadrate de un păr des, pieptănat cu ulei de muştar, ca să lucească. Mustaţa scurtă formează un arc de cerc deasupra buzelor, iar ochii mari şi negri îi strălucesc, aşa cum îmi imaginam. Adil e foarte politicos, îi salută pe fraţii mei şi se aşază pe un pat din frânghii împletite. Nu trebuie să mă uit drept în ochii lui, ca să arăt că sunt fată bine-crescută.

El se preface că nu mă priveşte, dar trage cu ochiul pe ascuns. Asta mă tulbură rău de tot. Stă de vorbă cu tata. A adus

brăţări colorate pentru mine şi dulciuri pentru părinţi. Zeba profită ca să ceară şi alte cadouri, ba chiar îi spune să cumpere şampon pentru noi data viitoare. Şamponul e un produs de lux, e scump. Dar ce scorpie… Mi-e ruşine cu cumnata mea.

Aduc ceai şi bucăţele de zahăr pe o tavă, ţinând privirea în jos. Adil discută câteva minute cu fraţii mei. Bea repede ceaiul şi ne anunţă că nu mai poate să stea. Trebuie să cumpere saci cu grâu de însămânţat pentru ogoarele tatălui său. Ne salută pe toţi foarte politicos şi pleacă, ducând cu el toate speranţele mele… Sunt deja îndrăgostită de el. Tata îl însoţeşte până la poartă. E foarte entuziasmat şi-mi tot spune că mi-a găsit o partidă bună. Pentru tata, asta înseamnă un viitor ginere care îi va plăti traiul un timp.

Tata stă mult timp la telefon în zilele următoare. Organizează probabil ceremonia căsătoriei cu familia lui Adil. Vom celebra *niqa*, semnarea contractului, prima etapă a căsătoriei. După *niqa*, urmează *ruksati*, o ceremonie ce are loc la familia miresei, apoi *walima*, care celebrează sosirea miresei la socrii ei. Familia mea şi cea a lui Adil au invitat mai bine de o sută de persoane. Trebuie cumpărate toată mâncarea şi băuturile pentru primirea lor. Asta costă mult, dar tata a negociat bine, va plăti familia viitorului meu soţ.

Azi e ziua cea mare. N-am dormit toată noaptea. Mama şi surorile mă pregătesc întreaga zi pentru *Mendi*, sărbătoarea pudrei henna, care va avea loc diseară. Mama mi-a uns părul cu ulei de muştar şi l-a descurcat înainte de a-l împleti într-o coadă. Apoi mi-a frecat tot corpul cu *multani mud*, o pastă de argilă care face pielea foarte catifelată. Pe urmă m-a ajutat să-mi epilez subsuorile, picioarele şi pubisul.

Îmbrac o rochie galben-aurie şi un văl asortat, culoarea tradiţională pentru *Mendi*, împrumutate de la Zaira. Urmează etapa machiajului – trebuie pus mult, pentru a înfrumuseţa faţa miresei. Bătrânele mele mătuşi supraveghează operaţiunea. Îmi dau sfaturi pentru noaptea nunţii şi pentru viaţa conjugală.

— Trebuie să fii ascultătoare cu soţul tău, trebuie să dai dovadă de răbdare! Lasă-te în voia lui când o vrea să se culce cu tine.

Alta insistă:

— Când vei ajunge în noua ta familie, important e să te înţelegi bine cu soacra, trebuie să fii serviabilă şi amabilă cu ea.

În cursul serii, celebrăm în fine *Mendi*. Toate fetele din familia mea se adună la Gongui Ma. Sunt vreo douăzeci, îmbrăcate cu rochiile lor cele mai frumoase, acoperite de bijuterii şi machiate ca nişte prinţese. Bătrânele hăpăie orezul îndulcit cu şofran, o mirodenie scumpă, folosită doar la bucatele de sărbători. Nu mă simt în apele mele. Noroc că e şi Farah cu mine. Ea mă linişteşte:

— Logodnicul tău, Adil, are o reputaţie bună, e un om amabil şi vei fi cu siguranţă foarte fericită cu el.

Împreună cu celelalte surori, îmi împodobeşte mâinile şi picioarele cu desene delicate făcute cu henna. Mă foiesc pe scaun. Farah mă admonestează: nu trebuie să mă mişc, ca să nu stric desenele. Şi durează groaznic de mult până se usucă… Henna trebuie să capete o nuanţă închisă. E un semn bun, înseamnă că viitoarea mireasă va fi iubită de soacră.

Vecina ne-a împrumutat şi un magnetofon care difuzează cântece ritmate ce-ţi sparg timpanele. Nemişcată ca o statuie, le privesc pe femeile care dansează lasciv, cu braţele în sus, mişcându-şi şoldurile ca în filmele de la Bollywood. Nepoatele

mele sunt dezlănţuite, aleargă în toate direcţiile. Aşteptasem atât de mult acest moment şi uite că am un nod în gât şi simt cum mi se strânge inima de teamă.

Urmează să sosească familia lui Adil. Au călătorit toţi împreună cu acelaşi autobuz şi ajung în grup la noi. Femeile ni se alătură în curte, în frunte cu viitoarea mea soacră, scundă şi subţirică, îmbrăcată cu o tunică aurie. O salut cu respect. Ea mă îmbrăţişează şi zice că mă consideră deja fiica ei. Cumnatele mele se prezintă şi ele. Nu reuşesc să memorez toate numele, încerc să le reţin feţele. Ele îmi spun că sunt nerăbdătoare să vin să locuiesc cu ele în sat, căci de acum înainte sunt sora lor.

Sunt puţin ameţită cu atâta lume în jurul meu. Femeile se aşază şi încep un concurs de cântece tradiţionale. Cele din familia mea intonează un refren comic, îl ironizează pe viitorul meu soţ. Apoi e rândul cumnatelor mele să răspundă pe acelaşi ton, glumind pe seama noastră. Râd din toată inima, pândind totodată silueta lui Adil pe stradă. Îl zăresc împreună cu tatăl lui, un bărbat în vârstă cu un turban mare alb pe cap.

Adil e îmbrăcat cu o tunică albă foarte elegantă, poartă o tichie tradiţională pe cap şi ghirlande de flori în jurul gâtului. Bărbaţii se îndreaptă spre corturi, ridicate pe un câmp din apropierea casei noastre. Acolo are loc *Mendi* pentru Adil. Bărbaţii vor dansa între ei, vor asculta muzică şi se vor ospăta.

Henna s-a prins în sfârşit. Îmi îndepărtez cojile uscate de pe mâini şi picioare. Farah freacă desenele cu ulei şi zeamă de lămâie, ca să se impregneze bine pigmenţii. Palmele şi picioarele îmi sunt împodobite cu curbe şi linii bătând în portocaliu, rezultatul e splendid. Semn bun, soacra mă va avea la inimă… Noaptea târziu, mergem în sfârşit la culcare. Casa e plină, invitaţii dorm în curte pe rogojini şi pe paturi.

A doua zi dimineaţă, trebuie să mă pregătesc pentru ceremonia *niqa*. La ea vor lua parte peste o sută de invitaţi. Zubieda, într-o rochie cu paiete strânsă pe corp, îmi face semn s-o însoţesc în camera mea. Mi-a adus ţinuta pentru *niqa*, care este scoasă pentru fiecare ceremonie. E rochia pe care au purtat-o surorile mele vitrege şi verişoarele mele. E uzată, dar nu se prea vede. Zubieda mi-o aşază pe pat, apoi desface mici pachete de hârtie. Scoate bijuterii aurite, coliere, brăţări şi cercei… Când îi mulţumesc, mă avertizează tăios că le vrea înapoi imediat după ceremonie. Îmi ordonă să mă grăbesc.

Farah mă ajută să îmbrac noua ţinută, o fustă groasă brodată şi o cămaşă de culoare purpurie. Ea mă înfăşoară apoi într-un văl mare şi roşu, tivit cu fir aurit. Îmi fixează pe frunte un pandantiv, cu ajutorul unor agrafe prinse în păr, şi mai adaugă machiaj. Mulţumită de opera ei, îmi întinde o oglindă mică. Imaginea mea e surprinzătoare. Am impresia că văd altă femeie. Am buzele stacojii, ochii alungiţi cu o linie neagră şi faţa acoperită de pudră albă, pentru deschiderea tenului. Farah mă asigură că sunt superbă. Mă însoţeşte afară ţinându-mă de mână.

Mă aşez în curte, înconjurată de femei. Schimbul de consimţăminte se face separat, conform tradiţiei. Mullahul l-a obţinut deja pe al lui Adil cu câteva minute înainte, în cortul în care se află bărbaţii. Acum e rândul meu. Mullahul intră la noi cu paşi mici şi se aşază pe un scaun lângă mine. Are o barbă lungă şi căruntă şi ochelari rotunzi cu lentile groase. Tot înclinând capul spre pământ pentru rugăciuni, a căpătat pe frunte o mică umflătură. Mullahul rosteşte o rugăciune. Mă întreabă dacă sunt de acord să mă căsătoresc. Încuviinţez cu o voce tremurătoare. Îmi prezintă contractul. Nu ştiu să citesc,

aşa că înmoi prima falangă a degetului arătător într-o călimară şi semnez cu amprenta digitală. Adil a făcut la fel pe document. Gata, sunt soţia lui!

Însoţită de apropiaţii mei, merg ca o somnambulă, cu capul plecat sub vălul care îmi ascunde faţa, până la cortul ridicat pe câmpul de lângă casă. Ajungem la cortul mare împodobit cu ghirlande de flori. Când intru, fraţii mei îmi ţin întinsă deasupra capului o bucată de pânză stacojie. Invitaţii stau pe scaune din plastic şi eu mă aşez în faţa lor, pe o mică estradă, împreună cu Adil. Simt că e la fel de încordat ca mine. Sunt atât de emoţionată, încât mi se înceţoşează vederea.

Apropiaţii se perindă prin faţa noastră; fiecare ne pune în gură, când îi vine rândul, o bucată de ceva dulce ca să ne ureze căsnicie fericită. Ne oferă daruri, pe care le aşază pe o masă de lângă estradă: veselă, pături, pahare, haine, produse cosmetice, obiecte pentru casă…

În aceeaşi seară, în cortul mare, celebrăm *ruksati*. E ora mesei atât de aşteptată de invitaţi. Aceştia se înghesuie în jurul bucatelor aburinde aşezate pe un bufet. Bărbaţii şi femeile se aşază cu farfuriile pline la mese separate. Toţi se reped cu lăcomie asupra mâncării: *halim*, o pastă fină făcută din carne, făină şi linte cu mirodenii, *korma*, un curry de pui cu iaurt, şi mâncarea mea preferată, *biryani*. Iar ca desert, *halwa*, un preparat foarte hrănitor făcut cu griş, zahăr, unt, nuci şi ornat cu dulciuri aurii, *savaya*, fidea fiartă în lapte cu zahăr, decorată cu fructe uscate, *kiir*, orez cu lapte dulce, cu cardamom. Nu sunt în stare să înghit nimic.

Petrecerea e în toi; muzicanţii, îmbrăcaţi în tunici scânteietoare, cântă muzică tradiţională, aşezaţi pe estradă lângă noi. Apoi, actori ambulanţi înveselesc seara. Intonează

cântece comice care îi ironizează pe politicieni şi pe seniorii feudali. Spun glume şi joacă scheciuri care stârnesc râsul spectatorilor. Seara trece ca într-un vis. Sunt femeie măritată. Voi fi trimisă la soţul meu. A doua zi, voi pleca pentru totdeauna la familia lui.

6

Căldura e sufocantă. Pasagerii microbuzului miros a transpiraţie şi a grăsime. Încerc să deschid fereastra mea, dar e stricată. Casetofonul microbuzului funcţionează însă destul de bine. Se repetă, la volum maxim, aceeaşi casetă de la începutul călătoriei. Mergem deja de o oră încheiată. Un şirag de mătănii din plastic maro se leagănă atârnat de oglinda retrovizoare. Cele trei surori ale mele, aşezate pe aceeaşi banchetă, sunt pe jumătate aţipite. Capetele li se clatină la fiecare zdruncinătură. În dimineaţa asta, am părăsit pentru prima dată casa copilăriei mele. Mama nu şi-a putut reţine lacrimile când am urcat în autovehicul, dar şoferul nu mai avea răbdare.

— Haideţi, doamnelor, urcaţi, avem trei ore de mers!

Am văzut-o pe mama devenind mică de tot în depărtare în faţa casei.

Acum, suntem pe drum spre satul socrilor mei. Peisajul se perindă prin faţa ferestrei. Pământul e roşu ca sângele, presărat cu mici oaze de palmieri verzi în care se leagănă ciorchini de curmale. Coşurile cărămidăriilor scot un miros de pământ ars. Îmi şterg faţa cu vălul. Panglica asfaltată a şoselei trece prin mijlocul lanurilor aurii de muştar. Ţărănci cu tunici roşii şi roz strălucind în soare smulg buruienile în grădinile de roşii şi

castraveţi; altele, aplecate, taie braţe întregi de iarbă înaltă pe păşuni.

Şoferul îi spune bancuri deocheate unui pasager şi râd amândoi în hohote. Sunt jenată, nu-mi place să aud vorbindu-se despre astfel de lucruri. Ieri-seară, Adil a venit să doarmă cu mine. Era noaptea nunţii mele, dar Zeba se culcase pe un *charpoi* în camera mea. Sunt sigură că a făcut-o intenţionat, ca să ne necăjească. Aşadar, nu s-a întâmplat nimic. În dimineaţa asta, sora mea cea mare Mariam m-a pus să fac baie, aşa cum se face după ce ai avut o relaţie sexuală, ca să te purifici. Sora mea m-a întrebat cum a fost noaptea şi eu am mormăit ceva. N-am îndrăznit să-i spun că eram încă virgină şi m-am dus să mă spăl. Adil şi familia lui au plecat foarte devreme azi-dimineaţă.

Microbuzul goneşte pe şosea. Mai departe, trecem prin livezi de manghieri, arbori laţi şi scunzi, împodobiţi cu frunze mari şi verzi. Femei cocoşate sub povara unor legături enorme de trestie-de-zahăr încarcă fără încetare camioane mari. Copiii lor sunt căţăraţi pe preţioasa încărcătură. Monştrii de metal pleacă apoi s-o livreze la uzinele care extrag zahărul. Camioanele ocupă toată lăţimea drumului, ceea ce îl enervează pe şoferul nostru. Nu poate să le depăşească, trebuie să meargă încet. Potrivit tatălui meu, trestia-de-zahăr a devenit produsul cel mai rentabil în ultimii ani; unii proprietari chiar renunţă pentru ea la bumbac, cultura tradiţională din regiunea noastră.

Şoferul bombăne şi claxonează ca un apucat. Suntem blocaţi de un tractor care trage cu greu o remorcă încărcată cu o claie uriaşă de fân, ca o burtă obeză aşezată pe rotile. La marginea ogoarelor, ţăranii au săpat bălţi unde sunt crescuţi peşti. Peştii sunt o mâncare delicată şi costisitoare. Sunt mâncaţi pane şi prăjiţi în ulei. Am gustat o singură dată, la o nuntă. Nu mi s-a

părut ceva foarte bun: peştele avea un gust de pământ şi era plin de oase.

Microbuzul reduce viteza la intrarea într-un sat, ca să ia alţi călători. Pe marginea drumului, tineri infirmi folosesc prilejul ca să bată în geamurile microbuzului şi să ceară pomană. Şoferul le aruncă nişte mărunţiş şi spune că asta o să-i poarte noroc pentru restul traseului.

Părăsim împrejurimile micii aşezări. Ţăranii se deplasează în şarete trase de măgari care merg cu paşi mici şi repezi. Copitele lor obosite fac un zgomot sec pe asfalt. O cămilă, cu pas lent şi măsurat, trage un car din lemn. Camioane multicolore trec în mare viteză, încearcă să depăşească pe toată lumea, strecurându-se printre vehicule. Tresar. Microbuzul nostru a virat brusc într-o parte. Era cât pe ce să dea peste un bărbat fără picioare, care se deplasează pe mijlocul drumului într-un scaun cu rotile acţionat de o manivelă. N-a avut timp să se dea la o parte pe marginea şoselei. Reducem iar viteza. O cireadă de boi s-a răzleţit printre vehicule. Traficul se opreşte.

Adorm, blestemând fereastra care nu se deschide. Când mă trezesc, trecem prin alt oraş. Câteva femei purtând burka albe sau negre în formă de clopot îşi fac cumpărăturile printre tarabele cu legume proaspete. Un măcelar, aşezat turceşte pe o estradă de lemn, taie mărunt carne de oaie. Carcasele agăţate în aer liber în faţa prăvăliei sale sunt pline de muşte. Ricşe[1] albastre şi verzi scot detunături şi fum negru de ulei.

În bazar, faţadele din lemn sculptat ale locuinţelor vechi dispar în spatele unor îngrămădiri de fire electrice. La ieşirea din acest oraş, mergem o vreme pe un drum de pământ. Şoferul se întoarce în sfârşit spre noi. Ne spune că am ajuns. Zăresc

intrarea în noul meu sat. Case mici de lut ocru se ridică între lanurile de grâu. Pe pereţii lor se usucă baligi de bivol turtite. Domneşte un calm impresionant, după vacarmul drumului şi al claxoanelor.

Un grup de copii, care se jucau la intrarea în cătun, aleargă după microbuz scoţând strigăte de bucurie. Sunt nepoţii lui Adil. Ei îi arată şoferului drumul pe străduţe. În bazar, toţi locuitorii se uită la noi curioşi; ştiu probabil că Adil îşi aşteaptă soţia. Microbuzul îşi continuă mersul pe un drumeag îngust de pământ presărat cu gropi care şerpuieşte printre câmpuri pline de verdeaţă. Chiar la capăt, virează la dreapta în faţa unei case de chirpici. Trebuie să coborâm aici, maşina nu poate merge mai departe.

Îndată ce cobor din microbuz, sunt asaltată de familia lui Adil. O mică trupă entuziasmată care se înghesuie în faţa maşinii. Se află acolo toţi cumnaţii mei cu familiile lor, mătuşile, unchii, verii şi o droaie de copii care aleargă în toate direcţiile. Femeile mă prind din urmă şi-mi pun la gât coliere din flori de iasomie. Adil şi unul dintre fraţii lui îmi scot cufărul din portbagaj.

Copiii formează un cortegiu şi mai mergem aşa câteva zeci de metri pe o potecă mărginită de case mici. La capătul drumului, ajungem într-o curte. Acolo ne aşteaptă părinţii lui Adil. Îi recunosc pe femeia scundă şi subţirică şi pe bătrânul cu turban alb. Ne salută cu căldură. Mor de sete şi cer de băut. Una dintre cumnatele mele ne serveşte apă rece în pahare mari din metal.

Kirane, mama lui Adil, mă trage de braţ. Vrea să-mi arate casa, o construcţie mică din cărămidă, cu un fronton din piatră sculptat cu ramuri înfrunzite. Acoperişul este susţinut de trei

coloane cu baza rotunjită în formă de amforă. Locuinţa are două încăperi mici care sunt doar tencuite, fiecare cu câte o fereastră protejată de bare de fier ce dă spre curte. Încăperea din stânga este a socrilor mei, iar cealaltă va fi a mea şi a lui Adil.

Camera mea este mobilată cu două paturi din frânghii împletite şi etajere pe care sunt frumos aşezate farfurii şi pahare din metal. Deasupra, imagini colorate reprezintă Mecca şi Coranul, marginile lor fiind decorate cu porumbei şi flori. Alte două postere sunt afişate pe peretele din fund: un manechin în rochie de mireasă, într-o poză languroasă, şi o reclamă la un săpun, cu o mamă şi fiica ei. Încăperea este curată şi bine întreţinută; au făcut probabil curat cu mare grijă pentru venirea mea.

În curte, în faţa camerei mele, un pătul mare pentru grâne este instalat lângă perete. Alături, se află o nişă mică din chirpici care adăposteşte găinile. Nu există toaletă. Sătenii se uşurează pe câmp. N-au nici curent electric şi, ca să se spele, trebuie să meargă până la pompa de apă de lângă cimitir. Dincolo de curte sunt câmpuri irigate de canale şi păşuni cât vezi cu ochii. Un bou şi câteva capre sunt legate cu frânghii de o troacă. Atmosfera e tihnită, senină.

Soacra mea, Kirane, îmi prezintă apoi întreaga familie a lui Adil. Trăiesc unii lângă alţii, în locuinţe cu o singură încăpere. Chiar lângă casa lui Adil se află casa lui Javed, un văr, precum şi cea a lui Fawad, unul dintre fraţii mai mari ai lui Adil, şi a soţiei lui, Shirin. Au patru copii. De cealaltă parte locuiesc ceilalţi trei fraţi ai lui Adil şi familiile lor, precum şi mătuşi, unchi şi veri. Iar în spatele casei mele, la câteva zeci de metri, se găseşte

cimitirul satului. Mormintele rotunjite sunt umbrite de pâlcuri de copaci răzleţi.

Ne întoarcem la Adil. Femeile gătesc în curte, pe o mică vatră în care focul e alimentat cu baligă de bivol. Masa este excelentă, cartofi şi carne de vită tocată. Încerc din nou să reţin numele fiecăruia, va trebui să mă orientez repede în vălmăşagul de feţe noi. În orice caz, satul îmi place. Mă simt bine aici şi cred că în sfârşit voi fi fericită. Totuşi, mi-e greu să-mi închipui că-mi voi petrece în acest loc tot restul zilelor.

Adil este foarte ocupat cu pregătirile: seara are loc alt mare ospăţ, *walima*, care celebrează sosirea tinerei mirese în noua sa familie. Îmbrac o rochie stacojie, pe care mi-o împrumută Kirane, cu un văl asortat care-mi acoperă capul şi cade de fiecare parte. Tot satul s-a adunat pe un câmp din faţa casei părinţilor lui Adil. Muzicanţi în ţinută portocalie strălucitoare, cu turbane de aceeaşi culoare, îşi pregătesc instrumentele numite *dhol*, tobe mari ce se poartă în bandulieră. Mulţumită unui generator de curent, care duduie şi se zguduie în noapte, ghirlande de becuri luminează curtea.

Sunt mirată, căci bărbaţii şi femeile nu sunt despărţiţi, ci mănâncă şi dansează unii lângă alţii. În timpul mesei, socrul le propune invitaţilor care vor să vadă chipul miresei să plătească 20 de rupii! O tradiţie amuzantă. Mă ascund cu modestie sub vălul roşu tivit cu o panglică aurie, în timp ce unii aruncă bancnote la picioarele mele. Sunt regina petrecerii, îmbrăcată şi ferchezuită ca o prinţesă… Întreaga familie mă onorează.

Surorile mele fac o glumă obişnuită la căsătorii: fură un pantof de-al lui Adil şi-i cer bani ca să-l dea înapoi. El le întinde un pumn de bancnote râzând. Unul dintre fraţii lui Adil hotărăşte să facă la fel cu mine, dar eu n-am bani, am venit aici

cu mâinile goale. Cumnatul meu nu înţelege, e dezamăgit. Petrecerea e în toi şi se termină târziu în noapte.

Îmi voi petrece a doua noapte cu soţul meu. De data asta, în noua mea cameră, devin cu adevărat soţia lui Adil. A doua zi dimineaţă, surorile mele pleacă înapoi în sat. Mi se strânge inima, căci acum voi fi singură. Surorile îmi urează noroc şi promit să mă viziteze curând. Microbuzul se îndepărtează pe drum stârnind dâre de praf. Fac parte acum din altă familie, voi începe o viaţă nouă.

Mă întorc acasă pe jos, împreună cu Adil. Nu mă orientez încă foarte bine pe străduţe. Soţul îmi arată locuinţele, numindu-mi fiecare locuitor. Acasă mă aşteaptă soacra mea, Kirane. Zâmbetul din ajun a dispărut. Mă întreabă:

— Naziran, de ce nu i-ai dat bani cumnatului tău ieri-seară?

Bâigui că tata nu mi-a dat nimic înainte de plecare, nici bani, nici cadouri. Mă simt stânjenită, văd feţele devenind serioase. Adil nu zice nimic. Euforia petrecerii s-a risipit cu iuţeală.

Coşmarul începe de a doua zi. Soacra mea, Kirane, şi-a schimbat complet atitudinea. Îmi face tot timpul observaţii neplăcute. De dimineaţă, în timpul mesei, se arată foarte rece cu mine.

— O fată proaspăt căsătorită trebuie să vină cu braţele încărcate de cadouri pentru viitoarea ei familie. Tu n-ai adus nimic! Noi te-am onorat totuşi pregătind o petrecere mare!

Răspund cu privirea plecată spre ceaşca de ceai:

— Îmi pare rău, dragă mamă, e vina tatălui meu, nu mi-a dat bani.

Kirane dă din cap şi replică:

— Tatăl tău n-are pic de stimă faţă de noi. Nu ne respectă.

Le aruncă o privire celorlalţi, care încuviinţează. Adil se fereşte să-mi ia apărarea.

— Foarte bine. Dacă asta e situaţia, treci la muncă! Azi o să faci curat în casă! porunceşte Kirane. Am plătit destul de mult ca să te avem, acum ai tot interesul să te faci folositoare!

În satul meu, le-am auzit deseori pe vecine vorbind despre soacre. După spusele lor, soacrele se plâng tot timpul de noră că n-a adus dota aşteptată sau că e leneşă şi abia se mişcă. Asta pare să fie soarta tinerelor proaspăt căsătorite. Sora mea Mariam chiar avea o teorie în această privinţă: zicea că soacrele îşi iau astfel revanşa. Când erau proaspăt căsătorite, au fost şi ele persecutate de familia soţului. Aşa că, atunci când ajung bătrâne şi respectate, profită de poziţia lor de forţă ca să le umilească pe nou-venite.

Totuşi, la petrecerile prilejuite de căsătorie, Kirane s-a arătat amabilă cu mine, îmi spunea „draga mea fiică", pretindea că era nerăbdătoare să vin să locuiesc cu ea. Dar îmi dau seama că această bătrână măruntică e un adevărat tiran. Şi copiii ei îi dau ascultare. Trebuie să suport legea clanului. Trăim în familie, toţi se supraveghează şi se amestecă în treburile celorlalţi. Cumnaţii mei mă privesc de sus şi unul dintre ei mă întreabă cu dispreţ:

— Tatăl tău ne-a luat banii şi tu nu ne dai nimic?

Singurul care se poartă amabil cu mine aici e tatăl lui Adil. Ca majoritatea bătrânilor, poartă pe umeri o cuvertură subţire. E patriarhul clanului. Mă priveşte un moment cu blândeţe şi murmură:

— Nu trebuie să-ţi faci griji, o să te obişnuieşti cu traiul de-aici.

După masă, fac ordine în casă, apoi mă refugiez în camera mea şi-mi desfac bagajele. N-am mare lucru. Câteva haine împăturite cu grijă în cufăr, obiecte de toaletă şi două brăţări din aur, pe care Adil mi le-a oferit cu ocazia ceremoniei *niqa*. Mă simt nenorocită. Încep să înţeleg de ce-i era teamă mamei. Ştia că voi da de necaz pentru că n-aveam dotă.

Dar cel mai rău e soţul meu. Îmi vorbeşte toată ziua cu răceală şi doar atunci când e obligat. În seara asta, îl aştept în camera mea ore în şir. Nu vine.

1. Tricicluri cu motor (n.a.).

7

Muncesc fără răgaz de dimineaţa până seara. Devine o rutină. Dimineaţa, mă trezesc pe la ora patru, îmi fac rugăciunile şi pregătesc micul dejun: ceai, pe care îl fierb pe focul din curte, şi turte de făină. Apoi mă duc în staulul din faţa casei să mulg vaca şi cele două capre. Umplu recipiente mari cu lapte proaspăt pe care le duc apoi în casă, la umbră. Lăptarul va veni mai târziu să le ia cu motocicleta.

Pe urmă, merg de-a lungul unui mic canal timp de câteva zeci de minute şi tai iarbă proaspătă de pe câmp cu maceta. Aduc braţe grele de iarbă, ca să hrănesc animalele. După aceea, adun ouăle de la găini. Curăţ coteţul mic din curte şi pun paie curate pentru păsări. Strâng apoi hainele murdare ale întregii familii, ca să le spăl într-un hârdău mare la râu.

La ora opt, după ce am terminat cu aceste corvezi, mă duc să muncesc la ogoarele cu grâu sau în grădina de zarzavat. Apoi, împreună cu toate femeile, mă întorc acasă, pentru a pregăti masa de prânz. De cele mai multe ori, eu şi Rubina, una dintre surorile lui Adil, ne ocupăm de această masă. Îmi place mult Rubina, mă priveşte ca pe o soră şi am devenit foarte apropiate. Gătim des linte sau conopidă fiartă în ulei de bumbac, împreună cu turte de făină.

Când mâncarea e gata, trimitem un copil la câmp să-i anunţe pe bărbaţi. După ce mâncăm, ne ducem să adunăm lemne. Trebuie să găsim crengi bine uscate pentru foc. Asta ne ia toată după-amiaza. Ne întoarcem acasă cu legăturile de lemne şi gătim cina. Apoi, mă duc la culcare, epuizată, cu trupul frânt de oboseală. Abia s-a lăsat noaptea. Adil tot nu vine să doarmă cu mine.

În seara asta, după cină, intră în cameră să se schimbe, fără să-mi adreseze niciun cuvânt. Îl privesc îmbrăcându-şi tunica. Trebuie să mă hotărăsc să-i vorbesc. Îl întreb cu glas spăşit ce-l nemulţumeşte. Se întoarce spre mine exasperat. Mă ghemuiesc în pat. Soţul meu se arată iritabil şi agresiv. M-a pălmuit deja o dată pentru că nu-i aranjasem corect hainele. La început, credeam că era supărat pentru că nu adusesem nimic pentru familia lui când venisem. Dar comportamentul lui e ciudat. Adil se aşază pe patul lui din frânghii împletite şi mă priveşte cu răceală. Îmi zice:

— Chiar vrei să ştii adevărul? Sunt îndrăgostit de altă femeie. Nu voiam să mă însor cu tine, tata a pus la cale căsătoria asta. Nu mă interesezi!

Aceste cuvinte îmi străpung inima. Soţul meu are o amantă. Nu mă iubeşte. Nu mă va iubi niciodată. Îndrăznesc totuşi să-l întreb, cu voce tremurătoare, cine e acea femeie. Îmi răspunde:

— O cheamă Shanaz.

Scotoceşte într-o cutie de pe etajeră şi scoate o fotografie într-o folie din plastic.

— Uite ce drăguţă e!

Simt că mi se urcă sângele la cap. O recunosc pe una dintre vecinele pe care le întâlnesc din când în când în sat, o tânără care îşi fereşte privirea. Nu e foarte drăguţă.

— Atunci de ce nu te-ai însurat cu ea, dacă-ţi place atât de mult?

Adil mormăie că părinţii lui n-o prea plac pe Shanaz. O consideră o târâtură care se culcă cu toţi bărbaţii din sat...

— Deci la ea te duci seara?

Adil părăseşte încăperea fără să mă privească.

Am impresia că pământul îmi fuge de sub picioare.

În cursul zilei, îmi iau inima în dinţi şi mă duc la Shanaz. O zăresc stând pe vine în curtea ei, ocupată să jumulească o găină.

O salut. Pare surprinsă să mă vadă. Arunc o privire în jur. Nu e nimeni care să ne audă, doar nişte copii care se joacă alergând după găini. Mă înfig în faţa ei şi o anunţ că am aflat de relaţia dintre ea şi Adil. Ea nu se pierde, mă priveşte cu răceală şi-mi răspunde cu un zâmbet ironic:

— Să ştii că Adil va fi iubirea mea pe vecie, tu eşti cea care trebuie să plece! Vezi bine că n-ai nicio şansă cu el.

Replic cu o voce pe care o doresc nepăsătoare:

— Acum e soţul meu, e al meu, trebuie să-l laşi în pace!

Plec în fugă. Blestemată fată! Lacrimi mari mi se rostogolesc pe obraji. Pe potecă, înainte de a ajunge acasă, îmi şterg faţa cu o parte din văl, ca să nu observe nimeni că am plâns. Încerc să mă comport normal în faţa Rubinei, care mă însoţeşte la adunat lemne, dar mă gândesc tot timpul la vizita făcută lui Shanaz. Mintea mi-e în altă parte. Sunt nerăbdătoare să rămân între patru ochi cu Adil, ca să avem odată o explicaţie.

Aştept sfârşitul mesei de seară. Obsedată de povestea asta, abia dacă răspund când mi se adresează cineva. În sfârşit, suntem amândoi în cameră. Trag aer adânc în piept. Îi povestesc lui Adil că am fost la Shanaz şi că i-am cerut să nu se

mai apropie de el. Strâng din dinţi aşteptând reacţia lui Adil. El e puţin mirat, dar ridică din umeri zâmbind. În cele din urmă îmi răspunde:

— Eu şi Shanaz ne cunoaştem dintotdeauna şi ne vom iubi toată viaţa. De fapt, vezi tu, e simplu: nu putem trăi unul fără celălalt!

Urlu că, dacă nu mă iubeşte, prefer să mor. Alarmată de strigăte, soacra mea, Kirane, dă buzna în camera noastră. E trasă la faţă şi ne întreabă ce se întâmplă, cu o voce adormită. Adil se calmează imediat şi tace. Plângând, îi explic soacrei mele întreaga poveste, iubirea secretă a lui Adil, vizita mea la Shanaz, Adil care m-a anunţat că o va iubi întotdeauna pe fata aceea… Soacrei mele îi e foarte teamă de bârfe şi mă asigură că lucrurile se vor aranja. Îşi ceartă fiul în faţa mea şi-i spune de mai multe ori că are tot interesul să se poarte bine cu mine. Suntem căsătoriţi şi acum sunt soţia lui. Pe urmă, se duce înapoi în camera ei să se culce. Adil turbează, dar păstrează tăcerea, iese şi se duce să doarmă afară pe un *charpoi*. Mă lasă singură.

În zilele următoare, Adil mă insultă de câte ori are ocazia. Îmi tot spune că sunt o femeie rea şi că va avea necazuri din cauza mea. Kirane mă supraveghează şi ea în permanenţă. Nu pot nici măcar să mă destăinui Rubinei, care e sora lui Adil şi-i va ţine partea. Singura căreia i-aş putea povesti necazurile mele este o verişoară îndepărtată a familiei mele, care locuieşte la câteva case de noi. O cheamă Roxana; n-o cunosc foarte bine, dar poate că ea mă va asculta.

Mă duc să o vizitez într-o după-amiază. Roxana locuieşte împreună cu soţul ei la socri. E o femeie frumoasă la vreo 20 de

ani, cu trăsături fine şi părul buclat. Mă primeşte cu bucurie şi-mi propune pe şoptite s-o însoţesc la adunat lemne. Avem nevoie de un pretext ca să ne îndepărtăm de urechile indiscrete. Soacra ei ne face semn să ne grăbim.

Mergem o jumătate de oră şi ne aşezăm pe un câmp, în spatele unei căpiţe de fân. Îmi dau seama că şi Roxana vrea să-mi vorbească. Se simte foarte singură. Cumnatele şi soacra îi fac viaţa grea. Îi reproşează că n-a adus o dotă suficientă când s-a căsătorit. Dar Roxana are mai mult noroc decât mine, cu tot necazul ei. Soţul său, Adnan, e foarte ataşat de ea. Îi ia întotdeauna apărarea. Doar că nu e prezent în cursul zilei…

Adunăm în grabă crengi uscate şi ne întoarcem fiecare la casa ei.

Când ajung acasă, e târziu deja. Adil s-a întors de la câmp. Mă aşteaptă furios. Mă trage de braţ în cameră şi mă priveşte ameninţător.

— Am aflat că ai fost la Roxana. De ce te-ai dus acolo? Sunt sigur că curvăsăreşti cu bărbatul ei. Eşti o târâtură!

Izbucnesc în lacrimi şi-i răspund că am fost doar să-mi văd verişoara. Adil e foc şi pară, îl face cum îi vine la gură pe Adnan, soţul Roxanei. Îmi zice că Adnan e un crai şi că e cunoscut pentru faptul că se culcă cu nevestele altora. Nu l-am văzut niciodată pe Adil în halul ăsta, furios la culme. Sunt umilită. Cred că lui Adil îi e teamă să nu spun la toată lumea povestea iubirii lui secrete. Caută un pretext să mă ţină închisă în casă. L-a găsit. De acum înainte, îmi interzice să mai ies fără el. Mă însoţeşte peste tot când poate sau îi cere Rubinei să mă supravegheze.

Sora mea Farah vine să mă viziteze săptămâna asta şi stă la mine o după-amiază întreagă. E o gură de oxigen. Sunt foarte fericită că o revăd. Farah e plină de vioiciune. E însărcinată cu primul copil. Anul trecut, a pierdut sarcina, dar de data asta a fost să se roage la mausoleul de la Uch Sharif. Poartă la gât o amuletă pe care i-a dat-o un *Pir*, un om sfânt de la mausoleu. Îmi spune că e un *tavis* special pentru protejarea bebeluşului. I se vede bine burtica, Farah e splendidă.

Îmi pune întrebări entuziasmată, vrea să ştie cum e viaţa mea în noua familie. Dar Adil veghează, se ţine după mine ca o umbră. Stă cu noi toată ziua ca să urmărească tot ce spun. Nu pot să-i mărturisesc surorii mele disperarea, angoasele şi tristeţea care mă copleşesc. Nici n-a plecat bine Farah şi Adil devine din nou rece şi distant.

8

— Păi tot n-ai rămas gravidă, Naziran? Nu ştii cum trebuie să faci?

Tresar. E Rafiq, unul dintre cumnaţii mei. Un bărbat matur, cu privirea perversă. Aprind cu grijă focul în curte cu surcele uscate. Nu-l bag în seamă. Oricum, ce-aş putea să-i răspund?

Au trecut luni de zile de când m-am căsătorit cu Adil şi pântecele meu a rămas deznădăjduitor de plat. În regiunea noastră, când doi tineri se căsătoresc, familia se aşteaptă la un bebeluş într-un an. Dar cum aş putea să am un copil, când soţul meu nu doarme aproape niciodată cu mine? Presupun că se vede în continuare pe ascuns cu Shanaz. Totuşi, trebuie să-i dăruiesc neapărat un fiu lui Adil. Asta aşteaptă toţi de la mine.

Atmosfera de acasă se înrăutăţeşte tot mai mult. În ultima vreme, nu doar Rafiq mă ia în râs, ci şi femeile îmi fac observaţii pline de subînţelesuri, iar Kirane îşi manifestă în gura mare deznădejdea că n-are încă un nepot. Îmi vine să izbucnesc în lacrimi când văd un bebeluş. Aş vrea tare mult să am un copil al meu, un micuţ pe care să-l pot dezmierda. Nu m-aş mai simţi atât de singură. Odată ce aş deveni mamă, aş fi respectabilă şi importantă pentru familia soţului meu.

Intru în camera mea şi iau telefonul mobil al lui Adil, care a rămas pe etajeră. Soţul meu a plecat în bazar cu unul dintre

nepoţii lui, să cumpere pesticide. Desfac o foaie pe care fratele meu Salim mi-a notat numărul lui de telefon. Desluşesc una după alta cifrele şi le formez. Salim răspunde imediat. Şoptesc în telefon:

— Salim, te rog, trebuie să vii să mă iei şi să mă aduci înapoi acasă, nu mai pot.

— De ce? Ce-i cu tine, Naziran?

— E din cauza lui Adil. O să-ţi povestesc, vino, te implor.

Înainte să închid, Salim îmi promite că va găsi o soluţie. Seara, când vine acasă, îl sună pe Adil:

— Te rog, adu-o pe sora noastră să ne viziteze în sat, vrem s-o vedem, ne e dor de ea. Gongui Ma întreabă de ea în fiecare zi.

Adil acceptă. Recoltarea bumbacului s-a terminat, aşa că va profita ca să meargă în marele oraş Multan pentru cumpărături. Propune să venim chiar a doua zi. Vom lua autobuzul dimineaţa devreme. Înainte de a ajunge la strada principală, îmi acopăr nasul şi gura cu o parte din văl. Sunt femeie măritată, trebuie să fiu decentă. Adil abia dacă vorbeşte cu mine în cele trei ore cât durează drumul. Străbat în sens invers traseul în cursul căruia, proaspăt căsătorită, visam la noua mea viaţă.

Când recunosc împrejurimile satului meu, inima îmi tresaltă în piept. Casa domnului Malik, livezile de manghieri ale vecinului, moscheea unde ne jucam cu lăcuste… Revederea acelor locuri familiare mă linişteşte în ciuda amintirilor neplăcute. Sunt înapoi acasă, în satul copilăriei mele. Coborâm în staţie şi mergem mai departe pe jos până la casa lui Salim şi a mamei mele. Simt cum mi se strânge inima în faţa porţii din fier a fostei mele case.

Îl zăresc în curte pe tata, aşezat pe un *charpoi*. Mă mir că e acolo. L-a anunţat probabil Salim despre sosirea mea; nu credeam că va veni să mă vadă la Gongui Ma. Dar tata abia dacă mă salută, clocoteşte de furie. Nu intrăm bine în curte şi se ridică, se proţăpeşte în faţa lui Adil şi-l pălmuieşte. Adil n-are timp să înţeleagă ce i se întâmplă, rămâne stupefiat în faţa tatei, care răcneşte:

— De ce te comporţi aşa? N-ai pic de respect! Ţi-am dat-o pe fiica mea şi aşa te porţi cu ea? O să vă divorţez!

Aşadar, povestea lui Adil şi a vecinei a ajuns până la urechile tatălui meu... Cu siguranţă Roxana a transmis ştirea familiei mele. Salim încearcă să-l calmeze pe tata, care se aşază la loc, tremurând de furie. Fratele meu îi spune lui Adil că ar face mai bine să plece. Adil se răsuceşte pe călcâie şi pleacă furios, umilit.

O zăresc pe Gongui Ma în camera ei. A asistat tăcută la toată scena. Mă arunc în braţele ei. Ce fericire să-mi revăd mama! Îi spun că mi-a fost tare dor de ea, că aş vrea s-o am întotdeauna lângă mine. Tata ne observă şi mormăie că ar fi bine ca Adil să nu mai pună piciorul aici.

Gongui Ma încălzeşte pentru mine ce-a mai rămas de mâncare. Povestesc necazurile pe care le am în familia soţului meu, crizele de nervi ale lui Adil, atitudinea soacrei mele, observaţiile cumnaţilor... Mama dă din cap, mă înţelege, ştie ce trăiesc. Dar Salim murmură că totul se va aranja, că e destul să am răbdare. Oricum, nu pot să mă întorc la mama, n-au destui bani pentru a-i hrăni pe toţi. Nepoţii mei merg acum la şcoală cu toţii, inclusiv fetele. Şi asta costă mult.

A doua zi dimineaţă, tata vine din nou. Se aşază în faţa mea în curte, aprinde o ţigară şi-şi răsuceşte mustaţa cu un aer

gânditor. Trage lung din ţigară şi-mi spune cu o voce gravă că a chibzuit bine. S-a hotărât, vrea să divorţez şi să mă întorc acasă. A făcut o greşeală căsătorindu-mă cu Adil. Las capul în jos. Nu-mi fac iluzii. Nu-l preocupă fericirea fiicei sale. Presupun că se gândeşte deja să mă vândă altui soţ… A găsit un pretext bun să mai bage nişte bani în buzunar. Îl implor pe tata să încerce să aranjeze lucrurile.

Mobilul tatei sună în timp ce stăm de vorbă. E Imtiaz, un văr de-al lui Adil. Vorbeşte atât de tare la telefon, încât aud tot ce spune. Imtiaz îl imploră pe tata să revină asupra hotărârii sale. Dacă mi-aş părăsi soţul, ar fi o adevărată dezonoare pentru familia lui Adil, explică el. Şi apoi, bineînţeles, o mare pierdere financiară… Au plătit totuşi destul de mult pentru căsătorie, nu?

Vărul îl asigură pe tata că Adil îşi regretă mult atitudinea, vrea să mă întorc la el. Nu închide bine Imtiaz şi sună socrul meu. Îi promite lui tata că va avea el însuşi grijă să fiu bine tratată. Tata dă din cap. La urma urmei, poate n-avea încă în vedere nicio ofertă ca să mă recăsătorească, aşa că de ce să-şi complice viaţa?

După câteva zile petrecute la mama, mă întorc deci la familia soţului meu. O părăsesc pe Gongui Ma cu inima sfâşiată. Îmi promite că se va ruga pentru mine la mausoleul din sat. Îndrăznesc să sper că Adil se va schimba cu adevărat, dar mi-e greu s-o cred. Sunt îngrijorată pentru ce mă aşteaptă. Pe drum, mă gândesc la viaţa mea din ultimele luni; am făcut totuşi multe eforturi, mă ocup bine de casă, muncesc din greu. Şi apoi, îl iubesc pe Adil. În adâncul inimii, vreau un singur lucru: să mă iubească şi el.

Când intru în sat, soacra mă primeşte cu un zâmbet mieros.

— Draga mea fiică, sunt aşa fericită că te văd! Începuserăm să-ţi simţim lipsa.

Socrul meu e aşezat în faţa camerei sale. Îmi cere să mă apropii. E singurul pe care îl revăd cu plăcere. Îşi aşază mâna pe capul meu ca să-mi dea binecuvântarea, eu mă aplec şi-i ating piciorul în semn de respect. Intru în camera mea foarte temătoare. Încă nu l-am văzut pe Adil. În timp ce-mi aşez lucrurile, cumnatele mele se perindă una după alta. Mă îmbrăţişează şi-mi spun că sunt încântate că m-am întors. Rubina mă prinde de mâini şi-mi zice:

— Naziran, dacă Adil se mai poartă vreodată rău cu tine, să vii să ne spui! Poţi să te bizui pe noi!

Dau din cap în tăcere, întrebându-mă de ce înainte n-au făcut nimic pentru mine. Soacra mea, Kirane, apare în prag; le face semn să iasă, vrea să-mi vorbească între patru ochi. Se aşază pe patul meu şi mă întreabă cu un aer scrutător:

— Spune-mi, Naziran, de ce nu eşti însărcinată? Înţelegi, asta e o adevărată problemă pentru familie. Dac-o ţii tot aşa, va trebui să-l însor pe Adil cu altă femeie…

Sunt consternată. Hotărăsc să-i răspund cu toată sinceritatea.

— Dragă mamă, Adil nu împarte patul cu mine aproape niciodată. Cum aş putea să rămân însărcinată?

Kirane dă din cap cu gravitate, îşi loveşte uşor genunchii cu palmele bătătorite; văd bine că e stânjenită.

— Bine. Fii liniştită, mă duc să vorbesc cu fiul meu.

Restul zilei, muncesc la câmp cu celelalte femei, care se poartă uimitor de bine cu mine. Ne întoarcem seara cu legăturile de vreascuri şi pregătim cina. Sadia, soţia lui Rafiq, fratele cel mare al lui Fawad, vine la noi să împrumute ulei.

Locuieşte câteva case mai încolo. E o mare vorbăreaţă, iar astăzi e foarte binedispusă. Ne povesteşte surescitată ultimele peripeţii ale soţului ei.

Întreaga familie ştie foarte bine că Rafiq are obiceiul să joace cărţi şi să se îmbete seara cu prietenii. Şi, de fiecare dată când se întoarce acasă, îşi bate nevasta. Sadia nu mai putea. Aşa că s-a dus împreună cu una dintre surorile ei la Bahawalpur, un oraş din regiune, până unde se fac câteva ore pe drum. A spus că mergea în pelerinaj la mormântul unui sfânt. În realitate, auzise de un *Pir*, un vraci, care locuia acolo de câţiva ani. Un om foarte puternic, specializat în farmece. Acel *Pir*, un vrăjitor cu ochii încercănaţi cu khol, a primit-o pe Sadia şi a ascultat-o cu atenţie. Ea e atât de vorbăreaţă, încât trebuie să-i fi luat ore întregi…

Vrăjitorul i-a confecţionat apoi un *tavis* foarte special. I-a cerut să-l aşeze pe ascuns sub salteaua lui Rafiq şi să aştepte să vină la culcare. Sadia i-a dat 150 de rupii acelui *Pir* şi s-a întors acasă. Seara, a pus acel *tavis* sub saltea. Când Rafiq s-a dus la culcare îmbibat de alcool, a adormit buştean. În mijlocul nopţii, Sadia a fost trezită de un urlet îngrozitor. Era Rafiq, care alerga prin cameră ca un apucat, jura că patul îi ardea, apoi a fugit afară strigând: „Foc! Foc!”.

Povestea Sadiei ne-a făcut să râdem cu lacrimi. Ni-l imaginam pe solidul Rafiq în izmene, urmărit pe pajişte de flăcări imaginare. Sadia ne asigură că astăzi soţul ei a fost atât de ruşinat, încât n-a îndrăznit să-i facă nicio mustrare toată ziua. Ba chiar i-a promis că n-o să mai iasă seara. Sadia jubilează, încântată la culme de succesul amuletei. Îmi zic că ar trebui să mă duc să-l consult şi eu pe *Pir*. Poate ar fi în stare să-i

facă o vrajă lui Adil. Există probabil farmece magice care ar putea să-l facă să se îndrăgostească de mine.

Îi zărim în depărtare pe bărbaţii care vin de la câmp; merg agale pe potecă de-a lungul unui mic canal. O salutăm pe Sadia, care pleacă acasă cu uleiul, şi desfacem muşamaua pentru cina servită pe jos în curte. În timpul mesei, Adil îmi evită privirea, pare stânjenit. Întreaga familie pleacă la culcare. Mă duc să mă întind în camera mea, trăgând cu urechea la zgomotele de afară. Adil intră cu pas şovăitor.

— Naziran, chiar îmi pare rău.

Se aşază la picioarele mele.

— Îţi promit că nu mai simt nimic pentru Shanaz. Eşti soţia mea şi te iubesc mai mult decât orice.

Din seara aceea, Adil vine să doarmă cu mine în toate nopţile. Sunt sigură că aşa i-a cerut Kirane.

9

Mirosul de turte coapte mă dezgustă. Mi se face greaţă în dimineaţa asta când pregătesc micul dejun. Alerg până la şanţul din spatele casei. Stau acolo un timp, îndoită. Am stomacul gol şi nu reuşesc să vomit. Deodată, mi se face din nou greaţă, stomacul mi se contractă. Sufăr de boala asta ciudată de câteva zile. Şi de alte simptome îngrijorătoare. Sânii mi s-au făcut tari ca piatra şi mă simt epuizată. În fiecare seară, mă prăbuşesc în pat şi mă cufund într-un somn de plumb.

Soacra mea, Kirane, mă observă intrigată când mă întorc în curte. Mă întreabă ce am.

— Îmi vine să vomit. Nu înţeleg de ce, dar mi se face greaţă din cauza mirosului ăstuia de ulei.

Kirane îmi aduce seminţe de fenicul să ronţăi ca să-mi treacă senzaţia neplăcută de greaţă. Se uită la mine cu atenţie.

— Ai avut menstruaţie?

— Nu, întârzie. Poate mi s-a dereglat organismul…

Soacra mea dă din cap.

— Am observat că te-ai schimbat la faţă. Ştiu de ce anume suferi. Eşti însărcinată.

Nu îndrăznesc să cred. Rugăciunile mele au fost deci auzite! Acum câteva săptămâni, m-am dus împreună cu Rubina la mausoleul sfânt de la Uch Sharif. Este o clădire veche, decorată

cu pietre cadrilate albe şi albastre, având deasupra un dom parţial distrus. În interior, am pipăit pânza verde cu nuanţe aurii care acoperă mormântul sfântului, pe care l-am înconjurat de câteva ori. M-am rugat din toate puterile, chiar am implorat, ca Dumnezeu să-mi dea un copil. Vreau ca Adil să fie mândru de mine, vreau să fiu mamă. La plecare, i-am dat chiar câteva bancnote, vreo 100 de rupii, economiile mele, paznicului mausoleului, care a rostit o rugăciune pentru mine.

Toată ziua, nu mă mai gândesc decât la acel bebeluş din pântecele meu. Copilul e probabil cât un bob de grâu, nu-l simt mişcând. Totuşi, n-aş putea să mai păstrez secretul încă o săptămână. În aceeaşi seară, Adil îşi dă seama că sunt într-o stare ciudată. Nu mai rezist, îi dau vestea când vine la mine în cameră. E încântat, se vede deja traversând satul cu fiul lui în braţe…

A doua zi dimineaţă, toată familia a aflat. Nici soacra mea nu şi-a ţinut gura. Kirane chiar îmi mărturiseşte că i-a poruncit lui Adil să nu mă mai lovească, fiindcă ar fi rău pentru copilul pe care îl port în pântece. Oricum, Adil se poartă acum amabil cu mine. Cumnaţii şi cumnatele mele se arată plini de atenţii. Sunt în sfârşit o persoană importantă pentru familie. Voi fi mamă.

Într-o dimineaţă, Adil vine acasă cu un teanc de bancnote. A vândut recolta noastră de grâu la un preţ bun şi vrea să-mi facă un dar.

— Naziran, spune-mi, ce ţi-ar face plăcere?

E ceva la care visez de când am ajuns aici…. Îi răspund:

— Ai putea să tragi curent electric în camera noastră.

Cele mai multe case din sat au deja curent electric. Îmi invidiez vecinii care au lumină seara, ventilatoare în timpul caniculei şi chiar televizor. Dar când Adil le spune despre

planul meu, socrii ridică din umeri. Cumnatul meu Rafiq spune ironic:

— De ce să-ţi tragi curent, Adil? E ridicol! Cine se crede nevasta ta? Adică, dacă vine dintr-un sat mai mare decât al nostru, doamna are gusturi de lux? Te duce cu preşul, bietul de tine!

Dar Adil le ţine piept părinţilor. Angajaţi de la compania de electricitate vin să tragă cabluri în casă. Avem acum un bec în tavan ca să ne lumineze seara şi o priză în cameră, lângă etajeră. În perioada căldurilor sufocante ale verii, vom putea chiar să cumpărăm un ventilator ca să ne răcorim. Vara, singura modalitate de a suporta căldura este să bei *tukh malanga* moţăind la umbră. *Tukh malanga* sunt nişte seminţe mici şi negre pe care le punem la încolţit în grădină. Când le acoperi cu apă, obţii o băutură vâscoasă şi răcoritoare. Dar nimic nu face cât un ventilator!

Adil instalează şi o pompă de apă în faţa curţii noastre. Căratul apei este epuizant, trebuie adusă de lângă cimitir. M-am săturat să fac traseul ăsta de câteva ori pe zi. Două săptămâni mai târziu, după lucrări, avem în fine un robinet la care vine apă dintr-un puţ subteran aflat la zece metri de casă. Alt mic lux care mă umple de bucurie: un tranzistor pe care Adil mi l-a cumpărat din bazar. Merge cu baterii.

Lunile trec şi pântecele meu s-a mărit atât de mult, încât nu-mi mai văd picioarele. Simt loviturile copilului când mă întind pe pat seara. Kirane are grijă de mine ca de fiica ei. În timpul meselor, când avem carne, împinge spre mine bucăţile mari. Mă serveşte cu pahare de lapte proaspăt şi uneori chiar cu *halwa*. Soacra mă protejează ca pe un obiect preţios.

Dar, chiar însărcinată, trebuie să muncesc în fiecare zi la câmp. Burta mă jenează din ce în ce mai mult şi mi-e greu să mă aplec ca să adun lemne. Trebuie să fac pauze ca să-mi trag sufletul. Mă deplasez cu greu. Când Salim mă anunţă că se va căsători, mă simt foarte frustrată. Nu sunt în stare să călătoresc cu autobuzul şi nu voi putea să asist la nunta lui din satul meu natal. Totuşi, sunt nerăbdătoare să-i văd pe el şi pe logodnica lui. Mi-au promis să mă viziteze după naşterea copilului.

Într-o zi, pe când tai iarbă pentru vacă, simt dureri cumplite. Pântecele mi se face tare ca piatra, apoi se destinde. Şi asta se repetă. Sunt îngrozită. Am auzit multe poveşti în sat despre femei moarte dintr-o pierdere a sarcinii. Se pare că femeile se golesc de sânge şi pruncul moare în pântece. Las jos lemnele şi mă întorc acasă cu paşi mici, îndoită de durere. Sosesc gâfâind.

Kirane vine în fugă. Sunt panicată, îi spun că bebeluşul e pe cale să moară. Soacra mă linişteşte. Acele dureri, îmi explică ea, sunt semn că pruncul urmează să iasă. Mă întinde în camera mea pe patul din frânghii împletite şi-mi masează picioarele. Contracţiile durează o zi interminabilă. A doua zi după-amiază, durerea devine din ce în ce mai frecventă. Am impresia că sunt sfârtecată de vie, aş vrea să mor. Transpir atât de mult, încât hainele îmi sunt ude. Kirane îmi spune că momentul e aproape. Se duce s-o anunţe pe *dai*.

Dai este moaşa satului, cea care a adus pe lume toţi copiii cumnatelor mele. Voi naşte acasă. Oricum, nimeni nu duce o femeie însărcinată la spital, e mult prea departe şi nu se obişnuieşte. *Dai* soseşte în sfârşit, gâfâie, e o femeie bătrână care nu mai are mulţi dinţi în gură. Mă priveşte cu ochii ei pătrunzători şi-mi pipăie pântecele. „Trebuie să mai aşteptăm,

copilul nu e pregătit.” Cere să mi se prepare o băutură cu plante speciale. Încerc s-o înghit, crispată de durere. *Dai* mă îmbărbătează, ceaiul ăsta va ajuta partea de jos a pântecelui să se deschidă. Nu trebuie să-mi fac griji, ştie ce trebuie făcut ca să iasă copilul.

Sunt epuizată, tremur din tot corpul. Am pierdut noţiunea timpului. Îi aud pe bărbaţi discutând afară; încerc să nu ţip, dar mă doare foarte tare, durerea îmi sfâşie abdomenul. Totul durează de o veşnicie. Am impresia că nu voi supravieţui acelei nopţi. *Dai* e lângă mine, îmi masează picioarele ca să mă relaxeze.

Cumnatele se află şi ele în jurul meu; l-au anunţat pe Salim în ajun, trebuie să sosească în curând. În zori, contracţiile devin din ce în ce mai puternice. Îmi vine brusc să împing. *Dai* îmi spune că vine copilul. Mă apasă puternic pe pântece. Simt capul ieşind. *Dai* apucă imediat copilul, îl văd atârnând, vânăt, în mâinile ei. Copilul scoate un ţipăt. E viu.

Dai taie cordonul cu un brici şi freacă viguros bebeluşul într-o bucată de pânză umedă, ca să-l cureţe, apoi îl masează cu ulei de muştar ca să se destindă. Pe urmă, pune puţină miere între buzele copilului, în semn de bun-venit, şi începe să scotocească în geanta ei din plastic. Scoate o cutie care conţine pudră de antimoniu. Trasează o linie neagră sub fiecare dintre ochii bebeluşului ca să-l apere de duhurile rele şi să-i asigure o vedere bună mai târziu. Îi pune şi brăţări negre, ca să alunge deochiul, apoi îmi întinde copilul. E un prunc mititel, cu pielea brun-roşcată, cu ochi mari şi negri şi un puf fin pe corp. Ştiu că nu va fi nicio petrecere pentru naşterea copilului meu. E fată.

Dai îşi curăţă instrumentele şi aruncă praf pe jos ca să absoarbă sângele care a curs pe pământ. Soacra mea, care a stat

afară, bagă capul pe uşă. O întreabă surescitată pe *dai* dacă e băiat. *Dai* răspunde că nu. Kirane se schimbă la faţă. Indiferentă faţă de suferinţa mea, mă întreabă, sarcastică:

— Pentru asta am avut atâta grijă de tine? Pentru asta te-am hrănit şi te-am îngrijit bine? Aşa ne mulţumeşti!

Şi, fără să se uite măcar la copil, iese grăbită în curte blestemându-mă în gura mare. Socrul meu, Mumtaz, însoţit de cumnate, intră şi el. Vine să rostească o rugăciune la urechea bebeluşului. Asta e tradiţia pentru copiii musulmani. Apoi, cumnatele părăsesc încăperea una câte una. Rămân singură un moment. Din fericire, soseşte Salim împreună cu soţia lui Sakina. Ea intră, se aşază şi vrea să ştie cum mă simt. O întreb ce spune familia soţului meu afară. Îmi răspunde cu tristeţe:

— Sunt toţi foarte dezamăgiţi. Sperau să fie băiat. Zic că n-ai noroc.

Sunt epuizată şi încep să plâng în tăcere. Sakina încearcă să mă îmbărbăteze:

— Mă duc să-ţi aduc de mâncare. Sigur ţi-au gătit ceva bun.

Ieşind, Sakina e surprinsă văzând că nimeni nu mi-a pregătit de mâncare. Conform tradiţiei, o femeie care tocmai a născut este hrănită cu ficat de pasăre fript, ca să-şi recapete puterile după ce a pierdut mult sânge. I se mai dau tomate şi supă de pui. Soacra mea n-a pregătit nimic din toate astea. Salim se duce în bazar să-mi cumpere carne de pui, unt şi lapte proaspăt. Soţia lui îmi pregăteşte o supă consistentă şi revigorantă. Mă forţează să o înghit. Adorm în cele din urmă, copleşită de oboseală şi încă stupefiată de reacţia familiei soţului meu.

Când deschid ochii, câteva ore mai târziu, Adil e în cameră. Îmi spune că fratele meu a plecat înapoi la şantierul lui, împreună cu soţia. Îmi aruncă o privire plină de reproş arătând

spre bebeluş. Ştiu că spera să aibă băiat. Comandase din bazar pachete cu dulciuri să le împartă familiei şi prietenilor pentru a sărbători naşterea fiului său. Dar o fată! Nu vrea nici măcar s-o ia în braţe.

Familia e consternată, Kirane nu vorbeşte cu mine toată ziua. Dar ştiu ce gândeşte. Când se naşte un băiat, i se sărbătoreşte venirea pe lume, iar în cea de-a şaptea zi, familia se adună pentru circumcizie, vin muzicanţi să cânte, iar invitaţii îi dau copilului linguriţe cu lapte.

Cumnatul meu Rafiq mă ironizează prin fereastra camerei.

— Naziran, zău că n-ai noroc! Nu numai că ai venit aici cu mâinile goale, dar ai mai şi adus pe lume o fată. Mare necaz!

N-am ce să răspund. Adil nu-şi bagă în seamă copilul toată ziua şi-mi zice să mă descurc singură. Îi cer Rubinei să se ducă să-mi vândă bijuteriile, cele două brăţări de aur pe care le port la picioare. Mi le desface şi le duce în bazar. E singura mea avere. Voi avea cu ce să cumpăr haine pentru copil. Rubina vine de la piaţă cu o mică sacoşă din plastic, din care scoate nişte tunici mititele de bumbac.

Îmbrac bebeluşul cu o tunică, îi pun o bucată de pânză între picioare şi-l înfăşor într-un scutec bine strâns. Fiica mea e adorabilă, nu plânge aproape deloc. Afară, în curte, aud vecini care au venit să mă viziteze şi să afle ce face bebeluşul. Kirane îi repede, mă ocăreşte în faţa lor că am dat naştere unei fete şi le spune că nu merită osteneala să mă felicite.

La doar patru zile după ce am născut, Kirane vine şi-mi porunceşte să mă scol când încă nu s-a crăpat de ziuă:

— Ei, Naziran, crezi c-ai să te odihneşti ca şi cum ne-ai fi dăruit un băiat? Ce-ţi închipui? Treci iar la muncă!

În ciuda stării mele şi a durerii care îmi chinuie încă pântecele, mă ridic cum pot din pat. Conform tradiţiilor noastre, femeile se odihnesc 40 de zile după naştere. Dar Kirane e de altă părere. Reîncep deci munca, forţată, constrânsă. Trebuie să spăl rufele, să pregătesc masa, să fac curat în casă. După ce termin aceste sarcini, îndoită de durere, plec să muncesc la câmp. Îmi iau cu mine fiica în braţe. Doarme, înfăşurată într-o cuvertură.

Lângă grădina de zarzavat, meşteresc un hamac pentru pruncul meu. Înnod capetele vălului de o creangă de copac şi-mi aşez copilul în acest leagăn confortabil şi umbros. Între două şiruri de buruieni pe care trebuie să le smulg, fac pauze să-mi hrănesc fetiţa. E un bebeluş cuminte, care mănâncă bine. Dar, uneori, începe să plângă după ce a supt, o doare stomacul. Îi fredonez atunci cântece de leagăn masându-i burtica. Mă simt liniştită când o strâng în braţe. Totuşi, trebuie să-i dăruiesc un fiu lui Adil. Următorul copil trebuie să fie băiat.

După şase zile, îi dăm un nume fetiţei. Adil vrea neapărat s-o cheme Hina. Mie nu-mi place prenumele ăsta, îmi aminteşte de cumnata mea, dar îl las să aleagă. Pe măsură ce zilele trec, ajunge totuşi să se ataşeze de copilă. Vine s-o legene când sunt prea obosită.

Acasă a reînceput coşmarul. Adil mă face să plătesc decepţia de a nu-i fi dăruit un fiu. Lovituri, insulte… Soacra îmi adresează întruna reproşuri, i se pare că sunt prea înceată. Plâng deseori, sunt din ce în ce mai deprimată. După ziua de muncă, izbucnesc în hohote de plâns în spatele zidului de incintă, pe marginea şanţului.

Într-o dimineaţă, stau pe vine în curte şi diluez pesticide cu apă într-un lighean. După ce acea supă chimică va fi gata, Adil va turna amestecul într-o canistră din plastic care se prinde pe spate cu nişte curele. Sub rezervor, un furtun lung permite stropirea seminţelor din mers. Adil e aşezat lângă mine, aşteaptă cu nerăbdare să termin. Îi arunc o privire, vreau să-l întreb ceva.

— Se apropie nunta cumnatei tale, nu-i aşa? Ai putea să-mi cumperi o tunică nouă pentru ceremonie? N-am haine decente.

Adil îmi aruncă o privire rea şi răspunde:

— N-ai decât să-i ceri tatălui tău, care nu mai poate de generos ce e!

Izbucnesc în lacrimi.

— Eşti nedrept. Acum, când eşti soţul meu, tu trebuie să te ocupi de mine.

— Taci şi termină treaba.

Cu ochii înceţoşaţi de lacrimi, amestec mai departe. Adil are impresia că mă mişc prea încet.

— Porţi ghinion! M-am săturat să te aud bocind tot timpul! Dă-i zor!

Mă pălmuieşte. Mă zbat. Atunci, apucă o bară grea de fier din magazia de unelte şi mă loveşte în cap. Urlu, mi-a spart capul, e plin de sânge peste tot şi nu mai văd nimic. Pierd mult sânge, mă clatin pe picioare şi mă duc să mă prăbuşesc în camera mea. Nimeni nu reacţionează, nimeni nu intervine. Când îmi vin în simţiri, tamponez rana cu o bucată de pânză ca să opresc sângele şi-mi spăl faţa cu apă.

Lucrurile nu pot să mai continue aşa, trebuie să fug din acest sat. Vreau să mă întorc la mama. Afară nu se mai aude niciun zgomot. Bărbaţii au plecat să răspândească pesticidele pe câmp.

Scot o bancnotă de 100 de rupii pe care o ascunsesem sub saltea şi o iau în braţe pe micuţa Hina. Mă îndepărtez pe cărare sperând să nu mă vadă nimeni. Tremur din tot corpul când ajung la drumul principal. Aştept câteva minute, inima îmi bate de să-mi spargă pieptul. Durerea îmi bubuie în cap la nivelul rănii. Trece un microbuz, se opreşte în dreptul meu. Urc.

În acel moment, Adil se iveşte pe cărare şi-i face semn şoferului să nu pornească. Intră în microbuz şi mă dă jos cu forţa. Cobor înspăimântată, cu bebeluşul în braţe. Pasagerii fac haz, fericiţi că au spectacol. Adil mă duce înapoi acasă fără să spună nimic. Mă închide în cameră. Îmi zice că, dacă mai încerc vreodată să fug, o să mi se întâmple o nenorocire. În contractul nostru de căsătorie există o clauză islamică, *haq meher*, o sumă pe care soţul trebuie să i-o plătească soţiei în caz de despărţire. Dacă-l părăsesc pe Adil ca să mă întorc la părinţi, trebuie să-mi plătească 5 000 de rupii. Sunt sigură că de asta vrea să rămân cu el.

Aştept cu nerăbdare sosirea surorii mele Farah, care trebuie să mă viziteze. Vrea să-şi vadă nepoata. Soseşte gătită şi pregătită să-mi spună o sumedenie de poveşti despre sat şi familie. Mi-a adus un cadou, haine noi. Las pachetul în camera mea şi-i pregătesc un ceai. Farah îmi spune că mamei îi e foarte dor de mine. Îi surâd cu tristeţe; nu îndrăznesc să-i vorbesc despre problemele mele, pentru că nu vreau ca Gongui Ma să se îngrijoreze. Sora mea îi fredonează un cântecel fiicei mele, care se foieşte pe genunchii ei.

Spre seară, trebuie s-o conduc până la ieşirea din sat ca să ia autobuzul înainte de lăsarea nopţii. După plecarea ei, îmbrac hainele frumoase pe care mi le-a adus, pantaloni bufanţi

galben-pal, tunică verde şi voal ocru brodat cu perle mici. Îmi dau şi cu ruj pe buze. Vreau să mă fac frumoasă pentru soţul meu. Când ies din cameră, soacra mă măsoară din cap până-n picioare, suspicioasă. Dar nu face niciun comentariu.

Tocmai o culc pe Hina în leagăn când Adil se întoarce de la câmp. O aud pe soacra mea apostrofându-l în curte:

— De ce-i cumperi haine nevestei tale? N-are nevoie de hainele alea frumoase!

Adil intră valvârtej în camera mea, mă vede îmbrăcată cu tunica nouă şi strigă:

— Ai un ibovnic, el ţi-a făcut cadou hainele astea!

Îl implor să se calmeze. Bebeluşul, care tocmai adormise, începe să plângă.

— Nu te enerva! Le-am primit cadou de la sora mea!

Dar nu vrea să mă creadă. Îşi apucă pantoful şi mă loveşte din toate puterile. Mă ghemuiesc la pământ până se linişteşte.

10

Hina gângureşte ca o mică *kohel*, pasărea care anunţă musonul. Îi masez trupuşorul durduliu cu ulei de porumb; asta o destinde înainte de culcare. Împlineşte curând trei luni şi e drăguţă foc. Îi frec şi capul cu puţin ulei, ca să-i lucească perişorul care-i creşte din nou. Conform tradiţiei, i-am ras capul la câteva săptămâni după naştere. Îi pregătesc apoi terci din făină de grâu, lapte, sare şi miere, îi dau asta, dar şi banană coaptă strivită, ca să doarmă bine. Pe când o hrănesc, în cameră sună dintr-odată mobilul lui Adil. Răspund cu fetiţa în braţe. Mă sună fratele meu. Salim e cuprins de panică.

— A dispărut Gongui Ma! A plecat la piaţă să facă cumpărături în după-amiaza asta, dar s-a lăsat noaptea şi nu s-a mai întors. O căutăm peste tot!

Inima e gata să-mi sară din piept. Cum e posibil ca mama să nu se întoarcă seara acasă? Toţi fraţii şi toate surorile mele sunt foarte îngrijoraţi. Trebuie să fi păţit ceva. Salim promite să mă sune din nou de îndată ce va avea veşti. O implor pe soacra mea să mă lase să plec la fratele meu, vreau s-o caut pe mama împreună cu el. Kirane îmi răspunde cu răceală:

— Îmi pare rău pentru tine, Naziran, dar nici nu poate fi vorba, ai prea multă treabă de făcut acasă.

Mă agit ca un leu în cuşcă, nu dorm toată noaptea, bolnavă de îngrijorare. Ce-a păţit Gongui Ma? Îmi imaginez ce-i mai rău. Şi dacă a murit? Înecată în râu sau căzută într-un şanţ? A doua zi dimineaţă, epuizată de o noapte albă, îi cer voie lui Adil să-mi sun fratele. Îmi întinde mobilul lui.

Salim n-a dormit nici el. Îmi spune că a cutreierat tot satul împreună cu cei doi fraţi mai mari în căutarea mamei. Au cercetat cu de-amănuntul bazarul, au bătut la uşi, i-au întrebat pe toţi negustorii. Nimeni n-a văzut-o pe mama. I-au întrebat pe vecini, pe apropiaţi, pe toţi trecătorii. Degeaba. Nicio veste. Gongui Ma a dispărut.

Mă consum toată ziua aşteptând. Salim mă sună seara. Dar vocea fratelui meu e descurajată, abătută. Îmi povesteşte că a fost la comisariat ca să semnaleze dispariţia mamei. Poliţiştii l-au ascultat cu un aer zeflemitor şi au decretat că nu pot să facă nimic pentru el. Oricum, n-ar mişca niciun deget pentru o ţărancă dispărută. Ce le pasă lor? Ba unul dintre ei chiar a sugerat, rânjind, că mama a fugit probabil cu un iubit. Fratele meu a ieşit din comisariat furios. Poate că, dacă ar fi avut cu ce să-i plătească gras, asta i-ar fi motivat.

În disperare de cauză, fratele meu hotărăşte a doua zi să consulte un mullah din satul lui. Un bătrân despre care se ştie că are viziuni. Mullahul îl primeşte cu căldură şi-l pofteşte să se aşeze pe un pat din frânghii împletite din curtea casei sale. Salim îi spune toată povestea. Mullahul tuşeşte încetişor şi-l întreabă cum o cheamă pe mama. Îi scrie literele prenumelui pe o bucată de hârtie şi începe să facă tot felul de calcule complicate ca să ajungă în cele din urmă la o cifră rotundă, pe care o interpretează ca fiind cifra norocoasă a mamei.

Apoi, se concentrează. Închide ochii. După câteva secunde, îl anunţă pe Salim, cu o voce misterioasă, că reuşeşte s-o distingă pe mama. E singură, aşezată pe marginea unui drum, şi cerşeşte. Mullahul oftează, redeschide ochii şi ia din nou o bucată de hârtie. Scrie pe ea nişte surate din Coran, apoi îndoaie hârtia de câteva ori până ajunge mică de tot. O strecoară după aceea într-un mic medalion din plastic. Mullahul îi spune lui Salim că trebuie să păstreze cu sfinţenie amuleta la el. Asta o va face pe mama să se întoarcă foarte repede. Apoi cere 500 de rupii (5 euro), înainte de a-l binecuvânta pe fratele meu.

— Allah să te aibă în paza lui!

Salim se întoarce acasă, sperând ca talismanul să-şi facă efectul. Acolo îl aşteaptă unul dintre fraţii mamei. E un bărbat scund, vânjos, cu faţa mare. Vrea să vorbească cu Salim.

— Sunt sigur că tatăl tău a vândut-o pe Gongui Ma, spune unchiul meu. De vreme ce şi-a vândut fiicele, e în stare să-şi vândă şi nevasta! Trebuie să te întorci la comisariat şi să faci plângere împotriva lui.

Salim ezită. Nu e convins că poliţiştii ar fi dispuşi să-l ajute. Şi apoi, nu e uşor să-ţi acuzi tatăl. S-ar putea afla în sat, ar fi o ruşine pentru familia noastră… Salim îi mulţumeşte unchiului pentru vizită şi îi spune că se va gândi. Îşi ia inima în dinţi şi se duce la tata în bazar. Murtaza stă la taraba lui de fructe şi se schimbă la faţă când îl vede pe fratele meu. Salim îl întreabă:

— Nu ştii cumva unde e mama?

— Nu. Nu ştiu, nu ştiu nimic. Habar n-am!

Tata pare brusc foarte ocupat şi-l pofteşte să plece. Salim se întoarce acasă intrigat. Acum are bănuieli, dar nu reuşeşte să se hotărască să facă plângere.

A doua zi, la fratele meu vine un vecin plin de intenţii bune. Îi recomandă să se ducă să consulte alt mullah din regiune, un om înzestrat cu puteri mari. Ar fi ajutat deja la găsirea câtorva persoane dispărute. Salim ia autobuzul ca să-l întâlnească pe mullahul respectiv, care locuieşte într-un sat mic, la distanţă de o oră de mers cu maşina. Mullahul e un bărbat gras, blând şi sigur pe el. Tronează pe un *charpoi*, în curtea unei căsuţe din chirpici, înconjurat de discipoli tineri. După ce Salim îi explică problema lui, mullahul îl ia peste picior. Se laudă că a rezolvat cazuri mult mai complicate.

— Bineînţeles că pot să te ajut. Dar, ca să fie ceva eficient, trebuie să plăteşti… Te va costa 2 000 de rupii (20 de euro).

Salim ezită. E vorba de mulţi bani. A luat în buzunar toate economiile înainte de plecare, pentru orice eventualitate. Fratele meu îi întinde până la urmă micul teanc de bancnote înfăşurate cu grijă într-o pungă din plastic. Mullahul mormăie de mulţumire. Se concentrează. Deschide un exemplar vechi din Coran, răsfoieşte paginile îngălbenite şi se opreşte la un pasaj pe care pare să-l fi remarcat dintre toate. Scandează o rugăciune cu voce răguşită.

Apoi pune jos cartea şi-i cere unuia dintre discipoli să-i dea un săculeţ cu mărgele, pe care le rulează în mâini. Suflă deasupra şi le bagă într-o punguţă. Este un *tavis* special. Mullahul îi descrie lui Salim, pe un ton enigmatic, procedura de urmat: punguţa trebuie agăţată de palele unui ventilator, care trebuie pus apoi în funcţiune câteva minute. Asta îi va produce ameţeală mamei. Ea îşi va veni în simţiri brusc şi va găsi drumul spre casă.

— Efectul este imediat, îl asigură mullahul pe un ton blajin.

Fratele meu pleacă cu speranţa în suflet. După ce ajunge acasă, Salim agaţă acel *tavis* de ventilatorul din camera lui cu o sfoară şi porneşte aparatul. Aşteaptă până a doua zi, pândind cel mai mic zgomot la poarta casei, scrutând siluetele trecătorilor de pe stradă. Dar nu se întâmplă nimic. Zilele trec şi nu apare nici un rezultat. Fratele meu este enervat, fiindcă a plătit o avere pentru *tavis*.

Mă întreabă la telefon ce altceva am mai putea face. N-am nicio idee. Tata e mut ca peştele. După câteva zile, Salim îşi opreşte căutările. Sunt disperată, dar nu există niciun mijloc de a o găsi pe mama. Salim trebuie să plece pe un şantier în Afganistan. Unul dintre patronii lui i-a propus să lucreze în Kandahar. Lucrarea va fi bine plătită, dublu faţă de Pakistan, fiindcă oraşul e periculos. Acum sunt îngrijorată şi pentru mama, şi pentru fratele meu.

Din fericire, viaţa e mai senină în sat. Adil se arată binevoitor cu mine de la dispariţia mamei. Nu mă mai loveşte şi încearcă să-şi stăpânească accesele de furie. M-am obişnuit cu caracterul lui instabil şi dispoziţiile sale schimbătoare. Ştiu că nu trebuie să-i răspund când are o zi proastă. Ba chiar încearcă să-mi facă plăcere oferindu-mi mici cadouri, brăţări sau dulciuri. În cele din urmă, s-a ataşat mult de micuţa Hina şi uneori se duce să-şi vadă vecinii cu fiica în braţe.

După câteva luni, îl anunţ pe Adil că aştept un alt copil. De data asta, am recunoscut imediat primele simptome. Am preferat să nu spun nimic şi să aştept să mi se umfle burta. Nu pot s-o mai ascund acum, mă simt strânsă în tunica totuşi destul de largă. Kirane a ghicit de mult, dar am implorat-o să nu spună nimic. Iată că am în sfârşit în pântece fiul atât de aşteptat…

Când îi spun, soţul meu îşi ascunde bărbăteşte emoţia, dar ştiu că e nebun de bucurie.

Totuşi, foarte repede, în vreme ce burta mi se rotunjeşte, sănătatea lui Adil se deteriorează. Am remarcat primele semne ale bolii într-o seară. Adil a început să tuşească fără să-şi poată trage răsuflarea minute întregi. Mi-am zis că era din cauza răspândirii pesticidelor, căci acele produse atacă plămânii, provoacă astm, sufocări şi boli ale pielii. Acum, Adil se trezeşte noaptea scuturat de accese de tuse care-l vlăguiesc. Este extenuat în fiecare dimineaţă şi-mi cere să-i gătesc supe de pui înainte de a pleca la câmp. Degeaba. Îl văd cum e tot mai slăbit de la o zi la alta, are tenul foarte palid şi ochii galbeni. Se simte atât de rău, încât fratele său Rafiq îl duce să-l consulte un medic la Jalalpur, un oraş din regiunea noastră.

Doctorul l-a auscultat şi îi face imediat o radiografie. După ce o examinează, spune că Adil a contractat tuberculoză. Soţul meu trebuie să ia zilnic medicamente scumpe luni în şir ca să se vindece. Seara, mă strânge în braţe şi murmură, spre marea mea tulburare:

— Singura mea speranţă este să am un fiu. Am impresia că mi-a mai rămas doar puţin timp de trăit.

După câteva săptămâni, Adil trebuie să meargă din nou la medic în Jalalpur, căci starea nu i s-a ameliorat, în pofida comprimatelor. Vrea să-l însoţesc. Un vecin i-a vorbit despre un cabinet medical de acolo care dispune de un aparat ce-ţi permite să vezi bebeluşul în pântecele mamei şi să afli sexul copilului. Mă cuprinde brusc spaima. Şi dacă ar fi tot o fată… Nici nu vreau să mă gândesc la aşa ceva. Bâigui:

— Nu e o idee bună, Adil. Nu mă simt în stare să petrec ore întregi aşezată într-un autobuz, cu burta mea mare…

Dar el insistă. Îl însoţesc cu reticenţă. Tot drumul, mă rog la Dumnezeu din toate puterile. Te rog, fă să fie băiat. Un fiu.

În staţia de autobuz, întrebăm cum putem ajunge la acel medic. Nici eu, nici Adil nu ştim să citim firmele şi panourile. Un negustor de suc de trestie-de-zahăr ne îndrumă spre cabinetul cu „ultrasunete”, situat într-o clădire mică din beton, în fundul bazarului. Intrarea clădirii e lugubră. Ne aşezăm pe nişte scaune din plastic într-o săliţă şi ne aşteptăm rândul. Femei ce poartă burka sunt însoţite de bărbaţii lor. Ne uităm unii la alţii. O infirmieră strigă în sfârşit numele lui Adil. Ea mă ajută să mă întind pe un pat din metal din cabinet.

Medicul intră în încăpere. E un bărbat cu tâmple cărunte şi voce blândă. Îmi cere să-mi ridic tunica. Sunt foarte jenată, căci e ruşinos să-ţi arăţi o parte din corp aşa în faţa unui bărbat. Dar Adil e cu mine. Medicul pune o cremă pe un mic aparat şi îl plimbă pe burta mea. Forma bebeluşului se conturează pe ecran în alb-negru. Medicul priveşte cu atenţie imaginea. Îmi ţin răsuflarea. Sentinţa cade brusc.

— Nu e nicio îndoială, e fată.

Simt că-mi stă inima. Adil se schimbă la faţă.

— Eşti blestemată, nu e cu putinţă!

Medicul îl priveşte înţelegător, dar continuă examinarea. Îmi ia tensiunea cu un instrument care se umflă în jurul braţului. Apoi îmi prescrie medicamente, îmi spune că trebuie să iau neapărat fier. La ieşirea din cabinet, Adil aruncă reţeta în stradă. Se dezlănţuie:

— Nu voi cumpăra aceste medicamente, nu vreau fata asta, mă doare-n cot de pruncul ăsta! Eşti piază rea!

Ne întoarcem în sat cu autobuzul. Adil nu-mi vorbeşte tot drumul. Acasă, îşi anunţă familia că sunt într-adevăr o femeie rea, pentru că aştept încă o fată. Ce ghinion! Mă închid în camera mea. Nu mai am chef de mâncare, sunt prea descurajată. Cumnatele mele discută în curte. Le aud şuşotind dincolo de fereastra camerei.

Sunt disperată. Hotărăsc să mă duc la verişoara Roxana, confidenta mea. Roxana e în camera ei. Mă pofteşte să intru şi mă întreabă de ce arăt atât de rău. Încep să-i povestesc despre ecografie, despre reacţia lui Adil... şi izbucnesc în lacrimi înainte să pot termina. Roxana mă priveşte cu bunăvoinţă.

— Nu te chinui. Oricum, soarta noastră e în mâinile lui Dumnezeu. N-avem ce face.

Mă întreabă dacă vreau să mănânc ceva, dar îi spun c-am mâncat. Roxana ridică ochii spre cer şi–mi răspunde:

— Ştiu foarte bine cum e Adil, sunt sigură că nu ţi-a dat nimic de mâncare!

Încălzeşte ce i-a rămas de la masă pe vatra din curte şi-mi pregăteşte o farfurie. Mă străduiesc să mănânc cu ea, chiar dacă n-am nicio poftă. Îi spun că Adil a aruncat reţeta. Roxana oftează. Îmi aduce din dulapul cu alimente linte şi fructe proaspete.

— Uite, astea o să-ţi dea puteri. Trebuie să ai grijă de tine.

Îi mulţumesc cu lacrimi în ochi şi duc alimentele acasă. Când intru, Adil mă aşteaptă în cameră. Se uită la mine şi-mi ia pachetul din braţe.

— Cum se face că ai bani să cumperi linte?

Adil ştie că n-am o para. El îmi ia tot salariul direct de la marele proprietar când mă duc să muncesc pe câmpul de bumbac. Se enervează.

— Ai un ibovnic, nu-i aşa? El îţi face cadouri?

Am obosit să tot aud aceste reproşuri.

— Spui prostii. Verişoara Roxana mi le-a dat; ei, cel puţin, i-a fost milă de soarta mea.

Adil continuă să bombăne singur. Nu îndrăznesc să-l contrazic, fiindcă e din ce în ce mai bolnav. Toate economiile noastre s-au dus pe consultaţii şi medicamente. Adil chiar a fost nevoit să vândă o parte din pământul lui ca să poată plăti doctorul. Constată însă că pastilele n-au niciun efect. Mullahul din sat îi scrie surate din Coran pe o bucată de hârtie pe care Adil trebuie s-o aşeze pe fundul unui pahar. Îl umple apoi cu apă şi-l bea pe nerăsuflate. Tot degeaba.

În fiecare seară, mă rog pe ascuns lui Dumnezeu să-l vindece pe Adil. E soţul meu. În ciuda defectelor sale, el e tot ce am. Chiar dacă doctorul mi-a explicat că e contagios, am grijă de Adil, îi masez picioarele ca să-l destind şi-i gătesc supe de pui. În unele seri, Adil mă imploră să nu mă apropii de el, îi e teamă să nu iau şi eu boala. Eu însă vreau un singur lucru, să se vindece. Ce dacă mă îmbolnăvesc!

Nici veştile din satul meu natal nu sunt bune. De când a dispărut Gongui Ma, tata e suferind. Vecinii îl iau în râs când trece pe stradă:

— Ce-ai făcut, Murtaza, ţi-ai vândut nevasta şi-acum te-a pedepsit Dumnezeu! Aşa-ţi trebuie!

A ajuns de râsul satului. Exasperat, tata a hotărât să părăsească regiunea. A plecat la Lahore, capitala provinciei Punjab, ca să vândă fructe cu o cărucioară. Dar, într-o dimineaţă, s-a întors în sat într-o stare îngrozitoare. Se pare că e numai piele şi os şi că trebuie să meargă cu baston, ca un

bătrân. Stă în pat cea mai mare parte a timpului şi n-are putere nici măcar să se ducă în bazar.

Câteva zile mai târziu, îmi telefonează Zubieda. E isterică. Urlă în telefon. Înţeleg că Murtaza a murit. Nu mă aşteptam să dispară atât de repede. Iau imediat autobuzul împreună cu Adil spre satul meu. Când ajung, familia este deja adunată. Tata trebuie să fie îngropat chiar în acea zi, conform tradiţiei noastre musulmane. Surorile, verişoarele, unchii şi mătuşile mele, prietenii şi vecinii plâng şi se tânguiesc. Zubieda îşi smulge părul şi-şi rupe vălul.

Zeba îmi povesteşte ultimele momente de viaţă ale tatălui meu. În acea dimineaţă, tata i-a zis Zubiedei:

— O să mor, vreau să cer iertare întregii familii.

Mama mea vitregă a fost cuprinsă de panică. L-a sunat pe fratele meu Salim în Afganistan. Lucrează tot acolo, pe un şantier din Kandahar. Vocea lui era îndepărtată şi nu se auzea bine. Când a aflat ce dorea tata, fratele meu a răspuns:

— Nu vreau să te iert, tată, ai făcut prea mult rău. Ai distrus viaţa surorilor mele, a mamei mele, a tuturor.

Murtaza l-a implorat:

— Te rog, fiule, trebuie să vii, sunt pe moarte!

Salim a închis. După aceea, tata a cerut mâncare. Zubieda i-a adus pui, pe care îl tăiase în bucăţi mici de tot. Tata a luat câteva înghiţituri şi a împins farfuria într-o parte. Apoi a închis ochii şi a murit.

Trupul lui neînsufleţit odihneşte în curte pe un pat din frânghii împletite. Fraţii mei l-au spălat şi l-au înfăşurat într-un giulgiu alb. Doar capul îi e descoperit. Am un şoc când văd faţa lui Murtaza, i-au dispărut deja trăsăturile familiare. Doar

bărbaţii vor merge la cimitir, femeile n-au dreptul să asiste la funeralii, ele rămân la distanţă. Procesiunea bărbaţilor se porneşte, ducând pe braţe patul în care se află trupul neînsufleţit. Toţi merg în tăcere.

Cadavrul înfăşurat în cearşaf alb este coborât într-un mormânt. Cioclul îl acoperă cu pământ până formează o ridicătură rotunjită în care înfige o stelă de piatră. Mullahul din cartier, cel care mi-a oficiat căsătoria, rosteşte rugăciunea morţilor cu faţa spre Mecca, împreună cu bărbaţii prezenţi. S-a terminat. Procesiunea se îndreaptă în tăcere spre casă.

În ziua aceea, am plâns mult împreună cu surorile mele. Chiar dacă Murtaza ne făcuse viaţa grea, era tatăl nostru. Mă gândesc şi la mama, îmi imaginez uneori că e încă în viaţă, deşi îmi vine greu să mă conving de asta. Tata a luat secretul cu el în mormânt. Acum, nu mai am părinţi. Sunt orfană. Mi-a rămas doar Salim.

Fratele meu trebuie să sosească din Afganistan curând. Când Zubieda i-a adus la cunoştinţă moartea lui tata, şi-a lăsat imediat munca şi a pornit la drum. Călătoria de la Kandahar durează două zile. Ca să ajungă în Pakistan, fratele meu e nevoit să treacă frontiera în Chaman, o zonă populată de talibani şi contrabandişti, apoi să ajungă în marele oraş Quetta şi, a doua zi, la Multan. Când Salim soseşte în sfârşit acasă, plin de praf şi frânt de oboseală, mama mea vitregă devine isterică. Se aruncă asupra lui, îl loveşte cu pumnii, îl acuză, cu mâna ridicată spre cer:

— Din vina ta a murit tatăl tău, tu i-ai dat lovitura de graţie pentru că n-ai vrut să-l ierţi! L-ai făcut să moară de durere!

Fratele meu regretă, încearcă s-o liniştească. Îi promite Zubiedei să plătească el cheltuielile cu înmormântarea. Dar mama mea vitregă nu se calmează. Îl consideră vinovat pentru nenorocirea ei. Iar aceasta e mare: este singură acum, nu mai are soţ. Fiii ei vor fi obligaţi să se ocupe de ea.

După câteva zile, mă întorc în satul lui Adil. Mă simt atât de îngreunată din cauza sarcinii, încât abia pot să mă deplasez. Într-o seară, întinsă pe un *charpoi*, simt mişcări bruşte în pântece. Durerea e din ce în ce mai puternică, am lacrimi în ochi. Bebeluşul îşi anunţă venirea pe lume. Rubina se duce s-o anunţe pe *dai*. Spre deosebire de data trecută, contracţiile durează doar câteva ore. *Dai* mă apasă pe pântece şi gata. Cea de-a doua fiică a mea vede lumina zilei.

O voi numi Fizza. De data asta, eu aleg numele. Oricum, Adil nu vrea nici măcar s-o vadă. Mi-a spus în mod repetat că această fată e numai a mea. Nu vrea să audă de ea. Epuizată de naştere, îmi vine să plâng în hohote. Îl întreb pe Dumnezeu:

— Ce-ai făcut din mine? Nu mai am tată, nici mamă şi încă nu am niciun fiu. De ce sunt pedepsită astfel? Ce rău am făcut?

Zilele trec şi toate se aseamănă. O oboseală covârşitoare pune stăpânire pe mine. Nu mai am chef de nimic. Mă ocup de fiica mea, dar cu gesturi mecanice.

Într-o seară, mă sună Salim; e în culmea bucuriei. Îmi spune că vărul nostru Shabaz, care e profesor la Multan, a citit un articol ciudat în ziarul local. Articolul vorbeşte despre mama şi chiar e ilustrat cu o fotografie a ei. Potrivit celor scrise în ziar, Gongui Ma îşi caută familia. Ar fi găzduită de un binefăcător, care îşi dă numărul de telefon în articol. Fratele meu o să plece imediat să-l întâlnească la Multan.

Salim mă sună din nou în aceeaşi seară. S-a dus şi a luat-o pe mama de la binefăcătorul din Multan. La trei ani de la dispariţia ei, mama s-a întors acasă. Anunţ familia soţului şi Adil acceptă să mă ducă la fratele meu împreună cu fetele noastre. Îi explic Hinei că mergem s-o vedem pe Gongui Ma, bunica ei, care dispăruse. Mă priveşte cu ochi mari.

În autobuz, încerc să-mi imaginez ce i s-a putut întâmpla mamei. Poate îşi pierduse memoria şi rătăcise toţi aceşti ani, umblând pe marginea drumurilor. Poate tata chiar o vânduse. Dar cui? A fost cumva maltratată? Nu îndrăznesc să mă gândesc la ce e mai rău. Întrebările astea mă chinuie până în sat.

Mama nu s-a schimbat. O zăresc, foarte vioaie, în curtea fostei mele case, ca şi cum m-aş fi despărţit de ea cu o zi în urmă. A îmbrăcat o tunică albă nou-nouţă. Mă strânge atât de tare în braţe, încât nu mai pot să respir. Izbucnesc în lacrimi sărutând-o.

— Nu-mi vine să cred, mamă. Nu speram să te mai văd pe pământ!

Gongui Ma plânge de bucurie văzându-şi nepoatele pe care nu le cunoştea. Hina e puţin intimidată, se ascunde după picioarele mele. O aşez pe Fizza în braţele bunicii ei, care o sărută cât poate. Ne aşezăm împreună în curte. O întreb:

— Povesteşte-ne, mamă! Unde ai fost?

Mi-e puţin teamă de ce-o să ne zică. Îmi explică prin gesturi că nu vrea să se mai gândească la asta, sunt amintiri urâte. I-a spus deja totul lui Salim. Aşa că-mi povesteşte el.

11

Gongui Ma a fost răpită în ziua în care s-a dus în bazar la cumpărături. Bărbaţi înarmaţi, pe care nu-i cunoştea, au forţat-o să urce într-o maşină. I-au pus un căluş în gură şi i-au făcut o injecţie. Şi-a pierdut cunoştinţa. S-a trezit într-o casă ciudată, supravegheată de gărzi. O casă plină cu femei şi copii. Unii erau handicapaţi, le lipseau picioarele sau braţele; alţii erau orbi sau diformi. O bătrână chioară, prizonieră şi ea, i-a explicat mamei că toţi cei de acolo fuseseră vânduţi de familiile lor. Asta trebuie să i se fi întâmplat şi ei, a asigurat-o pe mama. Fiind surdă, Gongui Ma nu prea înţelegea ce se întâmpla, nici măcar nu ştia în ce oraş se afla.

Dar a priceput repede noua ei muncă. În fiecare dimineaţă, bărbaţii din bandă o duceau pe o stradă împreună cu alte femei. Trebuiau să cerşească, pe marginea drumului, până la apusul soarelui. Seara, temnicerii le aduceau înapoi acasă şi le luau banii. Asemenea celorlalţi cerşetori, mama era bătută în fiecare zi, căci bărbaţii din bandă nu erau niciodată mulţumiţi de banii aduşi. Gongui Ma încerca să-şi dea toată silinţa, implorând trecătorii în numele Domnului, ca să capete câteva rupii în plus în fiecare zi. Şi toate astea, ca să fie hrănită cu orez prost, deseori negru de mucegai…

Gongui Ma pierduse noţiunea timpului şi speranţa că va mai putea fugi vreodată. În cursul zilei, nu putea să evadeze. Cerşetorii erau supravegheaţi de la distanţă de oamenii bandei. Dar seara, mama se ducea să-l implore pe temnicerul care păzea uşa, un tânăr timid. Îl ruga stăruitor prin gesturi s-o lase să plece ca să se întoarcă la copii. Într-o noapte, gardianului i s-a făcut milă. A deschis uşa fără să facă zgomot şi i-a făcut semn mamei s-o ia repede din loc.

Gongui Ma a plecat în fugă şi a rătăcit singură pe străzile întunecoase până când a zărit lumină. Era o prăvălie de CD-uri deschisă încă la acea oră târzie. Disperată, a intrat. Vânzătorul a fost intrigat de apariţia acelei bătrâne stranii, cu privirea rătăcită, care tremura din tot corpul. Omul a înţeles că avea nevoie de ajutor. A închis prăvălia şi a luat-o cu el pe Gongui Ma.

Mama n-avea altceva de ales decât să se încreadă în acel necunoscut. După ce a ajuns acasă la familia lui, s-a simţit liniştită. Soţia binefăcătorului său i-a împrumutat haine curate. A doua zi, negustorul a dus-o pe mama la biroul ziarului local. Gongui Ma nu era în stare să explice unde era satul ei. Jurnaliştii erau uluiţi. Atunci au propus să-i publice fotografia în cotidian. Articolul a apărut a doua zi şi vărul nostru Shabaz l-a citit din întâmplare. Ce noroc incredibil!

Mă întreb dacă tata se afla cu adevărat în spatele acestei răpiri. A primit oare bani în schimbul lui Gongui Ma?

Cu ocazia călătoriilor cu autobuzul în regiune, am remarcat prezenţa acelor cerşetori pe marginea drumurilor, la intrarea în sate. Bătrâni fără picioare, ghemuiţi în praf, femei chioare, copii cu braţe strâmbe… Toţi întind mâna, cu un aer implorator,

când trece vreun vehicul. Probabil că sunt şi ei victimele aceleiaşi mafii care îi exploatează pe cerşetori.

— E ceva foarte obişnuit! a exclamat fratele meu. Am auzit povestea unui copil schilod care a dispărut misterios din satul lui. Poate a fost răpit, ca Gongui Ma.

Mama vrea să profite de fericirea de a fi împreună cu familia şi propune să pregătească masa. Salim a cumpărat o capră ca să sărbătorească întoarcerea mamei. Îi taie gâtul în curte şi aşteaptă să se golească de sânge. Soţia lui, Sakina, îl ajută apoi să tranşeze animalul. Toţi vecinii vin s-o viziteze pe mama; unii îi aduc haine sau dulciuri.

Acum, că Gongui Ma s-a întors, tristeţea mi s-a risipit. Vreau s-o mai păstrez puţin lângă mine. Îi propun să stea câteva zile în satul părinţilor lui Adil. Acceptă şi promite că va veni curând la noi.

La întoarcerea acasă, fac curăţenie în camera mea, pun flori şi postere colorate. Adil a hotărât să facă şi el un efort. Când vine mama, chiar îi oferă două tunici noi, pe care le-a cumpărat din bazar. Toţi membrii familiei se fac luntre şi punte s-o primească bine pe mama; au tăiat şi ei o capră pentru masă.

A doua zi, Adil hotărăşte să ne ducă cu autobuzul în micul oraş din vecinătate. Vrea să facă poze de familie la atelierul unui fotograf. Mama îmi sugerează să mă machiez, dar Adil spune că sunt foarte drăguţă. Pretinde că n-am nevoie. Îmi şopteşte:

— Îmi pare rău că te-am lovit, nu meritai. Eşti o femeie bună. Sunt norocos să te am.

Îmi rujez totuşi puţin buzele. Îmbrac o tunică aurie cu broderii roşii, confecţionată dintr-un material fin şi strălucitor.

Îmi pun şi brăţări roşii şi verzi la încheieturile mâinilor. Gongui Ma îmi netezeşte părul şi-l împleteşte într-o coadă lungă ce cade pe spate. O îmbrac pe Hina cu o rochiţă roz. Adil e foarte elegant, poartă o tunică de un alb strălucitor.

După un drum scurt cu autobuzul, sosim puţin încordaţi la fotograf. În fundul încăperii se află studioul, decorat cu un poster. Munţi, care se pierd într-un cer albastru, având la poale un lac turcoaz. Fotograful ne aşază cu grijă în faţa decorului. Apoi, pune la picioarele noastre buchete de flori din plastic. Am capul descoperit şi umerii drapaţi în vălul ce-mi cade până la picioare. Mă concentrez. Iau un aer serios şi demn.

În ziua aceea, facem două fotografii. Una cu mine şi Adil, care o ţine în braţe pe Hina, alta cu mama mea. În timp ce aşteptăm pozele, fotograful comandă pentru noi ceai cu lapte la tânărul vânzător ambulant de ceai. Adolescentul ne serveşte în ceşcuţe ciobite, pline cu un ceai fierbinte foarte dulce. Fotografiile sunt gata. Arătăm ca o familie de nabab! Adil e mulţumit. Îi arăt fotografia Hinei, căreia nu-i vine să-şi creadă ochilor. Întinde degetul:

— Asta e Hina!

Adil îl plăteşte pe fotograf. Apoi, după ce ieşim, ne întinde mamei şi mie bancnote mici drept cadou. Îi mulţumim.

Mama e plină de entuziasm. Hotărăşte să facă cumpărături în bazar. Vrea să gătească cina pentru toţi. Cumpără ardei, conopidă, cartofi şi portocale bine coapte pentru Hina, care le adoră. A doua zi dimineaţă, Gongui Ma trebuie să plece.

După-amiază, fratele meu Salim vine cu autobuzul s-o ia pe mama, care se va întoarce să locuiască cu el în satul natal. Aş fi vrut s-o ţin lângă mine, dar ar fi o povară inacceptabilă pentru

familia soţului meu. S-au arătat amabili cu ea timp de câteva zile; totuşi, dacă ar trebui să locuiască aici, ar fi altă poveste. Mama are fii şi, conform tradiţiei, ei trebuie să-i poarte de grijă. Nu eu.

Gongui Ma pleacă deci să locuiască la Salim, care stă într-o casă mică din beton împreună cu soţia şi băieţelul lui. Cealaltă încăpere este ocupată de fratele meu mai mare Tahir, cel cu accidentul, şi de cei doi fii ai lui, care acum sunt mari.

12

Adil se scoală încă o dată în crucea nopţii şi iese în curte clătinându-se. Îl aud dregându-şi glasul şi scuipând pe jos. Accesele de tuse îl trezesc noapte de noapte. Boala a revenit, iar el se simte tot mai slăbit. Am observat în ultimele zile că oboseşte când munceşte la câmp şi trebuie să se odihnească după fiecare efort.

Îmi dau seama cât de mult a slăbit după cum atârnă hainele pe el. În zori, vorbesc despre asta cu soacra mea, Kirane. Şi ea e îngrijorată. Vede bine că fiul i se prăpădeşte. Îl imploră pe Adil să se ducă din nou la medicul din Jalalpur. Adil acceptă posac. Înţelege foarte bine că boala i se agravează.

După-amiază, se întoarce acasă abătut. Doctorul i-a dat un tratament care ar fi trebuit să-l vindece în câteva săptămâni. Dar Adil nici măcar nu a cumpărat medicamentele. Şi mormăie:

— Sunt aceleaşi comprimate pe care mi le-a prescris ultima oară, nu-s bune de nimic! Sunt sigur că doctorul nu mi-a spus adevărul despre starea mea de sănătate.

Încerc să-l liniştesc, în timp ce-i prepar supă de pui, ca să-i dea putere.

— Nu-ţi face griji, o să te faci bine.

— Cum poţi să spui asta? răbufneşte el furios. Ce ştii tu? Eşti medic? Simt că am probleme cu rinichii, am palpitaţii. Şi uită-te

la ochii mei, s-au făcut galbeni!

Las capul în jos, prefer să nu insist. Îi întind un bol de supă, pe care o înghite cu greu.

Pe la mijlocul nopţii următoare, se trezeşte lac de sudoare, scuturat de tremurături. Îi ating fruntea – are febră mare, delirează. Îi zic să stea întins şi-i pun pe cap o cârpă umedă, cum le fac fetelor când au temperatură.

— Naziran, mi-e groaznic de rău, te implor, cheamă un doctor.

— Nu-i nevoie, o să-ţi treacă, mâine te vei simţi mai bine.

Adil se agită, îl sun pe mobil pe doctorul din Jalalpur. Îl trezesc din somn, dar acceptă să vină. Soseşte după o oră cu valijoara lui. Îl examinează pe Adil cu un aer grav. Îmi cere să-i dau regulat să bea apă şi-i face o injecţie în braţ, ca să-i scadă febra. Altceva n-are ce să-i facă.

Noaptea, Adil geme întruna, respiră greu. Stau trează lângă el. Între două momente de epuizare, geme:

— M-am purtat urât cu tine, iartă-mă. Nu cred să mai apuc ziua de mâine.

Încerc să nu-mi arăt îngrijorarea.

— Nu spune asta, Adil, o să te vindeci.

Ies din cameră ca să nu mă vadă plângând. Îi fac un suc de mere în curte. Lacrimile îmi înceţoşează vederea, dar îmi şterg ochii înainte să mă întorc la căpătâiul lui. Îi întind paharul.

— Bea, ca să-ţi refaci forţele!

Ia cu greu o înghiţitură, dar o dă afară imediat într-un acces de tuse. Adil e palid ca moartea. Murmură:

— Să ai grijă de copii când n-o să mai fiu.

O spaimă cumplită mă strânge de gât. Mă duc s-o previn pe soacra mea, care doarme în camera vecină. Când vede starea în care se află fiul ei, Kirane începe să plângă. Adil îi cere mamei sale să doarmă lângă el. Ne petrecem noaptea veghindu-l.

În zori, Adil se plânge că-l doare abdomenul, că suferă îngrozitor. Aduc ulei de muştar ca să-l masez. Muşchii feţei i se contractă în timp ce îi întind lichidul vâscos pe burtă. După masaj se simte ceva mai bine.

— Odihneşte-te acum, Adil. Eu mă duc la câmp, că am treabă, dar mă întorc la prânz.

Mă priveşte cu ochi rugători.

— Rămâi cu mine! Nu ştiu dacă o să mă mai găseşti în viaţă.

Cuvintele lui îmi străpung inima. Hina s-a trezit. Se scoală şi vine cu paşi mărunţi la căpătâiul tatălui ei. E îngrijorată.

— *Abba*, tată! Eşti bolnav?

Adil îi mângâie încetişor părul.

— Ai mâinile reci, *abba*!

Aud zarvă în curte. Kirane a alertat familia. Toată lumea intră şi se înghesuie în cameră, privindu-l pe Adil. Un văr aduce o mâncare de pui, preparată de soţia lui pentru el. Nu reuşeşte să mănânce, e galben la faţă. Respiră greu.

Rubina, cumnata mea, dă fuga să anunţe un vecin care are maşină. Acesta acceptă să-l ducă pe Adil la spital. Înainte să plece, soţul meu o îmbrăţişează pe Hina. Îi promite, oftând, să-i aducă haine frumoase când se va întoarce. Îl aşezăm, întins de bine, de rău, pe bancheta din spate. Vreau să-l însoţesc, dar Zeba refuză.

— Stai cu copiii tăi, Naziran!

Sunt furioasă. Insist, dar Zeba ridică ochii la cer şi mă asigură că totul va fi bine. Cu ochii aproape închişi, Adil îmi strânge mâinile în mâinile lui reci ca gheaţa. Mă imploră să nu plâng. Se va întoarce repede. Maşina se îndepărtează.

Alerg la mausoleul de lângă cimitirul din sat. Mă rog. Îl implor pe Dumnezeu să-mi vindece soţul – îl implor din toate puterile. La întoarcere, ne cheamă cumnata mea. Soţul meu a murit în maşină.

Leşin.

Sunt în stare de şoc în cele trei zile cât ţin funeraliile. Rubina nu mă lasă o clipă singură. Lumea s-a prăbuşit sub picioarele mele. Nu reuşesc nici măcar să plâng. Strâng pumnii până se fac albi. Sunt scuturată de spasme, mă sufoc. Accese de convulsii mă epuizează complet.

Vecinii vin să transmită condoleanţe. Nu sunt în stare să le mulţumesc. Totul e ca într-un coşmar, iar eu sunt ca în transă, absentă. Socrii taie capre ca să-i hrănească pe toţi apropiaţii care s-au adunat. Imaginile se perindă sub ochii mei, aud voci, dar nu le înţeleg.

După câteva zile, uşor-uşor încep să-mi vin în fire. Întoarcerea la realitate e violentă, brutală. Sunt văduvă. Nu mai am pe nimeni care să mă protejeze şi să mă susţină. Şi trebuie să mă ocup de copii. De la moartea lui Adil, le cocoloşesc pe fete ca o cloşcă. Hina şi Fizza sunt tot ce mi-a mai rămas. Acum, când soţul meu a murit, singura mea dorinţă e să mă întorc să trăiesc cu mama în satul meu. Nu vreau să rămân în această

familie. M-am gândit bine şi-i explic soacrei mele, Kirane, că am de gând să iau copiii şi să plec.

— Nu poţi să pleci acum, Naziran, spune ea scuturând din cap. După moartea soţului, văduvele trebuie să rămână cu familia lui timp de patruzeci de zile, doar ştii bine că aşa e tradiţia.

Accept aşadar să rămân, în memoria lui Adil. Oricum, poate că m-am hotărât prea repede. Nici măcar nu sunt sigură că pot să trăiesc împreună cu Gongui Ma, sub acoperişul fratelui meu. N-am de unde şti dacă va accepta să aibă de hrănit trei guri în plus… În schimb, soacra mea are tot interesul să ne ţină aici, pe mine şi pe fete. După moartea lui Adil, i-am moştenit pământul.

Totuşi, Kirane vrea să mă convingă de generozitatea ei. Nu pierde nicio ocazie să-mi atragă atenţia că sunt văduvă:

— Trebuie să munceşti din greu, căci acum eşti o povară pentru familie!

Îmi porunceşte să mă întorc la câmp cu Fizza, pe care încă o alăptez. E vremea recoltării bumbacului, iar munca e istovitoare. Kirane are o idee:

— Ai putea lăsa copila la Muhtara – locuieşte aproape de noi.

Muhtara e soţia lui Faiz, un frate al lui Adil care mai toată ziua joacă cărţi. Muhtara e o femeie scundă, blândă şi ştearsă. Să tot aibă vreo 20 de ani. E căsătorită de cinci ani, dar încă n-a avut copii. Mă primeşte cu amabilitate.

— Nu-ţi face griji, Naziran, o să am grijă de Fizza. Mergi liniştită!

Pare încântată să se ocupe de micuţă. Mă alătur femeilor care culeg florile albe de bumbac în coşuri mari. Când soarele ajunge în înaltul cerului, facem o pauză, epuizate, la umbra unui tufiş. Tresar, căci dintr-odată îmi dau seama că am uitat de

ora la care trebuia să-i dau fetei să sugă. Alerg într-un suflet la Muhtara, ajung gâfâind, dar n-o aud pe Fizza plângând. Intru la cumnata mea. Mi-o arată pe Fizza dormind într-un coş.

— I-am dat să bea lapte de vacă, pentru că-i era foame. Faiz i-a cumpărat un biberon din bazar. A mâncat foarte bine, iar acum doarme.

Când mă întorc acasă cu bebeluşul, soacra îmi atrage atenţia:

— Să ştii, Naziran, că atunci când un bărbat moare, văduva lui nu trebuie să hrănească un bebeluş. Asta e tradiţia, aşa că vei putea să munceşti. S-o laşi deci pe Fizza la Muhtara, iar ea îi va da lapte de vacă în lipsa ta.

Preferam să-mi iau bebeluşul cu mine la câmp, dar nu mă pot împotrivi voinţei soacrei mele. Prin urmare, îmi fac un obicei din a-mi lăsa peste zi fiica la Muhtara, până la sfârşitul recoltatului. Abia aştept să se termine, ca să mă pot bucura în sfârşit de cea mică. Dar Kirane a hotărât altfel…

După ce s-a terminat recoltarea bumbacului, sunt epuizată şi mă doare spatele. Mă odihnesc în pat împreună cu Fizza. Kirane vine, se aşază lângă mine şi-mi zice:

— Acum, Naziran, eşti văduvă şi nu mai poţi hrăni doi copii. Ce se va întâmpla cu fiicele tale?

O asigur că am să mă descurc, că voi munci şi mai mult.

— Fată dragă, îmi răspunde ea, m-am gândit că ar fi mai bine ca pe Fizza să i-o dai Muhtarei. Am vorbit cu ea şi e de acord. Ştii cât de mult suferă că nu are copii.

Simt că mi se strânge inima.

— Nu se poate, încerc eu să mă apăr, Fizza e prea mică, are nevoie de mama ei. Nu pot s-o dau!

Ea mă fixează cu severitate şi spune:

— Ştii foarte bine că avem un obicei: când o femeie e stearpă, altă femeie din familie îi oferă un copil de-al ei.

— Dar eu am doar doi copii, Kirane! De ce nu-i ceri Rubinei, care are şase?

— Rubina nu e văduvă. Tu eşti prea săracă, n-ai cum să creşti doi copii. Fii fără grijă, c-ai să uiţi repede de fiica ta.

Nu vreau să-mi sacrific copilul. Fizza mea e prea mică. Soacra îmi strigă că oricum n-am de ales. Şi pleacă luând cu ea coşul în care doarme Fizza. Strig în curte că vreau să-mi păstrez fata. Însă Kirane a plecat deja. Mă întorc în camera mea şi mă prăbuşesc.

Sunt pierdută. Încerc să mă gândesc la ce e mai bine pentru fetele mele. La urma urmei, poate Kirane are dreptate. Cum aş putea să am grijă de doi copii, când nu mai am soţ? Poate Fizza va fi mai fericită la Muhtara. Însă durerea de a fi despărţită de bebeluşul meu e cumplită. Parcă mi s-a smuls inima din piept.

În aceeaşi seară, nu reuşesc să mă împac cu gândul că micuţa nu va dormi lângă mine. Mă dor tare sânii, sunt încă plini cu lapte. O implor pe Kirane să mă lase să-mi mai alăptez puţin fiica, până se opreşte laptele. Nu vrea. Îmi întinde baligi uscate de bivol pe care le-a dezlipit de pe pereţi.

— Uite, ia astea şi pune-le pe piept. O să oprească laptele.

Fac întocmai. Dar nu reuşesc să-mi revin. Nu închid un ochi toată noaptea şi, la cea mai mică mişcare, durerea îmi umple ochii de lacrimi. Chinul e cu atât mai mare cu cât o aud pe micuţa mea Fizza plângând la Muhtara, care locuieşte în apropiere. Plânsul bebeluşului meu înfometat face să mi se umple sânii cu lapte. Şi nu am voie s-o alăptez.

A doua zi nu-mi doresc altceva decât să-mi strâng fiica în braţe. Îmi întreb soacra, care se întoarce de la Muhtara, ce face fiica mea. Mormăie că bebeluşul refuză biberoanele. Micuţa plânge tot timpul. Muhtara e exasperată, nu mai ştie ce să facă. Veştile astea îmi sfâşie inima. Ştiu că Fizza mă cheamă şi vrea să-şi simtă mama lângă ea. E un adevărat supliciu. Kirane îmi interzice totuşi să mă duc la ea. Are altă soluţie. Cheamă în ajutor o verişoară tânără necăsătorită.

— Ca să înţarci un bebeluş de la laptele mamei, îi dai să sugă sânul unei tinere virgine, mă asigură ea. Asta îl potoleşte.

Seara, verişoara, o adolescentă de vreo 15 ani, se întoarce înciudată. Copila tot plânge.

Sânii mă dor atât de tare, încât mă duc să plâng în tăcere lângă şanţul din spatele casei. După două zile, bebeluşul chinuit de foame acceptă în cele din urmă biberoanele. Mi-e tare dor de ea şi hotărăsc să găsesc o modalitate de a o vedea. Când plec să muncesc la câmp, mă dau pe după un boschet, apoi fac un ocol şi mă întorc în sat evitând casele. În felul ăsta, Kirane nu mă poate vedea.

Mă duc pe ascuns la Muhtara. Cumnata mea e uimită când mă vede, dar îmi dă voie să iau bebeluşul în braţe. Micuţa mă recunoaşte imediat, simt că se destinde. O dezmierd pe Fizza mea, îi absorb mireasma, o acopăr cu sărutări. O implor pe Muhtara să nu-i spună nimic soacrei mele. Îmi promite să păstreze secretul. Totuşi, nu vrea să spele scutecele murdărite de Fizza, o dezgustă. Îi propun s-o fac eu. Acceptă uşurată.

Îi arăt cum trebuie să aibă grijă de bebeluş, cum să-i schimbe delicat hainele şi să-i maseze trupşorul cu ulei. Muhtara e cam neîndemânatică, însă îşi dă osteneala. Dar simt lipsa copilei mele, absenţa ei e un adevărat calvar.

De acum, în fiecare după-amiază fac un ocol ca să merg la Muhtara şi să-mi strâng fiica în braţe. Îi spăl hăinuţele în râu odată cu cele ale familiei şi, pe ascuns, i le înapoiez cumnatei mele, curate. Muhtara nu e geloasă, dar îmi îngăduie să-mi dezmierd fiica doar în prezenţa ei. Uneori e îngrijorată:

— Când va creşte, Fizza nu trebuie să afle adevărul. Altfel vor fi probleme. Poate mă va respinge.

O liniştesc – nu-i voi spune nimic.

Într-o zi, îmi dau seama că soacra mea bănuieşte ceva. Mă priveşte ciudat. În momentul în care plec la câmp, o observ urmărindu-mă de la distanţă. Mă ascund după un boschet. Mă las pe vine şi o pândesc prin iarba înaltă. Kirane se uită după mine în toate direcţiile. Dar nu mă vede şi face cale-ntoarsă. Am avut emoţii. Fac ocolul ca să ajung la Muhtara. Cumnata îmi jură că şi-a respectat cuvântul. Şi Kirane încetează curând să mă mai spioneze. Nu mai trăiesc decât pentru cele câteva momente în care pot, zi de zi, să-mi alint în taină copila.

Trei luni mai târziu Muhtara rămâne însărcinată. Oamenii din sat spun că Dumnezeu a răsplătit-o pentru că a avut grijă de Fizza. Când aflu de sarcina ei, sper din nou. Acum, că va fi mamă, Muhtara va putea să-mi înapoieze fiica. Când ajung la ea îi spun că vreau să-mi iau fata înapoi. Muhtarei nu-i cade bine. Desigur, se aştepta să-i cer asta, însă nici nu-i trece prin gând să se despartă de Fizza. Înţeleg repede de ce – e foarte superstiţioasă.

— Să ştii că prefer s-o ţin pe Fizza la mine. Îmi poartă noroc. Mulţumită ei am rămas în sfârşit însărcinată.

O implor, dar nici nu vrea să audă. Fizza e talismanul ei, trebuie să rămână lângă ea. Mă hotărăsc să vorbesc cu soacra

mea.

— Kirane, Muhtara trebuie să-mi dea fiica înapoi. După ce i se va naşte copilul, o va da la o parte pe Fizza. O va neglija. Nu e bine pentru micuţă.

— De ce insişti, Naziran? oftează soacră-mea. Nu poţi avea grijă de doi copii, ştii foarte bine.

Se încruntă şi-mi face semn să nu mai deschid subiectul. Eu însă vreau să-mi iau înapoi copila. Îl sun pe fratele meu Salim de pe mobilul Roxanei, verişoara mea. Îi explic situaţia.

— Naziran, ai doar doi copii, de ce ai dat-o pe Fizza? răbufneşte el furios. Nu trebuia să accepţi. Familia asta e vrednică de dispreţ. Nu sunt cinstiţi cu tine. De ce eşti atât de naivă? Nu te pot ajuta. Descurcă-te.

Dacă el nu poate să facă nimic, eu pot măcar să merg să-l văd. Îi răspund:

— Perioada mea de doliu s-a terminat. Am să-ţi fac o vizită.

Salim promite să mă primească la el oricând doresc şi închide. Îi cer soacrei mele permisiunea să fac această călătorie. Acceptă, cu condiţia ca fiicele mele să rămână în sat, iar ea să mă însoţească. Îi e teamă probabil că n-am să mă mai întorc. Pe drum, o observ cu coada ochiului. Mă întreb ce cloceşte. Nu e ca de obicei, am impresia că-mi ascunde ceva.

Când ajung acasă la fratele meu simt că trăiesc din nou. Sunt pe un teren familiar, mă simt protejată. Mariam, sora mea cea mare, este şi ea acolo – stă săptămâna asta cu copiii la fratele meu. Când Salim se întoarce de la muncă, aruncă o privire încruntată spre Kirane şi şopteşte:

— Ce caută soacră-ta aici?

Îi explic că m-a lăsat să vin cu condiţia să mă însoţească. Fratele meu bombăne.

În timp ce Mariam ne serveşte ceaiul, Salim aduce cadouri cumpărate din bazar. Sunt haine noi pentru fetele mele, o tunică mică, albă, pentru Hina, cu un văl asortat, şi o vestă micuţă pentru Fizza. Îi mulţumesc din toată inima.

Fratele meu se aşază cu noi şi, fără ocolişuri, o întreabă pe soacra mea:

— De ce i-aţi luat-o surorii mele pe Fizza? Credeţi că n-a suferit destul pentru că şi-a pierdut soţul?

Soacra mea se arată mirată.

— Păi, am dat-o pe Fizza nurorii mele cu învoirea lui Naziran. Nu e nicio problemă.

Las ochii în jos, consternată. Salim se uită la soacra mea exasperat.

— Vreau ca Naziran să vină să locuiască la mine împreună cu copiii. Nu e tratată bine la voi.

— Cum poţi să spui aşa ceva? izbucneşte soacră-mea. Doar facem tot ce se poate pentru ca sora ta să fie fericită. O consider ca fiind propria fiică!

Sora mea Mariam, care tăcuse până atunci, sare înfuriată:

— De ce Naziran nu are voie să ne telefoneze? O trataţi ca pe o sclavă! Vă face toată treaba! Aţi văzut în ce hal arată?

E adevărat că sunt slabă. Arăt rău la faţă şi nu mănânc mai nimic. Ascult ce se întâmplă ca şi cum aş fi absentă, chiar şi propria soartă mi-a devenit aproape indiferentă. Kirane vrea să ne asigure că totul va fi bine:

— Naziran n-o să mai meargă la câmp. Va face doar treaba din casă, nu vă faceţi griji.

Salim o observă uimit. Kirane încearcă să pună capăt brusc discuţiei şi se ridică să taie fructele de mango pe care le-a adus. Profit de situaţie şi-i povestesc lui Salim că, de la moartea lui

Adil, familia lui mă supraveghează tot timpul. Sunt sigură că pun ceva la cale.

Abia am terminat de băut ceaiul, când Salim primeşte un telefon ciudat. E Shirin, soţia lui Fawad, unul dintre fraţii lui Adil.

— Vă implor, n-o lăsaţi pe Naziran să se întoarcă la socrii ei, îi şopteşte ea în telefon. Vor s-o mărite cu soţul meu, Fawad.

Salim închide consternat. Îmi spune ce se pune la cale în faţa soacrei mele, care nu scoate un cuvânt. Se comportă de parcă n-ar fi auzit nimic. Salim se ia de ea:

— Aşadar îţi baţi joc de noi? Ce puneţi la cale?

— Ei, sunt doar nişte zvonuri, răspunde Kirane pe un ton mieros. N-aş face niciodată aşa ceva! Pur şi simplu Shirin a cam luat-o razna.

După care, văzând scepticismul fratelui meu, încearcă să argumenteze:

— Oricum, Naziran tot va trebui să se mărite. E încă tânără şi frumoasă. Dacă i-am putea găsi un alt soţ, ar fi mai bine pentru ea. O femeie nu poate să supravieţuiască singură, are nevoie de un bărbat s-o întreţină.

— Sora mea se poate recăsători dacă doreşte, spune Salim dând din cap. Dar cu un bărbat din alt sat, nu din familia voastră. Nu e fericită la voi.

Şi atunci soacra mea face o adevărată scenă. Se aşază în genunchi şi-şi pune vălul la picioarele fratelui meu în semn de respect.

— Îmi pare rău dacă până acum a fost nefericită la noi. Îţi promit că de acum înainte va fi tratată aşa cum se cuvine. O consider ca fiind propria fiică! Îi vom da să mănânce carne în fiecare zi. N-o vom forţa nicicând să se recăsătorească!

— Eşti mai în vârstă decât mine şi te respect, oftează Salim. Sper că spui adevărul.

Văzând că fratele meu pare să cedeze, Kirane promite, uşurată:

— Bineînţeles că va fi alegerea ei! Dar va fi un noroc pentru ea să găsească un soţ dispus să ia o văduvă cu două fete! Trebuie să se gândească bine la asta!

Salim încuviinţează, după care se ridică şi se duce să cumpere un pui din bazar, pentru cină. Mariam se agită la vatră, încercând să fiarbă orezul. Rămân singură cu soacra mea. Aruncându-mi o privire ucigătoare, Kirane îmi zice:

— Te previn. Dacă rămâi la fratele tău, nu-ţi vei mai vedea niciodată fetele. N-am să ţi le dau înapoi. Şi n-ai niciun interes să te plângi familiei tale. Ne întoarcem imediat acasă – spune-le că nu ţi-e foame.

Îmi muşc buza şi mă simt cuprinsă de frisoane. Mariam vine să se aşeze lângă noi. Kirane îi zâmbeşte cu expresia ei dulceagă şi-i zice:

— Nu rămânem la masă, îmi pare rău. Plecăm acum, ca să nu ne prindă noaptea.

Kirane îmi face semn să mă ridic şi părăsim casa.

13

Pe drumul de întoarcere, soacră-mea îmi jură că nu va avea loc nicio căsătorie, dar nu cred în promisiunile ei frumoase. După moartea lui Adil, cei trei cumnaţi ai mei, care sunt toţi căsătoriţi, au început să se învârtă pe lângă mine ca albinele în jurul mierii. Comportamentul lor, altădată distant, s-a schimbat imediat. Discret, fiecare a încercat pe rând să mă seducă. Încă şocată de moartea lui Adil, atitudinea lor mi s-a părut ruşinoasă.

Pe lângă asta, sunt mult mai în vârstă decât mine. Şi-a încercat şansa chiar şi Tahir, care ar putea să-mi fie tată. Ceilalţi doi, Rafiq şi Faiz, îşi petrec timpul bând şi jucând cărţi. Doar Fawad e un om corect. Dar nici nu mă gândesc la o nouă căsătorie. Mintea mea e tot la Adil. Şi nici nu-mi pot închipui că familia soţului meu ar putea să-mi impună un nou soţ, când abia au trecut câteva luni de la moartea lui.

Când ajungem în sat, în timp ce îmi aranjez cadourile primite de la fratele meu, Shirin, soţia lui Fawad, se strecoară în camera mea. Îmi strigă:

— De ce te-ai întors? Familia tocmai îţi organizează căsătoria cu soţul meu! Vrei să-mi distrugi viaţa?

Rămân cu gura căscată. Mi se pare că trăiesc un coşmar. Oare îndrăznesc să-mi facă aşa ceva? Ies tremurând în curte şi

o caut temătoare pe Kirane. E în camera ei, discutând cu Fawad. Îi povesteşte vizita la fratele meu:

— Nevasta ta l-a anunţat pe Salim la telefon. I-a povestit tot. Mi-a fost foarte greu să-l conving că nu-i adevărat.

Când mă zăreşte, se întunecă la faţă. Îmi întinde mobilul lui Fawad.

— Sună-ţi acum fratele şi anunţă-l că te căsătoreşti cu Fawad. Jură-i c-o faci din proprie voinţă. Altfel, te trimit înapoi la mama ta şi n-o să-ţi mai vezi niciodată copiii. Vei muri de durere departe de fetele tale.

Refuz să iau telefonul şi mă închid în camera mea. Izbucnesc în plâns. Cumnata Rubina vine să se aşeze lângă mine. Sigur mama ei a trimis-o să-mi vorbească. Rubina mă întreabă calm:

— De ce nu accepţi căsătoria asta? La urma urmei, nu e chiar atât de îngrozitor. E un lucru bun pentru tine să ai un nou soţ. Cine te-ar lua, cu două fete?

Urlu că nici nu poate fi vorba de aşa ceva. O implor, în memoria lui Adil, să nu-mi pună cuţitul la gât.

— Foarte bine, răspunde Rubina cu răutate. Vedem noi mâine! Până atunci, du-te să pregăteşti cina. Oricum, fetele tale dorm în seara asta la Muhtara.

Mâinile îmi tremură când prepar cina. După ce masa e gata, mă întorc în camera mea. N-am niciun chef să mănânc cu familia socrilor mei. Mă duc la culcare plângând. Dar nu pot să dorm.

Dimineaţa, mă trezesc epuizată, cu ochii roşii, umflaţi de lacrimi. Pregătesc micul dejun şi fac curat fără să vorbesc cu nimeni. Rubina vine şi ea în curte şi-şi toarnă o ceaşcă cu ceai. Se uită la mine şi mă întreabă:

— Ei, ţi-a fost noaptea un sfetnic bun? Te-ai hotărât să te măriţi?

Răspund că tot nu sunt de acord. În acel moment, Kirane iese din camera ei. Are părul ciufulit. Strigă la mine:

— Eşti o piază rea, eşti văduvă şi n-ai bani. Cu toate astea, eu mă străduiesc să te ajut cum pot mai bine şi uite cum te comporţi! Ar trebui să-ţi fie ruşine!

Fug în camera mea.

În zilele următoare, mă izolez în tăcere. Nu vreau să mă supun. Fawad se ţine după mine. Când Shirin e ocupată, vine să-mi facă complimente. Îmi oferă mici cadouri, brăţări colorate şi haine pe care le arunc pe jos în faţa lui. Într-o dimineaţă, pe când stau pe vine în faţa vetrei ca să fierb apa pentru ceai, se apropie să-mi şoptească la ureche vorbe dulci. Nu-l bag în seamă. Atunci mă cuprinde cu braţele. Îl resping furioasă:

— Cum poţi să-i faci asta lui Shirin? N-ai niciun pic de respect pentru soţia ta?

Face haz.

— Shirin? Ai văzut ce urâtă e? Şi apoi, e leneşă, nu face nimic ca să ne ajute familia, pe când tu ai toate calităţile.

Shirin are probabil 35 de ani şi patru copii, dintre care fiul cel mare, de 22 de ani, e deja căsătorit. Fawad are vreo 40 de ani, dublul vârstei mele. Părul cărunt, ondulat e pieptănat cu ulei de muştar. Poartă pe degete inele mari, fără valoare. Nu-mi place deloc. Dar sunt curioasă. Îl întreb:

— De ce-mi faci complimente?

— Sunt îndrăgostit de tine de când ai venit în familia noastră…

Sunt sigură că mama lui îl pune să-mi vorbească aşa. Fawad e cel mai puţin leneş dintre toţi fraţii. Probabil pentru asta l-a ales soacra mea să mă ia de nevastă. Poate să susţină financiar două soţii. Dar eu nu vreau să mă supun. Îl trimit la plimbare. Se îndepărtează furios. O zăresc pe Kirane trăgând cu ochiul la noi pe fereastră. Iese din camera ei, cu mobilul în mână. Îl sună în faţa mea pe Salim. Îi vorbeşte foarte tare, ca să aud ce spune.

— Căsătoria cu Fawad e aranjată, Naziran a acceptat până la urmă, e foarte fericită!

Îmi întinde mobilul cu un aer autoritar. Bâigui în telefon. Nu îndrăznesc s-o contrazic pe Kirane, care mă fulgeră cu privirea. Simt ameninţarea care planează asupra mea. Ştiu că e în stare să-mi fure copiii. Mi-a dovedit-o deja. Vocea lui Salim se aude slab la telefon:

— Nu sunt de acord cu hotărârea ta, dar voi veni vineri să negociez cu familia fostului tău soţ. Voi cere o clauză în contractul de căsătorie, ca să primeşti o pensie dacă te desparţi de Fawad.

Mă întorc. Cumnata Rubina s-a proţăpit în spatele meu. A auzit ce-am vorbit. Strigă în telefon:

— Ceremonia are loc azi. Dacă vrei să asişti, trebuie să vii imediat.

Protestez:

— Dar face trei ore pe drum, fratele meu nu va putea să ajungă la timp!

Salim se enervează:

— Nu accepta să aibă loc azi căsătoria. Aşteptaţi să ajung eu, vineri! Altfel, poţi să uiţi că ai un frate!

În acel moment, Rubina îmi smulge telefonul şi-l opreşte. Fug în camera mea şi trântesc uşa. Mă prăbuşesc pe pat în

hohote de plâns. Lucrul de care mă temeam e pe cale să se întâmple. N-am putut face nimic ca să mă apăr.

După zece minute, aud vocea mullahului din satul nostru.

— *Salaam alaikum!* Mirii sunt pregătiţi?

— Luaţi loc. Merg să-i aduc, răspunde soacra mea.

Kirane intră în camera mea şi-mi vorbeşte încet:

— Naziran, scoală! Lasă smiorcăitul! Ai văzut ce mutră ai? Să-i spui mullahului că te măriţi de bunăvoie, altfel n-o să-ţi mai vezi niciodată fetele. Ai înţeles?

Kirane îmi întinde o tunică roşie veche luată din cufărul ei. Roşu, culoarea căsătoriei. Dar şi culoarea vântului de nisip roşu care se stârneşte când e ucis un om nevinovat, potrivit credinţelor din regiunea noastră.

— Îmbracă asta! îmi porunceşte ea. Mă duc să vorbesc cu Shirin. Are tot interesul să stea cuminte în timpul ceremoniei.

Rubina intră şi ea şi-mi şopteşte:

— Dacă mullahul te întreabă unde îţi e familia, trebuie să răspunzi că părinţii tăi erau prea ocupaţi şi n-au putut să vină azi. Oricum, nu vom avea invitaţi.

Ies amândouă. Sunt prinsă în cursă. Mă ridic ca un automat. Ignorând consecinţele, hotărăsc să îmbrac tunica neagră de doliu, ca semn al dezacordului meu. Îmi pun vălul negru şi mă aşez pe patul din frânghii împletite.

Kirane intră din nou în încăpere. Îmi aruncă o privire furibundă, dar nu îndrăzneşte să facă vreo observaţie. Uşa e deschisă, mullahul ar putea să ne audă. Soacra aranjează repede camera, aruncă hainele care zac în dezordine în cufărul meu. Apoi, pe un ton de falsă veselie, i se adresează mullahului, arătându-i patul:

— Veniţi, intraţi, luaţi loc! Iat-o pe viitoarea soţie!

Mullahul e un bătrân uscăţiv. Pe cap are un turban alb. Nici măcar nu se uită la mine. Nu ştiu dacă-şi dă seama că sunt copleşită de durere. Apoi, intră cumnaţii şi cumnatele şi se aşază pe jos în tăcere. Mullahul simte, probabil, că atmosfera e apăsătoare. Poate refuză să oficieze…

Fawad vine şi se aşază lângă mine. Nu-l bag în seamă. Mă dezgustă. Îmi vine să vomit când îi simt mirosul de transpiraţie.

Mullahul mă întreabă:

— Eşti pregătită pentru căsătorie?

Cu voce sugrumată, murmur că „da”.

— Dar unde sunt părinţii tăi?

— Tata a murit, şi fratele meu nu locuieşte aici.

— Bun… Te căsătoreşti de bunăvoie cu Fawad?

Mormăi „da”, plecând capul.

Mullahul îi pune întrebarea şi lui Fawad, care răspunde şi el „da”.

Îl aud ca într-un coşmar pe mullah întrebându-l pe Fawad dacă a prevăzut o pensie. Kirane oftează şi răspunde în locul lui:

— Avem mult respect pentru Naziran, dar fiul meu n-are posibilităţi.

— Foarte bine… vom face deci un contract simplu.

Mullahul îmi întinde actul de căsătorie. Apăs pe hârtie, tremurând, degetul înmuiat în cerneală. Gata, sunt din nou căsătorită. Sunt în mod oficial soţia lui Fawad.

Mullahul ne felicită. Apoi, se ridică şi, înainte să se îndepărteze, Fawad îi strecoară o bancnotă de 100 de rupii ca să-i mulţumească.

Kirane îl sună pe Salim să-l anunţe că m-am măritat. Îmi dă telefonul. Fratele meu mă insultă. Îmi spune că nu mă mai

consideră sora lui şi închide. Sunt distrusă. Nimeni nu se va îndura de mine! Rafiq îmi zice:

— Dacă m-ai fi ales pe mine în locul lui Fawad, ai fi fost mai fericită!

Nu-i răspund. M-au prins în capcană. Nu mai am acum nicio portiţă de scăpare. Singurul lucru pe care-l pot face este să refuz consumarea căsătoriei. În seara nunţii mele expeditive, Kirane a luat-o pe Hina cu ea, ca să fiu singură în camera mea. Ştiu că Fawad va veni la mine. Stau ghemuită în patul meu din frânghii împletite, când îi aud pasul greoi apropiindu-se.

— Draga mea soţie, iată-mă! Am venit să dorm cu tine! exclamă el cu o privire libidinoasă.

— Nici nu poate fi vorba. Ieşi de-aici imediat! mă aud răspunzând cu fermitate.

Fawad se sprijină de perete, dezamăgit. Sunt mânioasă foc.

— De ce ai permis căsătoria asta, Fawad?

— Mi-ai plăcut de la început, de când ai venit la noi.

— Dar eu nu te plac! Îi aparţin lui Adil şi numai lui!

Fawad părăseşte camera oftând şi se întoarce la Shirin.

A doua zi dimineaţă, îmi descopăr căpriţa preferată moartă în faţa uşii. Adil şi cu mine o botezaserăm Ciuci; era preferata lui, se ducea chiar el să-i taie iarbă proaspătă. Eu o ajutasem pe mama lui Ciuci să nască într-o noapte, în staul.

Ciuci devenise o iadă domesticită, care venea să se plimbe prin camera noastră şi se ţinea după noi peste tot. După moartea lui Adil, mă ataşasem şi mai mult de ea, fiindcă-mi amintea momentele frumoase petrecute cu soţul meu. Şi o găsesc zăcând ţeapănă în curte! De durere, mă închid în camera mea. O aud pe fereastră pe Rubina şuşotindu-i soacrei mele:

— Shirin a otrăvit-o pe Ciuci ca să se răzbune pe Naziran…

Când Fawad vine şi el în curte, Kirane îl întreabă cum a fost noaptea. Fawad îi răspunde că am refuzat să împart patul cu el. Kirane bombăne:

— Va trebui să cedezi, Naziran. Acum eşti soţia lui, Fawad are toate drepturile asupra ta.

Stau în camera mea trei zile la rând. Continui să port tunica neagră. Nu mă duc să lucrez la câmp. Refuz să mă aşez la masă cu familia.

Rubina vine să mă vadă de mai multe ori, dar îi spun că nu mi-e foame. Fawad se prezintă în camera mea în fiecare seară, dar îl resping plângând.

În dimineaţa celei de-a patra zile, sunt la capătul puterilor.

Micuţa Hina e îngrijorată, se învârteşte în jurul patului şi se ghemuieşte lângă mine.

— Eşti bolnavă, Ma? O să mori, ca tata?

O iau în braţe.

— Nu, scumpa mea, o să fie bine. Ma e doar obosită.

Îngrijorarea fiicei mele mă tulbură profund. Nu pot s-o părăsesc. Hotărăsc să mă ridic. Mă duc în curte să fac ceai. Cumnatele stau turceşte pe jos şi-şi hrănesc copiii. Rubina mă felicită:

— Ţi-e mai bine, Naziran? Vino să mănânci ceva!

Îmi întinde o turtă de făină. O mănânc pe toată, fără poftă, bând ceaiul cu lapte îndulcit. Rubina mă serveşte. Nu vorbesc. Dar nu are de gând să mă lase în pace.

— Naziran, acum eşti măritată. Ştii că trebuie să te culci cu Fawad…

Vestea s-a răspândit repede în rândurile familiei. Celelalte cumnate încuviinţează. Fiecare îşi spune părerea:

— Eşti soţia lui, trebuie să-i dăruieşti corpul tău!

— Nu-l poţi refuza!

Încerc să mă prefac indiferentă. Dar insistă atât de mult încât, după o clipă, le răspund:

— Îi aparţin lui Adil. Am fost a lui, sunt a lui şi voi fi întotdeauna a lui. Fawad mă dezgustă.

Kirane vine să pună şi ea sare pe rană:

— Dacă refuzi, o să fii pedepsită, mititico! Eşti o proastă, trebuie să te supui soţului tău şi punct!

Îi arunc o privire furioasă. Simţindu-mă întremată de pâine şi de ceaiul dulce, mă duc în grădina de zarzavaturi. Vreau să fiu liniştită, n-am chef să stau de vorbă. O iau cu mine pe micuţa Hina. Ne lăsăm pe vine şi-i arăt cum se smulg buruienile care sufocă legumele. Îi arăt plantele: tomatele încă verzi, frunzuliţele de păstârnac, conopidele…

Deodată, o văd ivindu-se pe Shirin, prima soţie a lui Fawad. Se uită lung la mine şi zice:

— Ia uite-o pe Naziran! Eşti mulţumită că mi-ai furat soţul?

Protestez. Izbucneşte într-un râs plin de răutate:

— Ştiu foarte bine că Fawad vine la tine în fiecare seară. Crezi că sunt idioată? Ai grijă! S-ar putea să te pască o nenorocire! Şi pe fiica ta la fel!

Scuipă pe pământ spre mine, apoi îmi întoarce spatele şi pleacă la ea. Hina mă priveşte înspăimântată.

— Ma, o să ne omoare şi pe noi, ca pe Ciuci?

Îi spun să fie liniştită, fiindcă nu poate să ne facă nimic.

Aştept să se îndepărteze Shirin pe cărare ca să mă întorc în curte. Hina aleargă la bunica ei, care striveşte frunze de spanac. Înainte să pot deschide gura, copila repetă ce ne-a spus Shirin.

Kirane se ridică exasperată. Se îndreaptă spre casa lui Shirin, aflată la câţiva metri de a noastră. Răcneşte:

— Shirin! Cine te crezi? Naziran e soţia lui Fawad. Are dreptul să vină la ea!

Ştiu că Shirin s-a întors acasă. A auzit-o foarte bine pe Kirane, dar stă ascunsă. Soacra mea revine în curte. Se răsteşte la mine:

— Iar tu ai tot interesul să te culci cu bărbatul tău! Altfel, tot satul o să afle şi va fi o ruşine pentru familia noastră!

Mă întorc în camera mea şi hotărăsc ca de data asta să nu mai ies. Nu vreau să mai suport agresiunile lui Shirin, observaţiile soacrei mele, vizitele nocturne ale lui Fawad.

14

Rubina bate la uşă. Pune o ceaşcă cu ceai şi o bucată de pâine pe cufărul meu. Apoi, îmi spune direct:

— Naziran, destul! Nu mai mănânci nimic de aproape o săptămână. În sat s-au iscat zvonuri. Oamenii spun că ţi-ai pierdut minţile.

Mă întorc în pat, cu faţa la perete. Nu vreau să-i vorbesc şi mă doare-n cot de ce se spune în sat. Oricum, am impresia că sunt deja moartă. De fiecare dată când m-am ridicat din pat, am ameţit şi mi-am pierdut cunoştinţa. Am convulsii. Puterile m-au părăsit. Am început să aiurez. Nici prezenţa micuţei mele Hina nu reuşeşte să-mi mai dea curaj.

Fawad începe să se îngrijoreze pentru sănătatea mea. Îl aud vorbind în curte cu Kirane. Vrea să mă ducă la un medic. Kirane e de acord. Să nu se spună în sat că şi-a lăsat nora să moară… Fawad merge să îl anunţe pe vecinul care are maşină.

Nu sunt în stare să merg, iar Fawad mă duce în braţe până la maşină. Mă întinde încetişor în partea din spate. Mă prăbuşesc pe banchetă, capul îmi atârnă în gol. Fawad îmi sprijină cu grijă capul de portieră şi-mi strecoară o pernă sub ceafă. Pumnii îmi sunt atât de strânşi, încât mă dor. Fawad urcă în faţă împreună cu vecinul. Îmi dau seama că plânge.

— Ai văzut ce slabă e? Ca un schelet… murmură el.

Vecinul nostru răspunde:

— De ce plângi, Fawad? Tu eşti de vină că nevastă-ta e în starea asta, înseamnă că ai tratat-o rău.

Fawad îşi trage nasul.

— Nu e vina mea. Mama şi surorile mele m-au obligat să mă însor cu ea şi Naziran n-a suportat această căsătorie.

Pe drum, în ciuda zdruncinăturilor, leşin de câteva ori. Îmi vin în fire când ajungem la doctor. Sunt întinsă pe un pat din metal. Fawad vorbeşte cu medicul:

— Nu mai mănâncă, se prăpădeşte văzând cu ochii, are convulsii. Vă daţi seama despre ce boală ar putea fi vorba?

Medicul îmi ia tensiunea. E foarte mică. Îi explică pe un ton tăios lui Fawad:

— Soţia dumitale are probleme psihologice, simptome de anxietate, de depresie.

Fawad e încurcat. Îl întreabă ce poate să facă.

— Ar trebui s-o duci la Bahawalpur, răspunde medicul. E acolo un spital care se ocupă de bolnavii mintal.

Plecăm din nou cu maşina. La Bahawalpur, un infirmier mă aşază pe o targă. După mai multă vreme, doi medici vin să mă examineze. O infirmieră îmi cere să ridic braţul, ca să-mi ia tensiunea. N-am putere, nu reuşesc să mă mişc.

O aud şoptind:

— E scheletică, nu reuşeşte nici măcar să ridice braţul.

— Nu foloseşte la nimic s-o internăm aici. O să moară, zice o voce de tânăr.

Alt medic, mai în vârstă, îl întreabă pe Fawad pe un ton furios:

— De ce e nevastă-ta în starea asta? Ce i-ai făcut?

Fawad mormăie că sunt deprimată şi că de la căsătorie nu mai vreau să mănânc. Medicul îi răspunde:

— Trebuie să-şi recapete dorinţa de viaţă. Altfel, o să moară. Trebuie s-o hrăneşti bine şi nu cumva s-o forţezi să facă ceva.

Îi face semn infirmierei.

— Îi vom pune perfuzii toată ziua, ca s-o rehidratăm. Mai mult nu putem face.

Seara, Fawad mă duce înapoi cu maşina.

Când intrăm în sat, mă simt puţin mai bine. Micuţa Hina mă aşteaptă neliniştită. Zărindu-mă stând pe patul din frânghii împletite din camera mea, e uşurată să vadă că mi-am recăpătat puterile. Exclamă:

— Ma poate acum să stea pe pat! Ma, spune ceva!

Tot nu pot să vorbesc. Fetiţa se posomorăşte. Îi fac semn să mă lase să dorm.

A doua zi, Rubina îmi aduce la cunoştinţă că Muhtara, cea care o creşte pe Fizza, a născut în sfârşit.

— O fetiţă. Dar, mă rog, e mai bine decât nimic! I-au trebuit cinci ani ca să rămână însărcinată! exclamă ea. Al doilea va fi cu siguranţă băiat, dacă vrea Dumnezeu.

Rubina mă ajută să beau o ceaşcă de ceai cu lapte în care a pus mult zahăr, ca să capăt puteri. Naşterea fiicei Muhtarei nu mă prea bucură. Mi-e teamă pentru micuţa mea Fizza, care locuieşte tot la ea. Acum, când Muhtara are propriul copil, o va da la o parte pe-a mea. Gândul că Fizza ar putea fi prost tratată mă disperă. E atât de mică! În ziua aceea, încerc să mă hrănesc şi să beau ceai de câteva ori, ca să-mi revin. Rubina îmi prepară supă de pui, foarte hrănitoare.

După vreo zece zile, puterile îmi revin treptat. Îi cer Hinei s-o aducă pe surioara ei de la Muhtara. Doresc să-mi văd bebeluşul, vreau să mă bucur de ea acum, că sunt în stare să mă ridic. Aud râsete de fetiţe în spatele uşii, iar Fizza vine cu paşi mărunţi spre mine. Îmi spune şi „mama”, spre marea mea surprindere. Aşadar, n-a uitat. Dar lucrul de care mă temeam e pe cale să se producă. Hina îmi povesteşte ce a văzut la Muhtara:

— Fizza scânceşte întruna! Şi Muhtara se enervează şi o bate!

Biata Fizza se simte probabil neglijată de la venirea pe lume a bebeluşului. Asta îmi frânge inima. Nu numai că Muhtara mi-a luat copila, ci acum o mai şi bate. Îmi jur că-mi voi lua fiica înapoi într-un fel sau altul de îndată ce-am să mă simt mai în putere. Ca în fiecare zi, Hina cere fotografia tatălui ei, care e agăţată pe peretele camerei mele. E un portret al lui Adil pe un fundal albastru decorat cu flori. Arată atât de tânăr acolo! Priveşte spre obiectiv cu un aer serios. Mi se pare seducător, cu mustaţa lui fină şi ochii mari, migdalaţi. Cum aş putea să-l suport pe bătrânul Fawad? Îi întind Hinei fotografia. O aud gângurind. Îi vorbeşte cu glas tare tatălui ei, îi spune poveşti, îi fredonează un cântec…

Totuşi, după câteva zile boala revine. Mă simt din nou obosită, melancolică. Nu mai am poftă de mâncare şi nu mai sunt în stare să înghit supa de pui adusă de Rubina. Puterile mă părăsesc şi trec prin perioade de inconştienţă. Pierd noţiunea timpului. Într-o dimineaţă, nişte vecini, Jalil şi soţia lui, vin să vadă cum mă mai simt. Vecinii noştri sunt oameni foarte amabili şi mă înţeleg bine cu ei. Vor să ştie ce se întâmplă cu mine şi îmi zic încet:

— Dacă nu vrei să vorbeşti cu familia ta, spune-ne măcar nouă ce ai!

Jalid îmi întinde un pahar cu apă. Mă ridic cu puţinele puteri pe care le mai am. Deschid gura, dar nu reuşesc să beau. Dau apa afară tuşind. Vecinul i se adresează soacrei mele:

— Trebuie să-i anunţaţi fratele. Să vină s-o vadă cât mai urgent!

O aud pe Kirane sunându-l pe Salim; pune telefonul pe speaker, ca să audă şi Fawad.

— Sora ta nu se simte bine, e posibil să moară…

Fratele meu strigă la Kirane:

— Tu eşti vinovată, din cauza ta e în starea asta! Ai promis că va fi fericită acolo… asta înseamnă să fii fericit? O vom lua cu noi!

Fawad se îmbăţoşează în faţa patului meu. Protestează:

— Naziran rămâne aici! E soţia mea şi e de datoria mea să se însănătoşească. Altfel, oamenii din sat o să spună că nu m-am ocupat de ea.

— Trebuie dusă la un *Pir*!

— Kirane a luat deja legătura cu un vindecător care trebuie să vină după-amiază. E *Pir* Hasnain Shah, de la mausoleul Lal San Di Crore, un om care a tratat deja astfel de cazuri.

Pir vine la noi împreună cu asistentul lui, *Halifa*, spre seară. Kirane deschide uşa camerei mele. Moţăi, plutind într-o toropeală bolnăvicioasă. Mă trezeşte vocea răsunătoare a vindecătorului.

— Deci ea este? Păi nu pot s-o tratez, o să moară, e numai piele şi os!

Kirane insistă pe tonul ei mieros:

— Vom şti să vă mulţumim, nu vă faceţi griji. Sunteţi ultima noastră speranţă. Ocupaţi-vă bine de ea!

— Voi face tot posibilul. Dar, mai întâi, părăsiţi toţi camera, vreau să rămân singur cu ea.

Aud paşi şi şuşoteli în curte. Vindecătorul închide uşa. Apoi, în linişte, aprinde tămâie şi varsă parfum pe corpul meu. Sunt pe jumătate inconştientă. Vocea gravă a vindecătorului îmi zice să nu-mi fac griji. Mă voi simţi curând mai bine.

Se aşază calm lângă mine şi psalmodiază rugăciuni deasupra unui pahar cu apă, apoi mă ajută să-l beau. Deschid brusc ochii. Sunt în transă. Vindecătorul mă observă. E un om solid, de vreo 50 de ani, cu privire pătrunzătoare. Pupilele negre îi sunt hipnotice. Îmi explică în şoaptă:

— Cineva ţi-a făcut vrăji. Un duh a pus stăpânire pe trupul tău, el te distruge. Dar voi alunga acest djinn.

Vindecătorul îi porunceşte asistentului său, prin fereastră:

— Dă fuga până la cimitir. O să găseşti un *tavis* de magie neagră undeva pe un mormânt. Adu-mi-l imediat.

Halifa pleacă în fugă. Când se întoarce, strânge în pumn o amuletă.

— Iată-l, maestre! exclamă el gâfâind. L-am găsit.

Pir priveşte amuleta, despătureşte hârtia strecurată în interior şi citeşte atent, apoi proclamă:

— Tânăra e posedată de un duh malefic. Am nevoie de o capră neagră şi de un cocoş negru. Grăbiţi-vă, altfel fata o să moară.

După ce soacra mea îi aduce animalele în mare grabă, *Pir* îmi porunceşte cu voce enigmatică:

— Întinde-te pe jos!

Văd feţele curioase ale cumnaţilor, care se uită pe fereastră.

Vindecătorul roteşte cocoşul şi capra de şapte ori în jurul meu, recitând de şapte ori acelaşi pasaj din Coran. Apoi răsuceşte gâtul cocoşului, care ţipă de durere. *Pir* închide ochii şi declamă, cu voce misterioasă:

— Rege al djinnilor, vino să-ţi iei copilul care a posedat trupul acestei tinere. Femeia asta nu ţi-a făcut nimic. Micul tău djinn trebuie să părăsească trupul ei!

Pir îmi porunceşte să mă ridic:

— Acum pune-ţi mâna pe capra asta, apoi o să te duci să te speli.

Vindecătorul mă ţine de umeri; găsesc forţa să fac ce-mi cere. Capra tremură când o ating. Apoi se prăbuşeşte. Dă ochii peste cap şi un firicel de salivă i se scurge din bot. Înţepeneşte.

Vindecătorul îi explică asistentului că trebuie să taie capra în bucăţi în curte şi să se ducă apoi să le arunce în cimitir. *Halifa* trage carcasa afară. Vindecătorul îi cere atunci lui Fawad să intre şi să mă lovească în spate cu o lopată. Stau tot întinsă pe jos. La fiecare lovitură, scot ţipete stridente, ca nişte miorlăituri de pisică sălbatică. Fawad mă loveşte până când cocoşul negru, în agonie, moare şi el. Exact în acel moment, vindecătorul spune:

— Djinnul a părăsit corpul lui Naziran, sufletul ei e liber.

Vindecătorul părăseşte încăperea şi se întoarce cu fructe şi pui. Sunt tot în transă şi reuşesc să mă aşez. Vindecătorul taie o bucăţică de banană şi mi-o pune în gură. Îmi vine să vomit. Insistă s-o înghit. Cere apoi să mi se prepare o supă de pui, ca să mă întremez. Se aşază lângă mine, zâmbeşte şi-mi zice:

— Gata, Naziran, o să te vindeci. Trebuie să-ţi păstrezi calmul şi să nu te mai gândeşti la necazurile tale de acum înainte. Du-te să faci o baie.

Îi mulţumesc. Mă simt uşurată, ca şi cum mi s-ar fi luat o povară de pe umeri, o greutate care mă apăsa şi nu mă lăsa să respir. Rubina mă ajută să-mi îmbrac tunica largă fără mâneci pe care o folosesc la baie. Mă însoţeşte la pompa de apă de lângă cimitir, ca să mă ajute să mă spăl. Merg încet până la robinet.

Apa rece mă revigorează şi mă întorc acasă cu forţe proaspete. Înghit supa pregătită de Kirane şi devorez o turtă de făină. Soacra mea le oferă o farfurie cu legume şi pui vindecătorului şi asistentului lui, care îi mulţumesc.

Fawad îi întinde vindecătorului un teanc de bancnote, 3 000 de rupii în total (30 de euro), o sumă mare. Dar acesta zice că vrea să stea până când voi fi în stare să-i pregătesc mâncare cu propriile-mi mâini. Între timp, va rămâne să locuiască la noi.

Trei zile mai târziu, mama vine să mă viziteze împreună cu sora mea Farah. Ele mă răsfaţă şi-mi pregătesc mâncare bună. Prezenţa lor afectuoasă îmi redă dorinţa de viaţă. Mă simt liniştită îndată ce mama e lângă mine.

Fratele meu Tahir mă anunţă la telefon că mi-a trimis un televizor de ocazie şi un DVD-player vechi din prăvălia lui. Cutia ajunge după câteva zile cu un microbuz. Fawad îmi instalează aparatele în cameră, pe o masă lângă pat. De acum înainte, pot să văd filme punjabi şi videoclipuri cu cântece tradiţionale, care-mi plac foarte mult.

Micuţa mea Hina vede bine că mă însănătoşesc foarte repede şi profită ca să ceară să-i spun poveştile preferate. Îi povestesc:

— Un om avea două fete. Într-o zi, le-a întrebat: „Cine vă dă de mâncare, fiicele mele?” Prima i-a răspuns: „Tu, tată!” Tatăl a fost mulţumit de răspuns. Dar cealaltă fată a spus: „Nu, nu tu ne

dai de mâncare, tată, ci Dumnezeu!” Tatăl s-a înfuriat şi i-a zis: „Foarte bine, te voi căsători cu un bărbat sărac. Vom vedea dacă Dumnezeu îţi va da de mâncare!” Tânăra a plecat pe drumuri cu soţul ei, un bărbat sărac şi bolnav. Într-o zi, fiind obosiţi, s-au aşezat amândoi sub un copac. Şi acolo, sub copac, ea a descoperit o ladă cu bani de aur. Cu aceşti bani, şi-a îngrijit soţul, care s-a vindecat. Apoi a cumpărat o casă mare. Într-o zi, şi-a invitat tatăl la cină, fără să-i spună cine este. În timpul mesei, şi-a ascuns faţa sub un văl. Tatăl, mirat, a zis: „E ciudat, s-ar zice că bucatele sunt gătite de fiica mea, cea pe care am căsătorit-o cu un bărbat sărac şi bolnav!” Fiica şi-a dat jos vălul, iar tatăl, recunoscând-o pe dată, a exclamat: „Într-adevăr! Aveai dreptate, Dumnezeu îţi dă de mâncare!”

Dar fiicei mele îi place cel mai multă această poveste:

— Un orb şi un bâlbâit mergeau pe o bicicletă. Orbul conducea şi bâlbâitul stătea în spate. Orbul i-a zis bâlbâitului: „Când vezi o groapă pe drum, anunţă-mă, ca să nu dau peste ea”. Bâlbâitul a încuviinţat. Deodată, a început să ţipe: „G… ga… g…!” Orbul l-a întrebat: „Ce zici?” Au căzut amândoi de pe bicicletă. Bâlbâitul a reuşit să strige: „Gaură!”

Asta o face pe Hina să râdă în hohote. Apoi, vrea să-i fredonez cântece de leagăn. Dar am nevoie de odihnă. În cea de-a zecea zi, sunt în sfârşit pe picioare şi în stare să gătesc.

15

Am recuperat până la urmă mobilul lui Adil. Rubina mi-l confiscase la puţin timp după moartea lui. O implorasem să mi-l lase, ca să-mi amintească de soţul meu. Îmi răspunsese că Adil era fratele ei şi că avea acelaşi drept ca mine să păstreze telefonul. După ce m-am vindecat, mi l-a înapoiat. Prezenţa telefonului în cameră mă linişteşte. Pot să-mi sun familia când vreau.

Surorile şi fratele meu mă sună regulat. Vor să ştie dacă Fawad se poartă bine cu mine. Le răspund că e destul de amabil. Relaţiile noastre s-au liniştit. A făcut tot ce-a putut ca să mă vindec şi-i sunt recunoscătoare. Oricum, e soţul meu acum şi nu pot face nimic ca să schimb asta.

Totuşi, Fawad este în continuare influenţat de Shirin. Mi-am dat seama că el îi spune tot ce-i zic eu. Simt că vrăjitoarea asta va mai lovi încă. Fără să rateze. Nu mi-am recuperat bine telefonul, că încep să primesc apeluri anonime. Bărbaţi necunoscuţi mă sună toată ziua şi-mi spun cuvinte obscene.

Descopăr foarte repede motivul. Shirin le-a dat numărul meu de telefon unor băieţi răi din ţinut, care îşi petrec ziua hărţuindu-mă. De fiecare dată când răspund, aud lucruri indecente. Văd bine privirile zeflemitoare pe care mi le aruncă Shirin îndată ce se aude telefonul sunând. Până la urmă, nu mai

răspund. Sunt mânioasă foc, dar mi-e foarte ruşine de acele vorbe murdare. Hotărăsc să mă duc în bazar, ca să investesc în altă cartelă SIM. Dar apelurile reîncep chiar de-a doua zi. Ca din întâmplare, mi-au găsit numărul nou…

Îi aduc la cunoştinţă lui Fawad această situaţie. Sper să mă protejeze de reaua Shirin. Mă asigură că se va ocupa. Dar, a doua zi, vine la mine furibund.

— Shirin îmi zice că tu i-ai sunat pe toţi acei băieţi… Se pare că ai amanţi în sat!

Rămân cu gura căscată. Mi-e greu să-mi imaginez atâta rea-credinţă.

— Păi, Fawad, dacă ar fi fost adevărat, ţi-aş mai fi spus eu? Ştii foarte bine că Shirin mă urăşte! Scorneşte tot timpul câte ceva!

Într-o dimineaţă, mă duc pe malul râului împreună cu cumnatele ca să-i spăl rufele lui Fawad. Acolo, observ că am uitat săpunul. I-l cer frumos lui Shirin pe al ei. Rânjeşte sarcastic şi răspunde:

— Dacă ai destui bani să-ţi suni amanţii, trebuie să ai şi ca să-ţi cumperi săpun!

— Vorbeşti prostii!

Shirin ia de jos o creangă şi mă loveşte cu toată puterea. Primesc lovitura în spate înainte să mă pot feri.

Celelalte femei ne privesc stupefiate, dar niciuna nu îndrăzneşte să ridice măcar un deget ca să mă protejeze. Iau rufele şi mă întorc acasă blestemând-o pe Shirin. Mă doare spatele. Ajung în cameră şi-mi ridic tunica: spatele mi-e roşu şi mă doare.

Am din nou o criză convulsivă. Shirin chiar a hotărât să-mi facă viaţa un iad. Seara rămân în pat. Fawad e îngrijorat. Se teme probabil să nu mă îmbolnăvesc din nou, deoarece îmi propune să mă ducă a doua zi la vindecător, în satul acestuia, Lal San Di Crore. Primesc cu bucurie.

A doua zi, vine să ne ia o maşină comandată de Fawad. Dar Shirin face scandal când suntem gata să plecăm. A găsit motiv de ceartă. Spune că nu i-am înapoiat lui Fawad banii pentru cumpărături, ceea ce este adevărat, căci am uitat să plătesc ardeii verzi…

Îmi plătesc singură toate cheltuielile, fiindcă Fawad e un bătrân zgârcit, care nu-mi dă niciodată vreun bănuţ. De când m-am vindecat, am putut să reîncep munca la câmp şi câştig ceva bani.

Îi strig lui Shirin:

— Am uitat să-i dau banii înapoi! Vai, ce nenorocire!

Shirin devine ameninţătoare:

— Dacă nu dai banii pe ardei, n-ai voie să te duci la mausoleu.

Îi întind cu dispreţ o bancnotă de cinci rupii. Dar Shirin caută ceartă, vrea să se încaiere cu mine. Vociferează:

— De ce ai nevoie să-l iei pe Fawad cu tine? Nu poţi să te duci singură?

Mă insultă, iar Fawad face pe surdul. Dar vecinii au auzit foarte bine strigătele. Se adună în jurul nostru. Shirin tună şi fulgeră, îi pare bine că are public. Îi ia drept martori pe vecini:

— Naziran nu e o femeie cinstită, face pe nevinovata, dar e o perversă! Se culcă cu toată lumea din sat!

Vecinii îi cer lui Shirin să se potolească. Fawad s-a îndepărtat însă prudent, cu un aer nevinovat. Sunt consternată de laşitatea

lui. Nu vrea să-mi ţină partea, din cauză că vrea să aibă linişte? Ei bine, o să aibă linişte! N-am să mai vorbesc cu el. Îi spun taxiului să plece, străduindu-mă să nu lăcrimez.

— Îmi pare rău, nu mai vreau să merg la mausoleu. Scuză-mă…

Alerg să mă închid în camera mea ca să plâng. Rubina intră şi-şi petrece braţul după umerii mei. O resping.

— Ai fost de faţă la întreaga scenă! De ce n-ai zis nimic? Tu m-ai tot împins să mă căsătoresc cu Fawad!

Rubinei îi pare rău.

— Nu pot să fac nimic, Naziran, altfel mi l-aş pune în cap pe Fawad. E fratele meu, înţelegi?

Nu, nu înţeleg de ce nimeni nu-mi ia apărarea, după ce m-au forţat să mă căsătoresc. A doua zi, hotărăsc să mă duc la *Pir* singură. Fără Fawad. Iau autobuzul de la şoseaua care trece prin faţa satului. Când ajung la *Pir*, în Lal San Di Crore, am inima plină de mânie şi amărăciune. Dar familia lui mă primeşte cu atâta căldură, încât aproape că-mi uit mânia. Mama, soţia şi copiii lui îmi oferă o tunică albastră din bumbac şi brăţări. Vindecătorul mă salută cu blândeţe. E aşezat în faţa casei şi fumează tutun dintr-o pipă cu apă.

Soţia lui a gătit în onoarea mea, spanac cu ulei şi tocană de pui. În timpul mesei, stăpânul casei îşi povesteşte viaţa. Strămoşii lui erau şi ei tot vindecători în acel sat, iar ştiinţa lor s-a transmis din generaţie în generaţie. Sunt curioasă să aflu dacă se pricepe şi la magia neagră. Îmi răspunde că da, dar n-o practică.

— Am fost iniţiat pe când eram tânăr *Pir*. Am stat 40 de zile şi 40 de nopţi într-un cimitir, îmi explică el. Asta mi-a conferit puteri speciale. M-am rugat fără întrerupere, ca să combat

forţele malefice. Altfel m-ar fi distrus. Unii ucenici de *Pir* şi-au pierdut minţile la întoarcerea din cimitir, n-au ştiut să stăpânească forţele răului.

Vindecătorul îmi spune apoi că ţine djinni captivi. Sunt duhuri pe care le-a îmblânzit şi le ţine sub controlul său.

— De exemplu, pot să le cer să intre în corpul unei capre. Apoi, îi dau unei persoane carnea animalului, iar aceasta începe să behăie precum capra!

Povestea lui mă face să râd. Îl întreb în glumă dacă poate să-mi prepare o bucată de carne de capră, ca să i-o dau lui Shirin. Frumoasă răzbunare! Vindecătorul surâde. Se uită cu atenţie la mine şi mă întreabă:

— De ce te-ai căsătorit cu Fawad?

— N-am vrut să-l iau de bărbat. Familia lui m-a forţat. M-au şantajat, m-au ameninţat că-mi iau copiii…

Lacrimile încep să-mi curgă pe obraji. Vindecătorul exclamă cu glasul lui răguşit:

— Nu-ţi face griji! În ziua Judecăţii de Apoi, oamenii răi vor fi pedepsiţi de Allah. Vor arde în iad. Nu trebuie să plângi. Fii fericită, în ciuda tuturor necazurilor. Totul se va aranja cu timpul.

Se apleacă spre mine şi murmură:

— Îţi spun un secret. Pe viitor, ca să te protejezi de djinni, trebuie să rosteşti de şapte ori: *La ghalebo illalah*. Asta îi va ţine la distanţă.

Vindecătorul îmi mai dă şi o sticluţă cu ulei de muştar asupra căreia a rostit formule magice. E un leac bun pentru toate afecţiunile, după câte spune. Apoi, pentru că e deja târziu, petrec noaptea acolo. Dorm pe o rogojină într-o cameră împreună cu femeile.

A doua zi, când mă întorc la socrii mei, sunt mai senină, mi-a dispărut mânia. Îi spun lui Kirane că vindecătorul m-a găsit în plină formă. Îi voi urma sfaturile şi-mi voi accepta soarta. Kirane se luminează la faţă.

— Foarte bine, asta-i o veste bună.

Soacra mea i-a spus probabil toate astea lui Fawad, fiindcă s-a invitat în camera mea chiar în aceeaşi seară. Vrea să doarmă cu mine. De data asta îl las să intre. Îmi zic că trebuie să fiu răbdătoare şi că lucrurile din viaţa mea se vor aranja în cele din urmă. Dar îl iubesc tot pe Adil. A doua zi dimineaţă, o aud pe soacra mea încurajându-l pe Fawad să vină să doarmă cu mine în fiecare seară. Ea speră că voi avea în sfârşit un fiu.

Bineînţeles, după noaptea în care soţul ei a rămas în camera mea, Shirin s-a dezlănţuit. Îi e teamă să nu-l piardă pe Fawad. Ne întâlnim în curte şi-mi şopteşte:

— Las' că vezi tu! Într-o zi, o să arunc acid peste mutrişoara ta drăgălaşă şi o să fii atât de desfigurată, încât n-o să te mai recunoască nimeni. O să te omor, dar nu dintr-odată, ci în fiecare zi.

Simt o sudoare rece pe şira spinării. De data asta, Shirin mă sperie de-a binelea. Acidul sulfuric e o armă la îndemâna oricui. Cumpărăm canistre întregi, care în sezonul bumbacului sunt depozitate în magazia de unelte. Acidul e folosit la curăţarea seminţelor de bumbac, pentru îndepărtarea cojilor şi a le face să se desfacă înainte de însămânţare. E o muncă foarte periculoasă, efectuată de femei. Întrebuinţăm întotdeauna pentru asta mănuşi groase. Şi, în ciuda mănuşilor, acidul tot arde vârful degetelor. Când o picătură cade pe jos, se formează o gaură în pământ. Sticlele se cumpără de la prăvăliile din sat

cu 30 sau 40 de rupii. Shirin e în stare să-şi pună în practică ameninţarea.

Îngrijorată, îi povestesc despre asta soacrei mele. Kirane ridică din umeri şi răspunde:

— Stai liniştită, astea-s doar vorbe. O să-i treacă.

Nu sunt chiar atât de sigură ca ea. Shirin e îngrozitor de geloasă. Încă speră să mă vadă întorcându-mă la familia mea. Fawad însă e foarte mândru că are două soţii. Ştiu că asta-i permite şi s-o manipuleze pe Shirin. Când vrea s-o oblige să facă ceva, îi spune c-o să vină să se culce cu mine.

În aceeaşi seară, în camera mea, îl previn pe Fawad că Shirin mă ameninţă cu moartea, dar el izbucneşte în râs. Chiar m-am săturat.

— Dacă nu faci nimic s-o ţii în frâu, plec la fratele meu!

Ameninţarea n-are efectul scontat, ba chiar îmi răspunde:

— E o idee bună. De altfel, vin cu tine. Să mergem acolo câteva zile… Până se linişteşte Shirin.

Îl sun pe Salim de pe mobilul lui Adil şi-i propun să-l vizitez. Acceptă cu bucurie:

— Bineînţeles, Naziran! Vino cu fetele, vor putea să se joace cu copiii mei!

Dar am nevoie şi de consimţământul soacrei mele. După cum mă aşteptam, nu e de acord s-o iau cu mine pe Hina. Îi e teamă că n-am să mă mai întorc. Muhtara îmi îngăduie s-o iau pe Fizza, fiind foarte ocupată cu bebeluşul ei.

Petrecem două zile liniştite la Salim. M-am împăcat cu el de când cu boala mea.

Profit cât pot de mult de acest răgaz departe de Shirin. N-am niciun chef să mă întorc în sat… Şi, când Salim îmi propune să

mergem la Lahore, sar în sus de bucurie. Fratele meu trebuie s-o ia şi pe mama noastră vitregă, Zubieda, care vrea să se roage pentru tata la marele mausoleu al sfântului Data Ganj Bakch, vestit în toată ţara. Fawad acceptă fără să protesteze să fac această călătorie, dar el se întoarce în sat.

Vizitez Lahore pentru prima dată în viaţă. Un oraş atât de mare! E exaltant şi înfricoşător totodată. Iau autobuzul împreună cu micuţa mea Fizza, cu Salim şi Zubieda. Mama mea vitregă s-a îmblânzit de la moartea lui tata, n-o mai recunosc pe scorpia isterică de care eram terorizată. A devenit o bătrână fragilă, care merge cu paşi mici. Traseul cu autobuzul durează şapte ore. Drumul e prost, iar pasagerii tresar la fiecare zdruncinătură. Mica mea Fizza se răsuceşte ca o râmă, vrea să se joace şi nu suportă să stea aşezată mult timp.

Din fericire, autobuzul se opreşte din când în când la restaurantele de pe marginea şoselei. Sunt nişte magherniţe din câteva scânduri unde se servesc ceai cu lapte şi tocană cu carne. Şoferi de camioane grele, decorate cu picturi multicolore, îşi sorb ceaiul pe scaune din plastic, sub o prelată.

Cumpăr dulciuri pentru fiica mea, chipsuri şi o sticlă de limonadă. Când ajungem în sfârşit la destinaţie, seara târziu, autogara e plină de lume. O mulţime compactă se înghesuie între autobuzele care sosesc şi cele care pleacă spre toate marile oraşe ale ţării.

Am urcat toţi patru într-o ricşă, strânşi ca sardelele în cabina mică. Vehiculul nostru, care scoate un fum uleios, e blocat în ambuteiaje. Din cauza poluării, faţadele clădirilor abia dacă se zăresc. Un nor galben şi lipicios planează peste oraş.

Ajungem în sfârşit în vechiul centru al oraşului. Traversăm drumul, riscând să fim loviţi. Mergem să vizităm mormântul

faimos al lui Data Darbar. Este cel mai mare sanctuar din Lahore. În faţa mausoleului, oameni stând pe vine, cu sticluţe de ulei, se oferă să facă masaj. Alţii au papagali dresaţi, care trag mici suluri de hârtie dintr-o cutie. Proprietarii pretind că citesc în ele viitorul. De la o tarabă din stânga mausoleului, cumpăr un braţ de petale de trandafir pe care negustorul mi le ambalează în hârtie de ziar.

În cele din urmă, intrăm în sanctuar, împinşi de mulţimea pelerinilor. Zidurile albe ale edificiului sunt străpunse de numeroase intrări. Ele adăpostesc o esplanadă imensă din marmură albă. Aud vorbindu-se limbi străine, pe care nu le înţeleg. Oameni din întreaga ţară vin aici în pelerinaj. Ne descălţăm la intrare şi trebuie să ne despărţim. Urmez, împreună cu Zubieda, şirul femeilor. Salim se îndreaptă singur spre partea bărbaţilor. Coborâm trepte şi ajungem în sfârşit la mormântul sfântului. Unele femei ating uşor, plângând, giulgiul brodat cu fir auriu care acoperă mormântul din marmură al marelui sufit Data Ganj Bakch.

Când ajung şi eu în dreptul mormântului, îl acopăr cu petale. Rămân acolo în genunchi şi mă rog. Mi s-a spus că pelerinilor care vin la Data Darbar li se împlinesc dorinţele. Mă simt atât de bine aici, încât hotărâm să ne petrecem noaptea în mausoleu. În faţa lui, vindecători cu păr lung şi murdar, purtând haine sclipitoare, vând în sticluţe produse miraculoase despre care pretind că vindecă tot felul de boli.

— Luaţi un leac pe bază de venin de şarpe! strigă unul dintre ei. Le dă vigoare bărbaţilor!

Infirmi, fachiri şi cerşetori se plimbă în curtea mare de la Darbar, printre familii şi bătrâni. Seara, angajaţii mausoleului împart mâncare gratuită. Pelerinii şi săracii din cartier stau la

rând. Coada se întinde până în stradă. Fiecare primeşte o turtă de făină pe care este vărsată o supă îndoielnică de linte, gătită într-o oală mare. Mai este şi orez îndulcit colorat, care îi place foarte mult Fizzei. La subsol, muzicanţii au început un concert de *qawali*. Sunt subjugată de vocea puternică a cântăreţului. Îmi dau lacrimile când aud acele cântece de iubire poetice de o frumuseţe încântătoare.

Mă rog la Dumnezeu toată seara. Îl implor întâi să-mi ierte păcatele. Şi-l mai întreb de ce mă pedepseşte astfel, cu această viaţă. Îl implor. Aş vrea să fiu fericită. Doamne, fă să nu mai fie certuri acasă! Fă ca Shirin să nu mă mai persecute! Îi promit că, dacă-mi ascultă rugile, îi voi sacrifica o capră.

Apoi o lipesc de mine pe micuţa Fizza şi mă fac ghem pe o rogojină lângă Zubieda, care doarme deja adânc, în mijlocul a zeci de femei întinse direct pe sol. Sunt sigură că aici sfântul ne va proteja de forţele răului. Simt în toată fiinţa puterea duhului său binevoitor. Adorm liniştită.

A doua zi dimineaţă, părăsim mausoleul şi mergem să vizităm grădina zoologică din Lahore, situată în mijlocul unui parc imens. E un liman de pace în oraşul acesta trepidant şi plin de fum. Fizza îmi arată râzând maimuţicile care se aleargă una pe alta. Eu sunt fascinată de un leu mare ce se învârteşte în cuşca lui. Salim ne propune apoi să dăm o raită prin bazarul Anarkali, „Floarea de rodiu", una dintre cele mai vechi pieţe din Lahore. Rămân lângă Zubieda şi fratele meu, de teamă să nu mă rătăcesc şi să nu mai găsesc în veci drumul în labirintul străduţelor cu efluvii de prăjeală şi de guri de canal. Zeci de prăvălii îşi etalează marfa în vitrine: haine, încălţăminte, jucării, bijuterii, genţi… Totul e foarte tentant. Mă hotărăsc să

cumpăr un cadou pentru Fawad. Vreau să-i ofer două tunici croite din faimoasa pânză de Lahore. Un negustor tânăr îşi laudă hainele, cele mai şic din oraş, după spusele lui. Salim mă ajută să mă târguiesc, şoptindu-mi:

— Vânzătorul şi-a dat seama că suntem de la ţară şi o să încerce să ne înşele…

După ce încheiem afacerea, fratele meu ne oferă o turtă din cartofi dulci stropiţi cu suc de portocale şi presăraţi cu boia, pe care un negustor ambulant i-a copt deasupra unui vas din teracotă în care ard cărbuni. Salim îmi întinde un teanc de bancnote, ca să mai fac cumpărături. Îmi iau un serviciu de ceşti de ceai şi farfurii din plastic. În bazarul de haine pentru femei, negociez rochii roz cu volane pentru Hina şi Fizza.

Seara, cinăm împreună la Fauzia, sora mea vitregă. Locuieşte într-un imobil deteriorat din oraşul vechi. Contoarele de electricitate invadează ca o imensă pânză de păianjen intrarea clădirii. Fauzia ocupă un apartament foarte mic împreună cu soţul şi copiii ei. Luăm masa pe o rogojină întinsă pe jos într-un salonaş.

În aceeaşi seară, ne suim în autobuz şi călătorim toată noaptea pe drumul prost şi plin de gropi. Ajungem acasă la Salim în zori. Traseul m-a istovit. Ceilalţi călători erau exasperaţi din cauza fiicei mele, care nu reuşea să adoarmă; a ţipat toată noaptea.

Salim şi Zubieda îşi iau rămas-bun de la mine, după care îmi continui drumul cu microbuzul spre satul familiei soţului meu. Când mă gândesc la excursia mea la Lahore, mi se pare că au fost cele mai frumoase zile din toată viaţa mea. Simt că trăiesc din nou, sunt plină de entuziasm. Am convingerea că rugile îmi vor fi ascultate.

Cumnata mea Muhtara ne aşteaptă în curtea casei. Scoate un strigăt puternic când ne zăreşte, o smulge pe Fizza şi o strânge în braţe din toate puterile. E distrusă. Bebeluşul ei de trei luni a murit în timp ce noi eram plecate. Fetiţa, răpusă de o diaree puternică, a fost îngropată cu o zi în urmă.

Muhtara îşi smulge părul din cap şi îmi face reproşuri. E convinsă că, dacă i-aş fi lăsat-o pe Fizza, i-ar fi purtat noroc, iar bebeluşul ar fi fost acum în viaţă. Sunt foarte tristă pentru ea şi nu îndrăznesc să-i amintesc că, după ce a născut, nu s-a mai ocupat deloc de Fizza. Încerc s-o îmbărbătez şi o asigur că va rămâne din nou însărcinată.

Puţin după aceea, îmi duc toate pachetele în camera mea. Soacra şi Rubina nu mă slăbesc o clipă. Îmi pun o mulţime de întrebări: ce-am făcut? Unde am fost? De unde am toate cadourile pe care le-am adus? Kirane examinează obiectele şi vrea să ştie:

— Cum de ai avut bani să cumperi toate astea?

— Le-am primit cadou de la fratele meu.

Exact atunci, Fawad dă buzna în încăpere. Sunt foarte fericită să-i fac o surpriză. Îi întind zâmbind pachetul în care sunt ambalate cu grijă tunicile lui noi. Dar Fawad rupe hârtia agasat, pipăie hainele şi bombăne:

— E-un material prost! Te-a păcălit! Nici nu mă gândesc să le port!

Aruncă hainele pe jos.

— Nu spune asta, Fawad. M-au costat 700 de rupii bucata!

Sunt consternată de reacţia lui. Iau tunicile de pe jos, cu lacrimi în ochi. Mormăi:

— Oricum, dacă nu le vrei, le voi da altcuiva.

Dimineaţa, o ajut pe Kirane să aranjeze ustensilele de bucătărie. Atârnăm cratiţele şi tigăile pe crengile foarte drepte şi fără frunze ale unui arbust plantat în pământul curţii. S-ar zice că e un copac magic, în care cresc fructe ciudate.

Călătoria aceasta mi-a făcut bine, dar, după atitudinea lui Fawad şi privirile lui Shirin, simt că ceva nu e în regulă.

16

— E-o târâtură! răcneşte cumnatul meu Rafiq, ridicând mâna spre cer. Pe Allah! Ce-am făcut, ca să merit aşa o fiică?

Se uită cu dezgust la fata lui, Jendan, în vârstă de 13 ani.

— Vă daţi seama, nu i-a mai venit menstruaţia de trei luni! Stricata asta-i însărcinată!

Jendan, o adolescentă cu faţa rotundă, frumoasă, se prăbuşeşte la pământ şi plânge în hohote. Tatăl ei tună şi fulgeră. Nu l-am mai văzut niciodată pe cumnatul meu într-o stare ca asta. Rafiq o apucă deodată de păr pe fată şi o pălmuieşte cu toată puterea. Terorizată, Jendan strigă în cele din urmă:

— Nu e vina mea, tată!

Geme, cu vocea întretăiată de suspine:

— Din cauza lui Adnan, soţul Roxanei…!

Tresar. Soţul Roxanei? Aşadar, chiar seduce fetele, cum zisese Adil. Adnan a fost întotdeauna respectuos cu mine, dar i-am remarcat privirile aruncate tinerelor din sat când treceau prin faţa casei sale. La noi la ţară, bărbaţii au de multe ori relaţii amoroase. Ei sunt rareori pedepsiţi, dar cu fetele e altă poveste. Şi, în cazul de faţă, problema este că Jendan nu e căsătorită. O mamă celibatară este o ruşine mult prea mare pentru familie. E ceva de neimaginat.

Rafiq clocoteşte de furie. Îi trage încă o palmă fiicei sale şi-i porunceşte să se ducă imediat acasă. Va rămâne sub supravegherea mamei ei, fără a avea voie să iasă din casă. Sadia, mama fetei, roşie de ruşine, îi trage şi ea o scatoalcă şi-i porunceşte tăios să se grăbească. Dispar amândouă pe potecă. Mumtaz, bunicul şi patriarhul clanului, adună toată familia în curte. Bărbaţii stau în cerc, femeile rămân pe vine în afara lui. E agitaţie. Trebuie să se ia o hotărâre. Rafiq răcneşte:

— Îl omor pe Adnan chiar azi, aşa o să ne recăpătăm onoarea! Ar trebui să-i fie ruşine să se destrăbăleze cu o fată!

Dar Mumtaz, patriarhul, nu e de acord. Spune hotărât:

— Adnan e tatăl unei fetiţe de un an. Trebuie cruţat. N-o putem face orfană. Ea n-are nicio vină.

Rafiq, se vede bine, e dezamăgit. Dar ceilalţi sunt de acord cu bătrânul, aşa că trebuie să se supună.

— Bine, dragă tată... Şi ce propui?

— O să-l alungăm pe Adnan din sat. În felul ăsta, va face fapte rele în altă parte. Şi nu-i vom mai frecventa familia.

Sentinţa e pusă în aplicare. Mumtaz o să-l anunţe pe Adnan că trebuie s-o şteargă chiar în aceeaşi zi, altfel, nu mai răspunde de viaţa lui. Verişoara mea Roxana stă deprimată în camera ei, în timp ce Adnan îşi face în grabă bagajul. Roxana va rămâne singură cu copilul. Îi murmură lui Mumtaz că se va întoarce cu siguranţă să locuiască la părinţii ei un timp, până se vor mai linişti lucrurile.

În ce-o priveşte pe Jendan, ea va fi dusă de maică-sa la moaşa din sat. Deşi e ilegal, *dai* practică şi avortul. Nu e un secret pentru nimeni. Se întâmplă des. Oamenii de la sate nu folosesc mijloace de contracepţie. De altfel, eu nici măcar nu

ştiam ce sunt pilulele şi injecţiile contraceptive înainte să mi se explice, mai târziu, la Islamabad.

Astfel, când o fată necăsătorită rămâne însărcinată, moaşa o ajută să avorteze. Asta costă în jur de 2 000 de rupii (20 de euro). Dacă pacienta n-are bani, moaşa acceptă să fie plătită în natură. Cere o găină sau o tunică nouă. Moaşele tradiţionale folosesc diferite mijloace ca să întrerupă sarcina. Pot să provoace avortul cu un decoct. Ori operează pe viu, fără anestezie, cu un umeraş sau cu o pană de păun. Este destul de riscant şi am auzit că unele femei au murit.

Când Mumtaz revine de la Adnan, membrii familiei îl aşteaptă tot aşezaţi în curte. Mai rămâne de rezolvat altă problemă. Rafiq e foarte îngrijorat pentru viitorul fiicei sale. Vrea s-o căsătorească de urgenţă pe Jendan, ca să nu-l dezonoreze din nou. Are un gând:

— Jendan s-ar putea căsători cu Bilal…

Bilal este unul dintre fiii mai mici ai lui Fawad. Are nouă ani. Dar Bilal este deja logodit cu fiica mea Hina… Exclam:

— Bilal este viitorul soţ al Hinei! În orice caz, aşa au stabilit Fawad cu Adil la naşterea fiicei mele.

În regiunea noastră, verii sunt deseori căsătoriţi între ei, pentru ca pământul să rămână în clan. E o practică frecventă în familia soţului meu. Adil hotărâse aşa, voia să respecte tradiţia. Soarta fiicei mele a fost pecetluită de tatăl şi de unchiul ei. N-avea mai mult de câteva săptămâni, dar o şi logodiseră cu fiul cel mic al lui Fawad. Încuviinţasem această înţelegere deoarece nepotul meu Bilal este un băiat educat, unul dintre singurii copii din familie care merg la şcoală. Poate va avea o meserie bună mai târziu, iar asta ar fi bine pentru Hina.

Când a murit Adil, i-am pus lui Bilal un turban alb pe cap, în semn de respect, ca să arăt că el era acum bărbatul în familia mea, viitorul meu ginere. Dar, de la căsătoria mea cu Fawad, Shirin vrea să zădărnicească aceste planuri. Ştiu că se vaită în gura mare din când în când: „Naziran mi-a luat soţul şi vrea să-mi ia şi fiul!” Adevărul e că nu-mi doresc deloc ca fiica mea s-o aibă soacră pe Shirin! Aşa că mă simt mai curând uşurată dacă Jendan trebuie să se căsătorească cu Bilal.

Dar aşteptăm cu toţii hotărârea bătrânului Fawad, tatăl lui Bilal. Nu-i convine propunerea fratelui său. Ştie că fiicele mele au moştenit o parte din pământul lui Adil. De la căsătoria noastră, el se ocupă de acest pământ, şi-mi dau seama foarte bine că vrea să-l păstreze. De altfel, a încasat profiturile din ultima recoltă fără să-mi dea nici măcar o rupie pentru fetele mele. Fawad rămâne pe gânduri, apoi sugerează:

— Foarte bine, o s-o căsătorim pe Jendan cu Bilal, dacă aşa doreşti. Şi Hina îl va lua de bărbat pe Akbar, ultimul meu născut.

Akbar are opt ani, Hina are trei… S-a hotărât. Dar, în sinea mea, nu sunt de acord cu această târguială. După ce se termină reuniunea de familie, îl iau deoparte pe Fawad şi-i zic:

— Să ştii că fiica mea nu e o proprietate. Nu vreau s-o vând. Oricum, e prea tânără ca să-i fie hotărâtă căsătoria. Şi nu vreau s-o aibă soacră pe Shirin! Ştii foarte bine că Shirin se va răzbuna pe ea.

Fawad mă priveşte cu mirare, apoi rânjeşte:

— Dar ce-ţi închipui? O să le organizez logodna indiferent că vrei sau nu.

Mă ţin tare.

— Eu hotărăsc. E fiica mea. Tu nu eşti tatăl ei!

Ne certăm toată seara pe tema asta. Relaţiile noastre se degradează şi mai mult în zilele următoare, spre marea bucurie a lui Shirin. Fawad mă ignoră, rămâne la el acasă şi nu mai vine seara la mine.

Dar, câteva săptămâni mai târziu, familia e tulburată de alt scandal. De data asta, totul izbucneşte din cauza Hamidei… prima născută a lui Rafiq, sora mai mare a lui Jendan. Hamida este o femeie seducătoare. Mlădie ca o liană, are nasul mic, iar ochii mari şi negri.

Or, frumoasa Hamida are de mult un iubit, pe Javed, nepotul lui Shirin. Casa lui se află între a mea şi cea în care locuiesc Shirin şi Fawad. Javed e un bărbat frumos, de vreo 25 de ani. Dar n-are o reputaţie bună în familie. E hoţ, trăieşte din jafuri şi spargeri. Împreună cu doi complici din sat, îi jefuieşte pe ţărani după ce se lasă noaptea. Poliţiştii l-au arestat de trei ori şi părinţii au fost nevoiţi să le dea ceva bani ca să le elibereze fiul.

Tatăl Hamidei, Rafiq, nu a fost de acord ca fiica lui să se căsătorească cu Javed. În urmă cu câteva luni, a măritat-o deci pe Hamida cu Korra, unul dintre fiii lui Fawad şi ai lui Shirin. Korra e un băiat ciudat, care mă cam sperie. Are uneori crize de nebunie, se enervează brusc şi devine violent. Dar ştiu foarte bine că, şi după această căsătorie, Hamida a continuat să se întâlnească cu Javed.

Aşadar, în această dimineaţă, mă aflu în curte şi aleg lintea, când îl zăresc pe Korra pe cărare. Mă mir că vine de la câmp înainte de ora prânzului. Merge cu pas iute şi-şi trage soţia, Hamida, de păr. Când ajunge aproape de curtea noastră, răcneşte către Kirane:

— Am surprins-o acolo, în iarbă, zbânţuindu-se cu Javed! Câinele ăsta trebuie alungat din satul nostru!

Korra e furios la culme. Îşi îmbrânceşte soţia, iar Hamida cade şi se ghemuieşte la pământ. Are faţa plină de sânge. Fawad a ieşit în grabă din casa lui şi-şi întreabă fiul:

— Ştii unde s-a dus Javed?

Korra răcneşte:

— A luat-o la fugă! Vai de el dacă pune piciorul aici!

Fawad îl înştiinţează imediat pe tatăl Hamidei, Rafiq, care vine în curte ocărând. E furios că onoarea i-a fost pătată şi promite că-l va ucide pe Javed când dă de el. Pleacă pe cărarea ce duce la pământul părinţilor lui Javed. Restul familiei îl urmăm la distanţă. Rafiq tună şi fulgeră:

— O să mă răzbun! Ce ruşine pentru fata mea!

În mijlocul câmpului, Rafiq o zăreşte pe mama lui Javed, care taie braţe de fân împreună cu fiicele sale. Se îndreaptă repede spre ea. Mama lui Javed are vreo 40 de ani, e deja bătrână şi ridată. Când îl vede pe Rafiq venind repede spre ea, furios la culme, se ridică surprinsă. Clipeşte şi întreabă:

— Ce s-a întâmplat?

Mama lui Javed n-are timp să înţeleagă ce i se întâmplă, că Rafiq se şi aruncă asupra ei. Îi smulge centura şi-i lasă în jos pantalonii în faţa tuturor, apoi îi atinge sânii. Surorile lui Javed ţipă şi o iau la fugă. Rafiq exclamă triumfător:

— Acum suntem chit! Să nu-l mai prind pe-aici pe câinele tău de fiu!

Apoi pleacă acasă, lăsând-o pe mama lui Javed ruşinată şi umilită. Femeia se îmbracă plângând.

A doua zi, pe la sfârşitul după-amiezii, soacră-mea vrea să mă trimită la vecinul Jalil, să cumpăr de la el seminţe. Curând va trebui să semănăm grâu şi nu mai avem boabe în siloz. Îi cer voie lui Fawad. Dar îmi porunceşte să stau acasă, n-are încredere în vecin. Soacra mea se enervează.

— De ce nu se poate duce Naziran la vecin?

— Nu-mi place să plece de-acasă, atâta tot. Sunt sigur c-o să se giugiulească cu el!

— Nu spune prostii! Avem nevoie de boabe de grâu pentru ogor. Rezervele noastre s-au terminat.

Fawad bombăne, dar până la urmă îmi dă voie.

Îmi place să îi vizitez pe vecini, mai uit şi eu de necazuri. Vecinul Jalil mă tratează ca pe o soră. Îmi oferă des bani, haine şi mâncare pentru mine şi fiicele mele. Face asta pe ascuns, de teamă ca nu cumva familia soţului meu să pună mâna pe darurile lui. Întreaga sa familie se poartă foarte frumos cu mine. Mă primesc cu bunăvoinţă. Soţia lui Jalil mă invită să cinez cu ei. A pregătit cartofi şi fructe. Jalil chiar pleacă să cumpere limonadă din bazar.

— Vrei să vii cu mine? Îţi voi cumpăra cadouri pentru fetele tale.

Sunt mişcată de amabilitatea lui.

— Mulţumesc, Jalil, e foarte drăguţ din partea ta, dar nu este nevoie.

După ce se întoarce, ne aşezăm în jurul bucatelor, pe care soţia lui le serveşte pe o faţă de masă din plastic. Jalil mă întreabă de ce nu vin să-i vizitez mai des. Oftez şi răspund:

— N-am voie să plec de acasă. Azi am putut să vin doar pentru că avem nevoie de boabe de grâu. Chiar aşa, cât costă 20 de kilograme?

Jalil începe să râdă.

— Ţi le fac cadou, Naziran, nici vorbă să le plăteşti.

Îi mulţumesc din toată inima. Jalil zâmbeşte.

— N-ai de ce. E normal să te ajutăm. Ştiu că ai multe probleme. Cum te mai înţelegi cu familia ta?

— E mult mai bine. Tot mai am necazuri cu Shirin, dar sper să se rezolve.

După masă, mama lui îmi dă şi o bancnotă de 100 de rupii, iar sora lui îmi oferă două scăunele de copii. Nu pot să duc singură sacul de grâu şi cadourile, aşa că Jalil mă conduce acasă cu motocicleta. Mă aşez în spatele lui, cu ambele picioare de aceeaşi parte, ţinând pachetele. Când ajung acasă, Kirane e încântată să afle că vecinii mi-au dat cadou grâul. Pun în curte scaunele de copii, lângă patul din frânghii împletite. În acel moment, cumnata Rubina vine la mine cu un aer misterios.

— Naziran, trebuie să-ţi vorbesc. Haide în camera ta.

O urmez, curioasă. Ne aşezăm pe jos. Rubina mă întreabă încet:

— Naziran, îţi aminteşti de Bahti?

Bahti e o vecină din satul nostru, femeie măritată, dar care a fost multă vreme amanta lui Fawad. De altfel, are o fată de 14 ani care seamănă ciudat de bine cu Fawad…

Într-o zi, cu mult înainte de căsătoria mea, fraţii lui Bahti au descoperit relaţia lor. L-au prins pe Fawad şi l-au bătut cu bâta atât de tare, încât acesta a leşinat. L-au lăsat să moară şi au plecat. Dar Fawad şi-a venit în fire şi s-a întors acasă plin de sânge. Shirin l-a îngrijit câteva zile. Ştiu că Fawad a continuat să se întâlnească cu Bahti mai târziu.

— Ei bine, Fawad şi Bahti sunt şi acum amanţi, îmi aduce la cunoştinţă Rubina. Am văzut-o ieri-seară, a dormit la el şi la

Shirin. Dimineaţă, au plecat toţi trei la bazar.

Ştiam că Fawad e un afemeiat, totuşi acum are două soţii, ar putea să se abţină!

Rubina adaugă, zâmbind în colţul gurii:

— Ştii că Fawad îi cere lui Shirin să-i găsească amante? O bate dacă nu-i dă ascultare. Atunci, Shirin atrage femei la ea, le invită la masă. Apoi, Fawad încearcă să le seducă.

Îi spun Rubinei c-am să stau de vorbă cu Fawad chiar în acea seară. Când se întoarce de la câmp, îl chem în camera mea. Îi spun cu o voce plină de răceală:

— Se pare că te-ai întâlnit iar cu Bahti! Deci ai bani pentru târfele tale şi pentru Shirin, dar pentru mine, nu? Mie nu-mi dai niciodată nimic!

Mă priveşte cu ochi plini de ură şi-mi trage o palmă. Îl ameninţ că-i anunţ pe fraţii lui Bahti, care-i vor trage cu siguranţă încă o mamă de bătaie. Se enervează:

— Vreau să divorţez, m-am săturat de scornelile tale!

Mă prinde şi mă strânge cu mâinile de gât, să mă sugrume. Mă sufoc. Răcneşte:

— Te omor!

Nu mai pot să respir, mă zbat. Mă trage de păr şi mă aruncă afară. Încerc să-l lovesc.

Auzind ţipetele, vecinii încep să se adune în jurul nostru. Ţip:

— Eşti un ticălos! Cum îndrăzneşti să te porţi aşa cu mine? Plec la fratele meu! Plec pentru totdeauna!

Mi-am ieşit rău din fire. Unul dintre vecini îmi zice:

— Naziran, nu poţi să pleci acum, e deja noapte. Vino să dormi la familia mea, dacă vrei. Pleci mâine.

Kirane a venit în fugă. Îl pălmuieşte pe Fawad în faţa tuturor.

— Ne dezonorezi familia! Uite, te vede tot satul! Ar trebui să-ţi fie ruşine!

Fawad urlă. Vecinii încearcă să-l liniştească. În acest timp, Faiz, soţul Muhtarei, mă ia deoparte.

— Vino la noi, te rog. Altfel, toată lumea ne va bârfi familia. Iar vor spune că ne purtăm urât cu tine.

Primesc şi-l urmez pe Faiz pe cărarea care duce la casa lui. Fawad răcneşte:

— Unde te duci?

— Taci! Altfel, o să divorţez eu!

Mă aşez, în casa lui Faiz, tremurând de furie. Muhtara încearcă să mă linişească. Îmi aduce o ceaşcă cu ceai. Izbucnesc în lacrimi.

— Fii liniştită, Naziran, o să fie bine, îmi zice cu blândeţe Muhtara. Poţi să stai aici cât vrei.

Kirane vine la noi, foarte supărată. Vrea să mă convingă să nu plec, pentru a nu păta onoarea familiei sale. Îmi zice:

— Naziran, ştiai despre Bahti şi Fawad dinainte de a te căsători cu el, dar ai acceptat.

Fawad apare în uşă şi mă ameninţă:

— Te avertizez că, dacă încerci să pleci din sat, o să ţi se întâmple o nenorocire!

— Nu mai rămân aici, Fawad, m-am săturat!

Fawad tună şi fulgeră. Îşi scoate pantoful şi mă loveşte din toate puterile. Faiz îl prinde de braţ; îi zice să termine şi că ar face mai bine să se întoarcă acasă. Vecinii s-au adunat în jurul casei, toată lumea ne vede. Fawad pleacă furios la culme. Îl aud cum mă batjocoreşte în gura mare:

— Biata fată e drăguţă, dar n-are minte! Femeile noastre sunt isteţe şi vânjoase, adevărate războinice! Naziran e doar o idioată, n-are sânge de-al nostru…

Asta e una dintre insultele lui preferate. Fac parte din altă castă decât familia lui, nu sunt de etnie baluci, ca ei. E unul dintre motivele pentru care mă tratează de sus. Faiz şi Muhtara îmi zic să nu-i răspund.

A doua zi dimineaţă, îmi revin. Îi cer Muhtarei să mi-o lase mie în ziua aceea pe micuţa Fizza. Acceptă, sperând că asta mă va convinge să rămân în sat. Mă întorc acasă împreună cu Fizza. Hina îi dă dulciuri primite de la Kirane. Mă întind în pat împreună cu fetele şi ne uităm la videoclipurile de dans de la televizor. Apoi, fac curat ca de obicei şi prepar prânzul. Dar, în momentul mesei, mă întorc în camera mea. Kirane mă întreabă de ce nu vreau să mănânc. Nu-i răspund. N-am niciun chef să dau ochii cu Fawad, sunt încă furioasă pe el. Kirane îmi aruncă în faţă cu răceală:

— Fawad ţi-a dat numele lui, iar tu îl insulţi? Vrei să-l părăseşti? Cine te crezi, Naziran?

După-amiază, mă duc să spăl hainele la râu împreună cu fetele. Am un nod în gât. Un presentiment urât nu-mi dă pace. Seara, soacra mea vine s-o ia pe Hina, vrea ca fata să doarmă în camera ei. O duc pe Fizza la Muhtara şi mă întorc. Puţin după aceea, Kirane îl aduce pe Fawad în camera mea şi-i porunceşte să se culce cu mine. Fawad refuză, strigă că mă urăşte şi c-o iubeşte pe Bahti. Pleacă şi se duce să doarmă cu Shirin afară, sub cerul liber. Cu atât mai bine. Ducă-se!

Deschid din nou televizorul şi pun un DVD cu Nasi Bolal, un cântăreţ de muzică clasică pakistaneză care îmi place mult.

Nepoatele vin să vadă împreună cu mine videoclipurile. Le spun pe un ton sinistru:

— Astăzi o să mor.

Nepoatele nu înţeleg de ce zic asta, murmură că nu trebuie să fiu tristă. Micuţele adorm şi, după un timp, mă ridic şi mă duc să mă întind pe patul din curte. E o noapte foarte caldă şi cei mai mulţi dintre localnici dorm afară în acest anotimp. Deodată, îl văd pe micul Akbar, fiul lui Fawad, care mă spionează din spatele zidului. Când ridic capul, o ia la fugă. După câteva minute, îi văd din nou capul. Mi se pare ciudat.

— Ce-i, Akbar?

Pleacă fără să răspundă. Sunt copleşită de căldură, simt cum mă cuprinde o dulce toropeală. Dorm adânc. Deodată, mă trezesc brusc; n lichid îmi curge pe faţă, mă arde, îmi frec faţa, dar pielea mi se fărâmiţează sub degete, se desprind bucăţele de carne. Urlu de durere, urlu, dar nu mai văd nimic. Nu înţeleg ce mi se întâmplă. Strig după ajutor, urlu că ard de vie!

Aud vocea lui Fawad strigând:

— E acid, Javed a aruncat cu acid!

Aud agitaţie, zgomot de paşi. Toată familia e în picioare. Vecinii dau fuga. Îmi spală faţa cu apă. Mă panichez, îmi ating corpul, simt carnea vie sub degete. Am toată faţa arsă, spatele, antebraţele, bustul, gâtul… Lichidul mi-a curs până pe abdomen. Totul a ars. Nepoata mea urlă că hainele mi s-au topit. Fawad îmi aruncă un văl peste corp. Începe şi vălul să ardă. Sunt înfăşurată în altă pânză care se distruge instantaneu… Ochii mei nu mai văd, sunt în întuneric, terorizată.

Îl aud pe Fawad strigându-le celorlalţi că agresorul e Javed, l-a văzut fugind pe după zid.

17

Sunt toată doar o imensă rană vie. Corpul meu e zdrenţe. Stau întinsă pe bancheta din spate a unei maşini care mă duce la spitalul din Jalalpur. Pe drum, vomit fără încetare. Cumnata mea mă şterge la gură. N-o să supravieţuiesc până la spital, vreau să se termine chinul, să se sfârşească. La capătul unei călătorii interminabile, maşina se opreşte, iar nişte bărbaţi mă iau pe sus şi mă aşază pe o targă.

Patul din metal se deplasează pe culoare. Un medic întreabă ce s-a întâmplat. Cineva îşi înăbuşeşte un strigăt. Doctorul mă examinează repede şi zice că nu pot fi îngrijită acolo, trebuie să fiu dusă la Multan. Mi se dau medicamente care îmi mai iau puţin din durere. Simt sub degete că faţa mi-e complet umflată. Şi bustul şi-a dublat volumul.

Sunt întinsă iar în maşină. Drumul e insuportabil, leşin de câteva ori. La spitalul din Multan, înţeleg că doctorul e îngrozit când mă vede. Fawad îi spune că nişte duşmani ai familiei m-au stropit cu acid în timp ce dormeam.

Doctorul îmi pune perfuzii. Patul mi-e împins într-o cameră. Nişte infirmiere intră în încăpere, mă dezbracă de tot şi-mi dezinfectează rănile. Le aud vorbind între ele, zic că n-am nicio şansă să trăiesc. Pleacă, iar eu mă prăbuşesc în întuneric.

Familia mea ajunge la spital. Disting pete care se agită. Surorile mele sunt în stare de şoc, mama îmi sărută picioarele plângând. Geme întruna. Doctorul trebuie să-i facă o injecţie ca s-o calmeze. Îmi aud surorile tânguindu-se cu glas tare.

— Are faţa neagră! E toată arsă!

Salim e cât pe ce să leşine. Mă întreabă cine mi-a făcut asta. Nu reuşesc să vorbesc. Fratele meu e furios, fiindcă sunt aproape goală de tot pe pat. Îi e ruşine pentru mine, insultă familia socrilor mei. Îi cere mamei să mă acopere cu un cearşaf. Mi se dau calmante împotriva durerii, dar n-au aproape niciun efect. Cad în inconştienţă.

Cred că a trecut o zi. Aud vocea lui Salim, care mă întreabă cum mă simt. Îi răspund că o să mor.

— Nu spune asta, Naziran. Vei fi îngrijită. Poţi să vezi ceva?

— Văd pete.

— Ce culoare are tunica mea?

— Cred că e albastră.

— Da, e albastră! Vezi încă! Îţi vor vindeca ochii.

Salim îl întreabă pe Fawad cine mi-a făcut asta. Acesta îi răspunde că e Javed, nepotul lui Shirin.

Mă cufund din nou într-un hău fără fund.

Aud frânturi de discuţii. Salim l-a obligat pe Fawad să facă plângere. Fawad a fost la comisariat şi l-a acuzat pe Javed. Poliţiştii s-au dus acasă, au ridicat haine, lucruri şi le-au dus la comisariat pentru anchetă. Fratele meu îmi spune că au găsit pachete de bomboane lângă patul meu. Fawad le-a zis că mi le-a oferit Javed, ca să mă seducă, dar m-a stropit cu acid fiindcă l-am refuzat. Poliţiştii au venit la spitalul din Multan să mă

interogheze. Fawad le-a răspuns că nu sunt în stare să vorbesc, aşa că au plecat…

Sora mea aduce medicamente. Rubina îi cere să iasă şi să se ducă să-mi spele hainele. Sunt singură cu Rubina şi Fawad. Mi-e frig şi cald în acelaşi timp, vomit din nou. Fawad îmi spune:

— Poliţia o să vină din nou. Să le spui că a fost Javed. Povesteşte-le că Javed a venit să te hărţuiască în acea zi, pe când spălai rufe la râu, şi că l-ai respins. Spune-le că te-a ameninţat c-o să te stropească cu acid.

— Dar nu l-am văzut pe Javed în acea noapte!

— Ştii bine că Javed voia să se răzbune pe noi pentru că l-am alungat din sat, răspunde Rubina. Fawad l-a văzut când fugea. Dacă l-a văzut Fawad, asta ţi-e de ajuns. Spune-le poliţiştilor că el a fost. N-ai decât să zici că l-ai văzut şi tu.

Fawad bombăne:

— Spune-le că Javed a fost… Trebuie să te gândeşti la fetele tale, Naziran, ar putea să li se întâmple ceva…

Tremur din tot corpul şi-mi pierd din nou cunoştinţa.

A doua zi, Salim i-a chemat pe poliţişti, care au venit din nou la spital. Rubina şi Fawad erau în camera mea. Le-am zis poliţiştilor că l-am văzut pe Javed, că el e vinovatul.

În zilele următoare, sunt conectată la aparatele de respiraţie artificială şi vomit întruna. Sora mea îl întreabă pe medic de ce vomit, deşi nu mănânc nimic. Îi spune că din cauza acidului din corp. Petele colorate au dispărut. Totul a devenit negru. Îmi pierd complet vederea. Îl aud pe medic zicând că nu voi mai putea să văd niciodată. Ochii îmi sunt roşi de acid. Oricum, n-o să supravieţuiesc.

Au trecut vreo zece zile. Agonizez lent. Simt că mi se apropie sfârşitul. Rănile îmi miros îngrozitor. Fratele meu propune să

fiu dusă la Lahore, ca să fiu consultată de alt medic. Dar doctorul răspunde că n-am nicio şansă de a trăi, sunt prea arsă. Nu se poate face nimic, e doar o chestiune de zile.

Un bărbat pe care nu-l cunosc intră în camera mea. Se prezintă, îl cheamă Murid Abbas Jatoi. Are o voce blândă. Le explică rudelor mele că lucrează pentru o organizaţie care se numeşte Acid Survivors Foundation. Le ajută pe victimele arse cu acid. Mă examinează rapid şi spune:

— E într-o stare critică. Trebuie dusă urgent într-o clinică din Islamabad, e posibil ca acolo s-o putem vindeca. Există tratamente pentru arşi. Dacă rămâne aici, o să moară.

Fawad protestează:

— N-avem bani. O să coste foarte mult.

— Nicio grijă, totul va fi gratuit.

Fawad bombăne:

— Medicii au spus că mai are de trăit doar câteva ore…

— Trebuie să-i dăm o şansă. Vă vom trimite înapoi trupul neînsufleţit dacă moare la Islamabad.

Fawad nu pare convins. Încearcă să găsească alt argument, dar Salim răspunde:

— Sunt de acord să fie dusă la Islamabad. Am încredere în dumneavoastră. Oricum, sunteţi ultima noastră speranţă. Când plecăm?

— Îndată ce e posibil, nu trebuie să mai aşteptăm nici o zi, răspunde Murid Abbas. Sper să poată suporta drumul.

Infirmierele întind o pomadă pe pielea mea. Simt că sunt dezgustate. Arsurile s-au infectat, iar mirosul pe care îl emană e pestilenţial. Hainele îmi sunt năclăite de cremă. Simt că-mi alunecă pe corp. Iar durerea insuportabilă persistă.

Murid Abbas mă aşază într-o maşină, întinsă în partea din spate, înfăşurată într-un şal. Rubina, Fawad şi Salim sunt şi ei cu mine. Murid Abbas îi explică lui Fawad că dorea să mă ducă la Islamabad cu avionul, dar trebuie să stau întinsă pe trei scaune, şi compania aeriană a refuzat să se implice. Biletele sunt mult prea scumpe. Aşa că vom călători cu autobuzul.

Ajungem la autogară. Murid Abbas mă transportă împreună cu Fawad într-un autobuz. Mă întinde pe scaunele din spate, dar şoferul le cere să coboare.

— Miroase prea urât, o să se plângă ceilalţi călători. Nu pot s-o iau.

Murid Abbas e exasperat.

— Frate, trebuie să faci o faptă bună, femeia asta se zbate între viaţă şi moarte, te implor, trebuie s-o ducem la Islamabad. Pentru numele lui Dumnezeu! Îţi voi plăti dublu locurile, dacă vrei!

Şoferul acceptă în cele din urmă. Cred că nici măcar n-a cerut bani.

Murid Abbas cumpără deodorante spray şi răspândeşte parfum în autobuz pe durata traseului, pentru ca mirosul neplăcut să nu-i deranjeze pe călători. Aud nişte femei punându-i întrebări. El le spune povestea mea. Femeile încep să plângă. Autobuzul porneşte. Salim şi Fawad stau lângă mine. Se ceartă. Fawad spune că, dacă mor, el îmi va lua trupul neînsufleţit. Fratele meu refuză; voi fi înmormântată în satul meu, nu la familia socrilor.

Îmi pierd cunoştinţa. Când mă trezesc, mă aflu tot în autobuz. Am dureri îngrozitoare. Unul dintre pasageri e medic şi îmi face o injecţie. Leşin din nou.

Voi afla mai târziu că drumul a durat opt ore. Mă trezesc pe jumătate când ajungem la Islamabad. Sunt transportată până la o maşină şi pornim spre un spital. Când ajungem acolo, sunt aşezată din nou pe o targă. Le aud pe infirmiere venind în grabă. Totul se derulează foarte repede în jurul meu. Altă perfuzie. Medicul vorbeşte pe şoptite cu Murid Abbas. Nu crede că am să scap. Dar o să încerce imposibilul.

Mi se face o injecţie şi cred că adorm. Când îmi revin în simţiri, medicul îi explică fratelui meu că mi-a îndepărtat toată pielea arsă. Îi arată epiderma calcinată. Dacă această piele moartă n-ar fi fost îndepărtată, n-aş mai fi supravieţuit o zi. Operaţia a durat aproape patru ore.

— Acum va rămâne trei zile la terapie intensivă, până se stabilizează. E o cameră sterilă. Nu trebuie să se deshidrateze sau să facă vreo infecţie în acest răstimp. Dacă e încă în viaţă peste trei zile, avem şanse mari să se însănătoşească.

— O să-i daţi medicamente?

— Va primi calmante şi antibiotice. Dar, chiar şi cu ele, durerea e cumplită. Trebuie să vrea să reziste.

Sunt într-un fel de transă. Durerea e atroce şi gem tot timpul. Sunt jupuită de vie. Sunt un monstru de carne, dar corpul mi se agaţă de viaţă.

Cred că de o săptămână mă zbat între viaţă şi moarte. Încep în sfârşit să-mi revin. Disting vocea unei femei necunoscute. Se prezintă: o cheamă Valérie şi lucrează pentru ASF. Îmi dau seama după accent că e străină. Mă întreabă cum mă simt. Murmur:

— Bine…

Încerc să nu gem în faţa ei, vreau să-i arăt că sunt curajoasă.

— Eşti pregătită să lupţi, Naziran?

Încuviinţez.

— Suntem aici pentru tine, te vom ajuta. O să reuşeşti, dar lupta asta va dura mult timp. Înţelegi asta?

— Da…

— Trebuie să fii pregătită.

Femeia pleacă. Îmi pipăi faţa; sunt plină de pansamente.

Nu reuşesc să respir; mi se pune o mască cu oxigen. Îmi pierd cunoştinţa.

Salim e lângă mine. Îi spun că nu mai simt nimic, că nu mai văd nimic. Mi-am pierdut toate simţurile. O infirmieră îmi dă un suc de fructe. Îl resping. Mă forţează să-l beau. Nu-i simt gustul. Vomit imediat după aceea.

Mi se pun perfuzii, am impresia că mă umflu, că sunt toată umflată.

Doctorul îi spune fratelui meu că trebuie să părăsească încăperea, fiindcă infirmiera o să-mi schimbe pansamentele. Am impresia că sunt dezmembrată de vie. Fiecare pansament dezlipit de pe răni îmi provoacă o durere inumană. Infirmiera curăţă şi pune comprese noi.

Când revine, fratele meu e foarte tulburat; îmi spune că m-a auzit urlând. Gem întruna, zi şi noapte. Când vine doctorul, îl implor să-mi dea otravă. Prefer să mor otrăvită, dar să nu mă mai lase să agonizez aşa, durerea e prea mare. Doctorul răspunde că o să mă vindec curând. Familia mea s-a instalat în afara spitalului ca să se afle lângă mine, trebuie să fiu puternică pentru ei.

Câteva zile mai târziu, simt că o infirmieră îmi pune o mască cu oxigen. Trebuie să intru din nou în sala de operaţii. Patul pe care mă aflu este împins şi sunt întinsă într-o încăpere rece ca

gheaţa. Tremur. Medicul zice că e nevoit să-mi taie părul. Refuz. Răspunde că altfel n-o să mă vindec. Atunci, accept. Simt foarfeca tăindu-mi şuviţele de păr.

Chirurgul îmi spune că o să-mi facă grefe. Îmi va lua piele de pe coapse şi o va pune pe faţă. Mi se injectează un anestezic. Îmi pierd cunoştinţa.

În zilele de după grefă, încep în sfârşit să mă simt mai bine. Doctorul îmi cere să mănânc ceva. Salim mă ajută să beau un suc de portocale dintr-o cutie de carton, cu paiul. Fratele mă anunţă atunci că are o veste bună: Javed a fost arestat, se află în închisoarea din Multan. Speră ca vestea să mă bucure. Dar eu nu zic nimic. Nici măcar nu mă gândesc la soarta lui Javed. Totul mi-e indiferent.

Într-o dimineaţă, infirmiera îmi scoate pansamentele. O întreb dacă mi-am redobândit trăsăturile. Nu zice nimic. Îmi pipăi capul. Am un şoc. Nu mai am chip. Trăsăturile mi s-au topit. Simt suturile, bucăţile de piele cusute, umflăturile şi nodurile. Nasul aproape mi-a dispărut, a rămas doar linia osoasă. Una dintre orbite e deschisă, celălalt ochi e lipit sub pleoapă. Bărbia e sudată de gât. Înfăţişarea mea e înspăimântătoare. Ştiu, dar n-o văd; sunt oarbă acum. Pielea de pe bust e tare precum cartonul, încreţită ca un veşmânt şifonat.

Arăt ca un monstru. Mă prăbuşesc sufleteşte. Îl implor din nou pe doctor să-mi facă o injecţie, ca să mor. Nu-mi va fi niciodată mai bine. Din cauza feţei desfigurate, a ochilor morţi, nu mai sunt nimic, nu mai semăn a femeie.

Doctorul vine în fiecare zi să-mi examineze rănile şi să se convingă că mănânc. Dar nu vreau să mai trăiesc. Îl implor pe Salim să-mi dea otravă. Fratele meu încearcă să mă

îmbărbăteze, dar îl simt după voce că e profund tulburat de felul în care arăt. Ştiu că, împreună cu Gongui Ma, Fawad şi Rubina, doarme de săptămâni bune afară, pe o peluză din faţa spitalului, ca să fie lângă mine. Fawad a găsit de lucru în zonă, pe un şantier. Salim murmură:

— Suntem toţi aici ca să te susţinem, aşa că nu trebuie să vorbeşti de moarte.

Într-o dimineaţă, Fawad şi Rubina se află la căpătâiul meu. Deodată, sună telefonul lui Fawad: e fiul lui, Bilal. Fawad crede că dorm, dar aud toată discuţia. Bilal îl anunţă pe Fawad că Shirin a fost dusă la închisoare. Când poliţiştii s-au dus să ancheteze în sat, vecinii le-au spus că adevărata vinovată e cu siguranţă Shirin, fiindcă ea mă urăşte. Fawad i-a poruncit fiului său să împrumute 5 000 de rupii de la un unchi de-al lor ca să achite cauţiunea şi s-o elibereze pe Shirin.

Într-o străfulgerare de luciditate, mă întreb dacă nu cumva Fawad şi Shirin au complotat ca să mă ardă cu acid. Nu l-am văzut pe Javed. Câinii n-au lătrat în acea noapte. Când un intrus se apropie de o casă, animalele se dezlănţuie. Şi dacă Fawad şi Shirin au pus la cale un plan diabolic ca să scape şi de mine, şi de Javed?

Aflu că Shirin n-a rămas decât o zi la închisoare. Eu am stat în total o lună şi jumătate în acel spital.

Într-o dimineaţă, medicul intră în cameră, se apropie de faţa mea desfigurată şi mă anunţă că voi ieşi din spital curând. Voi fi trimisă la o clinică pentru femei arse situată în clădirea organizaţiei Acid Survivors Foundation.

Tremur din tot corpul. Mi-e teamă să merg într-un loc necunoscut. Mi-e teamă de reacţia pe care o vor avea oamenii de-acolo când mă vor vedea. Sunt un monstru fără chip.

18

Stau ghemuită în pat, cu un cearşaf tras peste cap. Nu îndrăznesc să ies din camera mea de când am sosit aici. Mi-e aşa de teamă de comentariile pe care le-ar putea face ceilalţi! Înfăţişarea mea e groaznică. În prima zi, când am sosit, am auzit exclamaţii de spaimă la trecerea mea, o fată a început chiar să plângă. Vreau să stau la adăpostul patului, în lumea mea de tenebre.

Fawad stă la căpătâiul meu. A povestit personalului ONG-ului versiunea lui despre cele întâmplate şi face pe soţul amabil şi atent. Ştiu că stă aici ca să mă supravegheze. Speră, fără îndoială, să mor curând. Prezenţa lui mă înspăimântă, dar nu îndrăznesc să zic nimic. Călăul meu e poate aici, chiar în camera mea, la câţiva centimetri de mine, dar nimeni nu-şi imaginează asta.

Singurul lucru care le miră pe infirmiere este că fac crize în mod regulat când Fawad e lângă mine, trupul mi-e scuturat de convulsii. Asta mi se întâmplă de vreo zece ori pe zi. Trebuie să iau calmante ca să opresc crizele. Aşa că mă prefac că dorm când Bilquise, o infirmieră foarte blândă, vine să bată la uşă.

— Naziran, trebuie să cobori. Jos sunt nişte poliţişti care doresc să vorbească cu tine.

Îi răspund că vin. Simt fiori reci în tot corpul. Ce vor de la mine? Fawad mă ajută să mă ridic. Bâjbâi să-mi găsesc sandalele pe podea. Fawad mă prinde de braţ şi mă îndreaptă spre uşă. Îmi şopteşte pe un ton ameninţător:

— Dacă zici ceva fără voia mea, te omor. Şi-o să-ţi omor şi copiii.

Spaima îmi provoacă un gol în stomac. Mi-e teamă pentru fetele mele rămase singure în sat. Oricum, vreau să mor. Cobor scara încet, sprijinită de braţul lui Fawad. Mi-e teamă mereu să nu mă împiedic. Jos se află holul de la intrare şi birourile asociaţiei. Mă aşez pe bâjbâite pe o canapea.

Aud vocile dure şi tăioase ale poliţiştilor. Unul dintre ei mă întreabă:

— Spune-ne acum adevărul. Cine te-a atacat?

Răspund cu glas nesigur:

— Javed, nepotul lui Shirin. El m-a atacat…

Poliţistul bombăne:

— L-ai văzut?

— Da.

E rândul lui Fawad să fie interogat. Oftez. Urc să mă culc la loc, ajutată de Bilquise, şi nu mă mai ridic din pat.

După câteva zile, Fawad şi Rubina se întorc în sat. S-au făcut aproape două luni de când au plecat şi trebuie să se ocupe de familiile lor. În sfârşit, respir uşurată. Am impresia că trăiesc din nou. Totuşi, încă nu îndrăznesc să mă dau jos din pat. Ştiu că există un salon mic în faţa camerei mele, cu canapele şi televizor. E o sală comună, unde celelalte paciente stau în timpul zilei. Le aud discutând. Într-o dimineaţă, o infirmieră m-a condus în acel salon şi m-a aşezat pe o canapea, lângă

televizor. Îmi acoperisem faţa desfigurată cu vălul, pentru ca nimeni să n-o vadă.

Deodată, o femeie pe care n-o cunoşteam m-a întrebat:

— De ce te uiţi la televizor, dacă eşti oarbă?

M-a cuprins panica. Aceste cuvinte mi-au străpuns inima. Am implorat-o plângând pe infirmieră să mă ducă înapoi în cameră. De atunci, nu mai am curaj să mă arăt şi să înfrunt privirile celorlalte, aşa că dorm tot timpul.

Când primesc un apel telefonic din sat, fac imediat convulsii. Simt că nu mai am aer, mă sufoc. Sunt complet pierdută. Fawad mă manipulează. Mă sună constant. Uneori îmi promite că va divorţa de Shirin şi va trăi alături de mine, într-o casă nouă. Data următoare, e rece şi distant. Mă zbat în plină confuzie. Trăiesc într-o stare de nelinişte cumplită.

Doar infirmierele Bilquise şi Nadia intră în camera mea. Vin să-mi aducă de mâncare.

— Astăzi avem linte şi *kima*, carne tocată, mă anunţă Nadia, care pune farfuriile pe podea.

Bâjbâi printre farfurii, iar Nadia mă ghidează spre mâncare, încurajându-mă. Înghit cu greutate. Jumătate din alimente cad, nu-mi pot închide gura, care e lipită de gât. De asta refuz să mănânc împreună cu celelalte paciente. Însă aici hrana e cu mult mai bună decât la spital. Aproape că mi-am redobândit pofta de mâncare.

După câteva ore, Bilquise vine să mă ducă în altă încăpere, pentru tratament. Îmi acopăr faţa cu vălul, ca să traversez salonul; nu vreau să aud comentariile celorlalte fete aflate acolo. După vreo zece paşi, ajungem în sala de tratament. Bilquise mă întinde pe un pat. Am simţit din prima zi că a fost

tulburată să vadă în ce stare eram, dar nu zisese nimic. Îmi scoate pansamentele încetişor, ca să nu mă doară. Îi sunt recunoscătoare:

— Să ştii, Bilquise, că infirmierele de la spital erau nesuferite. Mă durea foarte rău când mă înţepau cu o seringă şi când îmi scoteau pansamentele.

— Sunt obişnuită cu pacientele arse, Naziran. O să te pansez cu grijă.

Bilquise îmi explică fiecare operaţie pe care o face:

— Întâi îţi spăl corpul cu apă şi betadină.

Simt lichidul rece curgându-mi pe piele. Mirosul oribil de ars şi de putrefacţie pe care îl degajam la început a dispărut. Am sentimentul că sunt curată.

— Pe urmă, pe rănile cicatrizate se pune parafină, apoi pansamente.

Îi simt mâinile moi care întind un unguent ce îmi întinde pielea. La final mă pansează.

— De două, trei ori pe zi, trebuie să masezi pielea acolo unde nu mai sunt pansamente. Crema va înmuia cicatricele; dacă nu faci asta, se vor contracta. Braţul o să-ţi rămână ca un trunchi de copac uscat.

Bilquise mă încurajează să mă ung singură şi-mi încredinţează un tub cu cremă. Apoi mă conduce în camera mea. Mă culc iar şi-mi bag capul sub cearşaf. Stau aşa toată după-amiaza, zicându-mi că o doză de otravă m-ar elibera de corpul ăsta distrus şi de nerecunoscut, de care mi-e ruşine. Îmi doresc să dispar de pe acest pământ. Convulsiile mă epuizează fizic şi psihic. Îmi zic chiar că aş fi preferat să fiu lăsată să mor.

Cineva bate în uşa mea în seara aceea. E o femeie cu voce energică.

— Sunt doamna Hadija, psihologa, şi am venit să stau de vorbă cu tine. Eşti de acord?

Îi răspund că nu prea am chef de vorbă. Sunt prea tristă.

— Foarte bine dacă nu vrei să vorbeşti, dar ai putea să cânţi?

Sunt surprinsă de propunerea ei. Scot capul de sub cearşaf şi mă aşez pe pat.

— Încep eu. Îţi cânt un cântec, apoi îmi cânţi şi tu unul.

Îi aud vocea gravă intonând un cântec tradiţional pe care-l cunosc bine. Sunt foarte emoţionată.

— Haide, acum e rândul tău. Cântă ceva pentru mine, altfel o să mă supăr.

Hotărăsc să-i cânt o melodie în limba mea natală, *saraiki*. La sfârşit, râdem amândouă; nu ştiu dacă am cântat frumos, dar asta îmi face bine. Hadija e încântată, vrea acum să-i recit o poezie. Simt că e o femeie plină de căldură, binevoitoare. Face glume ca să-mi ridice moralul. Îmi spune că va veni să mă vadă în fiecare zi. La plecare, mă pune să-i promit ceva:

— Fii fericită, Naziran. Mulţumită lui Dumnezeu, ai supravieţuit. Trebuie să profiţi acum de viaţa ta.

Când Hadija nu vine să mă vadă, stau retrasă în camera mea. Bilquise mă zgâlţâie:

— Nu mai dormi tot timpul. Trebuie să ieşi din cameră, vino la televizor.

Mormăi că sunt obosită, că prefer să stau în pat. Nu suport să se apropie cineva de mine, asta mă înspăimântă. Fac în continuare câteva crize de convulsii pe zi.

După câteva săptămâni, sunt operată din nou. De data asta mi-a fost grefată piele pe umăr. Revin la ONG pe durata convalescenţei. Mă doare rău şi gem întruna. Îl implor pe Dumnezeu să mă ajute. În acel moment, cineva bate încet la uşă. Disting zgomot de paşi, iar persoana respectivă intră în cameră:

— Ce se întâmplă? Pot să te ajut?

E o tânără. N-o cunosc. Mă ascund sub cearşaf.

— Nu te speria! Mă cheamă Naila şi am fost şi eu arsă ca tine. Dorm în camera de alături.

Încearcă să mă îmbărbăteze.

— Merg s-o anunţ pe infirmieră că ai dureri mari.

Bilquise vine şi mă duce în sala de tratamente. Îmi schimbă pansamentele şi-mi dă un calmant. Mă simt mai bine. Când mă întorc în cameră, o găsesc acolo pe Naila, care m-a aşteptat. Îmi pare bine că e acolo. O întreb ce a păţit.

— Sunt ca tine, am fost arsă cu acid şi am faţa distrusă. Vin din regiunea Multan.

Tot din regiunea mea. Ţinutul bumbacului, unde acidul sulfuric se cumpără cu bidoanele pentru o mână de rupii.

A doua zi, Naila revine cu alte două paciente din centru. Încearcă toate să-mi ridice moralul.

— Şi noi am fost înainte ca tine, tot timpul triste, dar acum vrem să profităm de viaţă. Într-o zi, îţi vei recăpăta încrederea, o să fie mai bine.

Simt că-şi spun că au avut totuşi mai mult noroc decât mine, nu şi-au pierdut vederea. Tot nu îndrăznesc să merg singură. Mi-e teamă să nu mă lovesc, să nu cad, să nu mă rostogolesc pe scări din neatenţie. Le răspund:

— Dar voi n-aţi orbit. Eu ce-o să mă fac?

Mulţumită susţinerii lor, hotărăsc până la urmă să încerc s-o scot la capăt. Trebuie să fiu tare, pentru mama şi pentru fete. Treptat, crizele se răresc; tot mai am convulsii, dar nu mai multe de două-trei pe zi.

Într-o dimineaţă, încurajată de Hadija, mă ridic şi mă îndrept spre uşă. Decid să ies să mă aşez pe canapea, lângă televizor, împreună cu celelalte paciente. Am nevoie de multă hotărâre, m-am gândit la asta toată dimineaţa. Întâi, să mă deplasez singură cei câţiva metri tatonând. Apoi, să simt jena celorlalte când o să mă vadă.

Ezit în cadrul uşii, dar Naila îmi strigă:

— De ce nu vii să te aşezi aici, lângă noi?

Înaintez pe bâjbâite. Nu vreau să-mi arăt faţa şi mi-am tras vălul peste ea. Gul, altă fată, întreabă:

— De ce-ţi ascunzi faţa? Suntem şi noi ca tine, tot cu faţa distrusă. Nu te gândi la asta!

— Prefer să rămân aşa.

Simt zidul cu mâna, apoi canapeaua. Merg de-a lungul încăperii şi mă aşez lângă ele. Bilquise mă felicită:

— Bravo, Naziran! Îmi pare bine c-ai ieşit din bârlog!

Sunt mândră că mi-am învins teama.

De la o zi la alta, mă simt tot mai în largul meu alături de celelalte paciente ale clinicii. Am ajuns să uit să-mi trag vălul pe faţă când ies din cameră. Cred că ele sunt şocate, dar se prefac că nu-mi văd chipul îngrozitor. Gul vine deseori în camera mea şi-mi face confidenţe. Are 19 ani şi se află aici de doi ani. Provine dintr-un sat aflat la câteva ore de Islamabad. Îmi propune să se mute în camera mea, unde sunt mai multe

paturi. Primesc cu bucurie. Îmi dau seama că îmi doresc acum să nu mai fiu singură. Gul are un caracter dificil, dar cu mine e uşor să trăieşti. Ne înţelegem bine. Chiar dacă face câte ceva ce nu-mi place, nu-i fac reproşuri.

În schimb, nu-i vorbesc niciodată despre ce mi s-a întâmplat. Într-o seară, Gul şi Naila, aşezate amândouă în camera mea, hotărăsc să-mi spună poveştile lor.

19

Gul:

— Eram îndrăgostită din copilărie de vărul meu Haled. Întreaga mea familie ţinea şi ea la el, ne vedea deja căsătoriţi. Dar Ashraf, fratele meu cel mare, nu era de acord. Ne certam din cauza asta tot timpul. Când tata a murit, iar fratele meu a devenit bărbatul casei, voia să hotărască totul în privinţa mea. Mama e servitoare la o familie din sat, pentru că suntem foarte săraci. Ashraf voia să mă căsătoresc cu prietenul lui, Farid, un militar de 40 de ani care a venit de mai multe ori la noi acasă pentru a-i cere mamei mâna mea. O imploram să refuze.

Într-o zi, fratele meu m-a dus, împreună cu Farid, la un prieten al lor, Sajad. Acolo, m-a ameninţat: „Dacă nu te căsătoreşti cu Farid, îl voi ucide pe Haled". Îl iubeam pe Haled mai mult decât orice, aşa că am acceptat. Aveam 14 ani şi m-am căsătorit cu Farid în casa prietenului său. În aceeaşi seară, Farid a plecat pentru o lună să muncească. Am rămas singură în familia lui Sajad. Simţindu-mă foarte tristă şi părăsită, i-am spus povestea mea Roxanei, soţia lui Sajad. Ea mi-a răspuns că trebuia să-l uit pe Haled, fiindcă Farid era acum soţul meu.

Am încercat să mă conving că Farid e un om bun. Gândul de a mă culca cu el mă speria cumplit, pentru că nu mă simţeam pregătită, dar Farid mi-a zis: „Nu mai eşti virgină, te-ai culcat cu

Haled, de-aia eşti speriată”. I-am spus că nu, dar n-a vrut să mă creadă. Mi-a zis că singura modalitate de a dovedi asta era să mă culc cu el şi că aşa avea să să vadă dacă mai eram virgină. Sătulă de discuţii, am acceptat până la urmă.

Apoi Farid a plecat pentru trei luni la armată. Când s-a întors, mi-a arătat o casă goală, pe care proprietarul ar fi acceptat chipurile să i-o închirieze. Mi-a spus să am răbdare şi să-i aştept întoarcerea, apoi a plecat din nou, pentru o lună. Împreună cu sora cea mică a lui Sajad, m-am întors într-o zi să văd casa şi am văzut că acolo locuia o familie. Aşadar, Farid minţise.

Într-o zi, m-a sunat mama. M-a anunţat că Farid era deja căsătorit cu verişoara lui. I-am telefonat şi i-am spus că aflasem de căsătoria lui, dar mi-a răspuns: „Trebuie să ai încredere în mine, îţi voi dovedi că nu e adevărat”. Când s-a întors, mi-a arătat un document potrivit căruia era divorţat. Şi fratele meu m-a asigurat la telefon că Farid îşi părăsise într-adevăr soţia.

Cum nu voiam să mai rămân la Sajad, Farid m-a dus să locuiesc la Lahore, la sora lui vitregă, care se numea Munizé. Când a aflat că eram soţia lui Farid, m-a luat în braţe, mi-a zâmbit şi mi-a zis: „Deci tu eşti fiica profesorului?”. Am fost surprinsă şi i-am răspuns că nu, eram fiica unei servitoare. A făcut atunci o mutră ciudată şi şi-a schimbat imediat atitudinea.

Viaţa la ea a devenit repede insuportabilă. Munizé nu voia să mă joc cu fetele ei, zicea că aveam o influenţă proastă asupra lor. Mă obliga să fac toate treburile grele: curăţenie, gătit, spălat rufe.

În fiecare zi, era din ce în ce mai nesuferită cu mine. Odată, soţul ei mi-a luat apărarea, atrăgându-i atenţia că munceam de dimineaţa până seara. Ea i-a răspuns răutăcioasă: „Este normal,

e fiica unei servitoare”. Disperată, mi-am sunat fratele, dar el mi-a răspuns: „Trebuie să-ţi accepţi soarta şi să nu te plângi de ea”.

Când s-a întors acasă, Farid mi-a adus un trandafir şi mi l-a prins în păr. Munizé a decretat că era alergică la flori şi a aruncat trandafirul. Apoi şi-a trimis intenţionat copiii în camera noastră, ca să ne necăjească. A doua zi, l-am implorat pe Farid să plecăm. A acceptat şi m-am întors la mama în răstimpul pe care trebuia să-l petreacă el din nou la armată. Acasă, am început să mă simt bolnavă, vomitam tot timpul.

Farid a venit la mine după câteva săptămâni şi era îngrijorat pentru că nu mă simţeam bine. Am mers la doctor, care m-a anunţat că eram însărcinată. Era surprins că eram atât de tânără şi căsătorită cu un bărbat mult mai în vârstă. Aveam 15 ani.

Foarte fericit că aşteptam un copil, Farid a vrut să-mi facă o bucurie şi mi-a oferit o mulţime de cadouri. Ne-am întors la Lahore, acasă la Munizé. Când a aflat că eram însărcinată, ea s-a înfuriat. I-a zis lui Farid în faţa mea că, dacă voi avea un fiu, va trebui ca el să-i dea o parte din bunurile sale acestuia, deşi eu eram doar fiica unei servitoare. Am plecat în cameră plângând.

Farid a venit după mine să mă ia la masă. I-am răspuns că nu mai vreau să locuiesc la sora lui vitregă. N-a zis nimic şi a ieşit. Chiar atunci a sunat fratele meu. Culesese informaţii despre Farid şi descoperise că încă era căsătorit şi avea multe amante. Eram distrusă.

Chiar în acea seară, pe la miezul nopţii, Farid a răspuns la telefon. Mă prefăceam că dorm, dar l-am auzit zicând: „De ce mă suni aici, Assia?” Inima mi-a tresărit în piept. Dar voiam să

fiu cu sufletul împăcat. După ce el a adormit, am sunat-o din baie pe acea femeie, de pe mobilul lui. I-am explicat că eram soţia lui Farid, că el urma să aibă un copil şi că nu trebuia să-i mai telefoneze.

Ea l-a sunat pe Farid a doua zi dimineaţă: „Bravo, se pare că vei fi tată! Nu-mi pasă că ai altă soţie, dar nu vreau să ştiu nimic despre ea!” Farid a replicat: „De unde ştii că acest copil e al meu? Eu nu sunt sigur!” Am apucat telefonul şi l-am aruncat pe pat. Eram furioasă, l-am făcut în toate felurile. Cum îndrăznea să pretindă că acel copil nu era al lui?

Ne certam din ce în ce mai mult. Munizé nu mai putea de bucurie. L-am implorat pe Farid să mă ducă să locuiesc într-o casă a mea, nu voiam să mai stau la sora lui vitregă. Într-o noapte, am deschis ochii şi Farid nu era lângă mine în pat. A doua zi, l-am întrebat unde fusese. N-a răspuns. Am început să am bănuieli.

În noaptea următoare, a aşteptat să adorm şi a pus o pernă lângă mine, ca să nu simt că se dăduse jos din pat. Dar nu dormeam. L-am urmărit fără zgomot şi mi-am dat seama că se ducea să doarmă cu sora lui vitregă Munizé. Soţul ei lucrează noaptea şi lipsea. Farid s-a întors să se culce după o oră. Mi-a pus mâna pe umăr, dar eu i-am zis: „Ia-ţi mâna murdară de pe mine, vii de la toaletă”. Mi-a răspuns: „M-am spălat pe mâini”. N-am închis un ochi, eram traumatizată.

După puţin timp, am auzit-o pe Munizé făcând duş şi am înţeles că se culcase cu el. L-am întrebat pe Farid: „Pe cine iubeşti cel mai mult pe lume?” Mi-a răspuns: „Pe Munizé şi pe mama. Dar tu, Gul, eşti toată viaţa mea”. A doua zi dimineaţă, am propus să pregătesc micul dejun. Dar Munizé a pretins că progeniturile ei nu voiau să mănânce ce găteam eu. Ştiam acum

care era relaţia dintre Munizé şi Farid. I-am propus ostentativ ceai soţului lui Munizé. Farid a protestat: „Dar mie nu-mi oferi?” I-am spus că nu-mi păsa dacă voia sau nu ceai, iar el a fost surprins, nu înţelegea de ce-mi schimbasem atitudinea. Apoi mi-am zis că trebuia să fac un efort ca să-l recuceresc. Era soţul meu şi-i purtam copilul.

Deoarece Farid era foarte murdar şi mirosea mereu urât, am cumpărat pentru el din bazar parfum şi haine noi. Apoi i-am dus pe copiii lui Munizé să mănânce îngheţată. La întoarcere, am vrut să pregătesc prânzul. Am început prin a frământa pâinea, dar Munizé a zis că aveam unghiile prea lungi şi că trebuia să le tai. Am refuzat, însă Farid a pus mâna pe mine, m-a ţinut de braţe cu forţa şi mi-a tăiat unghiile. Am izbucnit în lacrimi şi am strigat că am înţeles foarte bine ce urmărea Munizé, că făcea totul ca să divorţez! Farid n-a zis nimic.

Noaptea următoare, a coborât iar pe furiş din pat. Ştiam foarte bine unde se ducea. Când s-a întors, îl aşteptam. L-am întrebat dacă nu-i era ruşine. M-a pălmuit şi a zis: „Ţie să-ţi fie ruşine! De ce mă dojeneşti?” Am răspuns, furioasă la culme: „De ce faci asta? Ai deja două soţii şi te mai culci şi cu sora ta vitregă?” Plângeam. Munizé a auzit totul, a intrat în cameră şi mi-a zis rânjind: „Şi încă n-ai auzit de toate celelalte amante pe care le are! Nu ştiai că e un afemeiat?” Am urlat la ea: „Nu ţi-e ruşine? Eşti ca o soră pentru el!” Munizé a râs şi a răspuns: „Nu sunt sora, ci amanta lui şi sunt foarte mulţumită să mă culc cu el”.

A doua zi i-am zis lui Farid că voiam să mă întorc la familia mea. Dar mi-a răspuns că nu îmi va permite, pentru că, dacă plecam, aveam să îi dau în vileag toate secretele. Munizé făcea curat. Mi-a cerut să duc covoarele la etajul de sus. Am refuzat.

Farid m-a apucat de braţe şi m-a îmbrâncit pe jos. M-am lovit tare de tot cu burta de podea şi am început să pierd mult sânge. Mă simţeam foarte slăbită, plângeam. Munizé a strigat: „Avortează, cu atât mai bine!” Farid era distrus. M-a dus la spital, dar nu s-a mai putut face nimic. Mi-am pierdut copilul. Farid m-a dus acasă a doua zi.

Când am intrat, Wassim, soţul lui Munizé, a vrut să mă ia în braţe, ca să mă îmbărbăteze. Dar Munizé i-a zis că a fost vina mea, deoarece cărasem covoare foarte grele. M-am înfuriat rău când am auzit acele minciuni îngrozitoare. Am urlat către soţul lui Munizé că soţia lui se culca cu Farid în fiecare seară, însă Wassim n-a vrut să mă creadă şi m-a lovit cu un ciomag, strigând că-i defăimam familia.

A doua zi, dimineaţa devreme, am încercat să fug. Farid m-a prins şi m-a pălmuit cu toată puterea. Eram foarte şocată, credeam că voi muri. L-am sunat pe fratele meu să vină să mă ia, însă mi-a răspuns că trebuia să mă calmez şi că, oricum, nu avea timp să vină la Lahore. Farid mi-a aruncat afară toate lucrurile şi s-a dus apoi să-şi îmbrăţişeze sora vitregă. L-am implorat să mă ducă la familia mea.

Când s-a întors de la lucru, Wassim i-a zis lui Farid: „N-ai decât să-ţi arunci nevasta înaintea unui camion şi toată lumea o să creadă c-a fost un accident”. Farid mi-a ordonat să pregătesc un bagaj, pentru că avea să mă ducă înapoi la mama, şi, când traversam o stradă, m-a împins sub roţile unui camion. Am căzut la pământ, dar autovehiculul s-a oprit la timp. I-am urlat lui Farid: „Nu vreau să mor aşa!”

Trecătorii au văzut scena şi au anunţat poliţia. Poliţiştii m-au întrebat cine m-a împins. Am răspuns că m-am împiedicat, pentru că nu voiam să fiu singură în autobuz, ci să mă ducă

Farid până acasă. Mă simţeam atât de rău, încât îmi doream să mor. Toată lumea era împotriva mea. Farid m-a ameninţat că, dacă nu-l iertam, n-avea să mă mai trimită înapoi la mama. Mi-a propus să petrecem noaptea la un hotel şi am luat o cameră la hotelul *Hafiz*. Am refuzat să mănânc. Înainte să adorm, mi-a dat nişte medicamente care chipurile urmau să îmi calmeze durerea. Mi-am dat seama că nu erau aspirine. Totuşi, le-am luat, şi am dormit buştean.

În ziua următoare, Farid m-a condus la mama cu autobuzul, apoi s-a întors la Lahore. Mama bănuia că era o problemă şi i-am povestit tot. Mă durea foarte tare burta. Am luat atunci din nou din medicamentele date de Farid. Am leşinat. Am aflat mai târziu că erau somnifere foarte puternice. Fraţii mei erau furioşi, l-au sunat pe Farid şi l-au insultat.

Sora lui Farid a venit să mă viziteze. Mi-a confirmat că el întreţinea o relaţie cu sora sa vitregă şi că avea mai multe soţii. Cât am stat la familia mea, Farid m-a ameninţat mereu la telefon, vorbea de divorţ. Eu eram uşurată că locuiam la mama, mă simţeam mai bine şi mi-am recăpătat puterile. După câteva zile, am fost invitată la o căsătorie în sat. M-am pregătit să mă duc; îmi pusesem cercei şi-mi lăsasem liber părul. Mama, care se afla în curte, a văzut doi bărbaţi străini în faţa casei. Unul purta o manta mare. Mama mi-a strigat că era Farid. Am ieşit şi i-am răspuns: „Nu se poate, e la Lahore”. Bărbaţii dispăruseră.

Deodată, am simţit un lichid curgându-mi pe faţă. Am urlat şi am leşinat. Mama mi-a povestit mai târziu că îl prinsese pe unul dintre bărbaţi, care era într-adevăr Farid, dar acesta a împins-o cu putere şi a fugit. Fraţii şi surorile mele l-au văzut şi ei.

Când mi-am venit în simţiri, faţa mea ardea cumplit. Am urlat: „Ajutaţi-mă, ajutaţi-mă!”, apoi am leşinat din nou. Când m-am trezit, am auzit-o pe mama şi pe familia mea plângând. Nu mai vedeam nimic. L-am întrebat pe fratele meu unde mă aflam şi mi-a răspuns că sunt la spital. Gemeam din cauza durerii, dar medicul a venit să mă certe: „Nu mai face atâta zgomot! Se plâng ceilalţi pacienţi!” Aproape nimeni nu se ocupa de mine, în afară de câteva infirmiere care îmi făceau injecţii din când în când. Medicul nici nu voia să vină în camera mea, pentru că faţa îmi mirosea foarte urât. Din cauza acelui miros, nu mai aveam poftă de mâncare. Mi-am implorat familia să mă ajute să sfârşesc definitiv.

După câteva săptămâni, pielea s-a cicatrizat şi mi-am redobândit vederea. Într-o zi, m-am ridicat să merg la baie. Când mi-am văzut faţa, şocul a fost cumplit. Eram de nerecunoscut. Cei care veneau în vizită la mine se dădeau din reflex înapoi când mă vedeau. După o lună, infirmierii m-au anunţat că-mi pierdusem definitiv faţa, că nu mai era nimic de făcut. I-am spus mamei că doream să mor, că moartea ar fi mai bună pentru mine decât viaţa în această stare.

Familia a hotărât atunci să mă ducă la un spital din Islamabad. Acolo, medicul m-a operat imediat, ca să-mi îndepărteze pielea arsă. După operaţie, spitalul m-a trimis la ASF. Când fraţii m-au adus acolo, mă aştepta o femeie străină. Mi-a fost teamă să nu mă respingă, văzându-mi faţa, dar a fost foarte blândă şi m-a îmbărbătat. Pe urmă, am făcut plângere împotriva lui Farid. Aş vrea să fie pedepsit pentru că mi-a distrus viaţa.

Naila[1]:

— Eram la liceu când un bărbat s-a îndrăgostit nebuneşte de mine. Bărbatul, prietenul profesorului meu, era croitor şi avea 25 de ani. I-a cerut tatei mâna mea, dar tata nu a vrut să accepte, pentru că acesta nu era de etnia noastră şi avea dublul vârstei mele.

Într-o zi, mă întorceam de la şcoală şi, pe drum, profesorul meu şi prietenul lui croitorul mi-au aţinut calea. Voiau să mă intimideze, ca să accept căsătoria. I-am spus tatălui meu când am ajuns acasă, iar tata s-a dus la ei să îi întrebe de ce îi hărţuiesc fiica. Ei au răspuns că minţeam, că nu făcuseră nimic. A doua zi era sărbătoare şi am plecat să mă întâlnesc cu un grup de prietene, însoţită de fratele meu mai mic. Pe când ocoleam o moschee, profesorul s-a ivit dintr-o clădire vecină cu moscheea, împreună cu prietenul lui croitorul. I-au spus frăţiorului meu să plece, dar acesta a răspuns că eram sora lui şi că o să rămână cu mine. Profesorul avea o sticlă în mână, iar croitorul mi-a ordonat să intru cu ei în clădire, însă eu am refuzat. Cei doi bărbaţi au aruncat o privire pe stradă şi au văzut că nu era nimeni prin apropiere, căci era foarte cald şi toţi oamenii se întorseseră acasă. Era ora trei după-amiază. Profesorul i-a zis cu voce tare prietenului său că, dacă refuzam să merg cu ei, trebuia să mă stropească cu acid. Nu auzisem niciodată despre asta, aşa că n-am înţeles ce spunea.

Profesorul stătea de pază, şi croitorul mi-a aruncat conţinutul sticlei pe faţă. Am urlat şi m-am prăbuşit la pământ, iar totul a devenit albastru. Faţa mi se topea, dar nu mai simţeam nimic. Fratele meu încerca să mă ridice, strigând după ajutor. Un vecin a venit cu o bâtă în mână, crezând că mă muşcase un şarpe, dar când a înţeles ce se întâmplase, i s-a făcut frică. Nu îndrăznea să mă ajute, temându-se că oamenii

vor spune că el era agresorul. În cele din urmă, m-a luat în braţe, dar hainele lui au început şi ele să ardă. M-a dus la părinţii mei.

Văzându-ne, mama a crezut că leşinasem, căci nu mâncasem nimic de dimineaţă, însă fratele meu i-a povestit ce se întâmplase. Acasă nu aveam apă. Nişte vecini au dat fuga să aducă de la râu, ca să-mi spele faţa, apoi am fost dusă la spital. Nu mai vedeam nimic, un ochi îmi ieşise din orbită. Tata a făcut plângere şi poliţiştii mi-au pus multe întrebări, iar eu le-am spus totul.

Familia m-a dus apoi la Lahore. Am fost operată de un chirurg la un spital mare din oraş, ceea ce i-a costat mult pe părinţii mei. Pe urmă, am fost trimisă la Islamabad. Mulţumită unui politician din districtul meu, am fost îngrijită în alt spital, unde am stat şase luni. Mi s-au făcut grefe. A fost foarte dureros, dar aveam moralul ridicat, le spuneam alor mei că am s-o scot la capăt. După câteva săptămâni, pielea mi s-a cicatrizat.

După ce tata a făcut plângere, croitorul şi profesorul au fost trimişi la închisoare. Dar unchiul profesorului e un om puternic; le-a oferit 25 000 de rupii (250 de euro) părinţilor mei ca să-şi retragă plângerea. Părinţii au răspuns că nici măcar nu ştiau dacă aveam să supravieţuiesc şi au refuzat banii. În final, profesorul a stat la închisoare doar trei zile; unchiul lui i-a mituit pe poliţişti şi a fost eliberat.

În ianuarie 2005, profesorul a fost judecat, dar tribunalul nu l-a condamnat decât la plata unor despăgubiri, fiindcă familia lui îl mituise pe judecător. Croitorul a fost condamnat la doisprezece ani de închisoare, dar a făcut recurs şi pedeapsa i s-

a redus la jumătate. Astăzi, vreau să-mi continui studiile, ca să devin medic. M-am înscris la universitate.

1. Cealaltă pacientă, care se afla la clinică de doi ani. Când a fost atacată, avea 13 ani (n.a.).

20

În dimineaţa aceasta, o aud pe Naila bătând la uşă. Îmi spune că mi-a adus dulciuri din bazar. Din bazar? Sunt uimită. Cum a avut curajul să se arate în public cu faţa distrusă?

— Şi totul a fost bine? Nu ţi-a fost frică? Nu te-ai simţit rău?

— Nu, deloc! Nu-mi mai este teamă să ies. Mi-am pus un văl pe faţă şi ochelari de soare. Nimeni n-a făcut vreo observaţie.

Socotesc că Naila e o persoană curajoasă. Eu n-aş îndrăzni niciodată să ies pe stradă! Totuşi, i-am promis fratelui meu că-l voi vizita curând în sat. M-a implorat atât de mult, încât am acceptat până la urmă. Nu prea ştiu cum voi îndrăzni să mă arăt tuturor în starea în care mă aflu. Sunt cu atât mai deprimată cu cât ştiu acum cu certitudine că nu-mi voi redobândi niciodată vederea. Ultimele examene medicale mi-au spulberat toate speranţele. Credeam că doctorii de aici puteau să facă miracole, dar se pare că ochii mei sunt pierduţi pentru totdeauna.

Doctoriţa Hadija face tot posibilul ca să mă împac cu situaţia, dar nu pot accepta să trăiesc în întuneric.

Într-o dimineaţă, o femeie necunoscută vine să mă viziteze. Nu ştiu încă, dar această femeie va fi îngerul meu păzitor, ea îmi va reda pofta de viaţă. Se numeşte Saima Anwar şi îmi

spune că a înfiinţat un centru de reabilitare pentru femeile oarbe. Mi-a adus cadouri: o sticluţă cu parfum şi un termos.

— Povesteşte-mi ce ţi s-a întâmplat, Naziran.

Îmi inspiră încredere. Îi spun toată povestea, explicându-i că viaţa mi-e acum distrusă şi că aş prefera să mor. Saima mă ascultă cu atenţie.

— Să ştii, Naziran, că nu trebuie să ai gânduri negre. Şi eu sunt oarbă! Aşa m-am născut. Dar sunt foarte fericită! Merg singură pe stradă cu un baston alb.

Sunt uluită să aud asta. Este deci oarbă dintotdeauna! Cum poate fi atât de energică şi de curajoasă?

— Nu trebuie să fii tristă, te voi învăţa să te descurci singură, continuă Saima. Altfel, e un adevărat iad să depinzi de ceilalţi. Să fii orb nu înseamnă să mori, ci să trăieşti diferit. Trebuie să-ţi dezvolţi auzul, pipăitul… Celelalte simţuri care îţi permit să percepi ce te înconjoară.

Aud un zornăit. Saima a aşezat bani pe o tavă şi-mi arată cum să recunosc diferitele monede. Mă concentrez şi îmi dau seama că nu e chiar atât de greu. Saima e mulţumită când îmi vede entuziasmul.

— Ştiu să şi gătesc singură, îmi spune ea. Dacă pot eu, eşti şi tu în stare. O să-ţi arăt.

Mă duce în bucătăria clinicii, îi cere bucătarului să aşeze legume pe masă şi mă pune să miros, ca să le recunosc astfel, legume precum ardei, morcovi, usturoi. Îmi îndrumă mâinile, mă învaţă să tai ceapa, roşiile… Sunt foarte neîndemânatică, mi-e teamă să nu-mi tai degetele, dar ea mă încurajează.

— Mă ocup de mulţi orbi aflaţi într-o situaţie foarte dificilă. Unii sunt şi amputaţi, mutilaţi. Tu eşti norocoasă, ai braţe şi picioare.

Înainte să plece, Saima îmi propune să vin la cursuri în centrul ei de reabilitare. Accept cu entuziasm. Dar întâi trebuie să mă întorc în sat, ca să-mi văd familia. Promit să iau legătura cu ea de îndată ce mă întorc. Înainte de plecare, Saima îmi dă câteva casete.

— Ascultă aceste mărturii, o să-ţi alunge gândurile negre. Pe curând, Naziran!

Psihologa îmi aduce un casetofon chiar în acea seară şi mă învaţă să-l folosesc. Ascult derulându-se casetele pe care orbii îşi povestesc viaţa. O aud pe Saima Anwar istorisindu-şi copilăria, viaţa la şcoală, căsătoria. Hotărăsc ca din acel moment să fiu tare, pentru copiii mei. Eu am avut totuşi norocul să văd chipul fiicelor mele. Povestea Saimei îmi ridică moralul, dar cel mai mult mă tulbură istorisirea unui bărbat care şi-a pierdut vederea în urma unui atentat. I-a fost amputat şi un picior, cu toate acestea, vrea încă să profite cât mai mult de viaţă.

Aceste mărturii sunt pentru mine o adevărată revelaţie. Poţi deci să fii orb şi fericit? Asta îmi dă curaj să înfrunt ce mă aşteaptă: întoarcerea în sat.

După o absenţă de opt luni, îmi voi vizita familia. Mi-e tare teamă. Ce vor spune oamenii când mă vor vedea? Din cauza rănilor, trebuie să port o tunică fără mâneci, dar mi-am tras vălul pe faţă. Mama a venit să mă ia în această dimineaţă şi plec împreună cu ea la autobuz. Nu-i dau drumul la mână. Pe drum, simt cum îngrijorarea pune tot mai mult stăpânire pe mine.

Fratele meu ne aşteaptă în staţie. Când ajungem la el, vecinii şi cei apropiaţi vin să mă viziteze. Mă compătimesc şi îmi oferă bani. Le mulţumesc. Îmi ascund faţa tot timpul, ţinând vălul cu

o mână, de teamă să nu alunece. Dar se apropie momentul mesei şi voi fi obligată să-l scot. Aud murmure întristate. Mă aşez şi iau mâncare în mână, dar, îndată ce dau să înghit ceva, îmi cade pe jos. După un moment, disperată, împing într-o parte farfuria. Îi aud pe fratele şi pe surorile mele plângând. Salim îmi traduce ce spune mama:

— Gongui Ma vrea să cumpere acid şi să-l stropească pe Fawad! Zice că el ţi-a făcut asta!

Mă înfior. Ştiu că Fawad şi familia lui trebuie să vină a doua zi să mă vadă. Fawad pretinde că vrea să ştie cum stau cu sănătatea. Am acceptat să vină aici pentru că trebuie s-o aducă pe Hina. Sunt nerăbdătoare să o strâng pe fetiţă în braţe.

A doua zi dimineaţă, sunt foarte surescitată, am aşteptat atât de mult acest moment… Dar, când vine Hina, îi aud glăsciorul ţipând, terorizată:

— Nu-i mama! Seamănă cu o vrăjitoare!

Hina refuză să se apropie de mine şi se ascunde după picioarele lui Gongui Ma.

Distrusă, nu reuşesc să-mi stăpânesc lacrimile. Salim hotărăşte s-o ducă pe Hina în camera sa. Îl aud şoptindu-i fiicei mele:

— E tot mama ta. Chipul i s-a schimbat pentru că a stropit-o cineva pe faţă cu un produs foarte periculos. Dar priveşte-i mâinile şi picioarele. Nu sunt aceleaşi? Şi vocea? Chiar nu recunoşti vocea mamei tale? Ştii foarte bine că e ea!

Când Salim se întoarce cu Hina, îi arăt fetei mele mâinile:

— Sunt mâinile lui mami, vezi?

Intimidată, Hina păstrează distanţa. Asta îmi frânge inima, dar îmi zic că e nevoie de timp ca să se obişnuiască cu înfăţişarea mea.

În acest timp, fratele meu Arif îi zice lui Fawad:

— Din cauza familiei tale e acum oarbă Naziran. I-aţi făcut mult rău, trebuie să-i dai ochii tăi!

Îi spun fratelui meu să tacă.

— Să nu mai vorbim despre asta.

Fawad se întoarce spre mine. Îmi spune că mi-a adus cadouri, brăţări şi haine noi. Mă ajută să pipăi stofele şi-mi pune cu delicateţe brăţările. Se poartă atent şi amabil cu mine toată după-amiaza.

— Să ştii, Naziran, că tu eşti singura care contează pentru mine, îmi şopteşte el. Îţi promit că voi divorţa de Shirin. Îţi voi cumpăra o casă şi vom trăi amândoi fericiţi.

Nu îndrăznesc să cred. E adevărat ce spune? În noaptea aceea chiar se culcă cu mine.

A doua zi dimineaţă, Fawad îi cere fratelui meu permisiunea de a mă duce la familia lui.

— Toţi vor s-o vadă! Le e dor de ea!

— Nici vorbă!

Dar Fawad insistă:

— Naziran va putea s-o vadă acolo pe Fizza! Poate doreşte să-şi strângă fetiţa în braţe.

În ciuda temerilor de a mă reîntoarce în acel sat, vreau foarte mult s-o îmbrăţişez pe Fizza.

Salim se învoieşte în cele din urmă, cu condiţia să mă însoţească. Fawad aduce un taxi şi plecăm în satul lui. Pe drum, mă simt foarte rău. E o căldură îngrozitoare, mă dor rănile. Simt muştele aşezându-se pe ele şi nu reuşesc să le alung. Micuţa Hina stă pe genunchii lui Salim, tot nu vrea s-o ating.

Când ajung la familia soţului meu, aud multă zarvă. După câte pot să-mi dau seama, casa e plină de oameni. Aflu că Fawad a dat un anunţ la difuzoarele moscheii:

— Naziran, a doua soţie a lui Fawad, cea care a fost stropită cu acid, este aici în sat. Toţi cei care vor s-o vadă sunt invitaţi la casa lui!

Oamenii au dat fuga. Îmi dau seama că vin să mă vadă dintr-o curiozitate bolnăvicioasă. Pretind că se află acolo ca să mă îmbărbăteze şi-mi dau bancnote. Dar fac de fiecare dată comentarii.

— O, ia uite-i faţa, e complet distrusă! Nu mai are ochi!

— Familia soţului ei e foarte câinoasă! Uite în ce stare a adus-o!

— Era o adevărată frumuseţe înainte! Vezi cum a ajuns acum?

Aud glasuri de copii care mă îngheaţă:

— Ai văzut-o? Arată ca o vrăjitoare! E înspăimântătoare!

Fizza mea e şi ea aici. Rubina mi-o aşază în braţe. Dar şi ei îi este frică de mine şi începe să plângă. Rubina o ia imediat, spre marea-mi disperare. Îmi aud vecinii insultând familia soţului meu şi spunându-mi:

— Dumnezeu o să te ajute, o să te răzbune, Naziran!

Ştiu că Fawad a spus peste tot că vinovatul e Javed, dar nimeni nu pare să-l creadă. Aud şoptindu-se numele lui Shirin:

— Cu siguranţă ea şi-a trimis nepotul s-o atace pe Naziran.

Shirin nu se arată în ziua aceea.

Mă simt stânjenită în mijlocul atâtor oameni. Familia soţului meu mă expune ca pe un animal ciudat.

Fawad îmi ridică vălul, ba chiar şi cămaşa, ca să le arate corpul meu curioşilor, inclusiv bărbaţilor. Sunt paralizată. Îl implor să se oprească. Fawad se răsteşte la mine:

— Taci! Le-am spus tuturor că nu mai poţi vorbi. Stai aşa, o să-ţi dea bani.

Mă ghemuiesc, îmi încrucişez braţele peste piept şi-mi bag capul între genunchi. Sakina, soţia lui Salim, înţelege ce se întâmplă şi strigă la cei din familia soţului meu:

— Chiar n-aveţi pic de respect faţă de cumnata mea? O arătaţi oamenilor ca pe un monstru, ca să obţineţi bani?

O prind de mână şi-i spun că vreau să plec. Verişoara mea Roxana e şi ea acolo. Îmi pune un văl pe piept, ca să mă pot acoperi. Dar Fawad se fuduleşte, vrea să continue să mă arate şi-mi smulge din nou pânza. Roxana e furioasă, le cere tuturor să plece şi mă acoperă cu vălul ei.

Le aud pe Rubina şi pe Kirane cerându-ne să mai rămânem puţin, din politeţe, căci tot satul a venit din simpatie pentru mine şi trebuie să ajungă şi alţi veri. Izbucnesc în lacrimi. Salim zice că trebuie să ne întoarcem imediat. Sunt nevoită să le las din nou pe Fizza şi pe Hina cu Rubina, ceea ce mă copleşeşte de durere.

Fratele meu mă trage spre autobuz. După ce ne aşezăm, observ că Rubina a luat toţi banii primiţi de mine de la oameni. Salim zice rânjind:

— Ai văzut cum se comportă cu tine familia soţului tău? Şi nici măcar nu te-au întrebat dacă vrei să bei sau să mănânci ceva!

Sunt ferm hotărâtă să nu mai pun piciorul acolo niciodată.

În satul lui Salim, apropiaţii vin să mă viziteze. Fratele meu n-a anunţat tot cartierul. Îi sunt recunoscătoare pentru asta; nu vreau cu niciun preţ să retrăiesc umilinţa suferită la familia soţului meu. Fraţii şi surorile mele încearcă să mă îmbărbăteze, soţia fratelui meu Arif îmi cere să cânt ceva. Auzindu-mi vocea, încep toţi să plângă. Arif mă felicită:

— Cânţi chiar şi după ce ţi s-a făcut atâta rău! Sunt mândru de sora mea. Eşti curajoasă.

Sakima mi-a gătit *biryani*, mâncarea mea preferată, iar fratele meu aduce sticle de Pepsi.

Plec în aceeaşi seară înapoi la Islamabad. Urc în autobuz împreună cu mama şi-mi trag vălul pe faţă.

Din nou.

21

— Ştii, am pierdut o pacientă exact înainte de a veni tu la centru. Ca şi tine, se întorsese în satul ei…

Bilquise, infirmiera, îmi spune toată povestea când îmi schimbă pansamentele. Rănile mă dor rău de tot, din cauza călătoriei; strâng din dinţi în timp ce-mi curăţă umărul.

— Ce-a păţit?

— Rănile nu i se cicatrizaseră, iar noi am fi vrut să rămână aici. A ţinut totuşi să se întoarcă la familia ei, iar acolo a făcut o infecţie. Au adus-o aici într-o stare îngrozitoare. Întreaga echipă a donat sânge ca s-o salveze, dar nu am reuşit…

Simt un fior rece pe şira spinării. Bilquise îmi dă cu cremă pe faţă. Insistă să am mare grijă de mine.

— Trebuie să te odihneşti. Să ştii că mi-a fost teamă când ai plecat. Nici nu mă gândesc să mai pierd o pacientă!

După câteva zile, trebuie să mă întorc la spital, pentru alte operaţii. Medicii îmi vor decupa pielea bărbiei, care e lipită de gât. Voi putea din nou să mişc capul şi să mănânc normal. Medicii iau epidermă de pe coapse ca s-o grefeze pe gât. Mă rog la Dumnezeu ca nimeni să nu mai sufere aşa ceva, căci durerea e insuportabilă. Doctorii îmi taie şi pielea dintre braţ şi antebraţ, ca să-mi pot mişca mâna.

Convalescenţa durează trei luni. Grefele au succes. Dar, pentru că mă simt slăbită, medicul îmi face o transfuzie cu şase pungi de sânge.

Urmează grefarea pielii pe piept. Grefa precedentă s-a distrus din cauza acidului rămas în mine, aşa că trebuie repetată. Otrava e ascunsă în corpul meu; o simt uneori că arde sau mă umflă din loc în loc. Pielea mi-e foarte sensibilă la praf, se poate infecta cu uşurinţă.

În timpul convalescenţei, fratele meu Salim vine să mă viziteze. Câteva zile mai târziu, aud vocea lui Murid Abbas, aflat în trecere prin Islamabad. Fratele meu mă ajută să cobor scara, ca să-l salut. Murid Abbas mă felicită, îmi spune că par în formă şi că, slavă Domnului, mi-am revenit după rănile suferite. Îi mulţumesc cu mult respect pentru tot ce-a făcut pentru mine. Îmi răspunde că e normal, în asta constă munca lui.

— Sunt proprietar de teren agricol, dar pe mine mă interesează să ajut cât mai mulţi oameni amărâţi din societatea noastră, ne explică el. M-am specializat în domeniul luptei contra violenţei împotriva femeilor şi descopăr astfel de cazuri aproape zilnic. Priviţi…

Îl aud scotocind într-o sacoşă. Îi arată fratelui meu un articol de ziar.

— Aici sunt cele mai recente cazuri de care m-am ocupat. O fetiţă de patru ani violată de vărul ei, alta de cinci ani violată şi ucisă de unchi. Cadavrul ei a fost găsit devorat de câini…

— Dar reuşiţi să îi pedepsiţi pe vinovaţi? întreabă Salim.

— Da, deseori! Îi denunţ pe agresori şi sunt trimişi la închisoare. Bineînţeles, am duşmani, le stau în cale. Primesc la telefon ameninţări cu moartea. Când sunt implicate familii bogate, acestea încearcă să mă mituiască. Există multe cazuri

de violuri în acest moment şi, în general, problema e rezolvată de consiliul satului, care hotărăşte că fata trebuie măritată cu agresorul său. Se întâmplă şi ca femeile să fie răpite, iar agresorii să le oblige să facă fotografii compromiţătoare… pentru ca apoi să le şantajeze cu acestea.

E prima dată când aud de astfel de întâmplări. Murid Abbas n-a terminat însă de înşirat cazurile.

— Şi apoi mai sunt şi falşii vindecători! Îmi amintesc de cazul unei fete care dispăruse de acasă. Se dusese să consulte un *Pir* foarte cunoscut. Numai că acest *Pir* îi ucidea pe oamenii care veneau la el, le fura lucrurile şi îi îngropa. Mai sunt şi bărbaţii care îşi joacă la cărţi soţia sau fiica! Dacă pierd, sunt obligaţi să le cedeze. Cunosc chiar un bărbat care şi-a dat fiica pentru o motocicletă.

— Şi cum aţi auzit de Naziran?

— Un medic de la spitalul din Multan m-a anunţat că sosise o pacientă arsă cu acid. Mi-a cerut să vin s-o văd imediat, fiindcă risca să moară…

Mă înfior când îmi amintesc acel episod. Murid Abbas continuă. E foarte pornit împotriva sistemului feudal din regiunea noastră. Are multe de spus despre acest subiect.

— După părerea mea, problema principală este educaţia. Oamenii bogaţi din regiunea noastră vor să-i ţină pe ţărani în ignoranţă, ca să-i controleze mai bine. Am descoperit că o şcoală de lângă satul vostru era în realitate folosită ca grajd de un mare proprietar. Cât priveşte dispensarul, din el făcuse reşedinţă pentru primirea invitaţilor! Ştiţi foarte bine cum se petrec lucrurile! Poliţiştii, consiliul satului, toată lumea e în solda acestor stăpâni feudali. Nu există justiţie!

Salim se ridică. Trebuie să se întoarcă în sat, ca să termine treaba pe un şantier. Îi mulţumeşte din nou lui Murid Abbas pentru ajutor.

— Sora mea trăieşte mulţumită dumneavoastră. Dumnezeu să vă binecuvânteze!

Salim se duce să ia autobuzul, iar după plecarea lui, Murid Abbas îmi zice încet:

— Naziran, aş vrea să-ţi spun ceva. Am făcut propria anchetă în satul tău. Nu cred că vinovatul e Javed. Am aflat că Fawad voia să se răzbune pe el pentru că avea o relaţie cu nora lui. Şi, de când Javed se află la închisoare, Fawad i-a luat casa şi pământurile. Toată lumea din sat îl bănuieşte. Gândeşte-te bine la ce vei face de acum. Gata, trebuie să plec, la revedere!

Sunt foarte tulburată. Ceea ce intuiam mi se confirmă. Dacă e într-adevăr Fawad cel care a pus la cale planul diabolic? Dacă nu am fost nimic altceva decât un pion în jocul lui? Poate că spera să nu supravieţuiesc în urma rănilor. În noaptea următoare am coşmaruri cumplite din cauza asta. Mă trezesc lac de năduşeală, îmi pipăi faţa şi constat realitatea îngrozitoare: sunt desfigurată. Să fi încercat soţul meu să mă ucidă cu arma cea mai cumplită care există?

La câteva săptămâni de la ultimele operaţii, primesc un telefon de la Saima Anwar. Vrea să vin la centrul de reabilitare pentru orbi. Nu va trebui să plătesc nimic. Mă duc acolo cu taxiul, împreună cu Bilquise. Mă tem mult de reacţia celorlalţi. Când ajung, îi explic cu febrilitate Saimei că nu vreau să-mi vadă ceilalţi faţa. Ea mă linişteşte:

— Nu-ţi face griji, Naziran, toţi cei de-aici sunt orbi.

Mă conduce într-o sală şi mă prezintă elevilor ei: bărbaţi, femei şi copii. Toţi sunt orbi sau au vederea slăbită. Unii n-au picioare ori braţe, pentru că au fost răniţi în accidente. Mă simt bine în preajma lor, suntem toţi la fel şi nimeni nu-i judecă pe ceilalţi.

La început, învăţăm să mergem singuri cu ajutorul unui baston. Apoi, să ne aşezăm pe un scaun fără să cădem, să urcăm scările ajutându-ne de balustradă. Uneori ne împiedicăm şi facem greşeli. Saima ne încurajează şi în cele din urmă râdem de stângăcia noastră.

Am impresia că m-am întors în copilărie. Asta îmi aminteşte de timpul când Hina învăţa să meargă, un boţ de copil care se clătina pe picioare. După aceea, Saima ne învaţă să recunoaştem obiectele din jur: scaunele, patul, masa… Nu-mi dau seama cum trece timpul. Seara, mă întorc la clinică încântată. Mi-am recăpătat încrederea în mine. Sunt nerăbdătoare să merg din nou acolo.

O săptămână mai târziu, Saima mă anunţă că voi învăţa „Braille”. Sunt foarte curioasă, nu ştiu ce este. Descopăr cu stupefacţie că e un alfabet creat pentru orbi. Încerc să recunosc cu degetele literele în relief de pe un carton. Ating uşor literele A, B, C… E prima dată în viaţă când învăţ alfabetul. Dar prind repede, am o memorie foarte bună. Profesoara mea consideră că fac progrese mari. Îmi dă să memorez şi alte litere. Curând, reuşesc să scriu cuvinte întregi cu un poanson. Exersez la clinică împreună cu Bilquise.

La cursul următor, o femeie ne învaţă croitoria. Ne pune să pipăim acele, aţa, pânza. E ceva foarte delicat. Când mă întorc la clinică, sunt demoralizată fiindcă nu reuşesc singură să repet

gesturile. E prea greu pentru mine. Bilquise mă consolează, îmi spune că voi reuşi foarte repede să învăţ şi îmi îndrumă mâinile. Petrec ore în şir trudind la lucrul meu şi, în cele din urmă, reuşesc să învăţ. Acum ştiu chiar să tricotez, am făcut o bonetă pentru Hina.

Într-o dimineaţă, o anunţ pe infirmieră c-o să fac eu ceaiul. Bilquise e entuziasmată şi îmi pregăteşte o oală cu apă caldă. Pun frunzele în oală, lapte, zahăr, cardamom… Vreau să fac un ceai pentru doctorul Sultan, de la clinică. Se ocupă mult de mine şi-mi aduce mereu un mic cadou când vine pe aici.

Psihologa îmi propune apoi o provocare. Vrea să ies din clinică şi să mă plimb cu ea prin parc. Nu îndrăznesc să mă aventurez afară. Mi-e teamă ca nu cumva oamenii să se holbeze la mine şi să facă comentarii. Doctoriţa Hadija exclamă:

— Ei bine, poţi să-ţi acoperi faţa, ca Naila! Duşmanii tăi se bucură probabil că eşti aşa de jalnică!

Argumentul îşi atinge ţinta. Întărâtată, îmi acopăr faţa cu vălul, îmi pun ochelari de soare şi ies în stradă împreună cu ea. Nu sunt totuşi foarte încrezătoare. Merg încet, ţinând-o de braţ. Nimeni nu face vreo observaţie: o femeie cu faţa în întregime acoperită cu văl e ceva banal în ţara noastră. Încerc să nu mă lovesc. Fac o scurtă plimbare şi revin la clinică radiind, mândră de isprava mea. Hadija avea dreptate, le voi arăta duşmanilor că nu m-au dat gata încă.

A doua zi, doctoriţa Hadija îmi propune o nouă încercare. Îmi cere să-i gătesc *biryani*. Mi-a adus toate ingredientele. Tai lamele ceapa şi ardeii. Bilquise îmi aprinde aragazul. Încălzesc uleiul în cratiţă şi prăjesc legumele, adaug carnea de pui, verific cât de fiert e orezul, adaug apă. Gust ca să văd dacă e destul de sărat… Bilquise consideră că mă descurc foarte bine. *Biryani* e

în sfârşit gata. Tot personalul centrului gustă din mâncarea mea şi mă felicită.

Eu n-o găsesc chiar perfectă. Dar, de atunci, gătesc legume, prepar ceai. Singură. Reuşesc chiar să aprind gazul fără ajutorul nimănui. Recunosc că nu sunt foarte sigură pe mine, gazul şi oalele cu apă clocotită mă sperie. Orice poate să ardă mă înspăimântă. Trebuie să-mi iau inima-n dinţi ca să mă apropii de un radiator sau de un fier de călcat. Totodată, încerc să nu mă obosesc prea mult. Fac fiecare gest cu calm, fără grabă. În camera mea, nimeni nu trebuie să-mi schimbe lucrurile de la locul lor. Doar aşa mă pot descurca singură. Am nevoie de puncte de reper.

Într-o dimineaţă, Bilquise îmi spune că la clinică a sosit un nou pacient.

— Un bărbat? întreb mirată.

— Da, îl cheamă Zafar. E un *hijra*.

Un *hijra*? Am mai văzut în regiunea mea, vin să danseze la căsătorii sau la sărbătorirea naşterii unui copil. *Hijra* se îmbracă cu haine de femeie, poartă bijuterii şi se machiază. Sunt femei născute în corpuri de bărbat. Dacă oamenii nu le dau de pomană, ameninţă să le facă farmece…

Sunt foarte intrigată de acest Zafar, aşa că o întreb pe Bilquise:

— Ce i s-a întâmplat?

— A fost ars cu acid când avea 14 ani. Zafar e ca tine, şi-a pierdut vederea. E foarte deprimat. Vrei să-l vezi?

— Bineînţeles! Să mergem!

Bilquise mă ajută să ajung până la camera lui Zafar. Batem la uşă, iar el ne invită să intrăm. Are o voce ciudată, ascuţită şi

răguşită totodată. Zafar e încântat că-i vine cineva în vizită. Se simte foarte singur. La spital i s-au făcut mai multe analize medicale şi tot sperase că i se vor vindeca ochii, dar astăzi a aflat că n-o să mai poată vedea niciodată. E o lovitură grea pentru el şi îmi zice pe un ton lugubru:

— Viaţa mea s-a terminat. Aş vrea să mor.

— Ba nu, nu zice asta! Poţi să te descurci foarte bine singur. O să-ţi arăt.

Îi propun să-l ajut să înveţe să coasă. Zafar acceptă fără convingere. Îi îndrum mâinile ca să atingă acul şi pânza şi îi arăt gesturile. Îmi promit să-i ridic moralul. Trebuie să împărtăşesc cu ceilalţi experienţa dobândită de la Saima. Vreau să-l conving pe Zafar că poate să fie autonom. Consider asta o provocare personală. Zafar îmi povesteşte viaţa lui.

În adolescenţă, era foarte seducător. Avea mult succes şi primea mulţi bani când cânta la nunţi. În cursul uneia dintre acele seri de sărbătoare, a fost remarcat de un bărbat care i-a făcut avansuri. Zafar l-a refuzat de câteva ori, dar bărbatul a continuat să-l hărţuiască. Într-o zi, l-a aşteptat la un colţ de stradă cu o sticlă de acid şi i-a turnat lichidul pe faţă.

Viaţa uşoară a lui Zafar s-a oprit brusc. A devenit un monstru, o fiinţă care inspiră dezgust şi, neputând supravieţui singur, a fost nevoit să se întoarcă la tatăl lui, un bătrân sărac. Acesta îl ducea în fiecare dimineaţă pe stradă şi-l lăsa, pe vine, pe trotuar, să cerşească. Trecătorilor le era milă de faţa lui înspăimântătoare şi de cei doi globi oculari albi care i se învârteau în orbite. În felul ăsta, Zafar aducea bani familiei.

Într-o zi, pe când stătea pe trotuar, Zafar a fost remarcat de Murid Abbas, care i-a propus să meargă la Islamabad ca să

primească îngrijiri medicale. A acceptat imediat. Ca şi mine, fiind complet desfigurat, nu reuşea să mănânce deoarece bărbia îi era lipită de gât, iar firişoare de salivă îi curgeau permanent din gură. Obsesia lui era să poată mânca precum o fiinţă omenească. Acum, bărbia îi fusese reconstruită cu ajutorul chirurgiei. Dar ochii îi erau stinşi pentru totdeauna.

Mulţumită încurajărilor mele, Zafar iese treptat din depresie. A hotărât să trăiască demn, nu vrea să mai cerşească pe străzile din Lahore şi şi-a pus în cap să devină dansator. Ne distrează, face glume tot timpul la clinică.

După o lună, mama vine să mă ia de la Islamabad. Trebuie să mă întorc în sat, ca să-mi văd familia. Dar, înainte de plecare, se mai întâmplă ceva. Salim mă sună să mă anunţe că părinţii lui Javed au venit la el. I-au propus un compromis. Sunt gata să-i dea 200 000 de rupii (cam 2 000 de euro) dacă-mi retrag plângerea. Fratele meu încearcă să mă convingă să accept.

— E o sumă mare, Naziran!

— Nu ştiu, trebuie să mă gândesc. Vorbim când vin în sat…

Sunt tulburată. Îmi dau seama că fratele meu ar dori să pună mâna pe aceşti bani. Noaptea, întorc problema pe toate feţele. Nu ştiu ce hotărâre să iau, fiindcă, în sinea mea, aş vrea ca adevăratul vinovat să zacă în închisoare. Dar, când mă gândesc la viitor, de asta mă tem mai mult decât de orice. Am devenit o povară pentru familie, nu voi putea munci… Cine mă va hrăni? Şi ce se va întâmpla cu fetele mele? Ne va primi Salim sub acoperişul lui?

În zori, iau autobuzul împreună cu Gongui Ma. Tot drumul, ţin vălul tras pe faţă. Salim ne aşteaptă în staţie ca să ne

însoţească acasă. Îmi spune că sora mea Farah a venit şi ea şi mă aşteaptă cu nerăbdare.

Când mă vede, Farah e foarte tulburată. O liniştesc.

— Mă descurc foarte bine singură, Farah. Am eu faţa distrusă, dar nu mă las doborâtă.

Soacra mea a venit şi ea cu Hina. De data asta, copila e mai puţin speriată de înfăţişarea mea. Acceptă cu timiditate să stea pe genunchii mei. Dar mai lipseşte cineva şi sunt foarte dezamăgită. O întreb pe Kirane:

— De ce n-ai adus-o şi pe Fizza?

— Fizzei îi e frică de tine.

Îi răspund furioasă:

— Nu-i adevărat. E vina voastră, voi îi spuneţi că sunt o vrăjitoare!

Kirane oftează. Îl sună pe Fawad şi-i cere s-o aducă pe Fizza. El răspunde că n-are timp să vină.

Insist:

— Stau aici doar pentru zece zile, vreau să vină şi Fizza!

Soţul lui Farah ia telefonul şi-l ceartă pe Fawad.

— Ar trebui să-ţi fie ruşine. Naziran e foarte tristă, are nevoie de fiica ei. Chiar dacă tu nu vrei s-o vezi, măcar adu-o pe Fizza.

Fawad promite că va veni în cursul serii. Mă înseninez din nou. O întreb pe Farah:

— Vrei să-ţi gătesc ceva bun?

Sora mea nu înţelege.

— Ce tot spui, Naziran?

— O să vezi. Arată-mi unde sunt ustensilele.

Îmi îndrumă mâinile ca să găsesc cratiţele, vatra, legumele. Tai ceapa, cartofii, prepar mazărea. Îi cer surorii mele să

aprindă focul. Farah e stupefiată.

— Cum poţi să măsori cantităţile de ingrediente?

— După cum vezi, mă descurc.

Zâmbesc în sinea mea. Vecinii sunt şi ei de faţă. Ne urmăresc. După legume, coc turtele în cuptorul de pâine. Toată lumea e uimită văzând cât de bine mă descurc. Mâncăm împreună tot ce-am gătit.

Fawad soseşte în cursul serii împreună cu Fizza. Dar fiica mea cea mică nu vrea să mă îmbrăţişeze. E speriată încă. Trebuie s-o îmblânzesc încetişor ca să accepte să se apropie de mine. Îi fredonez cântecele de leagăn pe care i le cântam când era bebeluş. Mă ascultă cu atenţie. Îmi dă mâna în cele din urmă. A văzut că Hina se afla pe genunchii mei, aşa că s-a lipit şi ea de mine.

Mâncăm ce ne-a rămas de la prânz. Fawad întreabă cine a gătit. Răspund că eu. Se preface că-i pare bine pentru mine, dar simt că e dezamăgit.

A doua zi, Fawad se întoarce acasă împreună cu Fizza şi cu Hina. Sunt din nou despărţită de fetele mele; asta îmi frânge inima de fiecare dată, dar e nevoie de timp ca să se obişnuiască iar cu mine.

După plecarea lui Fawad, hotărăsc să discut între patru ochi cu fratele meu. Îl întreb:

— Care e părerea ta despre oferta familiei lui Javed?

— E o idee bună, Naziran, avem nevoie de bani. Sper că eşti de acord!

— Nu, m-am gândit bine. Nu sunt de acord. Dacă accept acest compromis, totul se opreşte aici. Vreau pedepsirea adevăraţilor vinovaţi.

Soţia lui Salim, Sakina, e furioasă la culme.

— Ce tot spui? De ce n-accepţi, Naziran? Avem nevoie de banii ăia, ştii bine!

Ştiu ce gândeşte, o cunosc prea bine. Sakinei îi e teamă să nu vin să locuiesc la Salim după ieşirea din clinică. O cumnată oarbă şi desfigurată… Aş fi o povară pentru ea. Mai ales că şi ei abia supravieţuiesc cu salariul amărât al fratelui meu.

Sakina este şi foarte geloasă, deoarece Salim a petrecut câteva săptămâni la Islamabad lângă mine când eram la spital. S-a simţit neglijată, îi tot spunea că nu-i păsa decât de Naziran şi că ea, soţia lui, nu mai conta pentru el. Salim se săturase de văicărelile ei nesfârşite.

— Sakina, te previn c-o să-mi iau o a doua soţie dacă o ţii tot aşa!

Ştiu că glumeşte, dar asta o scoate din fire pe Sakina. Mă ceartă din nou:

— Naziran, vorbeşti prostii! Telefonează imediat familiei lui Javed şi spune că le accepţi banii!

— Nu, Sakina, nu vreau banii ăştia.

— Pentru că doamna n-are nevoie de bani? Şi noi cum o să supravieţuim? Salim, zi şi tu ceva!

Fratele meu tace. Sakina izbucneşte în lacrimi şi iese din cameră. Salim ştie că ea e capricioasă, că poate să aibă stări de furie înspăimântătoare. Aşteaptă să treacă furtuna. Totuşi, noaptea aceea se va sfârşi în mod dramatic.

Dormim adânc cu toţii când un urlet sfâşie tăcerea. E Sakina. Iese clătinându-se din baie şi se prăbuşeşte la pământ, cu o sticlă goală de pesticide în mână. Fratele meu o duce imediat la spitalul din apropiere. Dar medicii n-au cu ce s-o trateze acolo. Otrava i s-a răspândit în tot corpul. Salim o duce la secţia de

urgenţe a spitalului din Multan şi stă toată noaptea acolo cu ea. Aflu în zori că medicii au reanimat-o şi că ei sunt de părere că are o şansă să scape.

După această dramă care m-a tulburat profund, hotărăsc să mă întorc la Islamabad. Deoarece toată familia se află la căpătâiul Sakinei, n-are cine să mă însoţească. Până la urmă, se urcă împreună cu mine în autobuz nepoata mea de şapte ani, Jannat, fiica lui Farah.

Întâmplarea asta cumplită m-a demoralizat. Doctoriţa Hadija mă îndeamnă să-mi reiau activităţile, ca să-mi schimb gândurile. Vrea să-mi spăl hainele singură. Nu am mai făcut asta, fiindcă mă durea umărul. Mă instalez în faţa unui lighean, având detergent şi o tunică veche. O cufund în apă şi o frec. Treptat, durerea de umăr dispare. Apoi, hotărăsc să cos un corsaj pentru Hina. Sunt cât de activă pot în săptămânile de după întoarcerea mea la ONG. Îmi spăl rufele, calc, curăţ pe jos.

Acum reuşesc să îi recunosc pe oamenii de la clinică după zgomotul paşilor. În dimineaţa asta, Bilquise vine în camera mea şi-mi zice:

— Naziran, te caută fratele tău la telefon.

Simt după vocea lui că s-a întâmplat ceva grav. Salim e doborât de durere. Medicii n-au putut s-o salveze pe Sakina, care a murit astă-noapte. Fratele meu a rămas singur cu doi băieţi, unul de trei ani şi altul de un an. Dă vina pe mine.

— Naziran, soţia mea a murit din cauza ta. Ar fi trebuit să accepţi banii de la Javed!

Închide. Cuvintele lui mă tulbură. Poate că are dreptate. Poate că Sakina a murit din vina mea. Sunt demoralizată, mă duc din nou la fund. Mă închid în camera mea. Nu mă mai dau

jos din pat. Revăd zi şi noapte întâmplarea asta nefericită. Apoi, îmi zic că trebuie să spun cuiva adevărul. Nu pot să ţin totul pentru mine.

Când psihologa bate la uşă, simt că a venit momentul. Am încredere în ea. Îi istorisesc totul. Fawad, Shirin, ameninţările… cum am fost împinsă să-l acuz pe Javed… Îi explic Hadijei:

— Am aflat şi că, de când Javed se află în închisoare, Fawad şi-a însuşit casa şi pământurile lui. A scăpat de el şi i-a furat bunurile. Apoi va putea şi să le căsătorească pe fiicele mele cu fiii lui, ca să pună mâna pe proprietăţile noastre.

Hadija mă sfătuieşte să-i spun totul doamnei Sana, avocata mea, care lucrează în biroul ONG-ului, la parter. Hadija mă ajută să cobor scările şi o anunţă pe Sana. Avocata mă ascultă cu atenţie. Nu pare surprinsă. Îmi răspunde că ea se întrebase de la început dacă soţul meu chiar era nevinovat. Îmi propune să fac plângere contra lui Fawad şi Shirin. Sana e hotărâtă să lupte pentru mine, dar recunoaşte că nu va fi uşor:

— Trebuie să fii pregătită, Naziran. Vom întâmpina multe greutăţi. E necesar să înţelegi că va trebui să mergi până la capăt.

Ezit încă preţ de câteva săptămâni. Care va fi viitorul meu, singură, oarbă, desfigurată, fără bani şi fără soţ? Fratele mă respinge de la moartea soţiei sale. N-am unde să mă duc. Şi dacă acţiunea în justiţie n-are succes? Dacă Fawad reuşeşte să scape? Oare n-ar trebui să-l iert? Mi-a promis din nou să divorţeze de Shirin şi să cumpere o casă. Sunt într-o mare încurcătură, mă răzgândesc din cinci în cinci minute. Nu reuşesc să mă hotărăsc, mi-e teamă de consecinţe. Dar, într-o seară, după ce primesc de la Fawad un telefon deosebit de dezgustător, totul devine limpede în capul meu. Mă

manipulează. Se foloseşte de mine. N-am să mă las. Îmi recapăt încrederea în mine Şi, a doua zi, îi spun Hadijei:

— Vreau să fiu ca Saima, să fiu un model pentru celelalte femei. O să lupt. Sunt pregătită.

Hadija e uimită de hotărârea mea. Vreau să fac plângere, m-am decis. Dar întâi trebuie să-mi pun fiicele la adăpost. Familia soţului meu nu mi le va trimite niciodată pe amândouă în acelaşi timp la ONG. Fawad ştie că poate să facă presiune asupra mea doar atât timp cât îmi ţine copilele ostatice. Bilquise şi Sana îmi promit că vor pune la punct un plan ca să le recuperez. Prima etapă este s-o aducă pe Hina.

Se apropie perioada Ramadanului. O sun pe Kirane şi o implor să mi-o trimită pe Hina pentru câteva săptămâni în luna sfântă. Plâng la telefon. Îi spun că am nevoie de fiica mea, căci voi fi din nou operată şi sunt deprimată. Kirane acceptă şi o trimite pe fiica mea la Islamabad cu autobuzul, împreună cu Rubab, fiica Rubinei, care are 12 ani. Rubab rămâne la clinică timp de 15 zile. E o adevărată scorpie. Îi repetă întruna Hinei:

— Mama ta e-o vrăjitoare! Mama ta e-o vrăjitoare!

Observ şi că Rubab spionează tot ce fac şi ce zic. Îi spune totul mamei sale, pe care o sună zilnic. Infirmierele s-au săturat de ea. Ele văd bine că Hina e tulburată de verişoara sa şi, în cele din urmă, îi cer Rubinei să vină să-şi ia fiica, pretextând că nu e destul loc la clinică. De îndată ce pleacă Rubab, Hina se linişteşte. Se simte mai în largul ei lângă mine şi doarme în patul meu, mă mângâie.

După Ramadan, Bilquise, infirmiera, pune la cale un plan ca să fie adusă Fizza la Islamabad. Ştie care este punctul slab al lui Fawad – lăcomia. Propune deci să-i spunem lui Fawad că guvernul le dă bani mamelor nevoiaşe cu copii. Dar, pentru

asta, trebuie prezentat un dosar şi fotografiaţi copiii împreună cu mama lor. Bilquise îl sună pe Fawad şi îi explică:

— Trebuie să vii împreună cu Fizza la Islamabad. Să aduci şi două fotografii ale tale, certificatul de deces al lui Adil şi cărţile de identitate ale celor două fiice ale lui Naziran. Veţi primi de la guvern 10 000 de rupii (aproximativ 100 de euro).

Bilquise a pus telefonul pe speaker. Îl aud pe Fawad foarte entuziasmat. Infirmiera îmi dă telefonul. Adaug, ca să risipesc orice bănuială:

— Să aduci doar două ţinute pentru cea mică, n-o să stea mult.

Fawad a şi venit a doua zi împreună cu Fizza. Bilquise îl pune să semneze aşa-zisul dosar cu amprentele lui digitale. Apoi, pretextează o întârziere a fotografului, care nu poate veni chiar în acea zi.

— Nu e nicio nenorocire, Fawad. Las-o aici pe Fizza, fotograful o să vină s-o pozeze şi ţi-o vom trimite pe micuţă săptămâna viitoare cu autobuzul.

Fawad cade în capcană fără să bănuiască nimic. Acceptă şi se întoarce singur în sat. Înainte de plecare, îmi spune:

— Naziran, sunt soţul tău, aşa că va trebui să-mi trimiţi banii îndată ce-i primeşti!

Promit, bineînţeles, încercând să nu mă dau de gol. După ce pleacă, îi strâng din toate puterile mâna lui Bilquise.

— Gata! Am fetele… Ei nu pot să le mai facă nimic!

Bilquise mă felicită pentru cât de bine m-am descurcat.

— Ai fost o actriţă foarte bună, Naziran.

Râdem amândouă. Mă simt atât de uşurată că le am pe fete lângă mine, în siguranţă! Petrec două ore ascultându-le fredonând şi jucându-se împreună. Ele sunt lumina mea,

lumina unei mame oarbe. Totuşi, ştiu că încă nu am câştigat partida. Fawad o să facă totul ca să le ia înapoi când îşi va da seama că a fost păcălit.

În zilele următoare, Fawad o sună de câteva ori pe Bilquise ca să afle când se va întoarce Fizza. Eu nu mai răspund la mobil decât o singură dată. Aud vocea îngrijorată a lui Fawad:

— Ce se întâmplă, Naziran? Pari ciudată… Nu vrei să mai vorbeşti cu mine?

— Mi s-a stricat mobilul…

— O să primim banii din program?

— Bineînţeles!

— Când vii cu Fizza?

— Curând, curând… Dar am fost operată, trebuie să mă odihnesc încă puţin. Timp de zece zile nu pot călători.

Săptămânile trec. Când îmi sună mobilul, o întreb pe Naila ce nume afişează. Dacă îmi spune că e Fawad, nu răspund. Într-o dimineaţă, Bilquise mă anunţă că am o vizită. E unchiul Faiz, unul dintre fraţii lui Fawad, soţul Muhtarei. Mă salută cu căldură şi-mi dă veşti din sat.

— Muhtara are o altă fetiţă, totul e bine. Îţi simţim lipsa, Naziran; femeile mă întreabă când ai să te întorci.

Nu zic nimic, bineînţeles, chiar dacă nu intenţionez să mă întorc acolo. Faiz îmi spune apoi că îmi va îmbrăţişa fetele. Le aud jucându-se lângă televizor.

Faiz exclamă:

— Fetele vor să mănânce îngheţată! Le duc la o plimbare!

— Nu, Faiz, prefer să rămână aici.

Trag cu urechea. Ascult ce vorbesc copilele. Par fericite să-şi vadă unchiul. Hina îi povesteşte că merge la şcoală. Totul pare

normal. Mă întorc în camera mea pe bâjbâite ca să-mi iau lucrul de mână. Deodată, aud zgomotul paşilor fetelor pe scară şi pasul greoi al lui Faiz. Mă reped afară din cameră, mă împiedic. Strig după ajutor, intru în panică. Domnul Khan, unul dintre colaboratorii ONG-ului, iese repede din birou:

— Ce s-a întâmplat, Naziran?

— Cumnatul meu a plecat cu fetele! Opriţi-l, vă implor!

Faiz ajunsese deja în stradă. Domnul Khan îl prinde din urmă în ultima clipă şi-i zice tăios:

— N-ai voie să ieşi cu copiii, e interzis!

Cumnatul meu se apără:

— Voiam doar să le duc să mănânce o îngheţată!

Faiz pleacă înciudat. Încearcă să vină din nou a doua zi dimineaţă, dar paznicul a primit ordin să nu-l mai lase să intre.

În aceeaşi seară, fratele meu Salim îmi spune că a primit un telefon de la Fawad.

— Voia să ştie ce se întâmplă cu fetele.

— Să nu-i spui nimic!

— I-am răspuns că mobilul tău nu mai merge.

Mă hotărăsc să-i spun adevărul.

— Dragul meu frate, trebuie să-ţi mărturisesc ceva. Nu Javed m-a stropit cu acid. Cred că vinovaţi sunt Fawad şi Shirin…

Fratele meu nu pare chiar mirat:

— De-asta ai refuzat banii lui Javed?

— Da. Aş vrea ca Fawad să ajungă la închisoare. Dar nu spune deocamdată nimic nimănui. Nu vreau să bănuiască ceva.

Fratele îmi promite. Dacă le spune cumva surorilor mele, ştiu că vestea o să se răspândească cu iuţeala fulgerului în tot satul.

Bombăne înainte să închidă:

— Ai fi putut totuşi să primeşti banii de la Javed, nimeni n-ar fi ştiut vreodată adevărul şi-am fi fost bogaţi.

Culc fetiţele în pat chiar lângă mine. Petrec o noapte cumplită, am coşmaruri. Mă trezesc brusc, convinsă că prin încăpere merge cineva, că a venit să-mi fure copilele. Nu mă simt în siguranţă. Mi-e teamă tot timpul pentru ele. Dimineaţă, când Hina se pregăteşte pentru şcoală, îi explic lui Bilquise că nu vreau ca fiica mea să se îndepărteze de mine. Infirmiera mă linişteşte:

— Directoarea a dat ordin ca fiica ta să nu fie lăsată niciodată să plece cu altcineva decât cu paznicul, cu mine sau cu altă infirmieră. I-am explicat situaţia.

De 15 zile, Hina merge la şcoala din cartier. Sunt mândră că fiica mea învaţă să scrie şi să citească. Dar i se pare greu să stea pe un scaun toată dimineaţa, e obişnuită să alerge pe câmp şi să se zbenguiască. Vreau să exerseze şi-i arăt că şi eu învăţ să citesc, cu un carton cu litere în relief, ca să descifrez alfabetul Braille.

Câteva zile mai târziu, un poliţist vine la clinica din Islamabad să mă interogheze. Bilquise mă ajută să cobor în hol şi mă aşez pe un scaun. Câteva persoane din ONG asistă la discuţia cu mine; voi putea în sfârşit să spun adevărul. Dar poliţistul e foarte nesuferit. Îmi zice cu o voce răutăcioasă:

— Bine. Am făcut o anchetă în satul tău. Se pare că aveai un amant pe nume Javed, nu-i aşa? Voiai să fugi cu el?

— Nu! Cum puteţi să spuneţi asta? Nu-i adevărat!

— Totuşi, s-au găsit dulciuri pe patul tău. Se pare că Javed ţi le-a adus în noaptea aceea, pentru că dorea să se culce cu tine.

— Nu ştiu cine mi-a pus bomboane pe pat. Nu erau acolo când m-am culcat. Şi n-am avut niciodată vreo aventură cu Javed.

Încep să plâng. Ce ruşine să fiu acuzată astfel! Mă umileşte în faţa tuturor.

— Cunosc foarte bine povestea familiei tale. Şi sora ta are amanţi.

— Nu-i adevărat! Suntem femei cinstite!

— Se pare că primul tău soţ, Adil, te bătea des. De ce?

— Pentru că nu aveam dotă. Am venit cu mâinile goale în ziua căsătoriei.

— Spui adevărul?

— Da, vă asigur.

— Cred că minţi. Ştii că eşti bănuită că ţi-ai otrăvit primul soţ…

— Dar era soţul meu! De ce-aş fi făcut una ca asta?

Bilquise îşi dă seama că mă simt rău. Îl întreabă pe poliţist de ce pune toate aceste întrebări. El îi explică că vrea să mă pună la încercare şi să-mi verifice spusele. Poliţistul continuă:

— Să ştii, Naziran, că Shirin mi-a povestit totul. Dacă minţi, vei fi pedepsită.

— Aţi interogat-o pe Shirin?

— Bineînţeles! A trebuit să interoghez pe toată lumea.

Poliţistul îmi spune că Shirin s-a speriat când poliţiştii au venit la ea acasă. În cele din urmă, a recunoscut că nu-l văzuse pe Javed în noaptea aceea. A recunoscut şi că plănuise cu Fawad să mă stropească cu acid, dar că ea nu voise să treacă la fapte, din milă pentru fetele mele, care ar fi ajuns orfane. A jurat că Fawad este cel care m-a atacat.

Poliţistul adaugă:

— Am mai descoperit că Fawad a cumpărat o sticlă cu acid din bazar în ajunul atacului. Şi, ca din întâmplare, el a aruncat apă ca să şteargă urmele de paşi existente în curte lângă locul în care dormeai.

Şi continuă:

— Tot mai susţii că vinovatul e Javed?

Ştiu că fetele sunt în siguranţă lângă mine şi îndrăznesc în sfârşit să spun adevărul:

— Nu, nu e Javed. S-au făcut presiuni asupra mea.

— N-ai avut nicio aventură cu Javed? Asta a pretins soţul tău…

— Nu, niciodată. Spune asta ca să facă să se creadă că e vorba de o crimă de onoare. Dar Javed nu mi-a făcut niciodată avansuri…

Întrevederea a luat sfârşit. Am ochii plini de lacrimi. Bilquise mă ajută să urc înapoi în cameră. Sunt moartă de ruşine. Toată lumea l-a auzit pe poliţist acuzându-mă că am avut amanţi. Ce va crede despre mine personalul ONG-ului? Poate că mă vor trimite înapoi în satul meu!

— Bilquise, nu-i aşa că nu l-ai crezut pe poliţist? o întreb. Nu sunt o femeie cum a zis el.

Mă linişteşte, masându-mi umerii:

— Bineînţeles că nu, Naziran. Ca să-şi facă ancheta, e obligat să pună în încurcătură cu întrebări stupide. Toată lumea de-aici ştie că eşti o fată cuminte. Nimeni n-a crezut poveştile lui. Să fii liniştită, ştim foarte bine că nu-i adevărat.

Zâmbesc din nou. Îi mărturisesc lui Bilquise că sunt nerăbdătoare să merg la tribunal. Vreau ca Fawad să fie pedepsit, să mă simt în sfârşit în siguranţă. Sana, avocata mea,

doreşte să am răbdare până la momentul potrivit. Curtea Supremă va da curând verdictul în cazul Nailei. Dacă o să fie bine, ne vom adresa direct celei mai înalte instanţe a ţării.

Până atunci, mă întorc la centrul pentru orbi şi continui să fac progrese zi de zi. De acum înainte, trebuie să învăţ să mă ocup singură de fiicele mele. Deoarece am fost despărţite multe luni, treaba asta nu-i deloc uşoară. Hadija mă ajută să mă impun, trebuie să-mi redobândesc autoritatea asupra lor, fiindcă profită de situaţie. Într-o zi, am certat-o pe Hina, care făcuse o prostie, iar ea mi-a răspuns: „Dacă-i aşa, prefer să mă întorc în sat!” Asta m-a descumpănit. Totuşi, sunt cuminţi. Mă ajută în fiecare zi să-mi găsesc lucrurile rătăcite, îmi aduc telefonul mobil… Ne uităm la televizor la filme şi seriale. Hina îmi povesteşte ce se vede pe ecran. Preferatul meu este *Alaiul prinţilor*.

Într-o dimineaţă, scotocesc prin dulap, căutându-mi ochelarii de soare. Sper ca nimeni să nu se fi atins de lucrurile mele, altfel nu mai reuşesc să mă orientez. Fetele îmi spun că-mi stă bine cu ochelarii aceştia mari, fiindcă-mi ascund „ochiul oribil”, cum îl numesc ele. Faţa mea e doar o amintire într-o fotografie îngălbenită, pe care o simt sub degete în dulap. E acolo, pusă la fund. Amintiri ale zilelor fericite… Îmi aduc aminte de acea după-amiază cu Adil. Pozasem puţin neliniştită, trebuia să arăt serioasă lângă soţul meu, atât de mândru, de frumos. O ţineam în braţe pe Hina. Eram o femeie drăguţă, cu ochi migdalaţi, gene lungi, părul puţin cârlionţat. Eram foarte tânără în acea fotografie. O păstrez cu mare grijă în dulapul meu. Mi-au furat tinereţea, frumuseţea, demnitatea, viaţa.

Iau apoi covoraşul din dulap. E ora rugăciunii. Îi cer lui Gul să mă aşeze în direcţia în care se află Mecca. Încerc să mă

concentrez. Fizza începe să scâncească: „Hina mi-a luat creioanele!” N-o bag în seamă până-mi termin rugăciunea. Fetele se ceartă tot timpul din cauza jucăriilor. Deoarece Fizza a fost prost tratată la Muhtara, e neastâmpărată şi îmi solicită tot timpul atenţia. Hina spune că, atunci când va fi mare, va munci ca să câştige bani pentru mine.

Mi-am terminat rugăciunea, dar Fizza continuă să scâncească. O iau în braţe şi o întind pe genunchi ca atunci când era mică şi-i dădeam să sugă. Îmi trag vălul peste ea. Îi simt trupuşorul liniştindu-se în timp ce-o legăn. Fetele sunt tot ce mi-a mai rămas, sunt forţa mea. Raţiunea de a trăi şi de a lupta.

Ne aşezăm pentru masa de prânz pe o rogojină în sala comună, împreună cu Gul şi Naila, care are să ne dea o veste mare. S-a întors de la Curtea Supremă. A câştigat procesul: fostul ei profesor, complicele agresorului, a fost până la urmă condamnat la 12 ani de închisoare şi la plata unei despăgubiri de un milion de rupii. Este o hotărâre istorică pentru ţara noastră. Judecătorii n-au fost niciodată atât de severi. Asta înseamnă că atacurile cu acid sunt de acum înainte recunoscute ca fiind crime grave. Ne bucurăm pentru Naila. Dar Gul e tristă. Şopteşte:

— Agresorul meu face parte dintr-o familie foarte puternică. Cred că nu voi avea niciodată câştig de cauză. Sunt orfană, iar mama e săracă.

Epilog

Nu sunt îngrijorată în dimineaţa asta, fiindcă o am lângă mine pe Sana, avocata mea. Mă ţine de mână, îmi spune că totul va fi bine. E o zi mare. Îmi pun un *niqab* care îmi acoperă faţa şi-mi aşez pe nas ochelarii de soare. N-aş îndrăzni niciodată să ies fără această carapace care mă protejează de privirile celorlalţi. Şi de soare, căci pielea mea nu suportă razele soarelui.

— Să mergem, Naziran.

Sana îmi explică încă o dată ce se va întâmpla:

— Vom înainta o cerere către Iftikhar Chaudhry, preşedintele Curţii Supreme, ca să ordone o nouă anchetă. Asta va face lucrurile să se deruleze mai repede şi va mobiliza poliţişti care-şi fac corect meseria. Poate că domnul Chaudhry va pronunţa el însuşi verdictul!

— Ne vom întâlni cu el?

— Azi nu. În orice caz, vom depune o acţiune la secţia pentru drepturile omului a Curţii Supreme.

— Dar există destule dovezi?

Mă îngrijorează faptul că nu l-am văzut cu ochii mei pe Fawad aruncând cu acid în noaptea aceea. Poate că judecătorii nu mă vor crede, poate că vor găsi acuzaţia mea nefondată.

Dar Sana e foarte încrezătoare:

— Bineînţeles că există dovezi. Fawad a cumpărat o sticlă cu acid sulfuric în ajun! Crezi că e o coincidenţă? Când poliţia s-a dus să ancheteze, tot satul a spus că el e vinovatul, chiar şi Shirin. Cine a şters urmele de paşi şi a aşezat dulciurile pe patul tău? Şi apoi, comportamentul lui faţă de tine este o dovadă, mai ales ameninţările privitoare la fete. Declaraţiile victimei sunt cele mai importante.

Sana îmi mai spune că, din acel an, atacurile cu acid sunt pedepsite mai sever decât înainte. Pot chiar să fie judecate de tribunale antiteroriste, care au proceduri mai rapide şi pot să ducă la sentinţe de închisoare pe viaţă.

Am ajuns în faţa clădirii Curţii Supreme. Sana mă trage de braţ. Sunt foarte emoţionată. Merg cu paşi mici, o ţin de mână. Intrăm. Trebuie să urc treptele, s-o iau la dreapta şi apoi la stânga până la o sală. Avocata mea discută cu judecătorii. Când va începe procesul, va trebui să răspund la întrebări. Deocamdată, de toate se ocupă ea.

Sunt uşurată, aşteptam acest moment cu nerăbdare. Mă simt curajoasă; îi voi arăta lui Fawad de ce sunt în stare. Nu m-a distrus! Sunt în picioare încă, demnă şi sigură de dreptatea mea. Sana se întoarce să mă ia, zice că s-a terminat pentru azi. Acum, trebuie să aşteptăm audierea. Ne întoarcem la clinică.

În seara aceea, primesc un telefon de la Fawad. Răspund cu răceală:

— De ce mă suni, Fawad? Eşti mort pentru mine, mort ca primul meu soţ.

— Ei bine, m-am întors de la cimitir şi sunt viu. Nu reuşesc să te uit, Naziran.

— Eu da, vreau să te uit. Nu mă mai suna niciodată.

— Dacă nu vrei să te întorci acasă, trimite măcar fetele. Kirane vrea să le vadă, îi e dor de ele. Plânge toată ziua cerându-şi nepoatele.

— Nici vorbă. Hina şi Fizza sunt fetele mele, rămân cu mine. Tu ai copiii tăi cu Shirin. Mi-ai făcut o mulţime de promisiuni frumoase, ai jurat că divorţezi de Shirin, că-mi cumperi o casă în satul meu, dar nu te-ai ţinut de cuvânt. Mai mult, am aflat că trăieşti din nou cu Shirin.

Fawad rămâne fără glas în faţa îndrăznelii mele. Nu se aştepta la asta! Dar nu vreau să bănuiască ceva. Aşa că adaug:

— Mai vreau doar un singur lucru: ca Javed să fie pedepsit şi să stea în închisoare pentru tot restul zilelor lui. Să nu mai trimiţi pe nimeni din sat la mine, că nu-l voi primi. Ştiu foarte bine ce veţi face cu mine dacă mă întorc acolo. O să mă duceţi pe marginea unui drum, să cerşesc!

Închid.

Totuşi, după câteva zile, Bilquise mă anunţă că Fawad şi Rubina sunt în faţa clinicii. Îi spun să nu cumva să-i lase să intre. Oricum, trebuie să mă duc la spital pentru nişte analize. Ies din clădirea ONG-ului împreună cu Bilquise. Am lăsat fetele sub supravegherea Nailei. Pe stradă, o aud pe Rubina strigând:

— Naziran! Vreau să văd faţa nepoatelor mele!

Răspund sarcastic:

— Ei bine, le vei vedea doar pantofii!

— Naziran, casa ta nu-i aici, întoarce-te la noi în sat.

— Mă aflu aici din cauza ta şi a familiei tale. Acum, plecaţi, altfel, îi cer paznicului să vă gonească.

Rubina se preface că plânge.

— Am făcut totul pentru tine de când a murit Adil! Asta-i recunoştinţa ta?

Nici măcar nu-i răspund, urc în maşină împreună cu Bilquise şi plecăm la spital. Bilquise se amuză:

— Te-ai schimbat mult, Naziran! E bine că te-ai apărat. Să nu te mai laşi înşelată de aceşti oameni. Trebuie să fii tare.

Ar fi trebuit să mor într-o cameră de spital din Multan, pacientă anonimă şi fără chip. Am supravieţuit. Am avut dreptul la o a doua viaţă, într-un corp nou. Eu, cândva o tânără drăguţă, iată-mă acum prizoniera unei înfăţişări ce îi sperie pe cei care se apropie de mine. Asta e o tortură zilnică, dincolo de orice suferinţă. Am hotărât să istorisesc totul, să-mi spun povestea, pentru ca într-o zi atacurile cu acid să fie eradicate, femeile din ţara mea să fie protejate, iar agresorii să fie aspru pedepsiţi pentru faptele lor şi să zacă în închisoare.